Sint-Denijskerk
Sint-Denijs-Boekel

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek inzake de transformatie van het kerkgebouw voor nevenbestemming

Opdrachtgever
Gemeentebestuur Zwalm
Projectbegeleiding
Projectbureau Herbestemming Kerken

Ontwerpbureau
TV urbain architectencollectief + studiobont
Callebaut architecten

Eindrapport
januari 2020

TV urbain architectencollectief - studiobont
zuidstationstraat 38 9000 Gent
studiobont@urbain-ac.be

Inhoudstafel

1 kerk en architectuur

historiek 4
bouwgeschiedenis 6
erfgoedwaardenstelling 24
oppervlaktestaat/stoelopstelling/ typologie/bouwkundige staat 38
planmateriaal 40
fotoreportage 62

2 kerk en omgeving

historiek 68
situering 86
luchtfoto 88
fotoreportage 92
pastorale context 98
pastoors 100
processies en rituelen 102

3 kerk en bestemming

opgave en context 104
opgave 106
ambitie 108
ruimtelijke vaststellingen als potentiële aanleidingen 110
ruimtelijke mogelijkheden 120

4 kerk en scenario

scenario 1a/b/c - *compartimentering van centraal deel in de kerk* 124
scenario 2 - *opdeling van de kerk* 220
scenario 3 - *zonering ipv opdeling* 244
scenario 4 - *bemeubelen van de kerk* 270
samenvatting 300

5 Concluderend model

feedback 302
model A 330
model B 354
oppervlaktestaat 382
indicatieve raming 384

1 Kerk en Architectuur
historiek

Volgens bewaarde documenten zou er oorspronkelijk een romaans,eenbeukig kerkje zijn geweest. Hiervan is de oostgevel, opgetrokken uit Doornikse kalksteen, nog bewaard. Hierbij sloot een lager koortje aan. Op de oostkant van deze gevel is nog het spoor te zien van een lager gelegen koor.

Op oude grafische voorstellingen (een kaart van 1576, de kaart van Horenbout (17e eeuw) en het landboek van 1714-1715) wordt de kerk afgebeeld als een eenbeukige kruiskerk met een rechthoekig koor. Op de kaart van 1576 is eveneens te zien dat er ten noorden slechts één transeptarm is voorgesteld.
Ter vervanging van deze transeptarm werden vermoedelijk eind 16e eeuw twee noordelijke dwarskapellen opgericht in opdracht van Joos en Philippine Borluut, die de kerk veelvuldig hebben begiftigd. Dit wordt afgeleid uit de wapenschilden die nog steeds zijn afgebeeld op de sluitstenen van het noordelijke zijkoor en van de aansluitende transeptarm.
De zuidelijke kapellen zouden nagenoeg in dezelfde periode zijn opgericht.

Gedurende de 17e eeuw werd de kerk hersteld en uitgebreid, waarbij ze nagenoeg volledig in renaissancestijl werd omgevormd. In 1615 kreeg het hoogkoor een grondige restauratie. De lancetvormige vensters werden hierbij toegemetseld. In 1619 werd het schip gerestaureerd.

Het dak en de vensters kwamen aan de beurt in de periode van 1625 tot 1635. Hierbij werden arduinen vensteromlijstingen vervangen door ijzeren kruisramen en houten gewelven vervangen door stenen kruisgewelven. Het dak werd met nieuwe pannen bedekt. In de loop van dezelfde eeuw kreeg het schip opnieuw een platte, houten zoldering. In 1628 is er sprake van een aparte doopkapel. Verder werd er circa midden 17e eeuw een portaal opgericht en werd er een nieuwe vloer gelegd.

Uit kerkrekeningen blijkt dat er ook gedurende de 18e eeuw heel wat hersteld en vernieuwd is.

Uit het grondplan van de kadasterkaart (1835) blijkt dat het schip ten noorden een zijbeuk had en dat de sacristie aangebouwd werd in het oosten, in de verlenging van het koor. De sacristie was echter iets smaller dan het koor ingevolge een terugsprong aan de noordkant.

Beknopte bouwgeschiedenis

Een jaar later, in 1836, werd de benedenkerk driebeukig uitgebouwd en voorzien van pseudo-toscaanse kolommen. Rond 1850 werd de kerk bepleisterd met mortelkalk.

De aangebrachte kalklaag werd verwijderd bij een grootschalige restauratiecampagne (1901-1903). In de periode 1898-1899 werd aan een Gents bouwmeester, Henri Vaerwyck gevraagd een nieuw ontwerp te maken voor de kerk.
De herstellingswerken werden toegewezen aan aannemer Stordeur uit Zottegem. Hierbij werd het middenschip verlengd, verbreed en kreeg het een houten tongewelf, er werden een doopkapel en sacristie bijgebouwd, er werd een traptorentje toegevoegd tegen het hoogkoor. Eveneens werden de twee zijbeuktraveeën verlengd, zodat er één lange zijbeuk ontstond.

Bij de herstellingen werd gebruik gemaakt van Boomse bakstenen. De oorspronkelijke stenen kruisgewelven werden behouden. Jammer genoeg betekende deze restauratie eveneens een totale opruiming van het oud meubilair.

Naast al deze restauratiewerken liep de kerk vermoedelijk meermaals ernstige schade op. Zo werd ze mogelijk beschadigd op 25 april 1453, toen de Gentenaars het dorp in brand staken. Tijdens de Beeldenstorm in 1566 werd opnieuw schade aangebracht.

(bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Parochiekerk Sint-Denijs, https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/45350)

0) Romaans
- 1 beuk: 25 m lang (?)
- koor: 7x7m in Doornikse kalksteen
- dakruiter
- houten roostering

1) 13de eeuw
- 1260 vroeggotiek: lancetbogen
- brand Gentenaren 1453

2) eind 15de eeuw
- uitbreiding kerk
  !! andere bronnen: 16-17de eeuw
- N. zijkoor en transeptarm in baksteen
  kruisgewelven: fam. Borluut
- Z. zijkoor en transeptarm
- verzwaren spits
- 'eiken' gewelven

3) 17de eeuw
- 1612: instorten dakruiter
- 1615: verbouwing renaissance
  * spitsbogen >> segmentbogen
  * lancetbogen koor verdwijnen
  * pannendak
  * nieuwe vloerafwerking
  * lambrisering
  * houten zoldering schip
  * kruisribgewelven verstenen
- 1616: nieuwe dakruiter
- 1655: nieuw portaal

4) 18de eeuw
- herstelwerken volledige kerk
- vernieuwen van Belfroot
  6-hoek zeldzaam voor de streek
- aanvullen lambrisering
- bron over doopkapel:
  locatie onbekend, evt. vrijstaand

0) en 1)

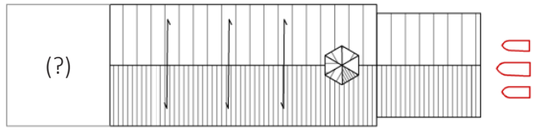

2)

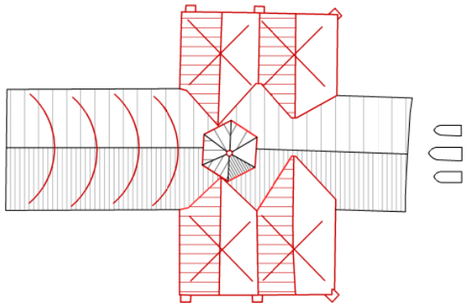

3)

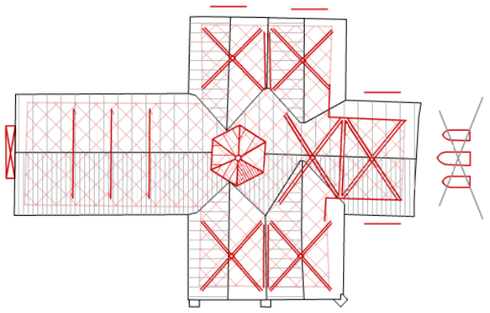

4)

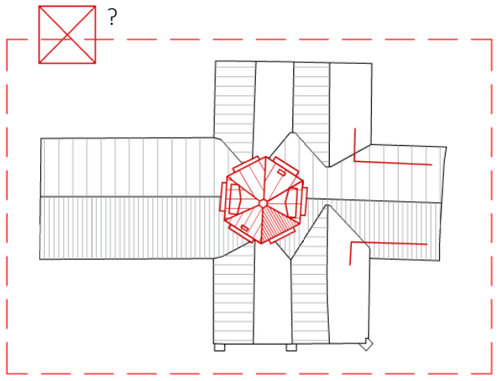

5)

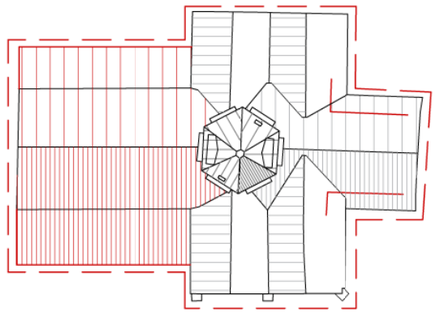

5) 19de eeuw
- 1836: uitbreiding met zijbeuken:
  1st zuid, dan noord
  goekope materialen, weinig
  architeturale meerwaarde
- 1850: pleisteren van gevels
- aanvullen lambrisering

6)

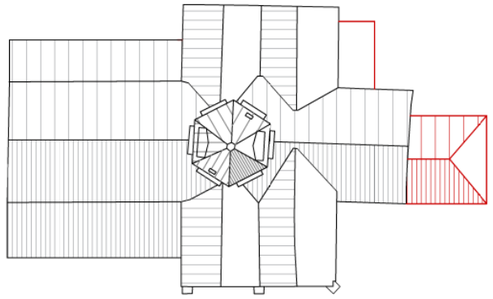

6) tussen 1838 - 1900
- extra aanbouwen:
  'sacristie' en aanbouw N zijkoor
- geen architecturale meerwaarde

- 1888: subsidieaanvraag niet
toegestaan

7)

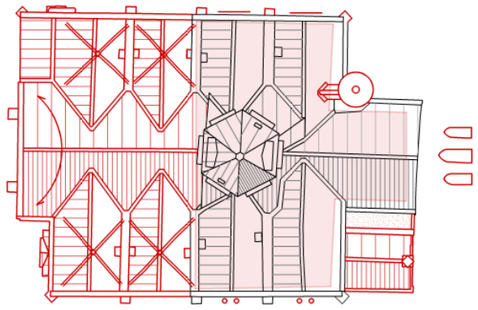

7) begin 20ste eeuw
- 1902-1903: H. Vaerwyck (arch.)
- R. Rooms: beeldhouw -&
  houtsnijwerk
- J. Casier: glas-in-loodramen
- afbraak schip (?) en zijbeuken
- nieuw: 2 zijbeuken, sacristie,
  doopkapel, traptoren
- materialen: boomse baksteen,
  bl. hardsteen & witstenen
  plint en raamomlijsting,
- zijbeuken = kopie Z. zijkoor/tran
- schip met eiken tongewelf
- interieur bovenkerk: neogotiek

8) recentere aanpassingen
- 1995: Glas-in-loodramen
  S. Blondeel : zijbeuken, zijkoor,
  transept
- overschilderen neogotische inte
schilderwerk
- aanpassingen in vloerafwerking
- technische installatie

bouwgeschiedenis in beeld *(bron: Callebaut architecten)*

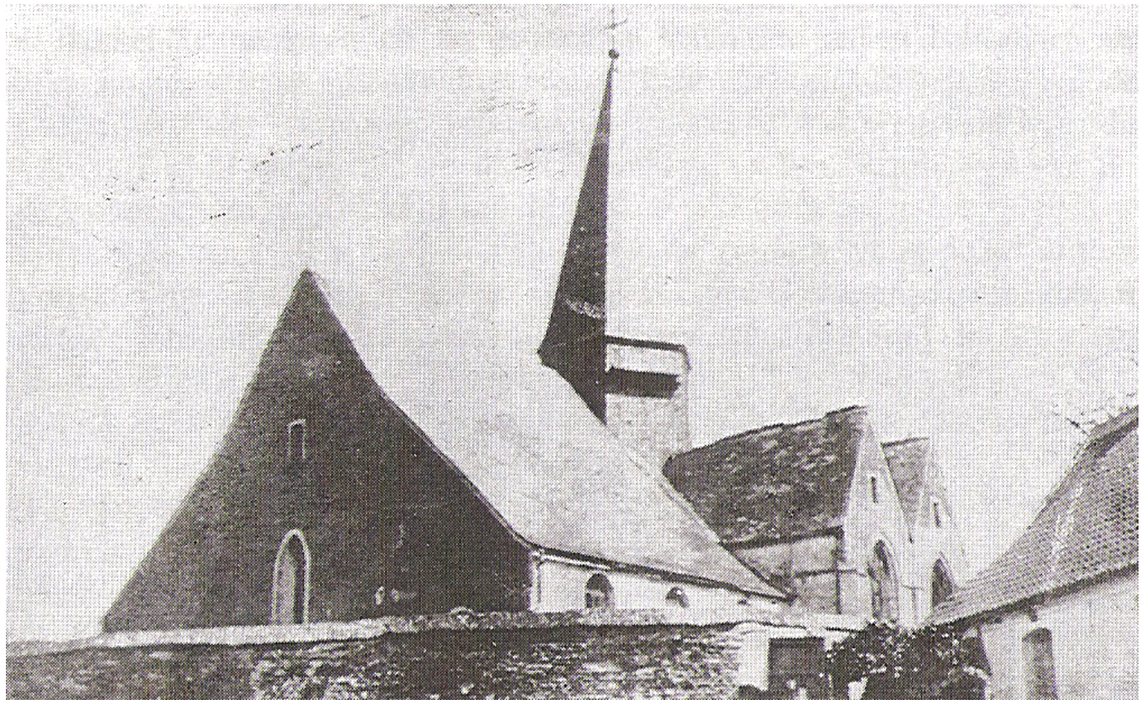

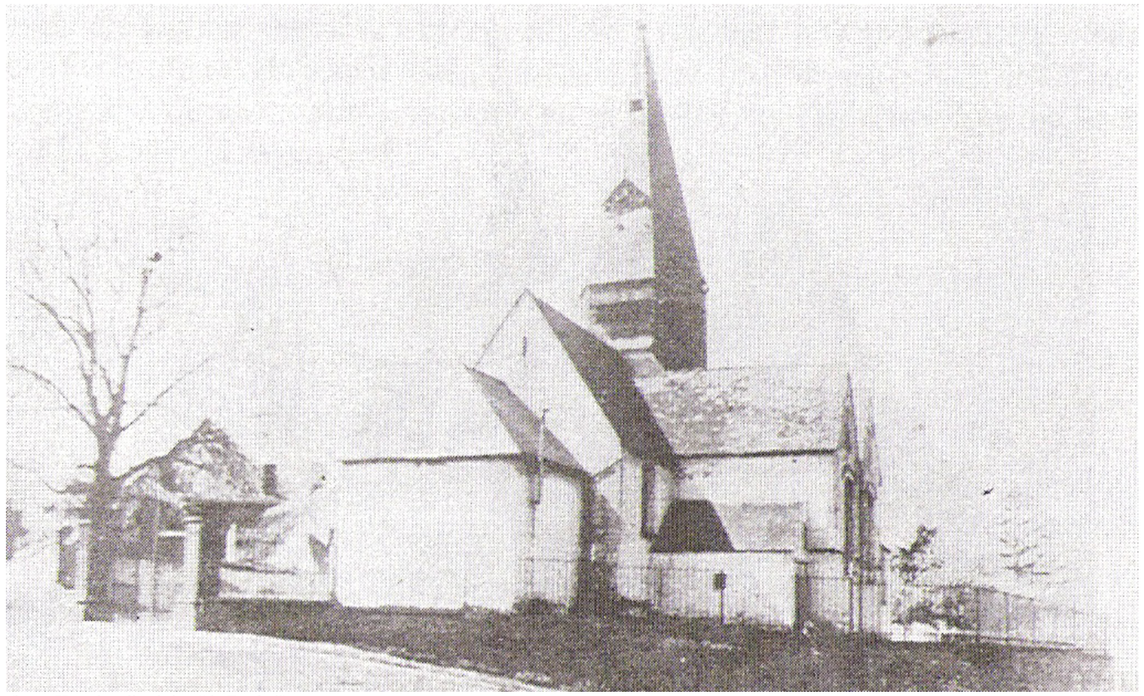

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

Foto uit 1893, voor de vierde en laatste verbouwing van de kerk. De midden- en zijbeuken werden totaal afgebroken en herbouwd. De zijbeuken verdeelde men in vierblokken, elk voorzien van een puntgevel. De sacristie werd vervangen en koor en zijbeuken kregen kruisgewelven. De inplanting van de kerk is nagenoeg identiek aan die van Meilegem, Nederzwalm en ook enigzins aan die van Sint-Maria-Latem. De toegangsdeur bevindt zich namelijk aan de oostkant, terwijl de ingang van het kerkhof langs de westkant gelegen is. De 70 meter lange kerkhofmuur werd gebouwd in 1872 en waaide gedeeltelijk om in 1874, op 30 december 1925 en over een afstand van 23 meter op 9 februari 1946. De heropbouw vond plaats van november '47 tot 14 februari 1948. Elk jaar heeft hier een Sint-Hubertusviering plaats en worden paarden en ruiters gezegend met een merkwaardig zivleren osculatorium. Dit relikwie dateert uit de achttiende eeuw en is versierd met een hert, een kruis, pijl en hoorn. Het gebouwtje was de broodoven van de familie De Vos.

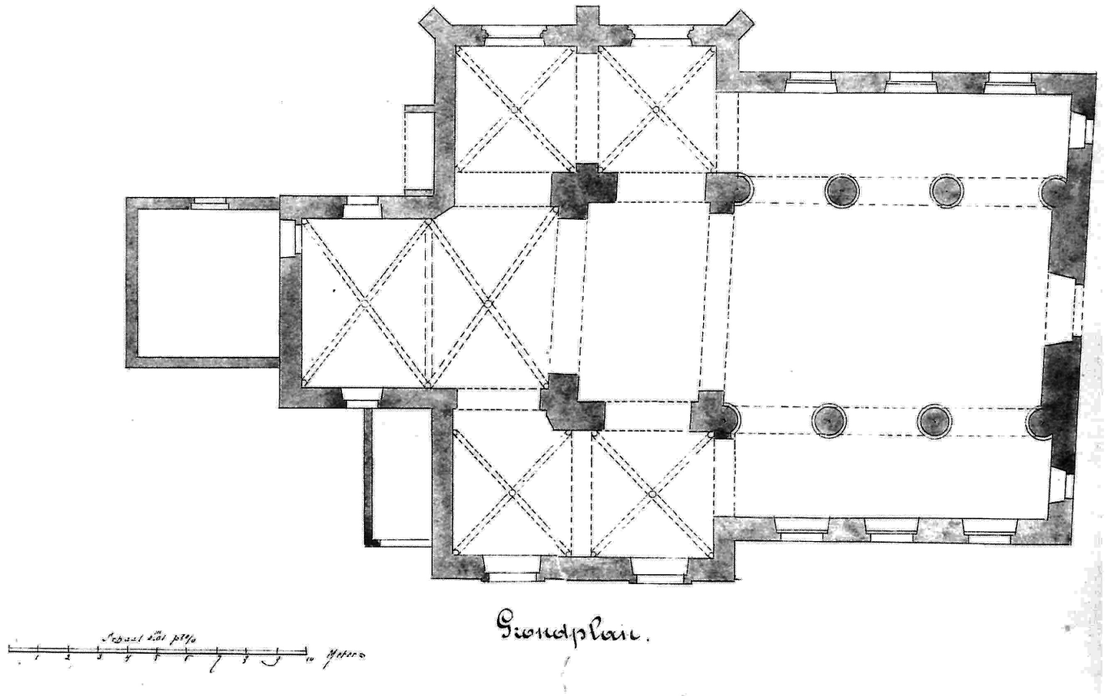

(bron: St. Dionysiuskerk, St-Denijs-Boekel 100 jaar herbouwd 1903 - 2003, Michiel Debackere)

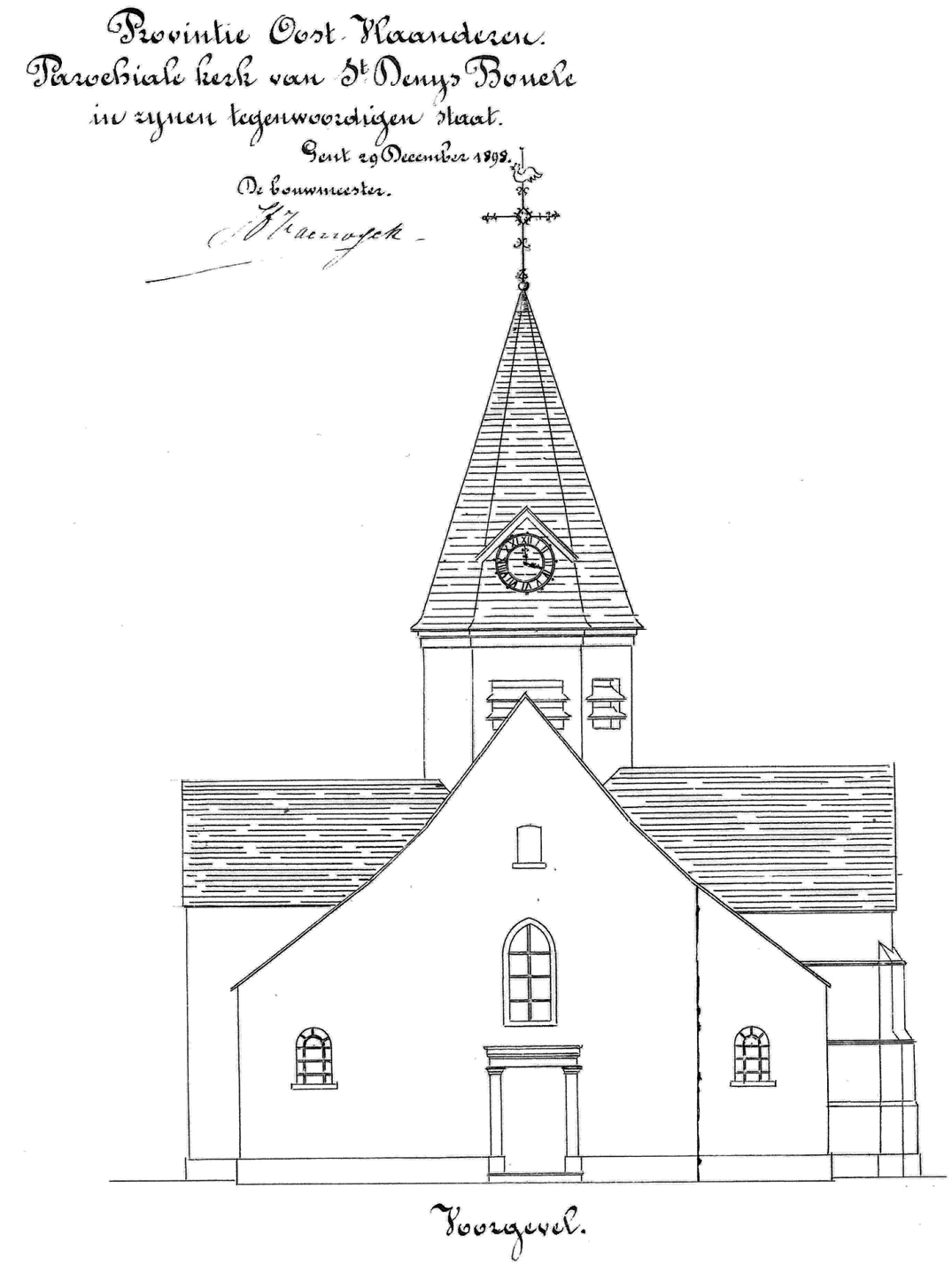

(bron: St. Dionysiuskerk, St-Denijs-Boekel 100 jaar herbouwd 1903 - 2003, Michiel Debackere)

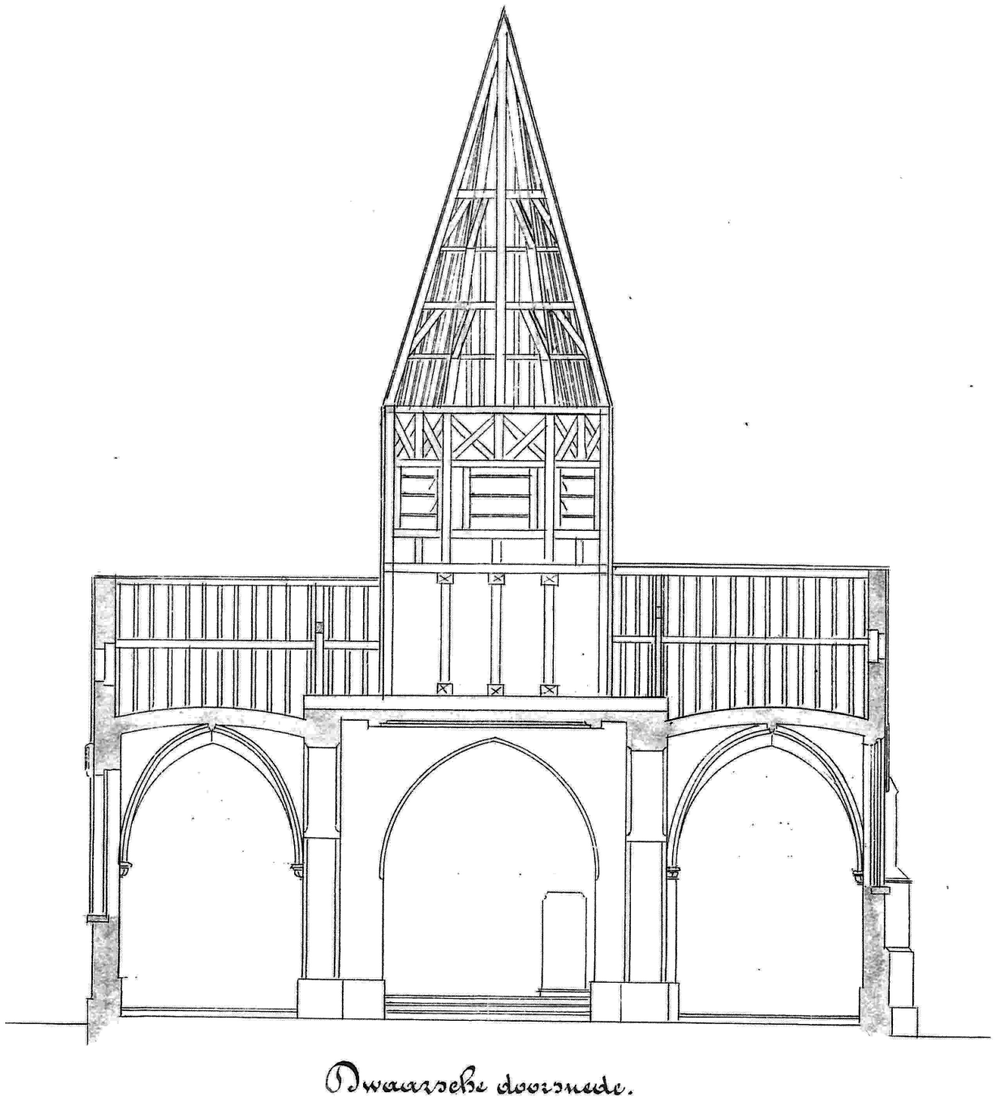

(bron: St. Dionysiuskerk, St-Denijs-Boekel 100 jaar herbouwd 1903 - 2003, Michiel Debackere)

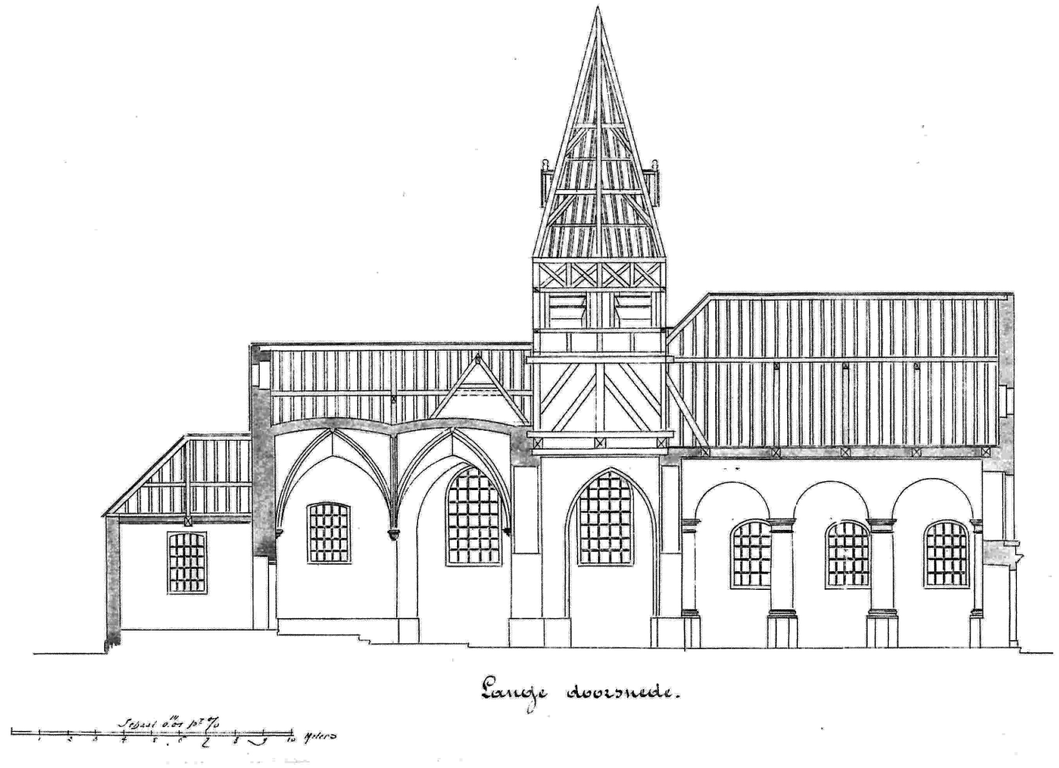

(bron: St. Dionysiuskerk, St-Denijs-Boekel 100 jaar herbouwd 1903 - 2003, Michiel Debackere)

Provincie Oost-Vlaanderen
Parochiale kerk van St Denys Boekel
in zynen tegenwoordigen staat
Gent 29 December 1898.
De bouwmeester

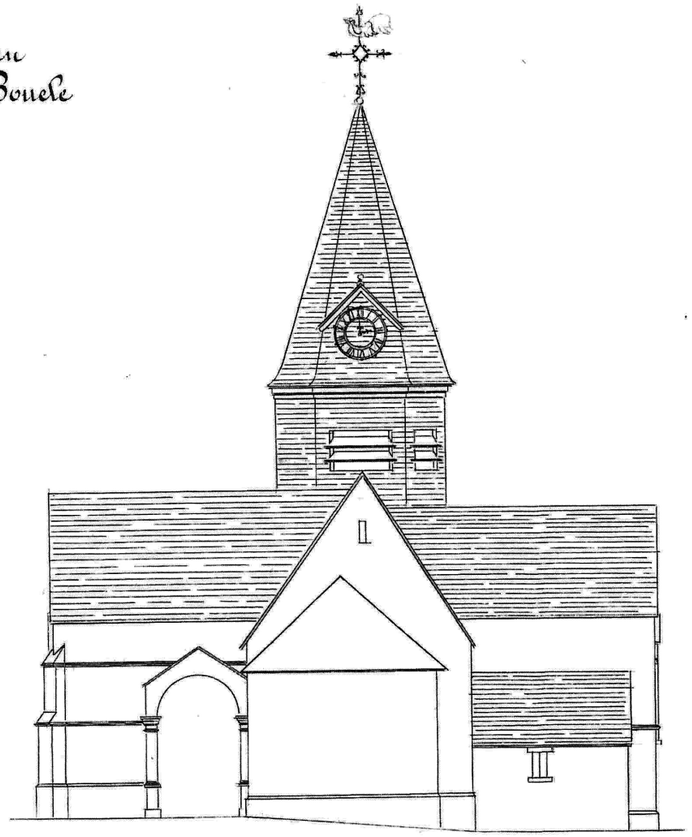

Oostergevel.

Zydegevel Zuid

(bron: St. Dionysiuskerk, St-Denijs-Boekel 100 jaar herbouwd 1903 - 2003, Michiel Debackere)

(bron: St. Dionysiuskerk, St-Denijs-Boekel 100 jaar herbouwd 1903 - 2003, Michiel Debackere)

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

(bron: www.delcampe.net)

(bron: www.delcampe.net)

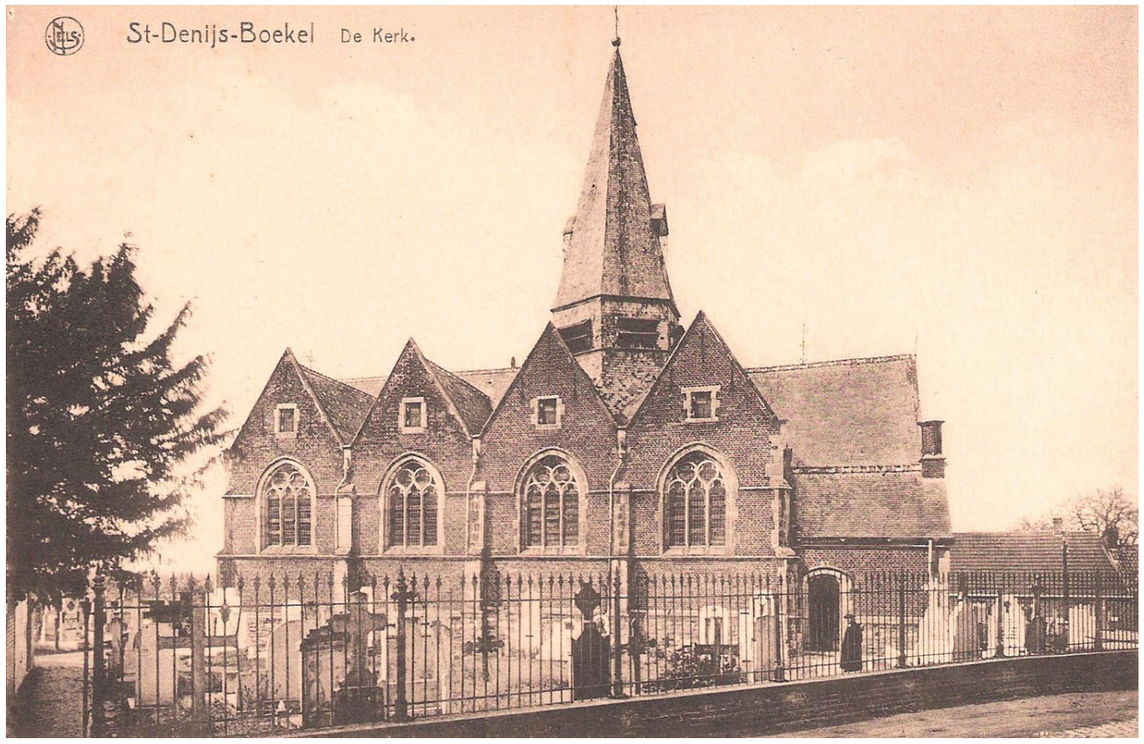

(bron: www.delcampe.net)

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

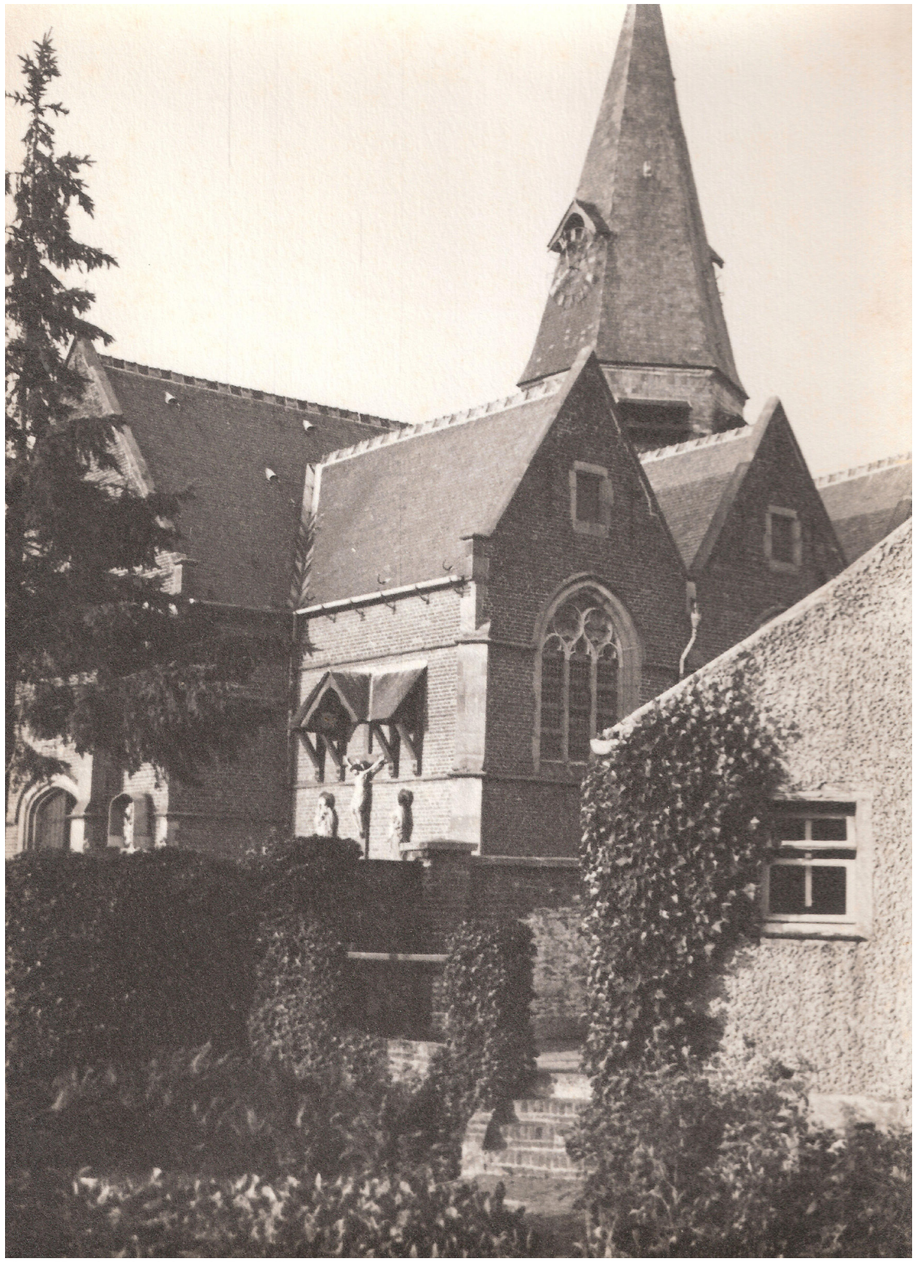

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

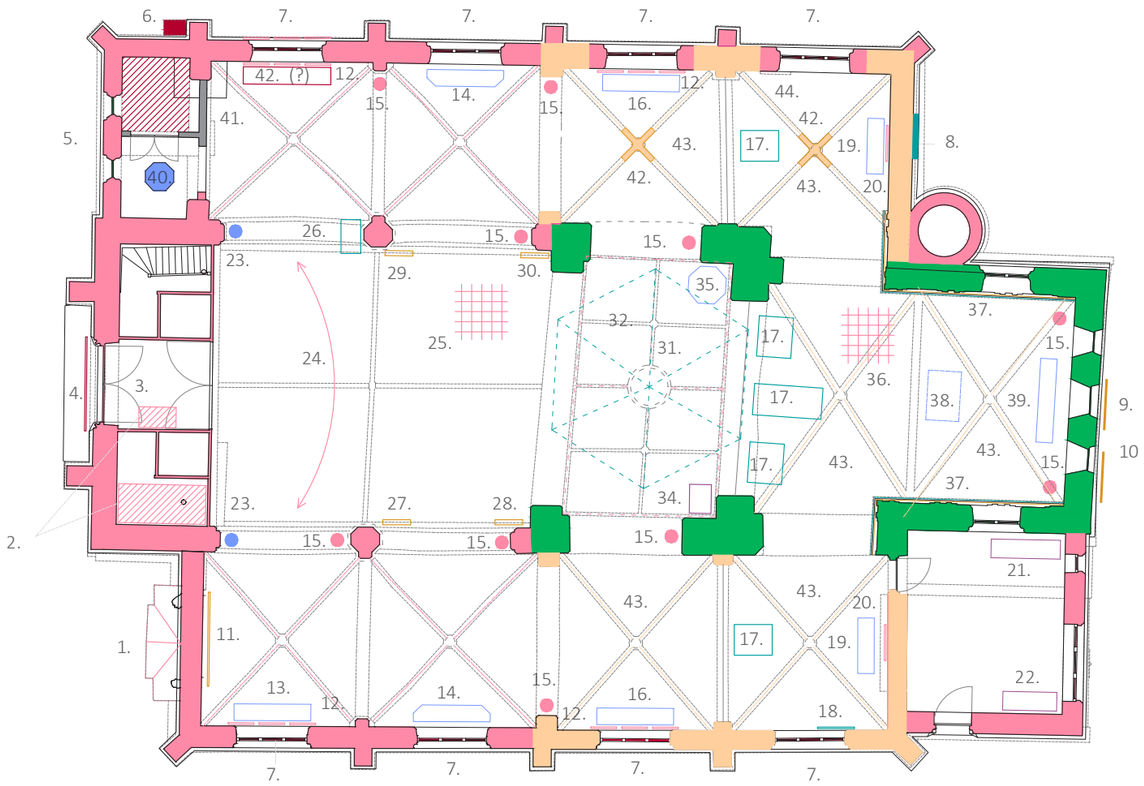

13de eeuw

16de eeuw

42. sluitsteen familie Borluut 1597 en 1605
43. gewelven hoogkoor, zijkoren en transeptarmen

17de eeuw

9. gedenkplaat Bauters-Sioen, 1676
11. schilderij 'Kruisafneming', A. van den Heuvel, 17de E
27. wapenschild fam. Triest, 1642
28. wapenschild Heren St.-Denijs-Boekel
29. wapenschild Borluut, 1937
30. Obiit / muurschildering kardinaal 1601-1700
37. Gedenkplaten lambrisering Belgische marmers
42. sluitsteen familie Borluut 1597 en 1605

18de eeuw

8. gedenkplaat Heren St.-Denijs-Boekel, 1788
17. grafplaat
18. gedenkplaat fam. Declercq, 1794
26. Mariabeeld met kind
31. Kerktoren (Belfroot)
37. Gedenkplaten lambrisering Belgische marmers
44. Gedenkplaat

19de eeuw

21. Sacristiekast
22. Kleerkast
34. Mariabeeld met kind, 1801-1900
37. Gedenkplaten lambrisering Belgische marmers

HOGE ERFGOEDWAARDE
BEHOUD EN RESTAURATIE

Neogotiek

Vaerwyck e.a. 1902

1. Calvarie n.o.v. Vaerwyck
2. Orgel met losstaand klavier, Joris
3. Doksaal indeling, neogotisch
12. Kruiswegstaties
15. Polychrome, neogotische beelden (gips) incl. sokkel en baldakijn
20. Muurschildering
24. Tongewelf eik
25. Bevloering: zwarte natuursteen
32. Eiken beplanking viering
36. Bevloering: zwarte natuursteen

Rooms- 1902

13. Koorgestoelte
14. Biechtstoel
16. Kerkmeesterbank
19. Altaar St.-Denijs (Z) en Altaar O.L.V. (N)
23. Wijwatervat
35. Kansel
38. Communiebank omgevormd tot altaar
39. Hoofdaltaar
40. Doopvont

Casier- 1902

5. Glas-in-loodramen doopkapel
10. Glas-in-loodramen hoogkoor

PLAATSELIJK AANPASSEN/VERBOUWEN - VERPLAATSEN BINNENIN KERKGEBOUW

INDIFFERENTE ERFGOEDWAARDE:
VERBOUWEN - VERVANGEN - VERWIJDEREN

2de helft 21ste eeuw

4. Glas-in-lood-raam boven portaal, S. Blondeel 1995
6. Afvoerkanaal incl. verwarmingsinstallatie
7. Glas-in-loodramen zijbeuken, transeptarmen en zijkoren
41. opdeling doopkapel, tussen 1902 en 1945
42. (?) Kasten

ALGEMEEN: neogotische sjabloon-beschildering- vermoedelijk overschilderd. T.h.v. plint vochtproblemen: mogelijks beschadigde beschildering.

erfgoedwaardenstelling *(bron: Callebaut architecten)*

1 Kerk en Architectuur
erfgoedwaardenstelling

'De Sint-Denijskerk, samen met het omringende, ommuurde kerkhof is beschermd als monument bij K.B van 30/01/2013. Voorheen was slechts een deel van de kerk beschermd als monument, namelijk het koor, de toren en de twee oorspronkelijke kruisbeuken. Dit werd vastgelegd door het Besluit van 13/07/1945. In de nabije omgeving is ook de pastorie, gelegen aan de Vredesplein 34, beschermd als monument (K.B. 12.12.2002).'

(Bron Kerkenportret Sint-Denijskerk, Contextualisering van de Zwalmse kerken in functie van een vooronderzoek tot valorisatie, medegebruik en nevenbestemming of herbestemming van de kerkgebouwen, Veerle Vereecken, 2014, actualisatie januari 2016.)

BESCHERMING 13/07/1945

Waarden

De oude delen van de Sint-Denijskerk, namelijk de toren, het koor en de twee oorspronkelijke kruisbeuken, zijn beschermd omwille van het algemeen belang gevormd door de:
historische waarde, in casu oudheidkundige waarde:
artistieke waarde, in casu esthetische waarde:

BESCHERMING 30/01/2013

Waarden

Sint-Denijskerk met het omringende, ommuurde kerkhof is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:
historische waarde

De vroegste bouwgeschiedenis van de kerk gaat terug tot het einde van de 10de eeuw, als één van de kerken van de domeingroep Munkzwalm van de Gentse Sint-Baafsabdij, vermeld in 1003. Het patronaatsrecht over de Sint-Denijskerk werd uitgeoefend door de Sint-Baafsabdij, bevestigd in een oorkonde van 1108 door Odo, bisschop van Kamerijk, en later het Sint-Baafskapittel te Gent dat samen met de kerk de tienden hief.

Vanwege de verwevenheid met de geschiedenis van de heerlijkheid van Boekel, tijdens het Ancien Régime een belangrijke heerlijkheid afhangend van het Leenhof van de Polder van Namen en Triniteit en toebehorend aan de familie van Boekel. Kwam door huwelijk in handen van de familie d'Ailly-de Fourmelles en begin 16de tot 18de eeuw van de familie Borluut. Ook de talrijke bewaarde grafzerken uit de 17de tot de 19de eeuw, tegen binnenmuren van koor en zijkoren, in de vloer van het koor, en in oostgevel van koor en noordelijke zijkoor, verwijzen naar de bekende families.

Van de vroeggotische kerk bleef de viering en het middenkoor van Doornikse kalksteen uit het derde kwart van de 13de eeuw bewaard. In de loop van de 17de en 18de eeuw werden talrijke herstellingen uitgevoerd. In 1836 werd de benedenkerk aangepast tot een driebeukig schip.

Het schip werd volledig wederopgebouwd in 1901-02 met toevoeging van de doopkapel en toevoeging van sacristie en traptoren naast het koor naar plannen van 1899. Het koor, de zijkapellen en de toren werden hersteld.

De begraafplaats in de onmiddellijke buurt van de parochiekerk is typerend voor een historische begraafplaats.

<u>historische waarde,</u>
<u>in casu architectuurhistorische waarde:</u>
De kerk is, gelet op de verschillende bouwperiodes, typerend in de geschiedenis van de religieuze architectuur van de 13de eeuw tot de 20ste eeuw in Vlaanderen. De karakteristieke vormgeving van de parochiekerk wordt bepaald door de harmonieuze wijze waarop de uitbreidingen in neogotische stijl met oude delen opklimmend tot de 13de en 15de eeuw geïntegreerd zijn. De toren op de viering is een voor de regio zeldzame houten zeskantige toren.
Het belang van de kerk als representatief voorbeeld van één van de talrijke kerken in Oost-Vlaanderen die door architect Henri Vaerwyck werden gerestaureerd of uitgebreid in aangepaste neostijl.

<u>artistieke waarde</u>
De artistieke waarde uit zich in het aan de kerk gerelateerd meubilair in neogotische stijl naar ontwerp van Henri Vaerwyck en uitgevoerd door Remi Rooms uit begin 20ste eeuw, zij vormen een essentieel onderdeel van het kerkgebouw. Het betreft het hoofdaltaar en zijaltaren, koorgestoelte en kerkmeesterbank, communiebank, kansel, twee biechtstoelen, doopvont, twee staande arduinen wijwatervaten. Ook de Calvariebeelden aan de westgevel zijn naar ontwerp van Henri Vaerwyck uitgevoerd door Remi Rooms. Het interieur werd verfraaid met één bewaard 17de-eeuws schilderij, op doek geschilderde kruiswegtaferelen en met typische polychrome heiligenbeelden.

De waardevolle glasramen van Jozef Casier (Gent) van 1903 in het koor vertonen artistieke kwaliteiten die illustratief zijn voor de ontwerper.

<u>sociaal-culturele waarde</u>

De parochiekerk en de omliggende begraafplaats als uitdrukking van een cultuurhistorische en maatschappelijke ontwikkeling, namelijk de beleving van de christelijke cultuur en de dodencultus in de Vlaanderen, speelde een belangrijke rol in de ontwikkeling van het dorp en de lokale kerkgeschiedenis. De vergroting van de kerk bij de aanvang van de 20ste eeuw kadert volledig in de tijdsgeest. De beeldbepalende rol van de parochiekerk als in het oog springend bouwwerk in het dorp, en de aanwezigheid van het omringende kerkhof is karakteristiek en levert een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van de ruimtelijke context.

Als laatste rustplaats van de dorpsbewoners behoren de graftekens met de gebruikelijke symboliek en opschriften tot het cultuurbezit van de gemeente. De nog aanwezige grafmonumenten weerspiegelen in materialen en vormgeving de evolutie in de begrafeniscultuur vanaf het interbellum tot nu.

(bron: beschermingsbesluiten Onroerend Erfgoed)

(Bron: Kerkenportret Sint-Denijskerk, Contextualisering van de Zwalmse kerken in functie van een vooronderzoek tot valorisatie, medegebruik en nevenbestemming of herbestemming van de kerkgebouwen, Veerle Vereecken, 2014, actualisatie januari 2016.)

Interieur

Witgeschilderd. Voorheen polychromie.
Behoud van twee op doek geschilderde tondo's. Bevinden zich boven de zijaltaren, respectievelijk met de H. Dominicus en de H. Dionysius.

Spitsboogvormige scheibogen op arduinen polygonale pijlers. Middenbeuk overwelfd door houten tongewelf. Zijbeuken overdekt door kruisribgewelven met sluitstenen die zijn versierd met de symbolen van de vier evangelisten.

Transept en koor eveneens overwelfd met kruisribgewelven. In het noorden zijn de sluitstenen versierd met de wapenschilden van Joos en Philippine Borluut.

Tegen westelijke gevel bevindt zich een arduinen gedenksteen van de restauratie en vergroting van de kerk in 1901.'

(Bron: Kerkenportret Sint-Denijskerk, Contextualisering van de Zwalmse kerken in functie van een vooronderzoek tot valorisatie, medegebruik en nevenbestemming of herbestemming van de kerkgebouwen, Veerle Vereecken, 2014, actualisatie januari 2016.)

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

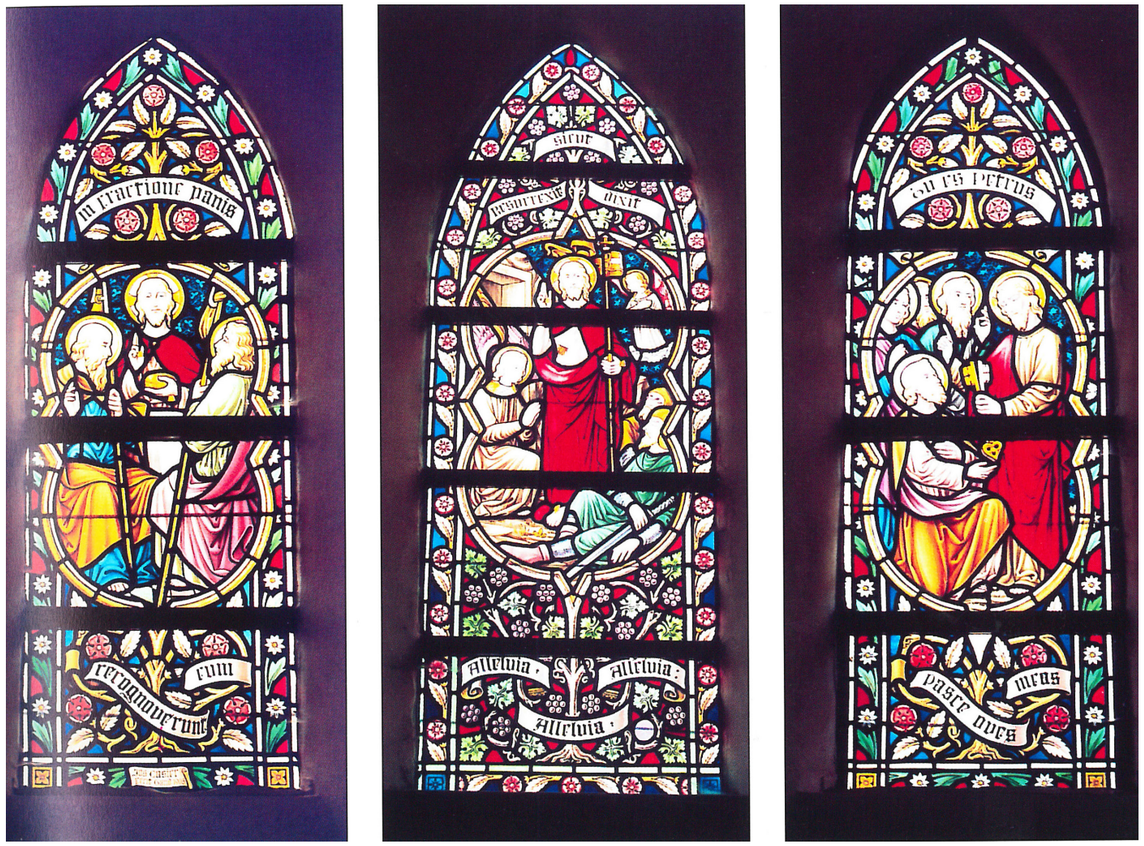

drielingvenster, oostelijke zijmuur *(bron: St. Dionysiuskerk, St-Denijs-Boekel 100 jaar herbouwd 1903 - 2003, Michiel Debackere)*

Neogotisch raam in de Zuidelijke zijmuur *(bron: St. Dionysiuskerk, St-Denijs-Boekel 100 jaar herbouwd 1903 - 2003, Michiel Debackere)*

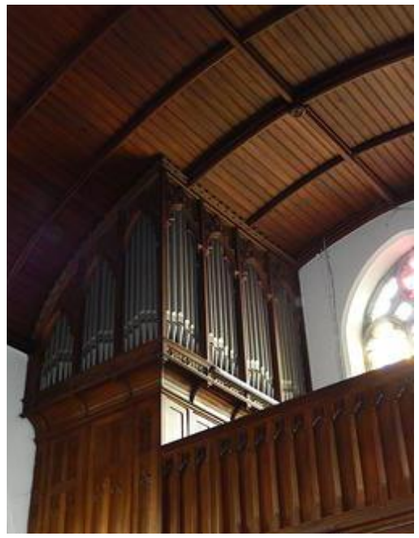

Orgel

In 1828 werd door Pieter Van Peteghem een orgel geplaatst met 11 registers. Het is zeer de vraag of er van dit voormalige orgel nog iets overgebleven is. Verder inwendig onderzoek van het huidige orgel zou dit moeten uitwijzen. Het huidige orgel is 1902 gebouwd door François & Joseph Joris (Ronse). De orgels van de gebroeders Joris zijn allemaal gebouwd in een laatromantische (postromantische) stijl. Typisch is onder andere het gebruik van het pneumatische stelsel.

De neogotische orgelkast is slechts een schijnfront met niet sprekende houten sierpijpen. Het orgel zelf zit volledig in een zwelkast verwerk. Het front is voorzien van in totaal 7 pijpenvelden in een spitsboog, steeds met 7 sierpijpen, waarvan de labia een omgekeerde V vormen. Aan de zijde van de kerk zijn er drie pijpenvelden, aan de zijde van de speeltafel zijn dat er vier.
Het orgel is momenteel niet bespeelbaar (heel wat pijpen zijn doorgezakt, bij gebrek aan roostering).
Mogelijk kan het orgel in aanmerking komen voor een restauratiepremie (Onroerend Ergfoed), op voorwaarde dat de kerkruimte niet opgedeeld wordt door middel van wanden of glaspuien die de akoestiek zouden beïnvloeden.

(Bron: https://svenvermassen.wixsite.com/orgelvlaamseardennen/sint-denijs-boekel)

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

1 Kerk en Architectuur
oppervlaktestaat/
stoelopstelling/
typologie/
bouwkundige staat

oppervlaktestaat

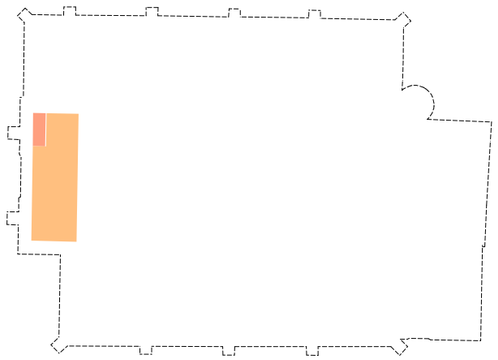

Oksaal	17,9 m2
Circulatie	1,5 m2

Liturgische ruimte	322,3 m2
Sacristie	21,6 m2
Koor	15,2 m2
Doopkapel	4,7 m2
Technische ruimte	4,2 m2
Inkom	6,7 m2
Circulatie	4,3 m2
Berging	7,5 m2

stoelopstelling

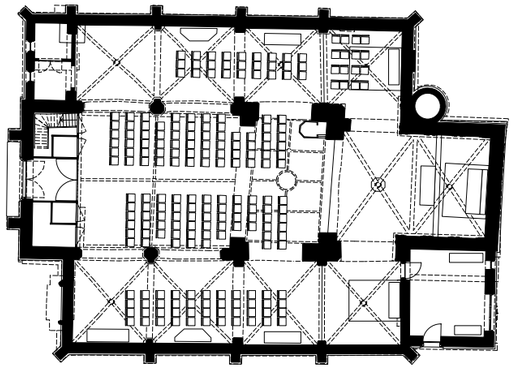

198 stoelen

typologie

'Georiënteerde driebeukige basilicale kerk met een schip van twee traveeën. Een zeskantige houten kruisingstoren op een vierkante onderbouw, een niet uitspringend transept, een middenkoor van twee traveeën met vlakke afsluiting en twee zijkoren. Ten noordoosten een rond traptorentje met leien spits en ijzeren torenkruis en ten zuidoosten de sacristie met korfboogdeurtje, geprofileerde zandstenen dagkanten en omlijsting. Drielicht en rechthoekig venstertje voorzien van ijzeren tralie.
Sacristie in neogotische stijl.
Vooruitspringende westelijke gevel met centraal spitsboogportaal met zandstenen dagkanten en omlijsting. Geflankeerd door versneden steunberen. Daarboven drieledig spitsboogvenster met arduinen maaswerk en omlijsting. Rechts gedenksteen voor gesneuvelden van WO I en II. Tegen noordelijke zijbeuk is er een doopkapel. Tegen zuidelijke zijbeuk calvarie onder houten afdak. Zijbeuken bij restauratie verbreed en afgewerkt met puntgevels. Bakstenen puntgevels (zijbeuken, transept en zijkoren) op zandstenen plint met verwerking van Doornikse steen en met zandstenen lijsten. Deze worden gescheiden door versneden steunberen, die zijn voorzien van spitsboogvormige drielichten met zandstenen maaswerk en in geveltoppen rechthoekige omlijste vensters met luiken.

Zeskantige houten dakruiter bekleed met leien, met rechthoekige galmborden en spits met torenuurwerk bekroond met vergulde bol en smeedijzeren kruis met haan. Gerestaureerde spitsboogvormige tweelichten in middenkoor. Vlakke koorafsluiting met sporen van lager koortje in Doornikse kalksteen van oude kerk.'

bouwkundige staat

'De inspecties van monumentenwacht geven aan dat de bouwkundige staat van de Sint-Denijskerk te Sint-Denijs-Boekel (redelijk tot goed) is. Er zijn echter een aantal punten die matig tot slecht bevonden worden.'

(Bron Kerkenportret Sint-Denijskerk, Contextualisering van de Zwalmse kerken in functie van een vooronderzoek tot valorisatie, medegebruik en nevenbestemming of herbestemming van de kerkgebouwen, Veerle Vereecken, 2014, actualisatie januari 2016.)

De bestempeling van de bouwkundige staat 'redelijk tot goed' dient wellicht eerder begrepen te worden als 'redelijk'.
Uit de recente nazichten kan geconcludeerd worden dat diverse bouwelementen nazicht vragen en op verschillende plaatsen maatregelen noodzakelijk zijn. De realisatie van een eventuele herbestemming zal nog wat tijd vragen. Men kan ervan uitgaan dat tegen dat moment minstens een beperkte restauratie zich zal opdringen. Studie van de bestaande bouwkundige staat maakt geen voorwerp uit van deze studie.

1 Kerk en Architectuur
planmateriaal

In functie van de haalbaarheidsstudie werd, in opdracht van het gemeentebestuur Zwalm een 3D opmeting uitgevoerd door de firma Real Visuals. Hiertoe werd een 3d scan uitgevoerd van het gebouw, waaruit CAD plannen en snedes gegenereerd werden (grondplannen per verdieping, 4 gevelaanzichten en 3 principedoorsneden). Een USB stick met Webshare data (360° panoramamateriaal en 3D meetfunctie) werd tevens aangeleverd.

Aanvullend werd een 3D model aangemaakt in functie van de productie van simulaties per scenario.

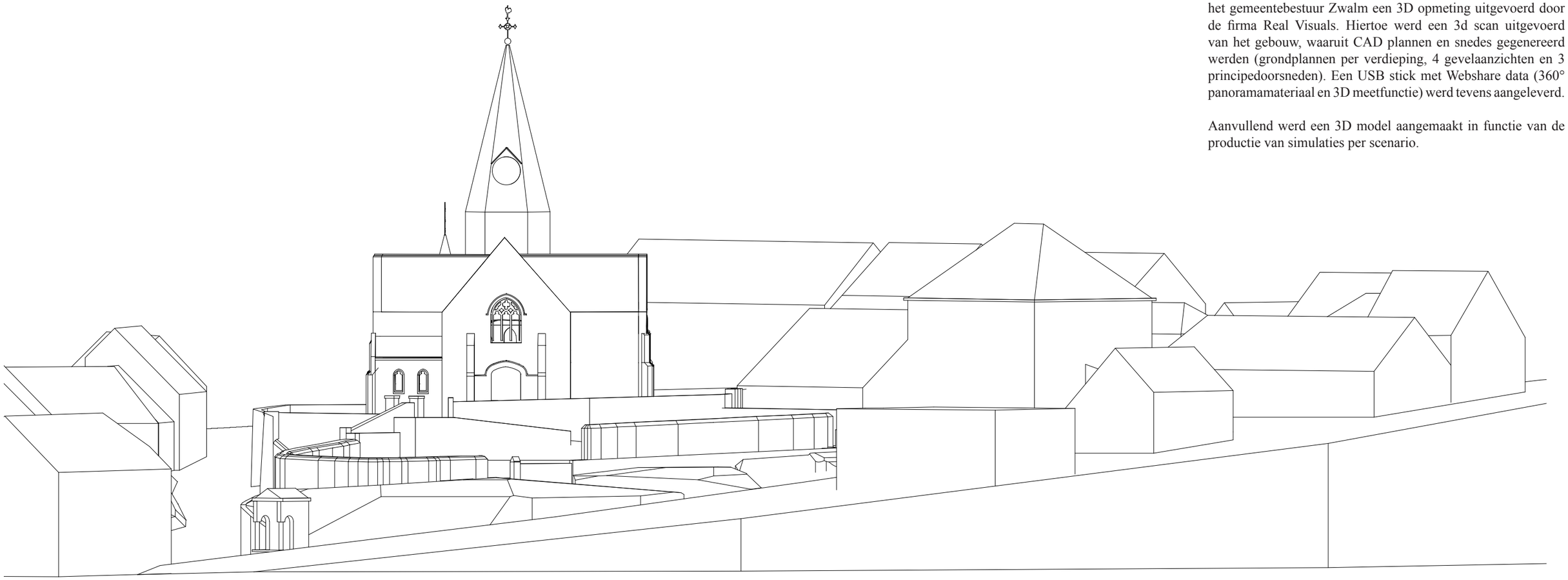

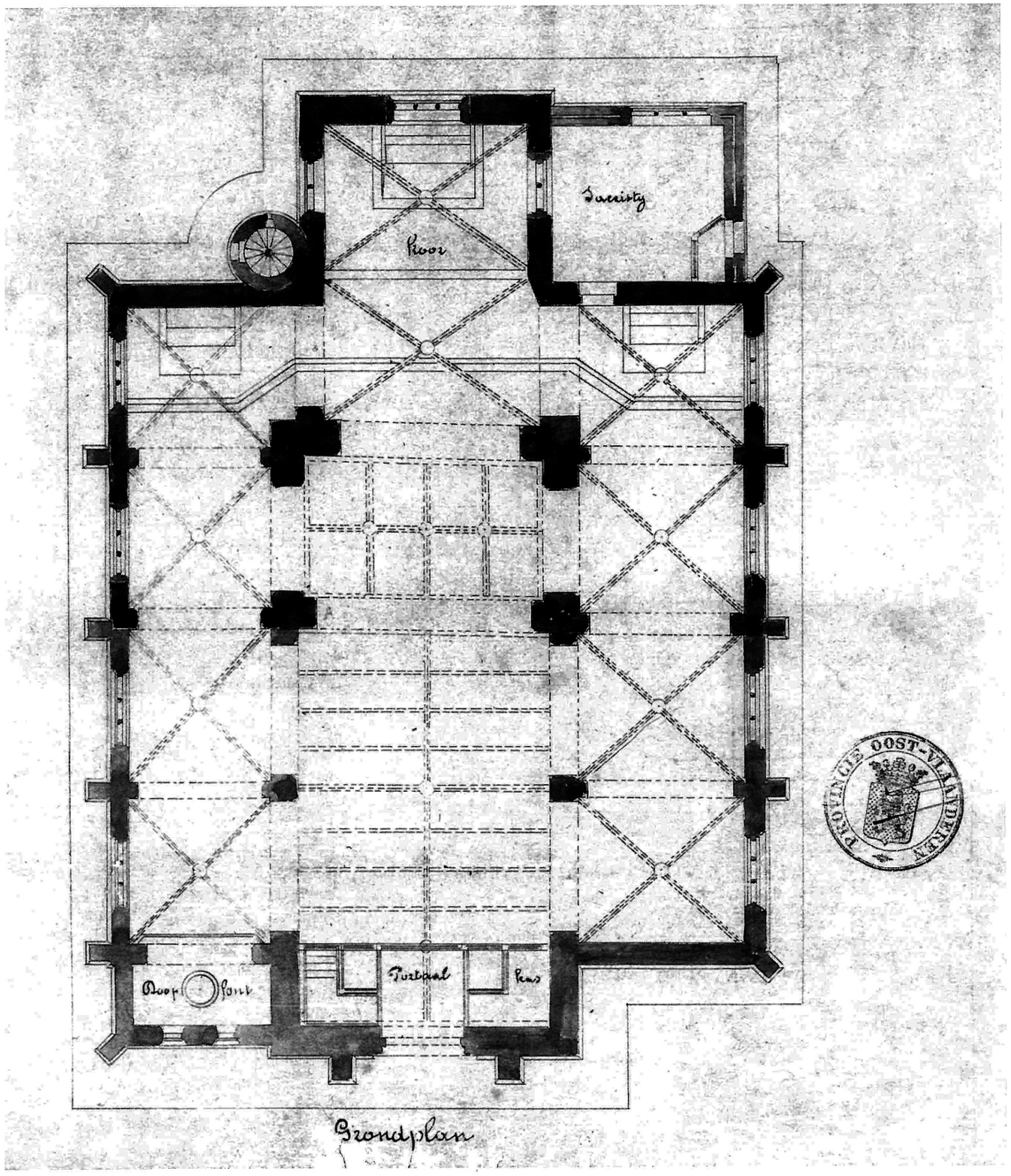

(bron: St. Dionysiuskerk, St-Denijs-Boekel 100 jaar herbouwd 1903 - 2003, Michiel Debackere)

1 Kerk en Architectuur
planmateriaal

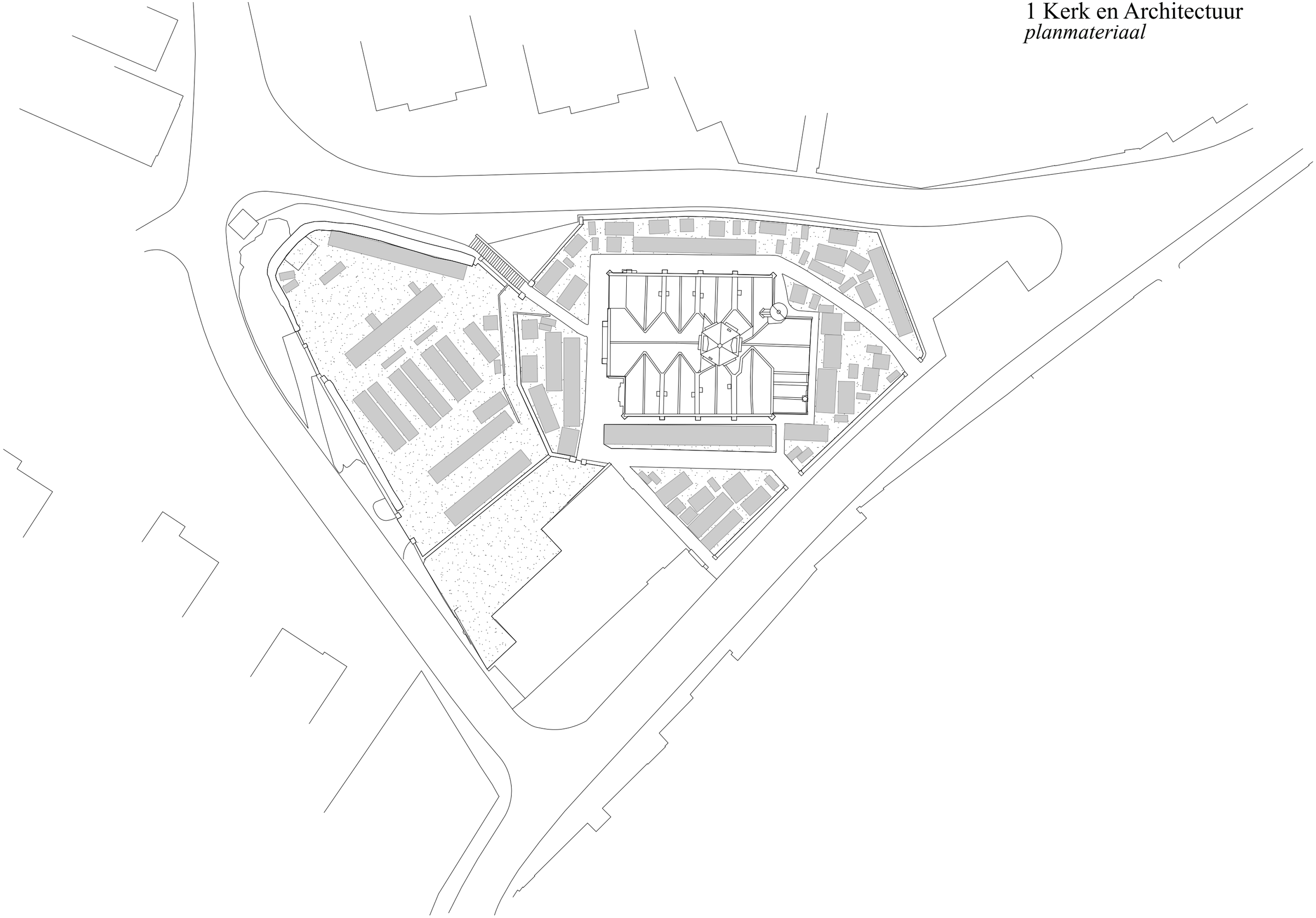

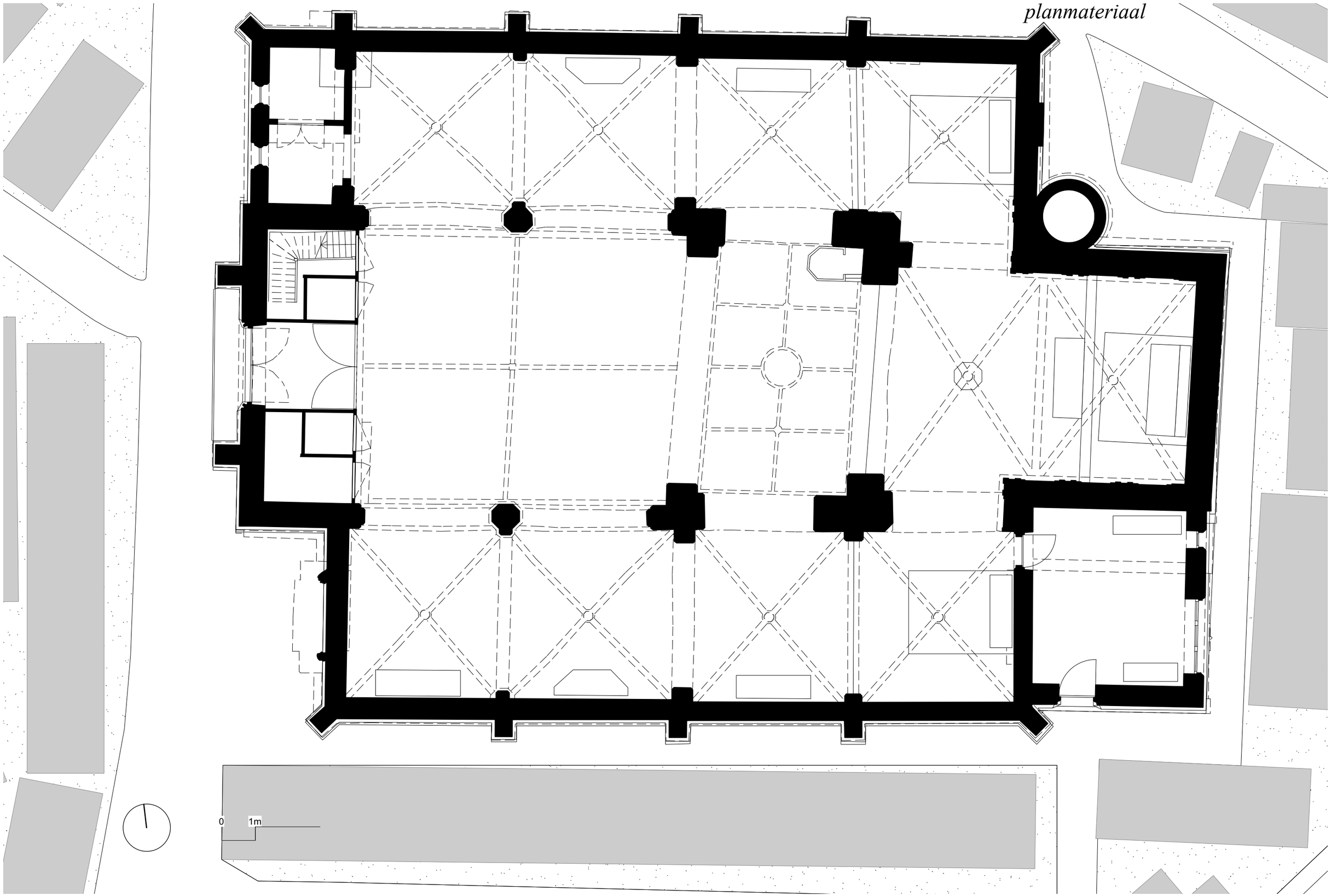

plan +0

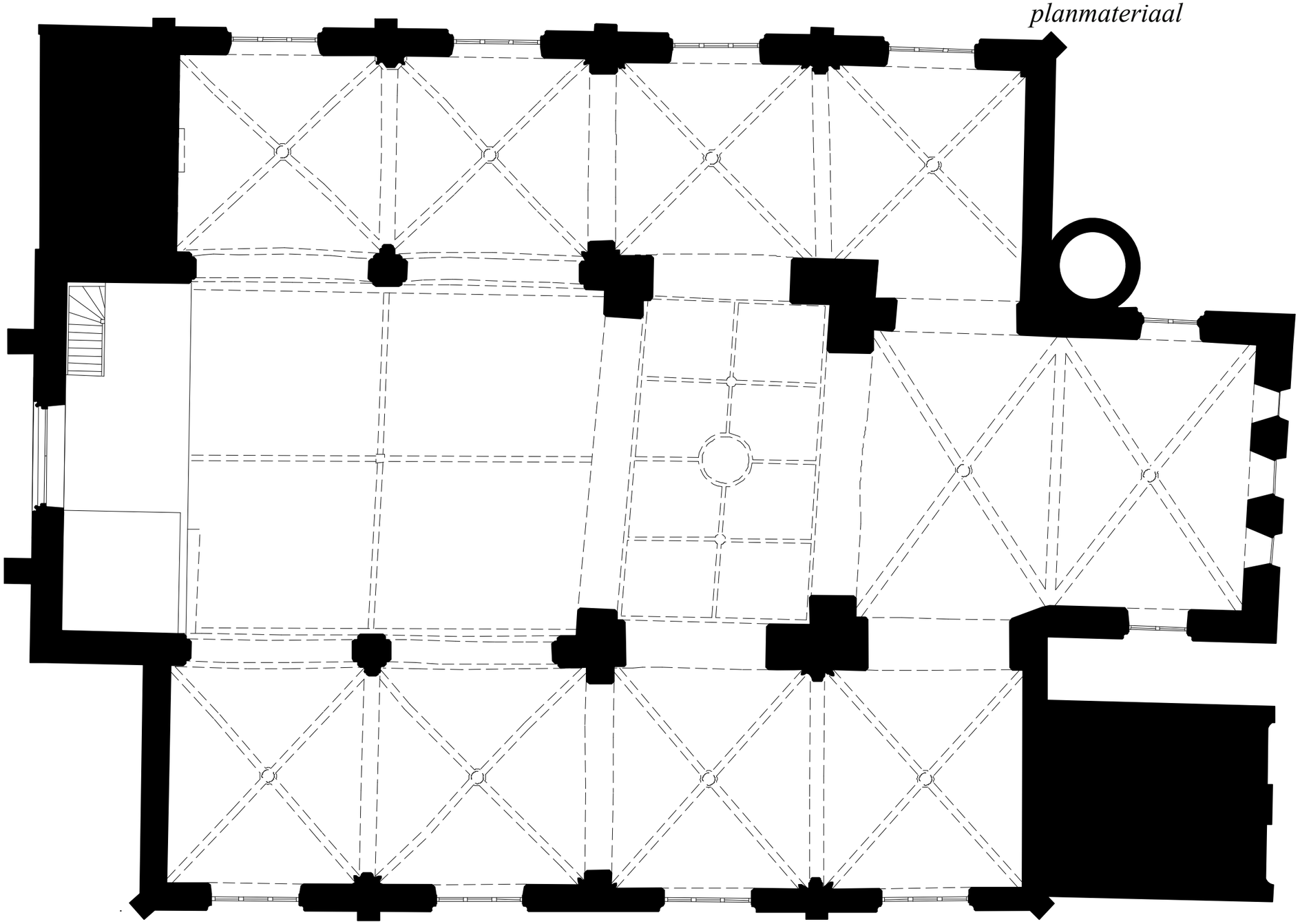

plan +1

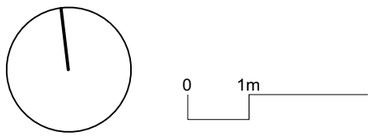

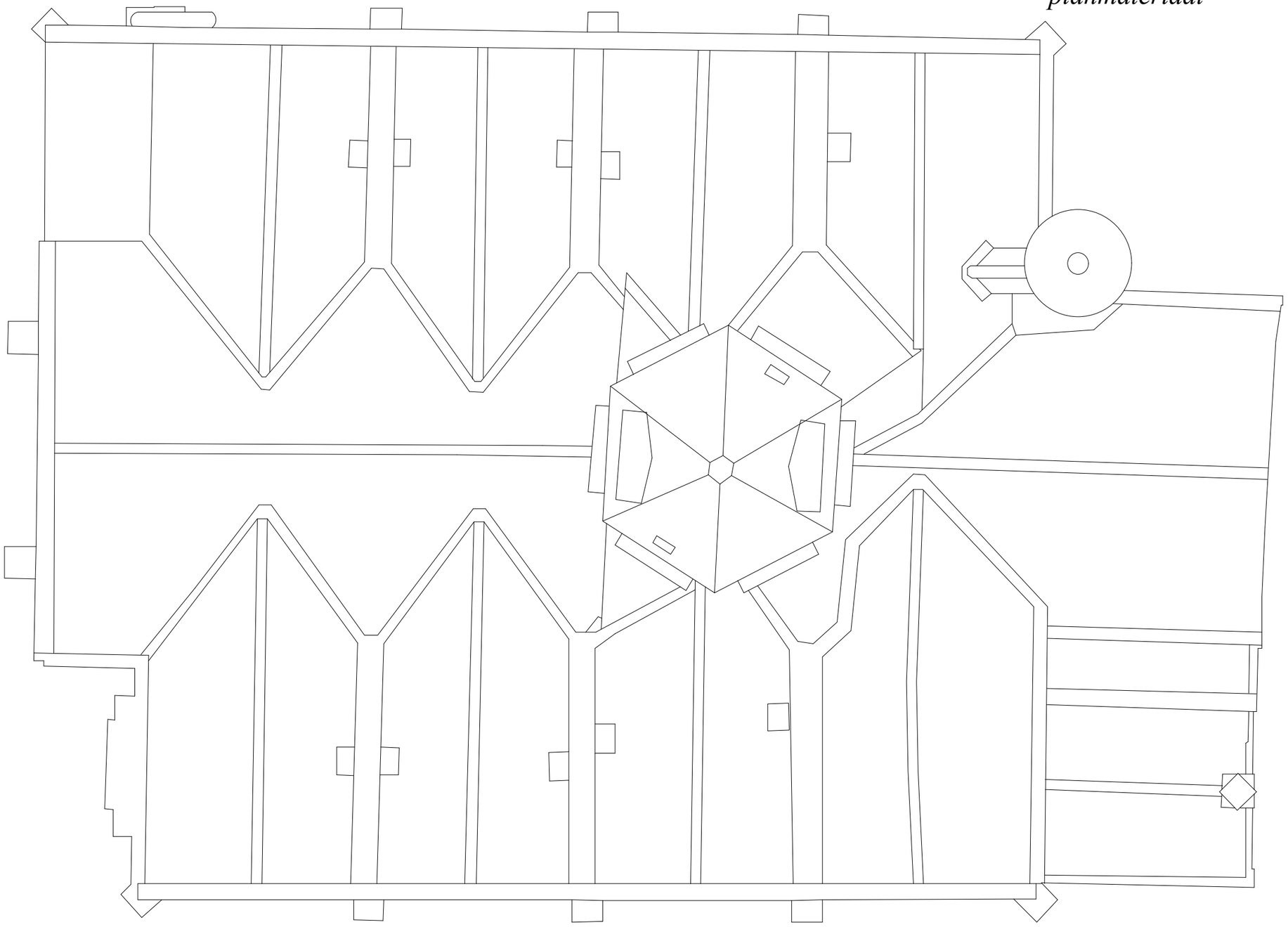

dakenplan

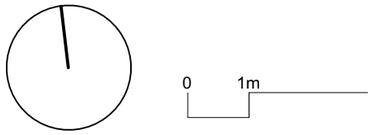

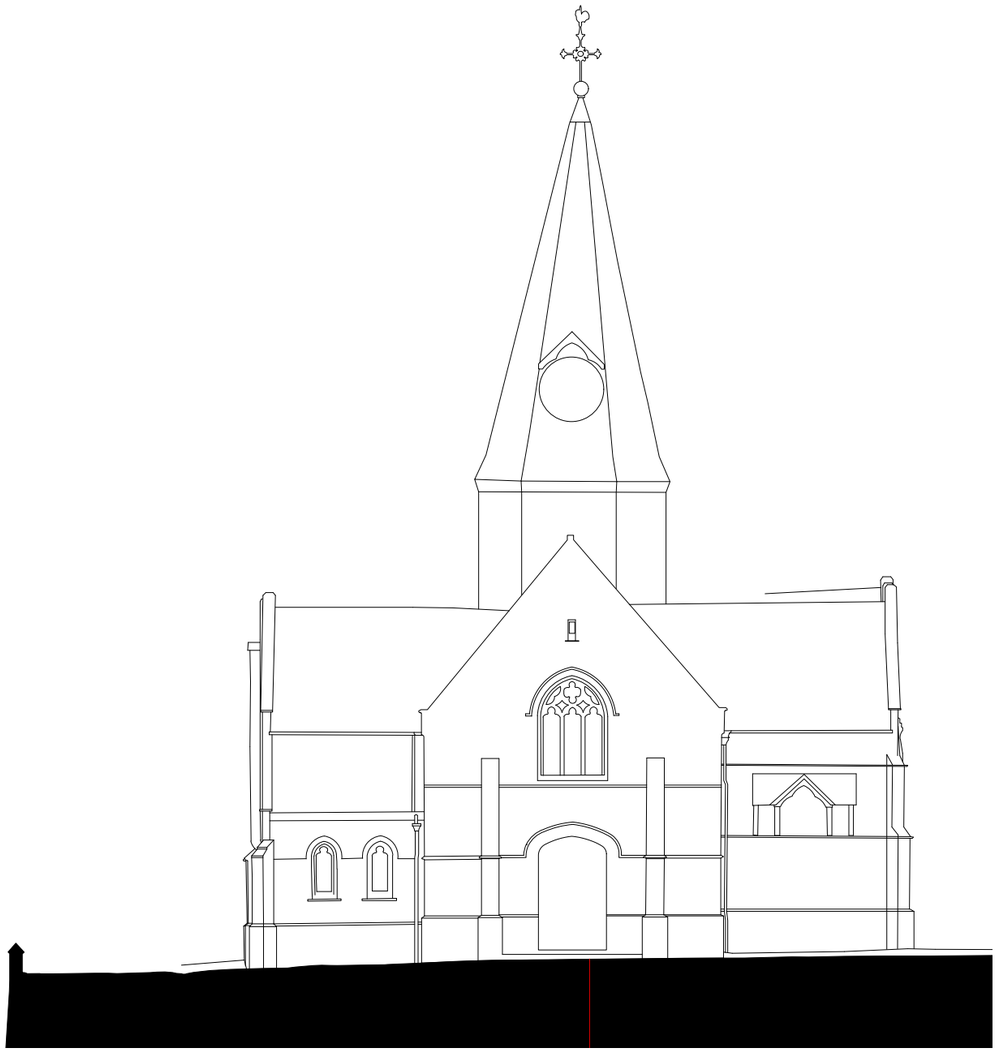

voorgevel (oost)

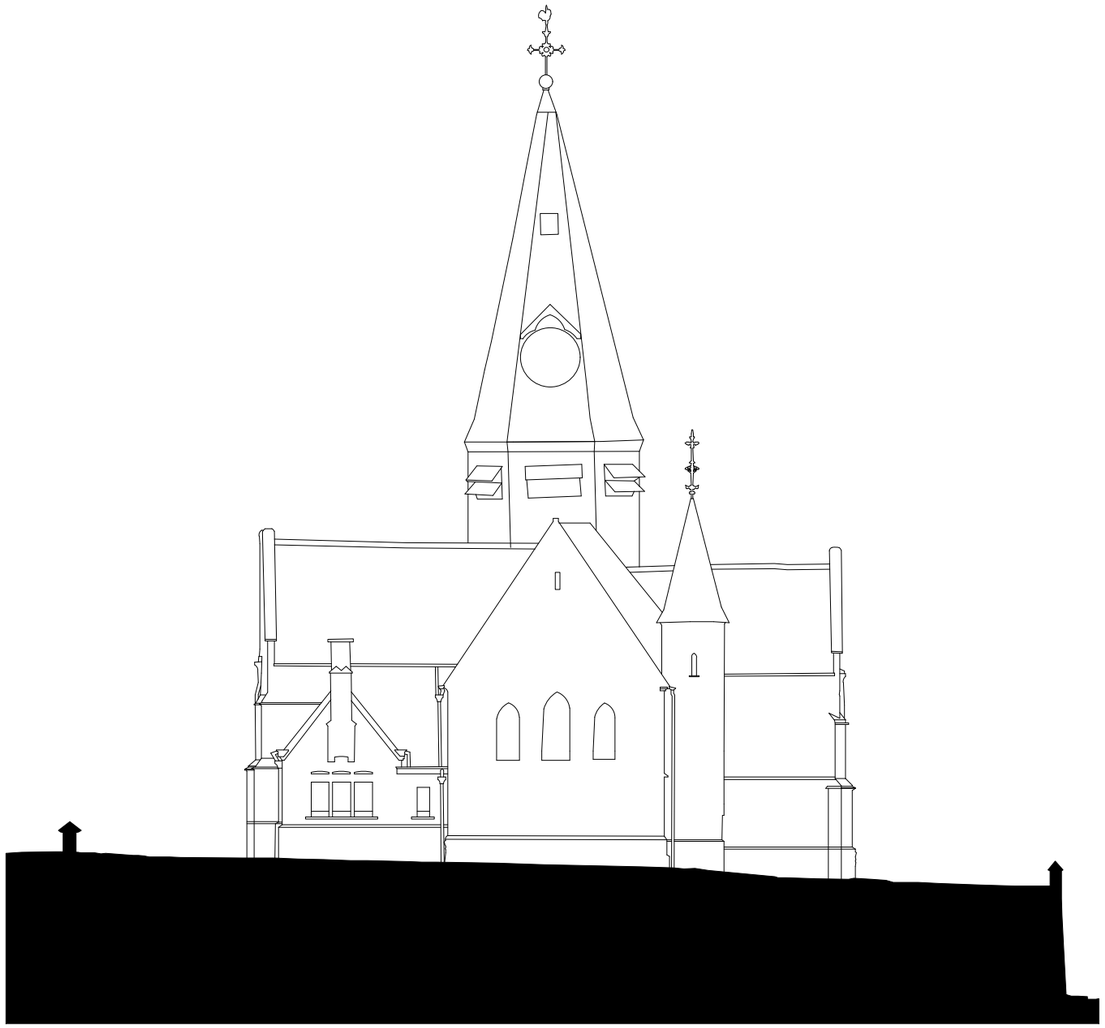

achtergevel (west)

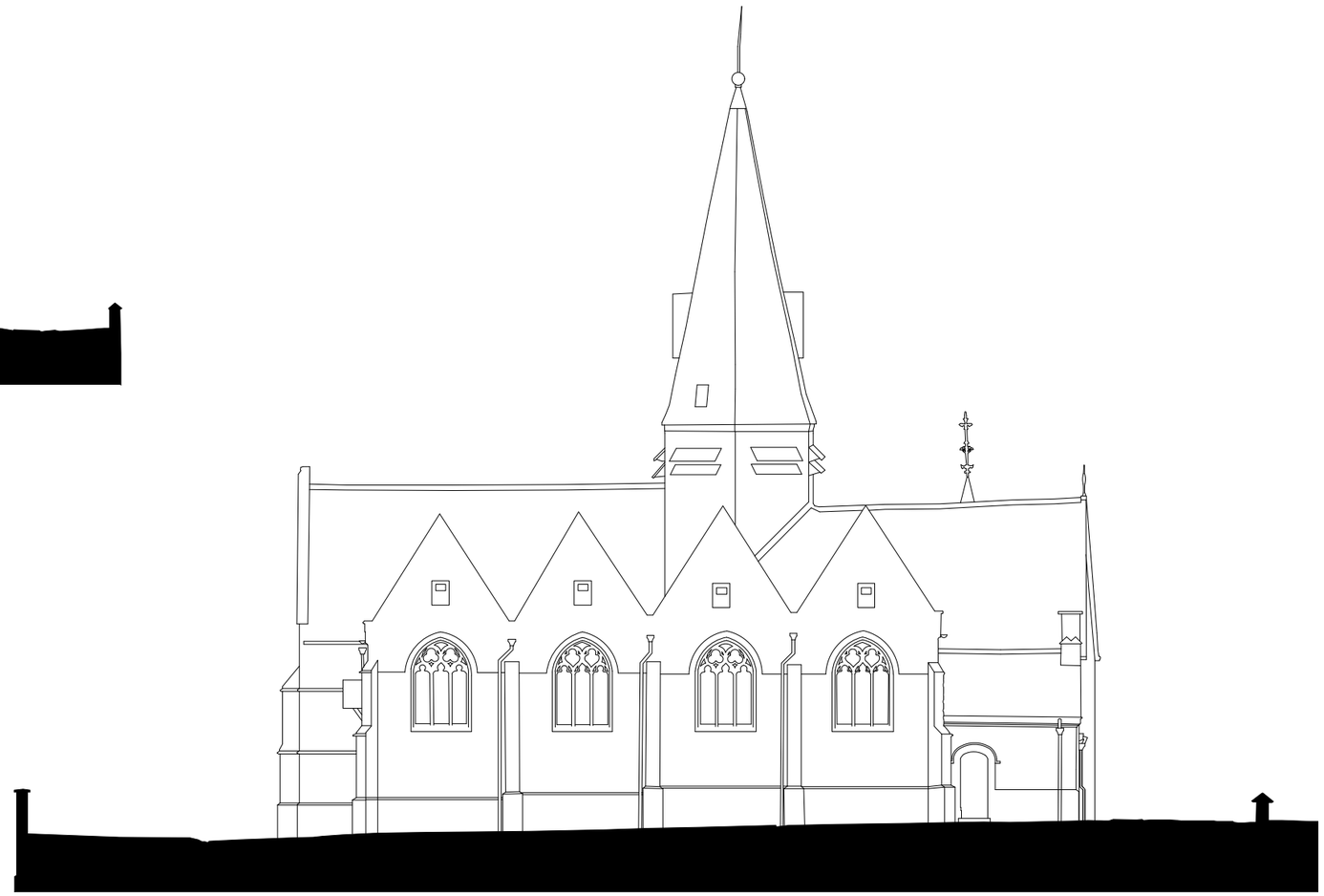

langssnede

0 1m

dwarssnede

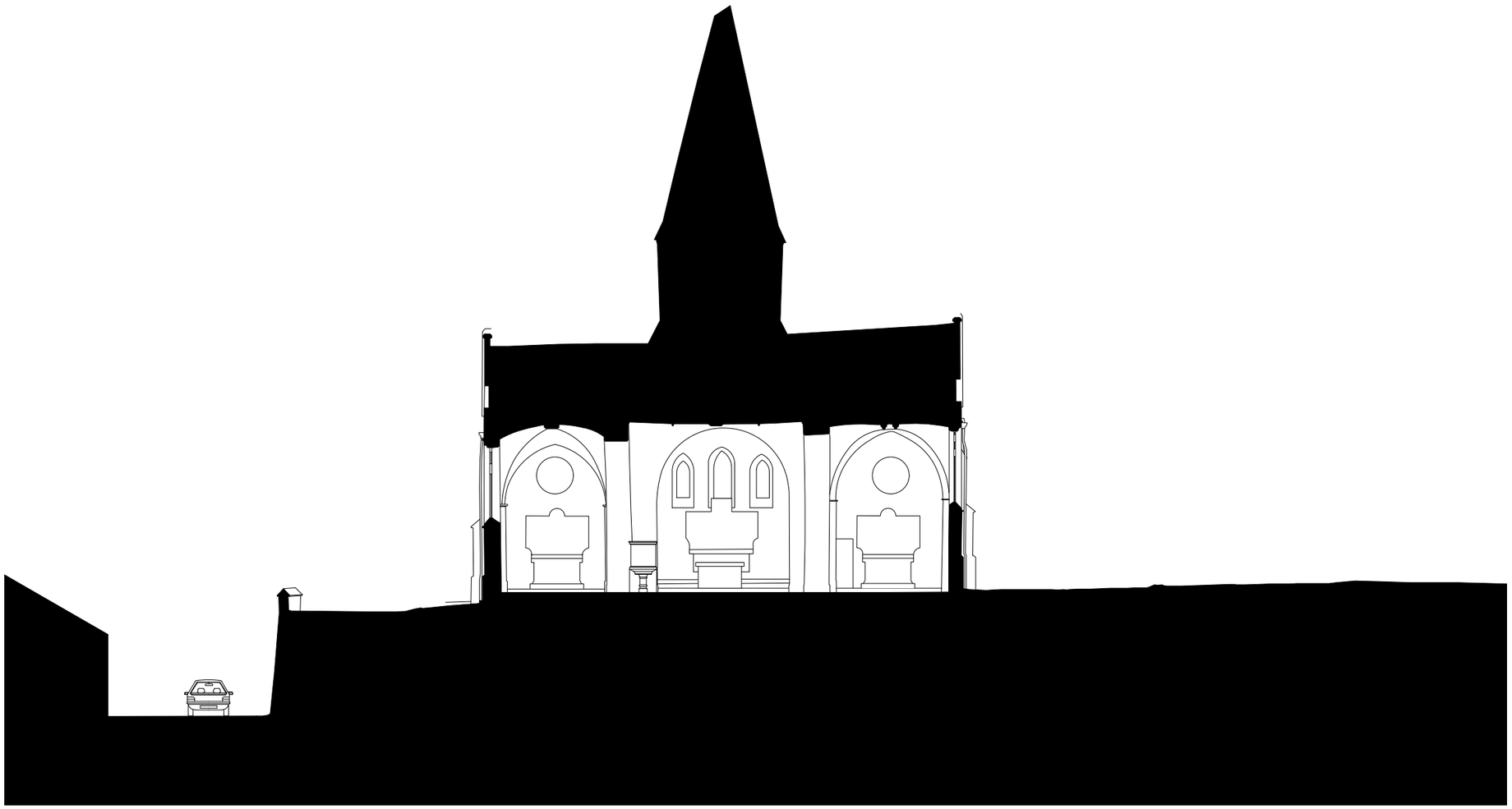

0 1m

dwarssnede

HIER RUST
Mr KAMIEL DE BOCK
1887 + 1987
ECHTG.
Mw CYRILLA
VERBEURGT
1892 — 1983
JOSEPH
BILLEAU
1922 - 1998

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

Ferraris 1771 - 1778

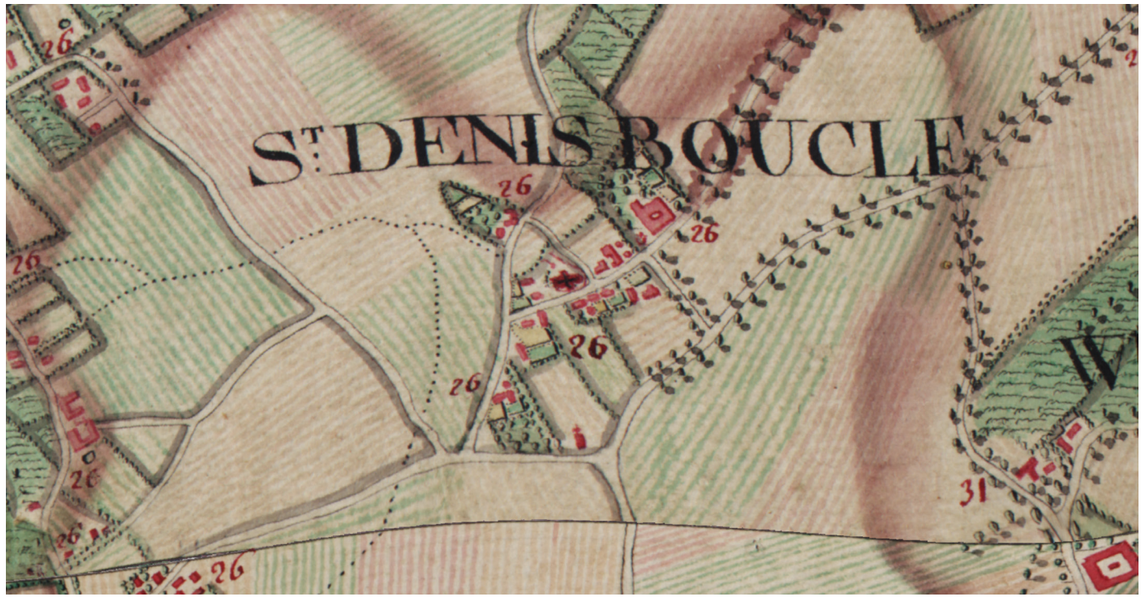

Atlas der Buurtwegen 1841

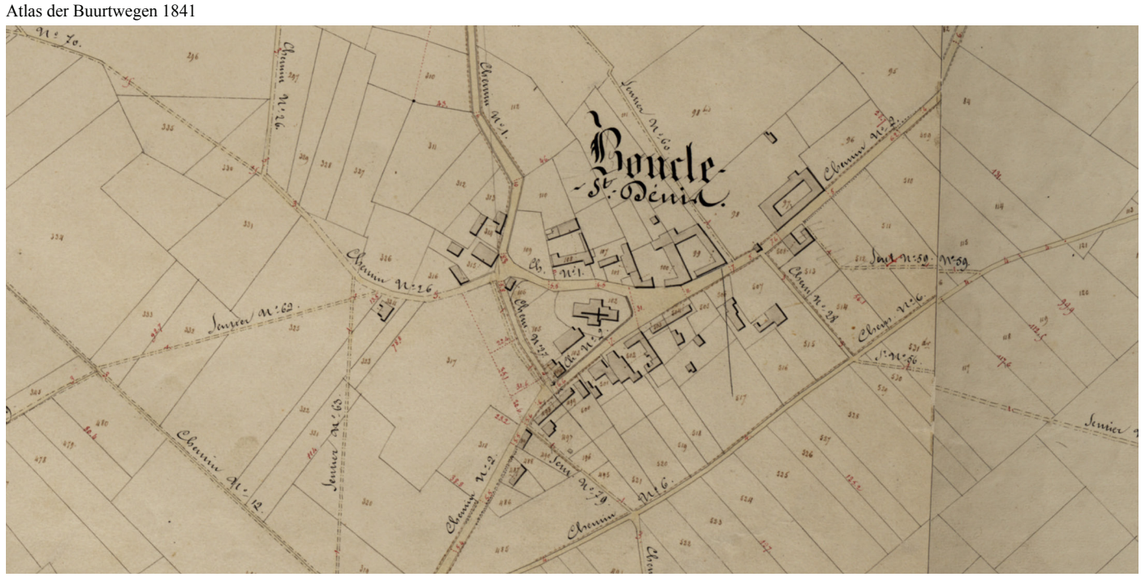

'Het deel 'Boekel' uit de naam Sint-Denijs-Boekel is afgeleid van "boek" (beuk) en "lo" (bos) en betekent dus zoveel als 'beukenbosje'. Sint-Denijs of Sint-Dionysius werd in de loop van de 3e eeuw als eerste bisschop naar Parijs gezonden en werd op Montmartre onthoofd. De legende vertelt dat hij met zijn afgehouwen hoofd naar zijn laatste rustplaats wandelde: het naar hem genoemde Saint-Denis.

Zo werd Sint-Denijs de patroon van Parijs en Frankrijk. Sint-Denijs is eveneens patroonheilige van Sint-Denijs-Boekel. Deze patroonheilige wordt aanroepen tegen hoofdpijn en waanzin.

Het oudst bekende document omtrent de kerk van Sint-Denijs-Boekel dateert van 1108. Hierin staat te lezen dat de bisschop van Kamerijk, Odo van Doornik, het altaar van 'Bocle' samen met een deel van haar andere bezittingen aan de Gentse Sint-Baafsabdij schenkt. De Sint-Baafsabdij oefent op dat moment het patronaat uit. Na sluiting van de abdij neemt het kapittel van de Sint-Baafskathedraal het patronaat over.

Vandermaelen 1846 - 1854

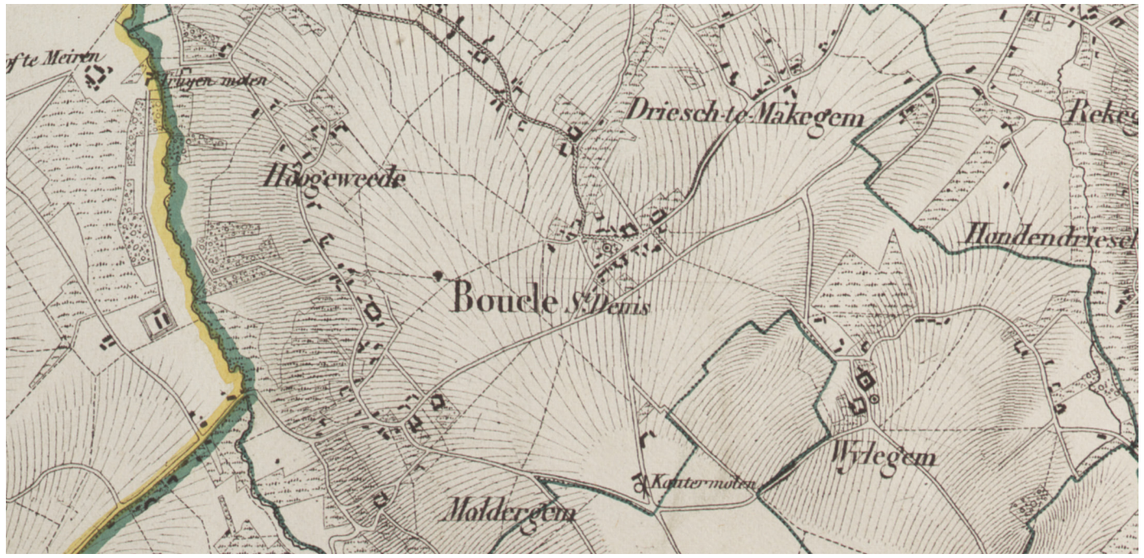

Popp 1842 - 1872

In de periode van de schenking aan de Sint-Baafsabdij was Sint-Denijs-Boekel nog geen zelfstandige parochie, maar sloot het aan bij de parochie Munkzwalm. Het zou duren tot het einde van de 12e eeuw voor Sint-Denijs-Boekel een autonome parochie zou worden. In het Ancien Régime behoorde de kerk tot de dekenij van Pamele en vanaf de bisdomhervorming (1559) tot de dekenij van Ronse.

Vanaf 1913 behoorde de kerk tot het dekenaat van Sint-Maria-Horebeke. Het dorp is gekend omwille van de lokale handschoennijverheid. Nabij de kerk herinnert sinds 2003 een standbeeld met de uitbeelding van een handschoenenstikster hieraan. Het is het symbool voor vrouwelijke huisarbeid en de start naar sociale ontvoogding, zoals het opschrift vermeldt.'

Ferraris 1771 - 1778

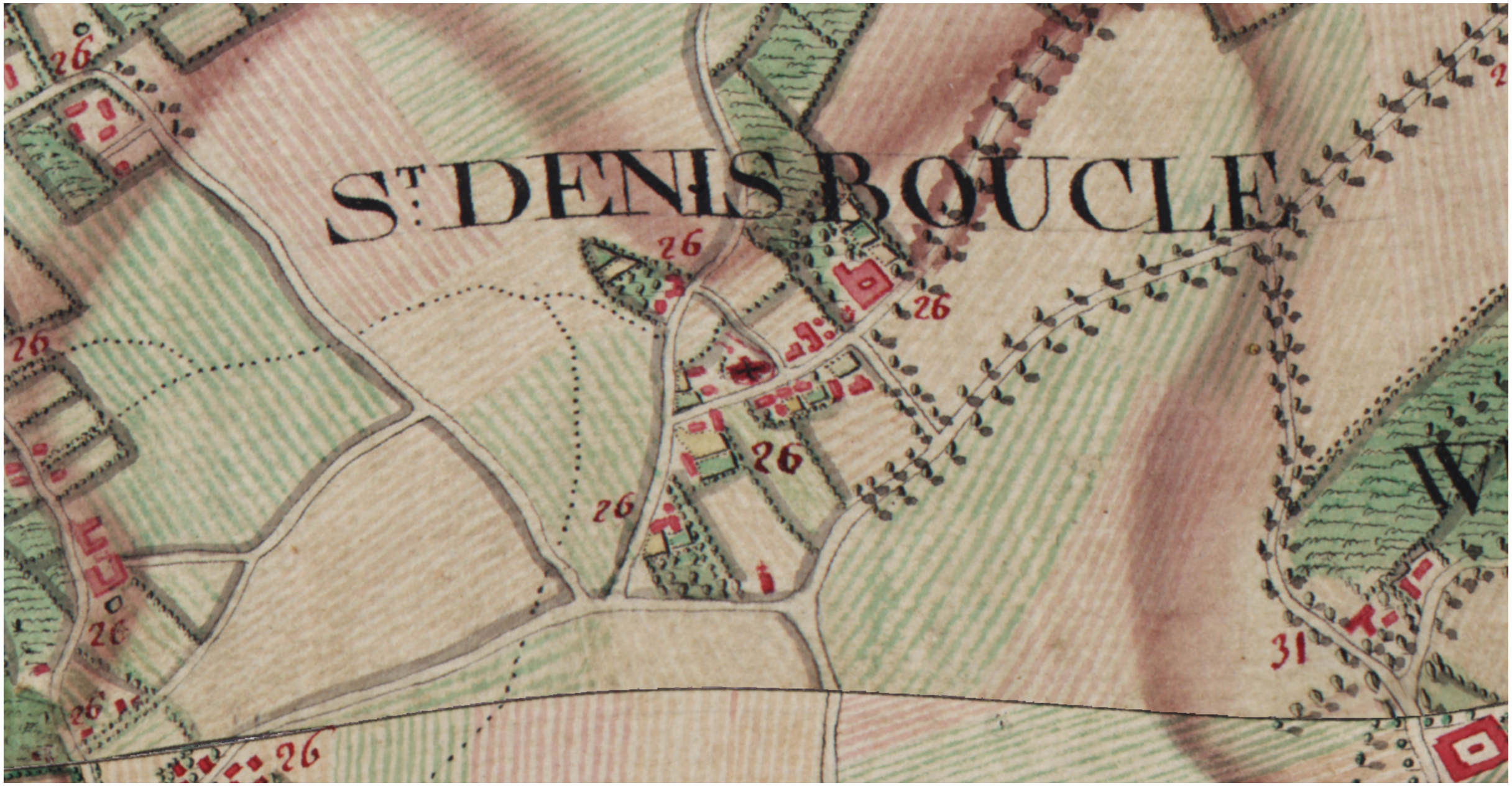

Atlas der Buurtwegen 1841

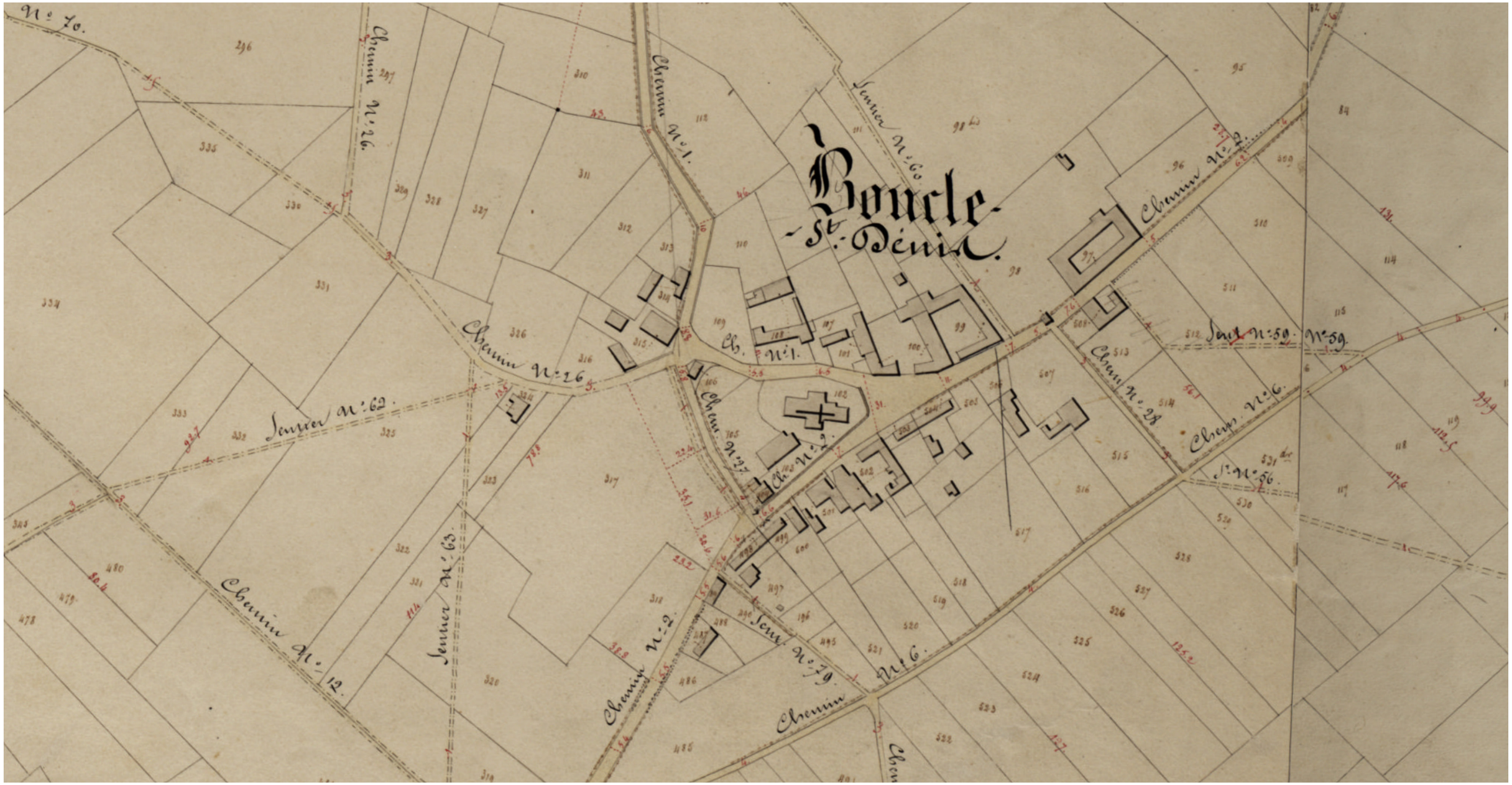

Vandermaelen 1864

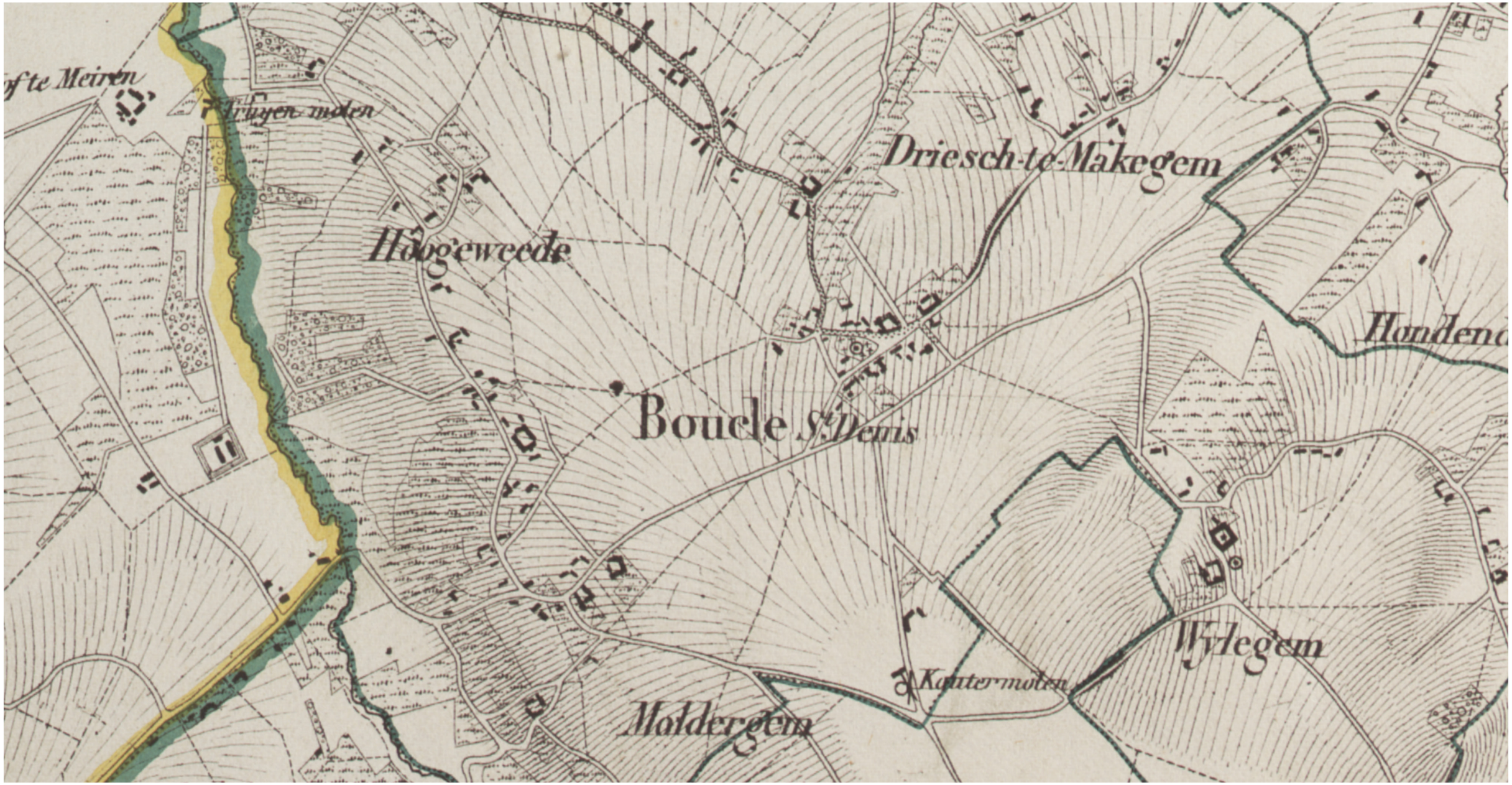

Popp 1842 - 1872

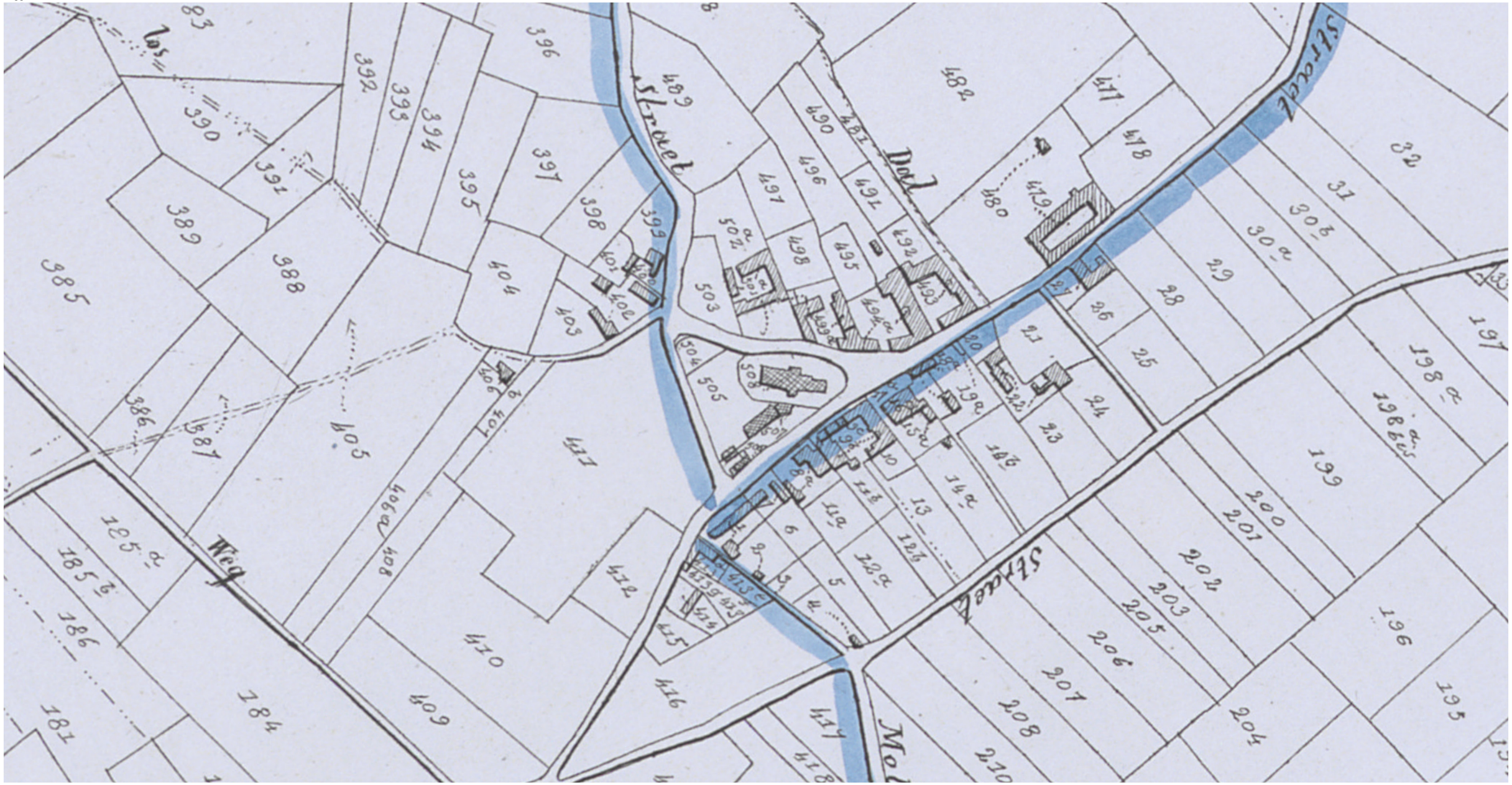

2 Kerk en Omgeving
situering

luchtfoto

2 Kerk en Omgeving
vogelperspectief

FAMILIE
ACHIEL MORNIE
1914 - 1994

Kerkenbeleidsplan Zwalm, goedgekeurd in gemeenteraadszitting van 13.10.2016

2 Kerk en Omgeving
pastorale context

'De eeuwenlange aanwezigheid van de rooms-katholieke kerk heeft een duidelijke stempel gedrukt op de regio en de gemeente, zowel ruimtelijk als architecturaal. In de gemeente Zwalm getuigen hiervan 12 parochiekerken en één kapel die ook als parochiekerk dienst heeft gedaan.

De 12 Zwalmse dorpen en één gehucht zijn gegroeid rond hun kerk. Deze veelheid aan religieus patrimonium combineert, naast haar intrinsieke religieuze betekenis, respectievelijke cultuurhistorische, architecturale en/of ruimtelijke en landschappelijke belangen. Tegelijk contrasteert deze veelhedi met de toenemenede ontkerkelijking in het (voormalige) dekenaat Horebeke.'

(bron kerkenbeleidsplan Zwalm)

In maart 2015 heeft Mgr. L. Van Looy een dekenaal plan bevestigd waarin volgende besluiten zijn opgenomen:

- De parochiekerken van Munkzwalm en Nederzwalm worden bevestigd in hun functie van gebouwen bestemd voor de eredienst.
- De parochiekerken van Beerlegem, Dikkele, Hundelgem, Meilegem, Paulatem, Roborst, Rozebeke, Sint-Blasius-Boekel, Sint-Denijs-Boekel, Sint-Maria-Latem, Wijlegem komen in aanmerking voor de procedure tot herbestemming.

In Zwalm wordt met andere woorden één parochie overgehouden voor het ganse grondgebied en het aantal eredienstgebouwen wordt verminderd tot twee. De verschillende parochies behalve deze van Alle Heiligen (Nederzwalm) zou worden opgeheven en zouden bij deze laatste worden gevoegd.

Bron: Heemkundige kring 'De Zwalm'

H BITA BVO

ST - DENYS - BOEKEL

Zondagschool
St Denijs Boekel.

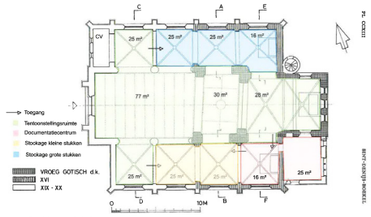

479 Grondplan van de kerk.

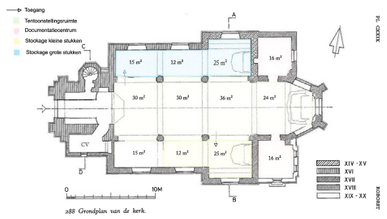

388 Grondplan van de kerk.

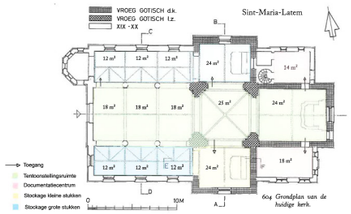

604 Grondplan van de huidige kerk.

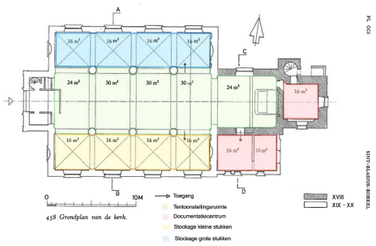

458 Grondplan van de kerk.

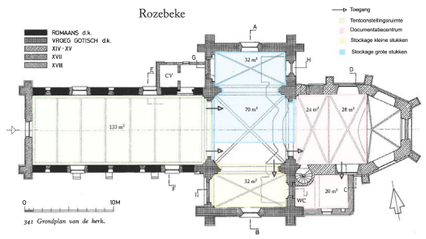

341 Grondplan van de kerk.

voorstudie heemkundige kring

Als gevolg van de gewijzigde pastorale context en het door de Bisschop vastgesteld dekenaal plan dient nagedacht over 11 parochiekerken op het grondgebied Zwalm. De kerk te Sint-Denijs-Boekel is één van deze kerken.

De kerkgebouwen zijn alle eigendom van de gemeente. Het gemeentebestuur bekijkt of zij 8 van de 11 kerken zelf een invulling kan geven. De gemeente kan een groter engagement financieel onmogelijk dragen. Daarenboven zijn er ook geen voldoende extra benodigde of gevraagde gemeentelijke dienstverlening.

Er wordt gedacht om 2 van de 11 kerken in te zetten als socio-culturele ontmoetingsruimte als aanvulling op het gemeeschapscentrum De Munk te Munkzwalm (centrum van Zwalm). De idee is te voorzien in één kwaliteitsvol en comfortabel uitgewerkte socio-culturele ontmoetingsplaats in ‘de noordelijke cluster’ van Zwalm en één kwaliteitsvol en comfortabel uitgewerkte socio-culturele ontmoetingsplaats in ‘de zuidelijke cluster’ van Zwalm. Voor de noordelijke cluster realiseert de gemeente de herbestemming van de kerk van Meilegem. Voor de zuidelijke cluster zijn de kerken van Roborst, Sint-Blasius-Boekel, Sint-Denijs-Boekel en Rozebeke in overweging genomen. De idee is om de herbestemming van Sint-Denijs-Boekel verder uit te werken.

Het gemeentebestuur heeft zich tijd geleden ook geëngageerd om de heemkundige werking van Zwalm een betere infrastructuur te bieden dan deze van het voormalige schoolgebouw van Sint-Denijs-Boekel waar de werking vandaag huist. Het gemeentebestuur wenst de nieuwe infrastructuur voor heemkunde te koppelen aan de nieuwe ontmoetingsruimte in één van beide clusters. De heemkundige werking heeft zelf een onderzoek uitgevoerd op het beschikbaar kerkpatrimonium en heeft de voorkeur voor de kerk van Sint-Denijs-Boekel uitgesproken. Deze besluitvorming van de heemkundige werking heeft de keuze om de herbestemming van de kerk van Sint-Denijs-Boekel als zuidelijke cluster verder uit te werken belangrijk mee bepaald.

Naast de ruimte voor socio-culturele activiteiten wordt ook gedacht om het roerend religieus erfgoed uit de kerkgebouwen van Zwalm, of bij uitbreiding van het hele dekenaat dat geen functie meer heeft in de eredienst of niet meer past in een herbestemd kerkgebouw, te verzamelen in een gesloten kerk in Zwalm, een depotkerk.

Het deel of volledig beschermd statuut van 12 van 13 kerken in Zwalm houdt een blijvende onderhoudsplicht en verplicht respect voor het beschermd gebouw in, wie de eigenaar ook wordt. Na een onttrekking aan de eredienst van een kerkgebouw dat beschermd is, heeft een gemeentebestuur blijvend recht op 80 % erfgoedpremie, een kerkraad of privépersoon op 40 % om die verplichtingen na te komen. Belangrijk is er op te wijzen dat de kosten die louter gerelateerd zijn aan het inbrengen van een nieuwe functie in de kerk in principe niet betoelaagbaar zijn.

Het Kerkbestuur van de kerk te Sint-Denijs-Boekel is het idee om de kerk te herbestemmen tot een socio-culturele ontmoetingsruimte met integratie van de heemkundige kring genegen. Het bestuur vraagt wel bij de herbestemming zoveel als mogelijk het *‘kerkelijk karakter en het meubilair te behouden’*. Het Kerkbestuur wil graag de eigen ontmoetingsactiviteiten *‘met de kerk als centrale plek in de dorpsgemeenschap blijven organiseren (nieuwjaarsdrink, zangstonde, open kerkendag, stiltemoment, liturgisch geïnspireerde activiteiten, concert, ...)’*

(bron: startvergadering van dit herbestemmingsonderzoek)

heemkundige kring in voormalige gemeenteschool

3 Kerk en Bestemming
opgave

De opgave is de herbestemming van de kerk van Sint-Denijs-Boekel te onderzoeken in functie van de herbestemming als ruimte voor de werking van de Heemkring, gecombineerd met ruimte voor socio-culturele activiteiten in het zuidelijk deel van de gemeente Zwalm (in aanvulling van de infrastructuur GC De Munk te Munkzwalm)

De Heemkring heeft een lijst van reële behoeften opgesteld.
De Heemkring vraagt een 4-tal verschillende ruimtes:

1) Een documentatiecentrum: een ruimte waar boekenkasten/rekken met publicaties en boeken kunnen ondergebracht worden. Bezoekers kunnen de werken raadplegen. Er is een secretariaat gevestigd. Er kunnen bestuursvergaderingen, redactieraden en werkvergaderingen gehouden worden. De ruimte werd begroot op ongeveer 40m2.

2) Een stockageruimte voor kleine stukken. Het is een ruimte waar gereedschappen, huishoudelijke voorwerpen, kleine werktuigen, verzamelingen, curiosa en andere items in rekken overzichtelijk gestockeerd worden. Ze kunnen er ook geconsulteerd worden. De oppervlakte wordt begroot op ongeveer 25m2

3) Een tentoonstellingsruimte. Dit is een ruimte waar op geregelde tijdstippen telkens verschillende tentoonstellingen opgebouwd worden volgens thema's met items uit de eigen collectie of in bruikleen van anderen. De ruimte kan ook gebruikt worden voor lezingen, seminaries, cursussen, concerten of andere evenementen. De oppervlakte wordt begroot op 100m2.

4) Een stockage voor grotere stukken. Het is een onverwarmde ruimte waar grote stukken gestockeerd kunnen worden (oa. wanmolen, bascule, kruiwagen, meubels, ….)
De oppervlakte wordt geraamd op ongeveer 120m2.

Voor de socio-culturele ontmoetingsplaats werd geen programma van eisen naar voren geschoven.

Tijdens de rondgang naar aanleiding van de startvergadering hebben vertegenwoordigers van de Heemkring ook geduid op het belang van te kunnen beschikken over een buitenruimte bij het gebouw. Deze kan gebruikt worden als terras bij een beperkte barinfrastructuur.

3 Kerk en Bestemming
ambitie

bron: heemkundige kring “de Zwalm”

Het beschermde statuut van de kerk maakt een herbestemming van het gebouw niet eenvoudig. Ambitie is om met deze studie de mogelijkheden maximaal te onderzoeken.

De integratie van een Heemkundige werking in een beschermd kerkgebouw is op zich een interessant gegeven. We gaan op zoek naar integratie die verder gaat dat de loutere functionele huisvesting. De ambitie is te komen tot een versterking van de ruimtebeleving. Deze kan de Heemkundige werking en de socio-culturele activiteiten ondersteunen en ook de beleving van het monument ten goede komen.

Zoals aangegeven is de functie van Heemkring dankbaar als functie voor herbestemming van een beschermd kerkgebouw. Vandaag is de Heemkring gehuisvest in het voormalig schoolgebouw van Sint-Denijs-Boekel. Dit gebouw is erg verouderd en is toe aan een grondige renovatie. Met het eventueel verdwijnen van de functie Heemkring stelt zich ook de vraag naar de toekomst van het schoolgebouw. Ook het schoolgebouw is een erg kenmerkend gebouw in zijn omgeving, met een rijk verleden. Het zou erg jammer zijn dit gebouw te zien verdwijnen. Aanbeveling zou zijn bij een eventuele vermarkting specifieke voorwaarden op te leggen zodat de private partij gedwongen wordt na te denken over een mate van behoud van dit bouwwerk.

3 Kerk en Bestemming
ruimtelijke vaststellingen als potentiële aanleidingen

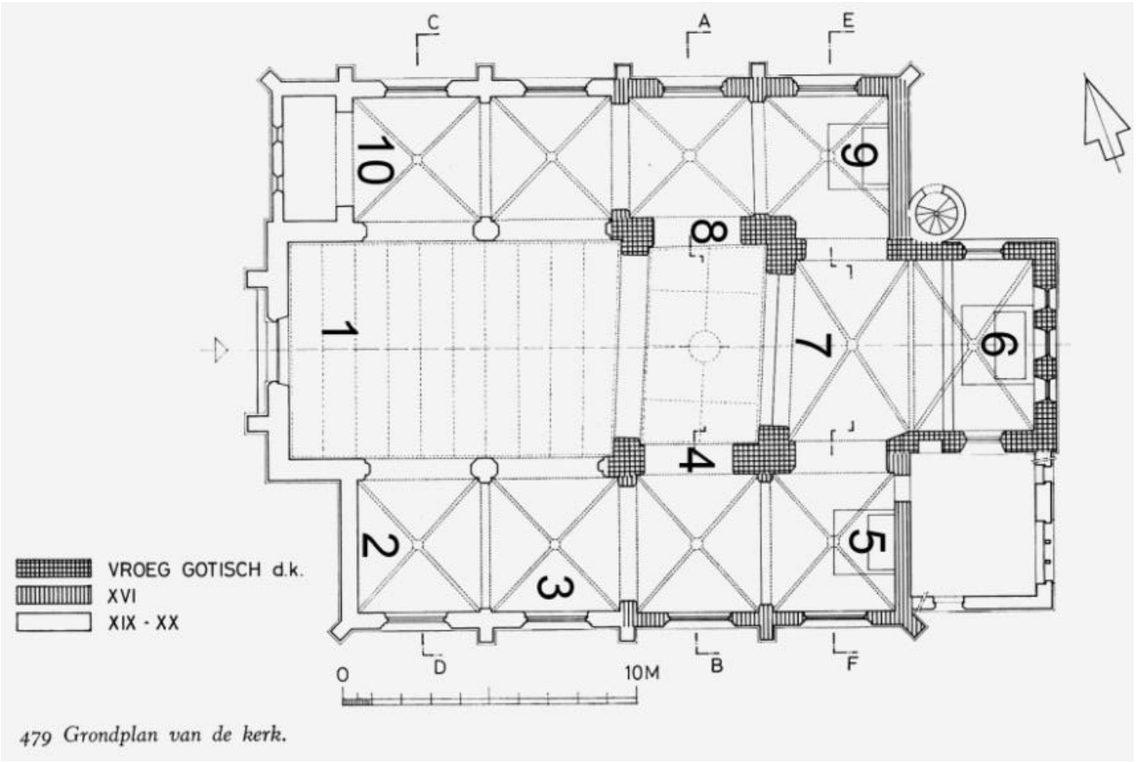

(bron: kerkportret)

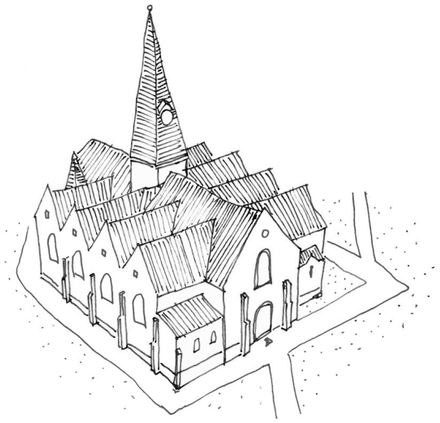

A. Bouwgeschiedenis

De bouwgeschiedenis laat zich duidelijk lezen in de gevels en daken van het kerkgebouw. Binnenin is de neogotische toevoeging vanaf de vieringtoren duidelijk lees- en voelbaar. Dit neogotisch deel was niet inbegrepen in het beschermingsstatuut van 1945. Pas in 2013 werd dit deel beschermd.
Motivatie hiervoor was ondermeer de harmonieuze aansluiting van de 13de en 15de eeuwse kerk en het neogotische deel.

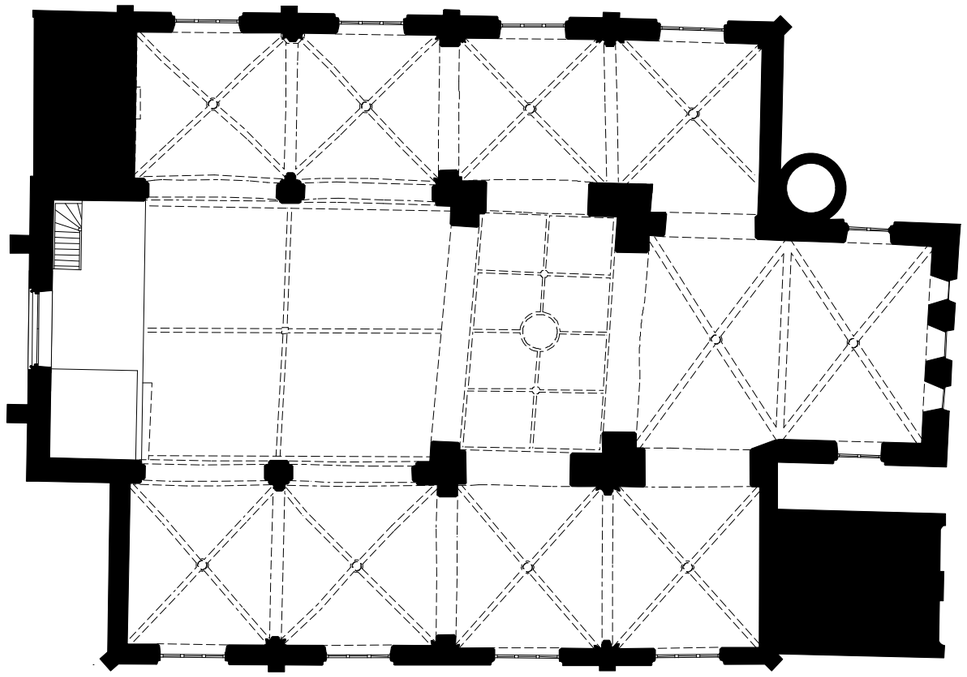

B. Diversiteit in snede en constructie
De verschillende delen van de kerk zijn erg geprononceerd:

1. massieve rechthoekige onderbouw van de vieringtoren, met vlak houten plafond

2. het schip met twee traveeën en houten tongewelf

3. zijbeuken van twee traveeën met kruisribgewelven met sluitstenen (versierd met de symbolen van de vier evangelisten)

4. niet uitspringend transept, met kruisribgewelven, met spitsboogvomige scheibogen tov zijbeuken

5. hoogkoor van twee traveeën met vlakke afsluiting

6. twee zijkoren, met kruisribgewelven

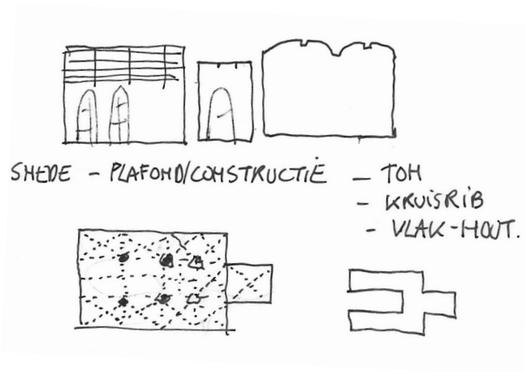

4 Kerk en Scenario
ruimtelijke vaststellingen als potentiële aanleidingen

(bron: Heemkundige kring "de Zwalm")

C. Reliëf

De omgeving van de kerk heeft een uitgesproken reliëf. Doordat de kerk zo hoog op een heuvel is gelegen, is het dorp zichtbaar vanuit de omgeving. *'De kerkklokken en het torenuurwerk zijn in gebruik, er is uurslagwerk vanaf 07.00u tot en met 22.00u en het Angelus om 08.00u, om 12.00u en om 19.00u.'*

(Bron: Kerkenportret Sint-Denijskerk, Contextualisering van de Zwalmse kerken in functie van een vooronderzoek tot valorisatie, medegebruik en nevenbestemming of herbestemming van de kerkgebouwen, Veerle Vereecken, 2014, actualisatie januari 2016.)

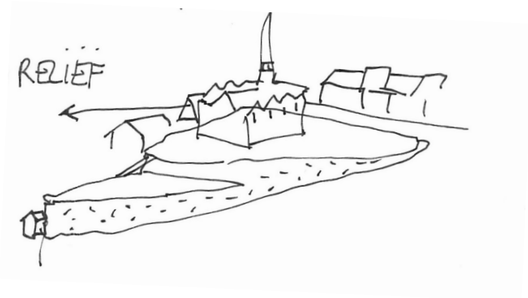

bron lijntekening: studentenwerk Studio VanGodLos, KULeuven, Margaux Verbeke en Cédric Houdart

D. Kerkhof en muur
Het uitgesproken relief van de omgeving vindt men ook terug onmiddellijk rond de kerk. Het kerkgebouw wordt omgeven door een kerkhof dat omrand is door een kerkhofmuur.
Deze muur heeft verschillende hoogtes en aanzetpeilen, afhankelijk van het niveau van het publiek domein.
De muur doet dienst als keermuur, perceelsmuur, trap, …
Het kerkhof is nog steeds in gebruik en is ook als monument beschermd.

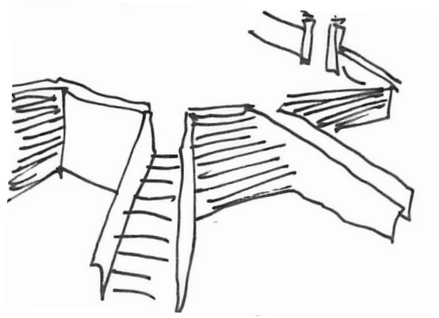

4 Kerk en Scenario
ruimtelijke vaststellingen als potentiële aanleidingen

(beeld: Real Visuals)

E. Morfologie/Dakvorm

De erg geprononceerde morfologie van de kerk (cfr. B) laat zich ook lezen in de uitgesproken dakvorm: de zeskantige vieringtoren, zadeldaken boven het hoogkoor en het middenschip, afzonderlijke dwarse zadeldaken op traveeën van zijbeuken, transept en zijkoren (met corresponderende gemetselde topgeveltjes)

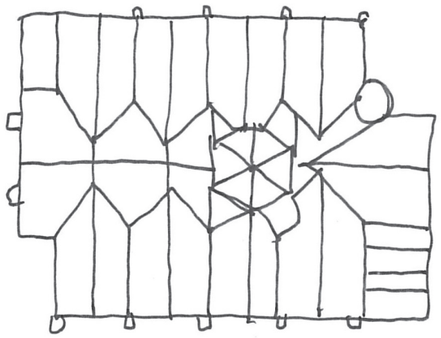

4 Kerk en Scenario
ruimtelijke mogelijkheden

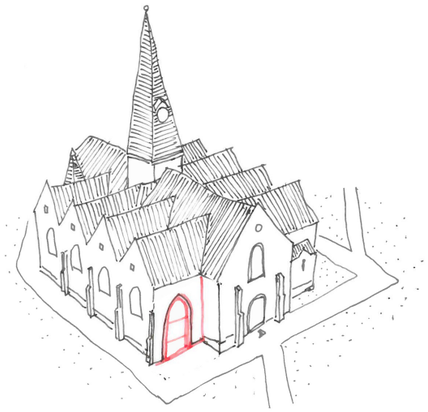

1

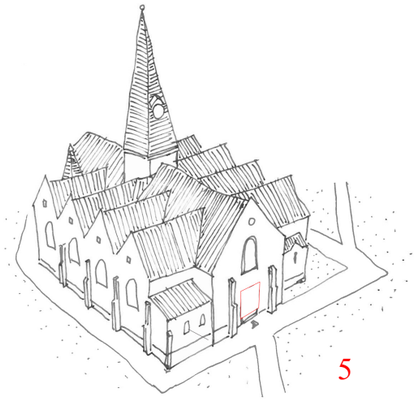

5

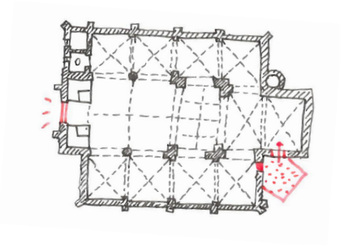

2

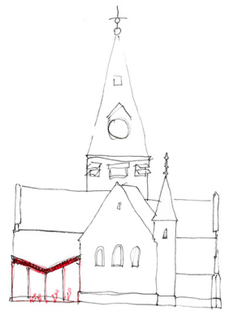

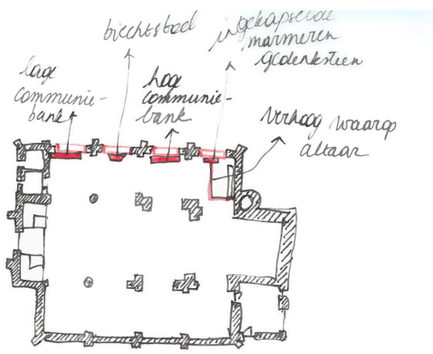

6

De integratie van een Heemkring en een lokale socio-culturele werking impliceert de vraag naar lichttoetreding, voorzien van sanitair en beperkte keukeninfrastructuur, toegankelijkheid, buitenruimte en visibiliteit (binnen-buiten en vice-versa).

Zoals aangegeven zorgen deze vragen voor een heuse uitdaging gezien het beschermd statuut van het gebouw en het omliggende kerkhof.

In een eerste beperkte ruimtelijk onderzoek is gezocht naar de verschillende ruimtelijke mogelijkheden.
Wetende dat dit een haalbaarheidsonderzoek betreft, is de vrijheid genomen om ook enigszins ingrijpende ruimtelijke ingrepen te onderzoeken zonder daarbij onmiddellijk te denken aan de verantwoording betreffende het beschermd statuut.

Dit ruimtelijk onderzoek heeft gefungeerd als een startpunt en voeding van het intern debat (urbain architectencollectief – studiobont – callebaut architecten – projectbureau).

1) In de huidige situatie is de doopkapel opgedeeld in een kleine doopkapel waarin het doopvont net past en een technische ruimte. Door het wegnemen van de doopkapel ontstaat een doorzicht naar buiten, aan de zijde waar zich het landschap bevindt. Tussen de doopkapel en de zijbeuk is reeds een spitsboogvormige spitsboog aanwezig, waar na afbraak van de doopkapel een buitenschrijnwerk zou kunnen in geplaatst worden.

De doopvont (Remi Rooms) zelf is een waardevol cultuurgoed. Dit zou een nieuwe plaats kunnen krijgen. In de doopkapel zijn er twee glasramen van de hand van glazenier Joseph Casier (1902). Eén ervan is door de aanwezigheid van de technische ruimte niet meer zichtbaar. De twee glasramen zouden in het herbestemde geheel een nieuwe plaats kunnen krijgen.

2) Door de afbraak van de neo-gotische sacristie zou de kerk een nieuwe toegang kunnen krijgen en kan een andere benadering van de kerkruimte tot stand komen. De bestaande deuropening voor toegankelijkheid van de sacristie kan gebruikt worden als toegang. De afbraak van de sacristie zorgt tegelijk voor duidelijker aanwezigheid van de kruisvorm.

Naast de bestaande deuropening kan gedacht worden aan een nieuwe deuropening naar het hoogkoor. Een deuropening kan mogelijks geïntegreerd worden in de marmeren muurlambrisering, maar dit lijkt geen sinecure…

De sloop van de sacristie impliceert ook verdwijnen van de sacristie- en kleerkast die dateren van 1801-1810. De kasten zijn ouder dan de sacristie zelf. Ze werden in het verleden verplaatst. Kunnen de kasten in nieuw geheel een nieuw plaats en nuttig gebruik krijgen?

3) Door de aanwezigheid van het kerkhof zijn er weinig tot geen mogelijkheden om een buitenruimte te voorzien. Door de sacristie af te breken zou een buitenruimte voorzien kunnen worden.

4) De huidige sacristie kan plaats maken voor een nieuw volume als toegang of als dienende ruimte. Een nieuw volume kan op subtiele manier nieuw gezicht geven.

5) De huidige inkompoort is de enige plaats waar vandaag een binnen/buitenrelatie kan ontstaan. Door het vervangen van het beslag van de deuren kan de draairichting gewijzigd worden. Aan de binnenzijde kan transparant nieuw buitenschrijnwerk worden geplaatst. Dit kan zorgen voor een binnen/buitenrelatie en lichttoetreding.

6) Door het realiseren van doorbraken onder de glasramen van de neogotische zijbeuken kan gezorgd worden voor bijkomende lichttoetreding en zichten.

Langs de noordzijde, waar zich langs het gebouw een pad bevindt (in tegenstelling tot zuidzijde waar zich graven bevinden tot tegen het gebouw), kan ook gedacht worden om deze doorbraken in te zetten voor een nieuwe of bijkomende toegang tot het kerkgebouw.

Er kan ook gedacht worden aan de vervanging van de artistieke glasramen van deze zijbeuken door een lichtdoorlatende beglazing.

Bij het realiseren van nieuwe raam- en deuropeningen in de zijbeuken dient gedacht aan een nieuwe plek voor de cultuurgoederen: 2 biechtstoelen, koorgestoelte (Remi Rooms 1902)

9

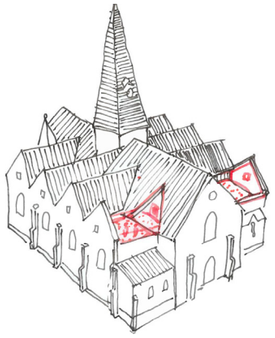

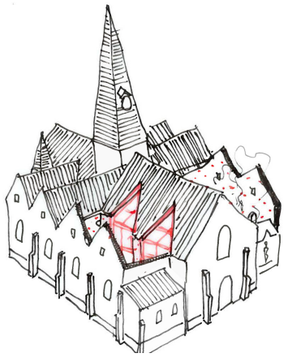

11

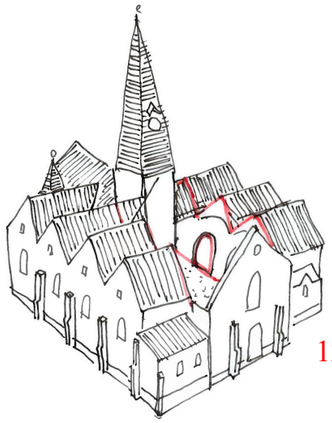

12

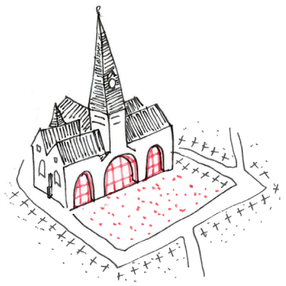

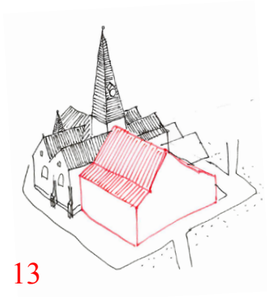

13

7) Net zoals bij de zijbeuken kan gedacht worden aan doorbreking van de transeptsluitingen. De zuidelijke transeptsluiting is mogelijks nog vrij origineel. De noordelijke tegenhanger werd duidelijk zwaarder verbouwd. De raamopeningen en omliggende metselwerk zijn van 1903, net zoals de steunberen.
Er kan ook gedacht worden aan de vervanging van de artistieke glasramen van deze transeptsluitingen door een lichtdoorlatende beglazing.

Bij het realiseren van nieuwe raamopeningen in de transeptsluitingen dient gedacht aan een nieuwe plek voor de kerkmeesterbanken (Remi Rooms 1902)

8) Net zoals bij de zijbeuken en de transeptsluitingen kan gedacht worden aan de realisatie van nieuwe raamopeningen. Net zoals bij de transeptsluitingen dient daarvoor eerder naar noordelijke zijkoor te worden gekeken daar deze zwaarder werd verbouwd dan de zuidelijke tegenhanger. Een 18de E eeuwse gedenkplaat in het noordelijke zijkoor bemoeilijkt wel de realisatie van een nieuwe raamopening.

Er kan ook gedacht worden aan de vervanging van de artistieke glasramen van deze zijkoren door een lichtdoorlatende beglazing.

9) De idee is geopper om een bijkomende lichttoetreding via de vieringtoren te onderzoeken. Er zijn evenwel weinig tot geen gegevens omtrent de situatie boven het vals eiken plafond. De realisatie van een bovenlicht zou wel eens erg complex kunnen zijn. Bovendien valt het realiseren van een bovenlicht wellicht te verenigen met het behoud van de galmgaten. De galmgaten zijn uiteraard vrij essentieel voor het verder laten luiden van de klokken.

10) Boven het portaal bevindt er zich een vrij recent glasraam (1995) van de hand van Blondeel. De vervanging van dit glasraam kan zorgen voor een grote lichttoetreding. Een doorzichtige beglazing zou tegelijk ook kunnen zorgen voor een zicht op het landschap.

11) Door het chirurgisch wegsnijden van het dak boven een zijbeuk en de onderliggende kruisribgewelven ontstaat een patio in de kerk of – wie weet – een dakterras. De patio genereert lichttoetreding en buitenruimte.

12) Door het chirurgisch wegsnijden van het dak boven het schip en het onderliggende houten tongewelf ontstaat een binnentuin die lichttoetreding genereert en buitenruimte.

13) Wanneer het neogotische schip en zijbeuken in vraag kunnen gesteld worden, kan er nagedacht worden over een buitenruimte bij een verkleinde kerk of een nieuwbouw aan een verkleinde kerk.

7/8

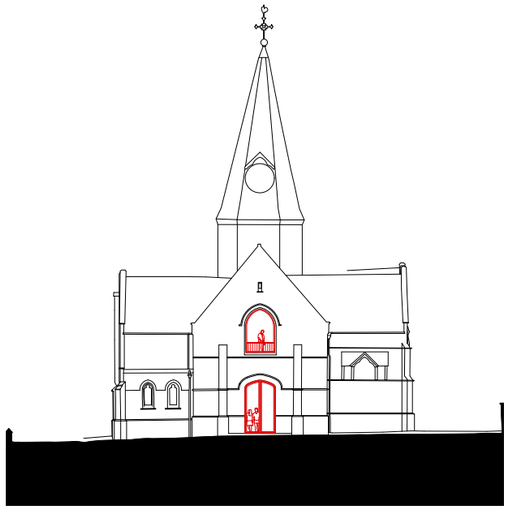

10

Scenario 1 vertrekt van de idee om binnen de huidige kerk centraal een gecompartimenteerde ruimte te realiseren. Deze gecompartimenteerde ruimte wordt fysisch afgescheiden ten opzichte van de resterende kerkruimte. De resterende kerkruimte kunnen we de ‘open ruimte’ of ‘witruimte’ noemen.
De gecompartimenteerde ruimte kan voorzien worden van afzonderlijke technische installatie voor verwarming, ventilatie en verlichting. Deze ruimte kan ingezet voor het vaste programma van de Heemkring: documentatiecentrum en stockage kleine stukken.

Dezelfde gecompartimenteerde ruimte kan ingezet worden voor het beoogde socio-culturele programma. Met name vergaderingen en beperkte samenkomsten kunnen in dezelfde ruimte worden georganiseerd.

De witruimte is een lege ruimte. De lege ruimte blijft wel aangekleed met de vele aanwezige cultuurgoederen. De lege ruimte vormt het decorum voor de activiteiten in de gecompartimenteerde ruimte.

Deze witruimte kan ook ingevuld worden, bijvoorbeeld als tentoonstellingsruimte voor de Heemkring. Er is ook ruimte voor invulling door andere verenigingen: een lezing, een klein seminarie, een cursus, een concert, een yoga-sessie, een tweedehandsmarktje, een dorpsdiner, …

Binnen dit scenario zijn 3 variantes uitgewerkt.

scenario 1 - ***compartimenteren van het centraal deel in de kerk***

a

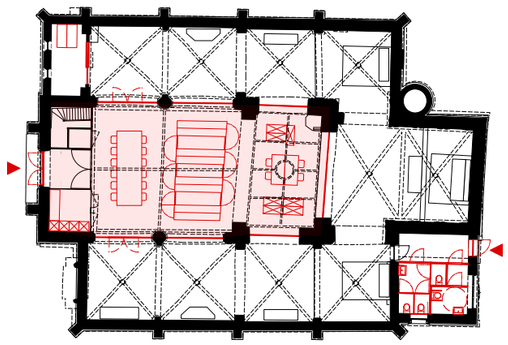

b

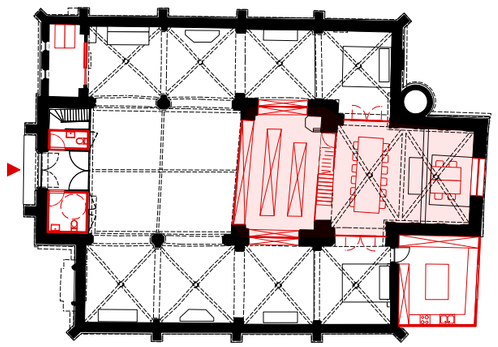

c

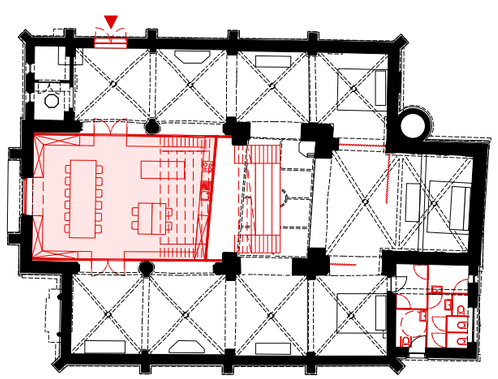

Binnen de ruimte van het schip en de onderbouw van de vieringtoren wordt de afgesloten ruimte voorzien. De ruimte is toegankelijk via de kerkdeur van het huidige portaal. De bestaande kerkdeur kan behouden blijven maar kan aangevuld worden met nieuw beglaasd schrijnwerk waardoor er een zichtrelatie ontstaat naar buiten en er bijkomende lichttoetreding kan ontstaan.

De ruimte kan opgedeeld worden in twee zones gescheiden door een kasten- en/of rekkenblok. Door een uitgewerkt systeem op maat kan dit kasten- en/of rekkenblok worden afgesloten. Dit faciliteert het dubbelgebruik door de Heemkring en andere verenigingen. Onder het portaal wordt een kitchenette geïntegreerd. De doopkapel wordt gebruikt als bergruimte voor de Heemkring (bijvoorbeeld voor opslag van tentoonstellingsmateriaal zoals vitrinekasten).

Via de sacristie wordt een twee toegang tot de kerkruimte gerealiseerd. Daarvoor dient in de gevel van de sacristie een nieuwe gevelopening te worden gerealiseerd. De sacristie biedt ook de ruimte om sanitair te organiseren. Voor de kasten van de sacristie dient een oplossing op een andere locatie te worden gevonden (depotkerk?). Door de bijkomende toegang wordt de witruimte apart toegankelijk.

De centrale positie van het compartiment verwijst naar de symmetrische opbouw en axiale benadering van het voormalige kerkgebouw. Deze opbouw en benadering worden geassocieerd met het voormalige religieuze karakter en mono-functioneel gebruik van het gebouw. De bijkomende toegang wijkt daar van af, waardoor de benadering en ervaring van de ruimte wijzigt.
De gecompartimenteerde ruimte wordt afgescheiden van de witruimte door het plaatsen van beglaasd schrijnwerk.

Om de lichttoetreding te vergroten en een buitenruimte te realiseren kan gedacht worden aan een patio ter hoogte van de noordelijke zijbeuk. De witruimte zou ook via een deur in de gevel van de zijbeuk toegankelijk kunnen worden gemaakt.

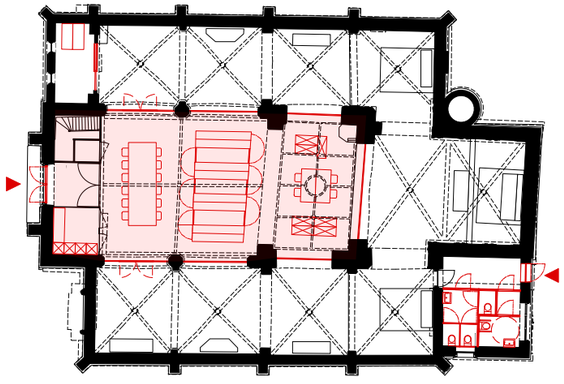

scenario 1a - ***van portaal tot viering***

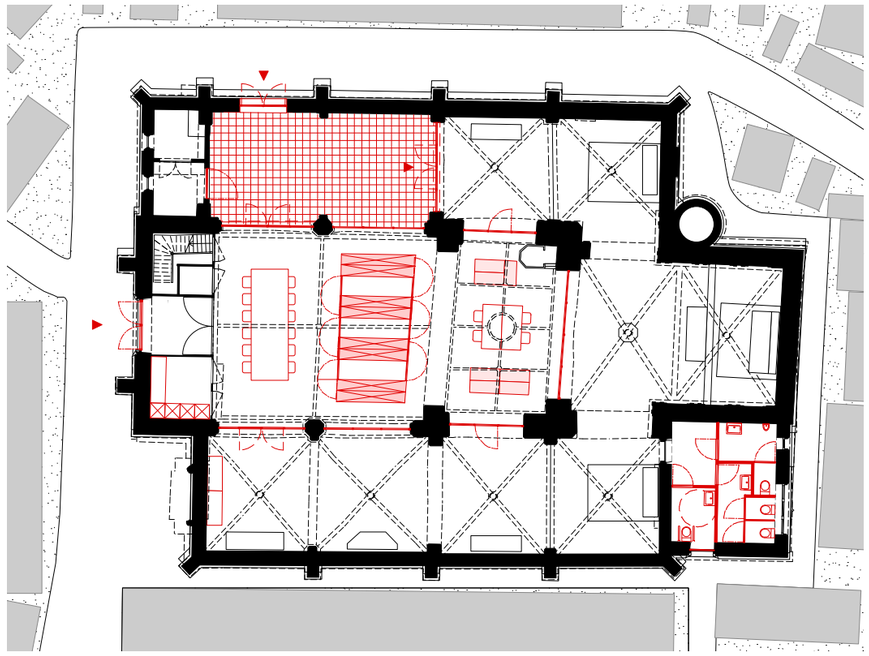

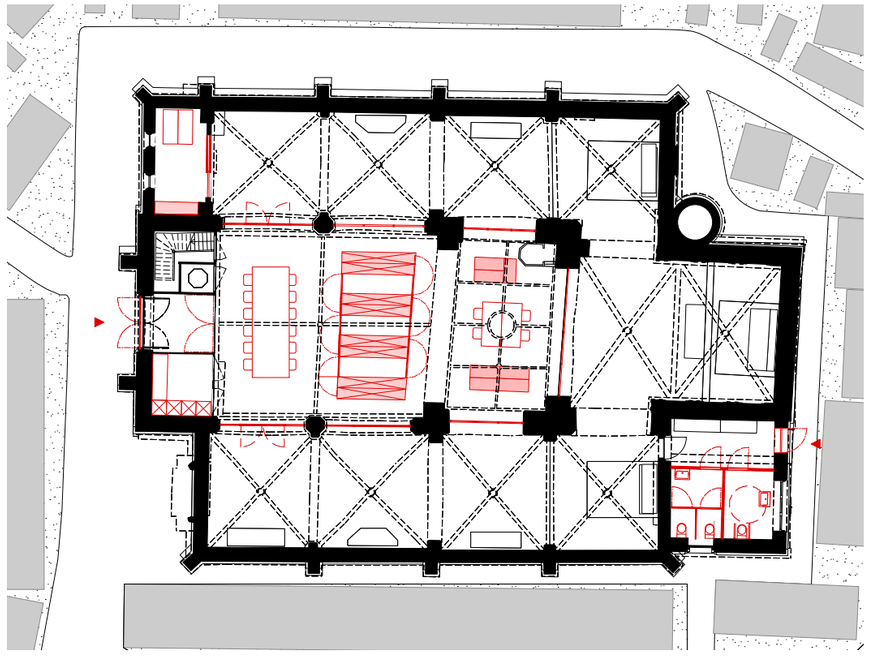

4 Kerk en Scenario
***scenario 1a** - planconcept*

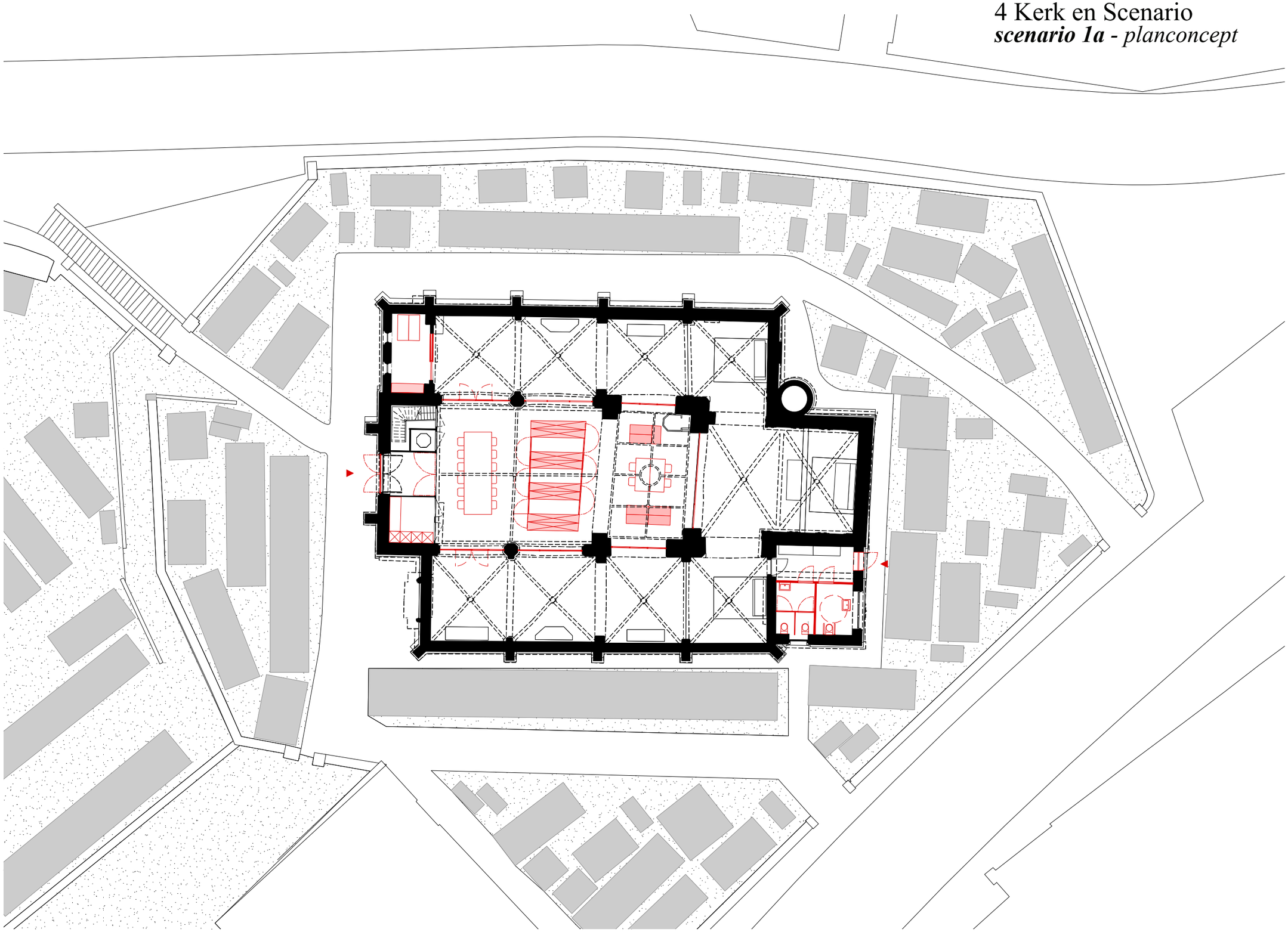

4 Kerk en Scenario
scenario 1a - variant

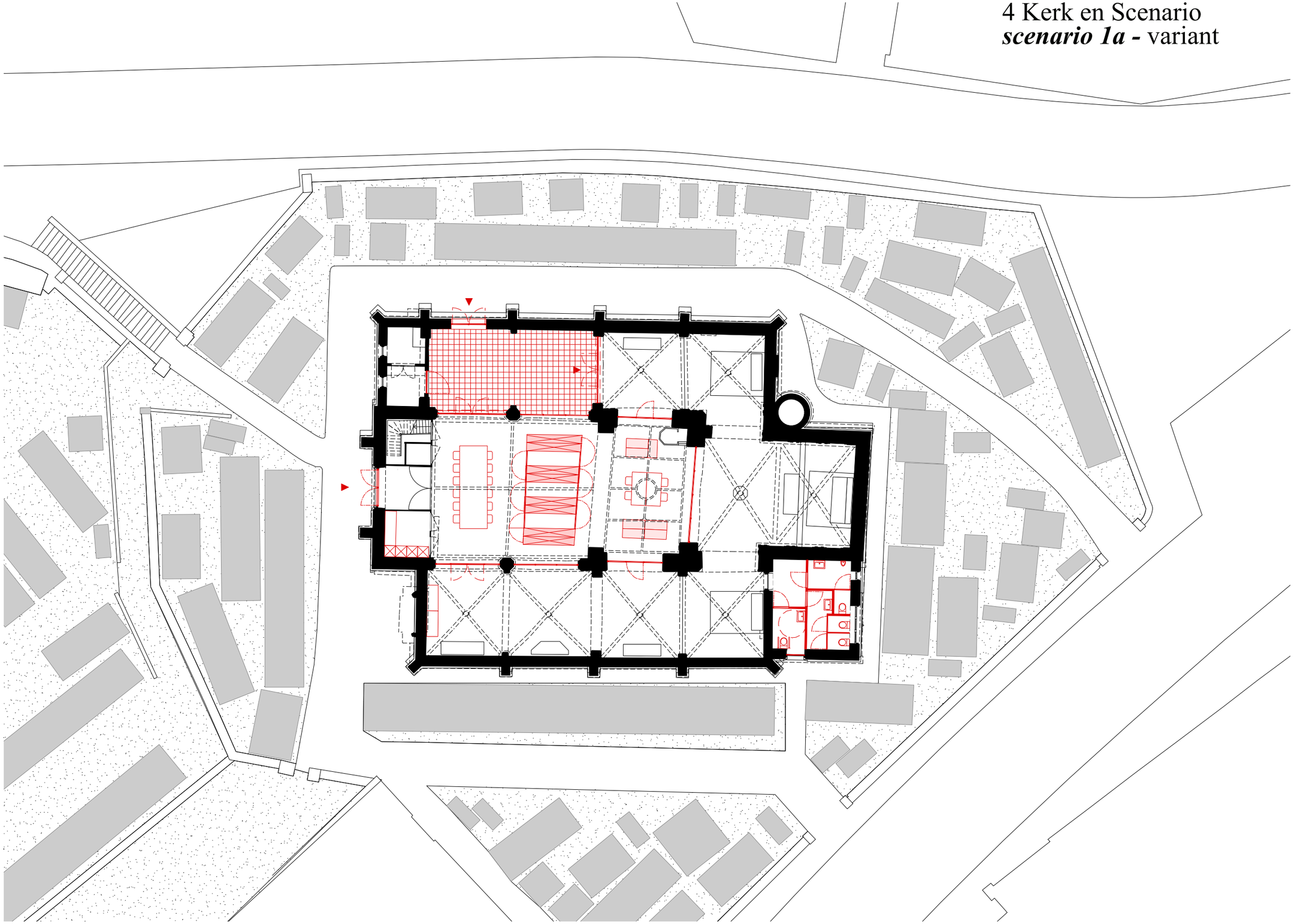

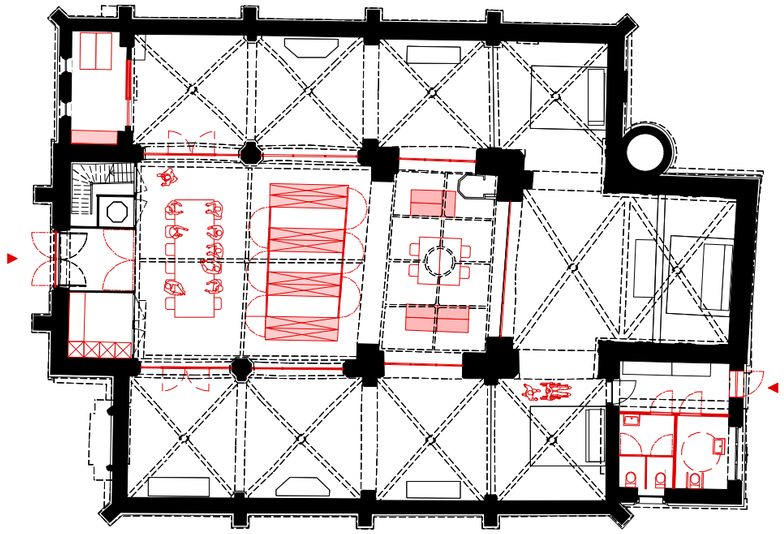

documentatiecentrum in werking

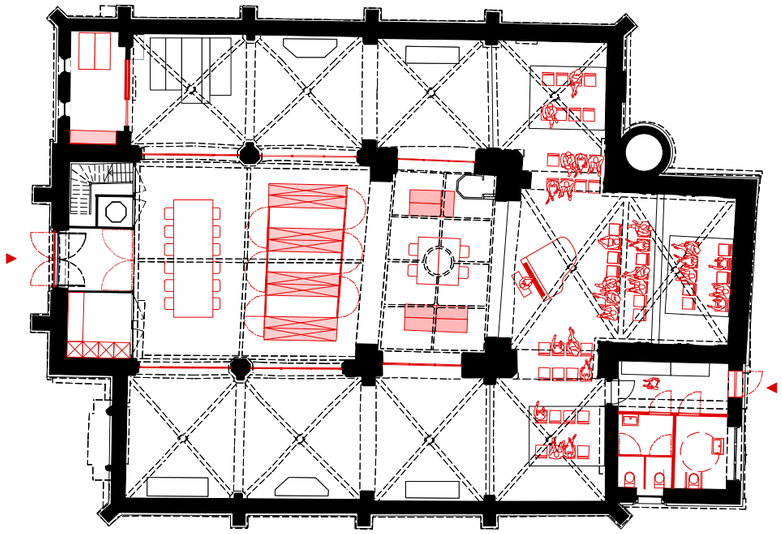

mini concert in hoogkoor en zijkoren

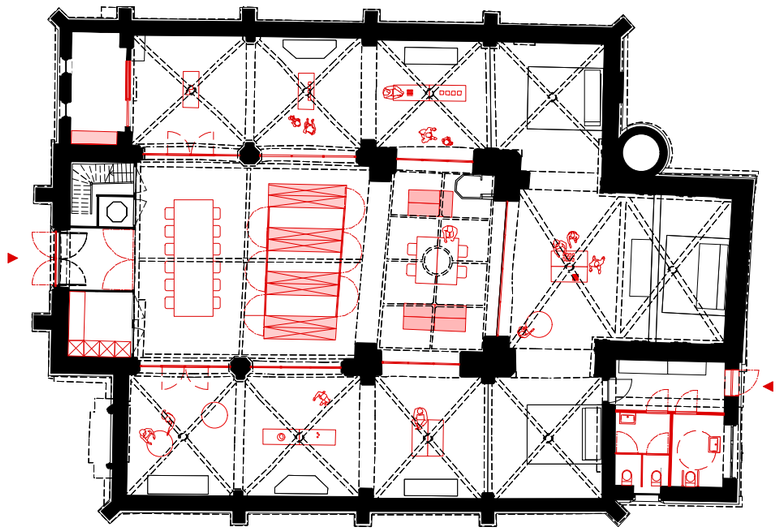

tentoonstelling

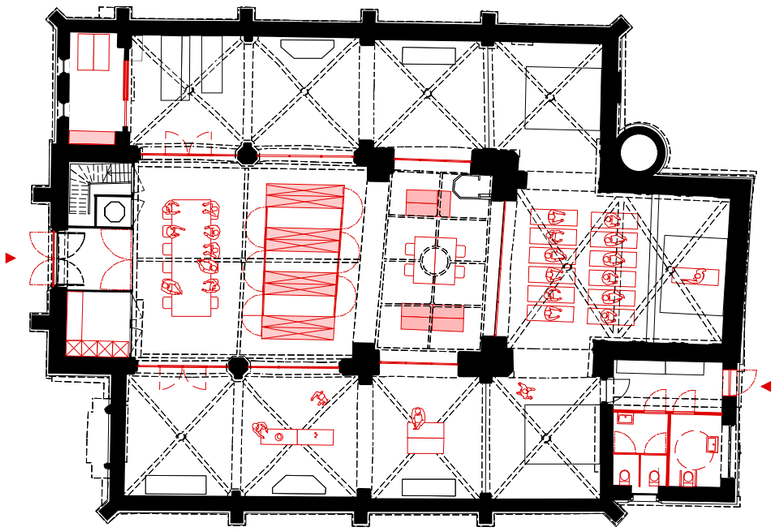

yogasessie

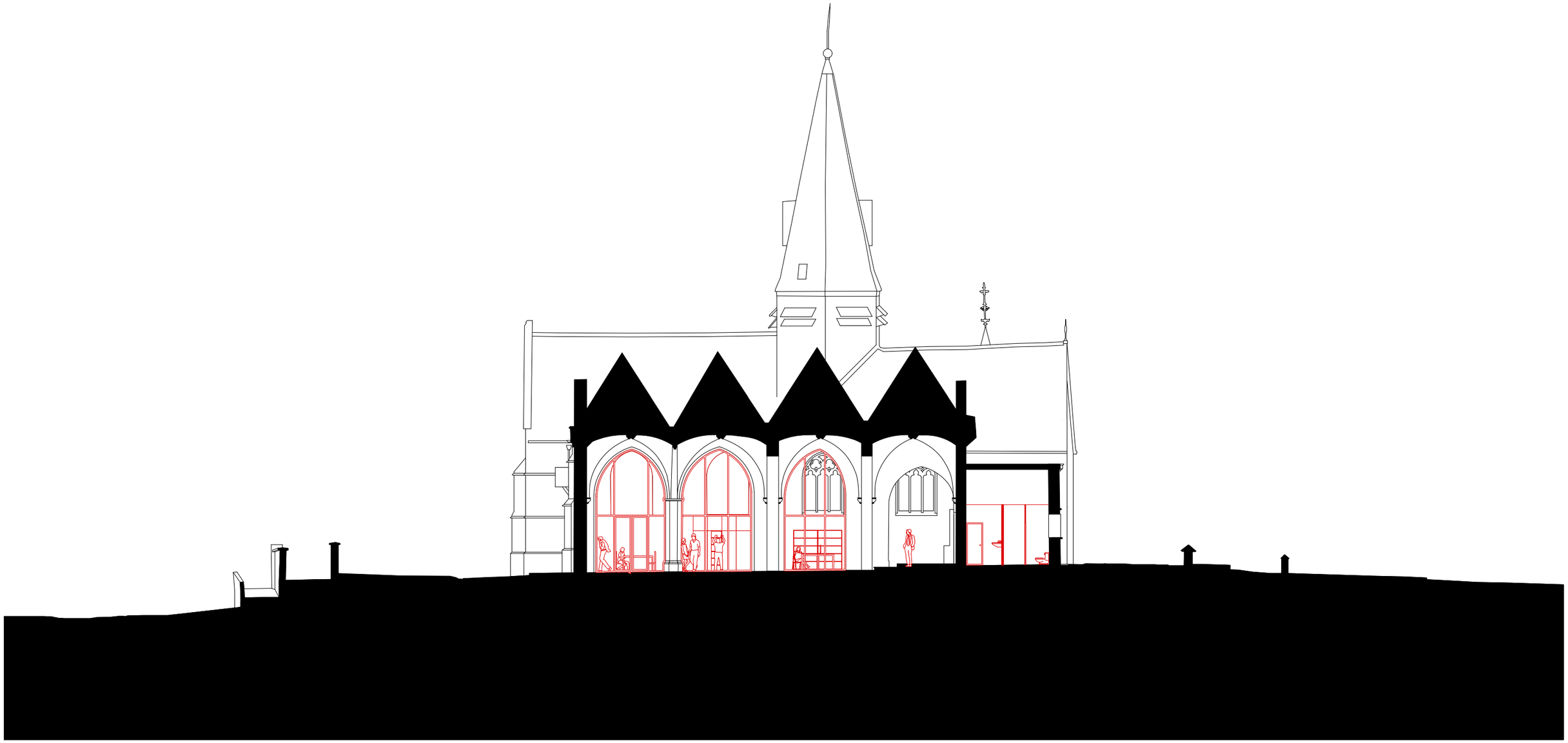

langssnede doorheen zuidelijke zijbeuk

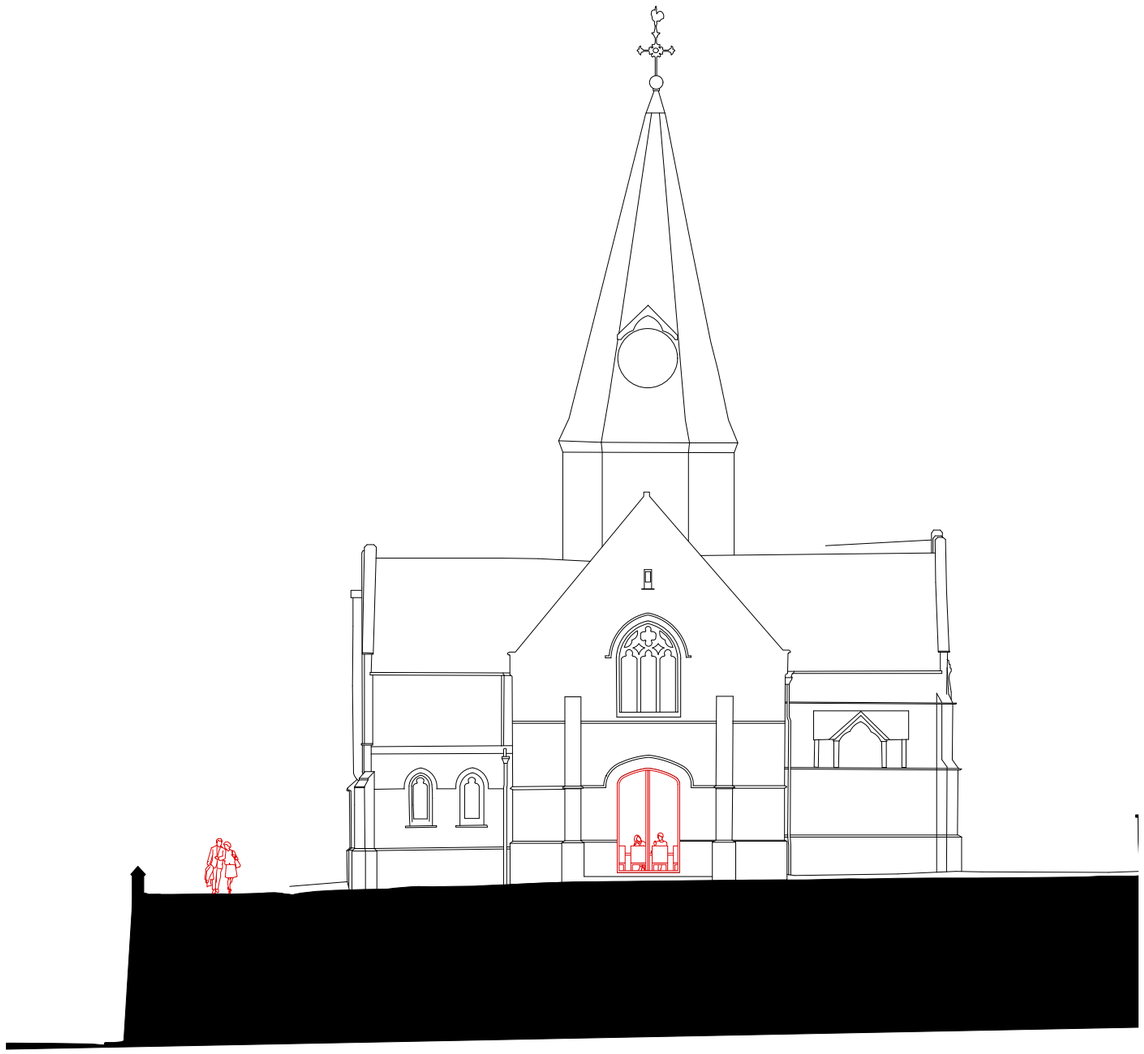

voorgevel (west)

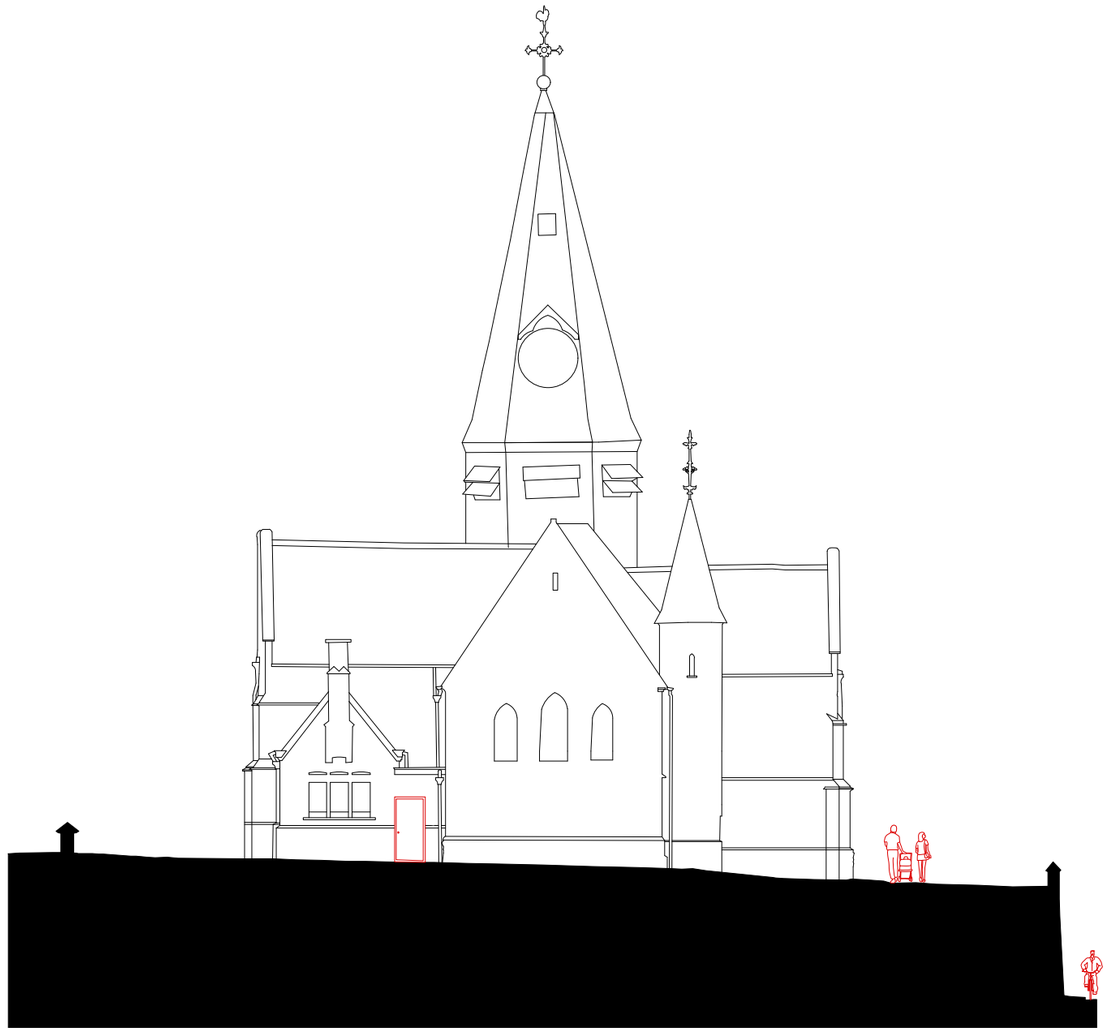

achtergevel (oost)

langssnede doorheen schip

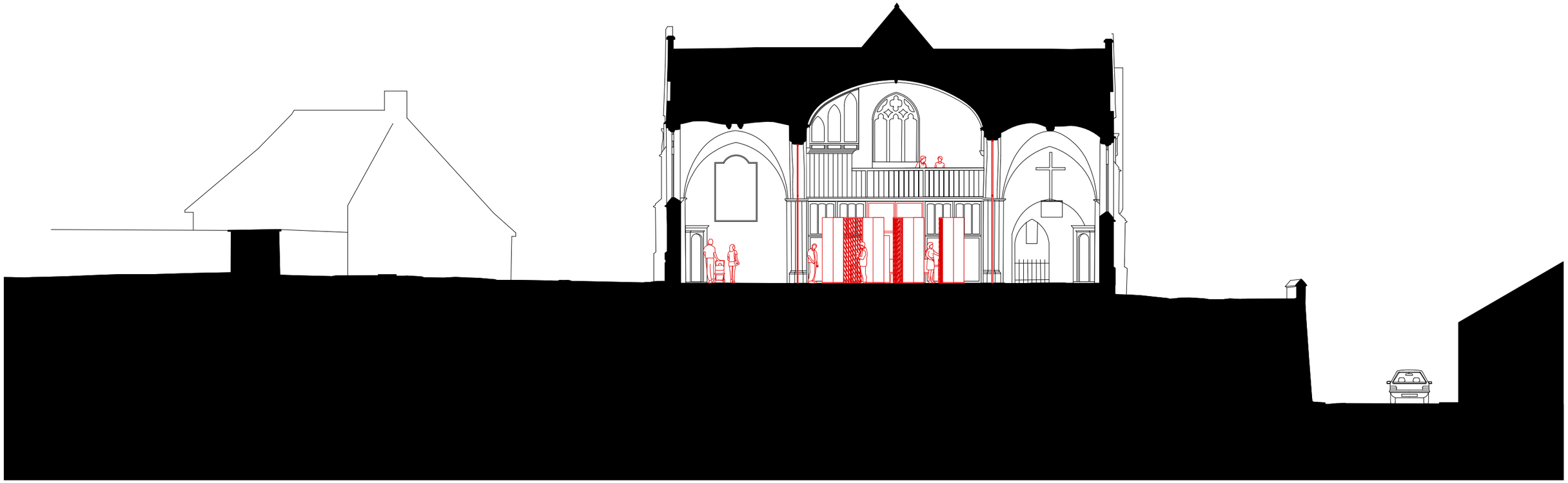

dwarssnede

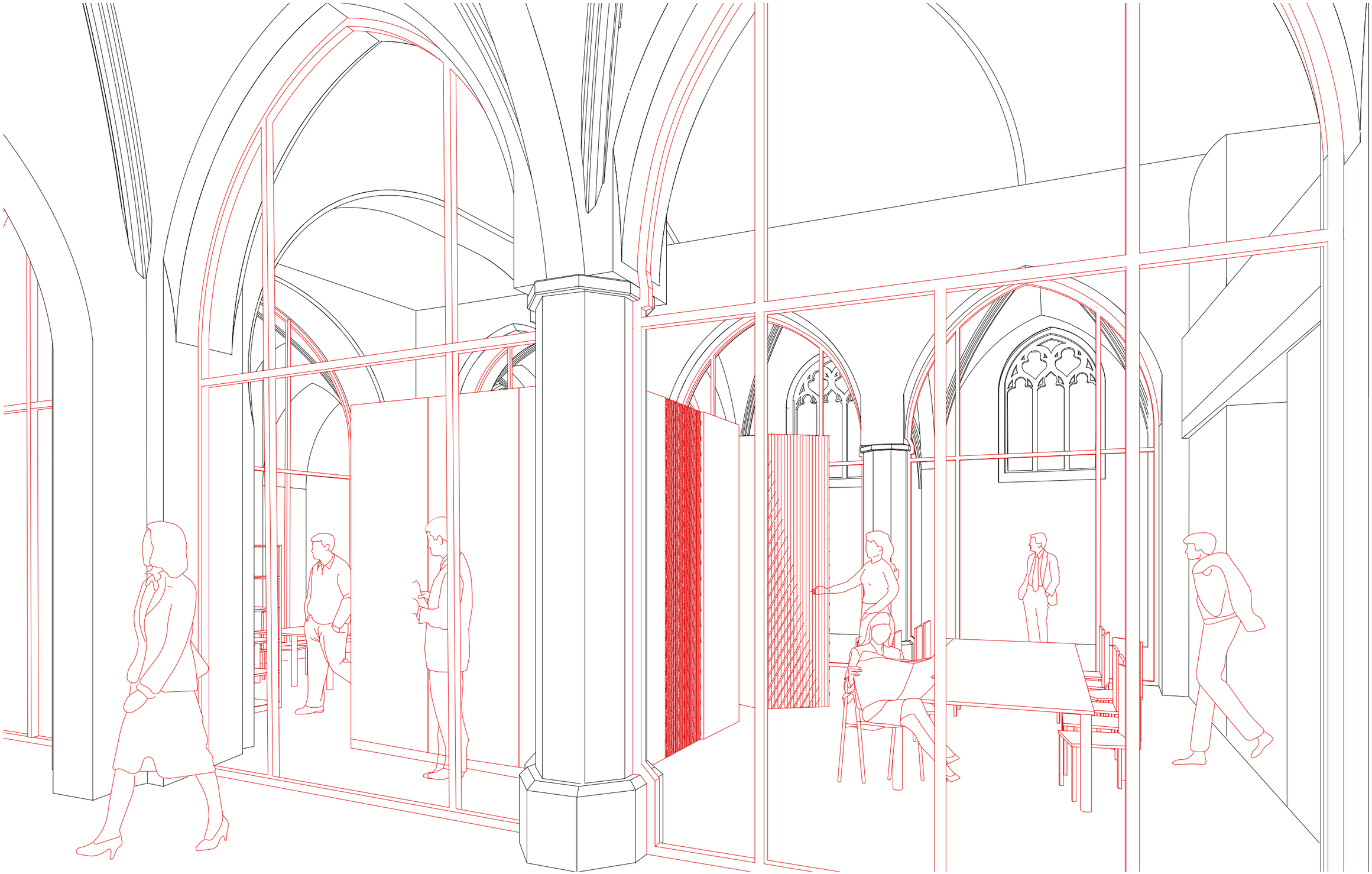

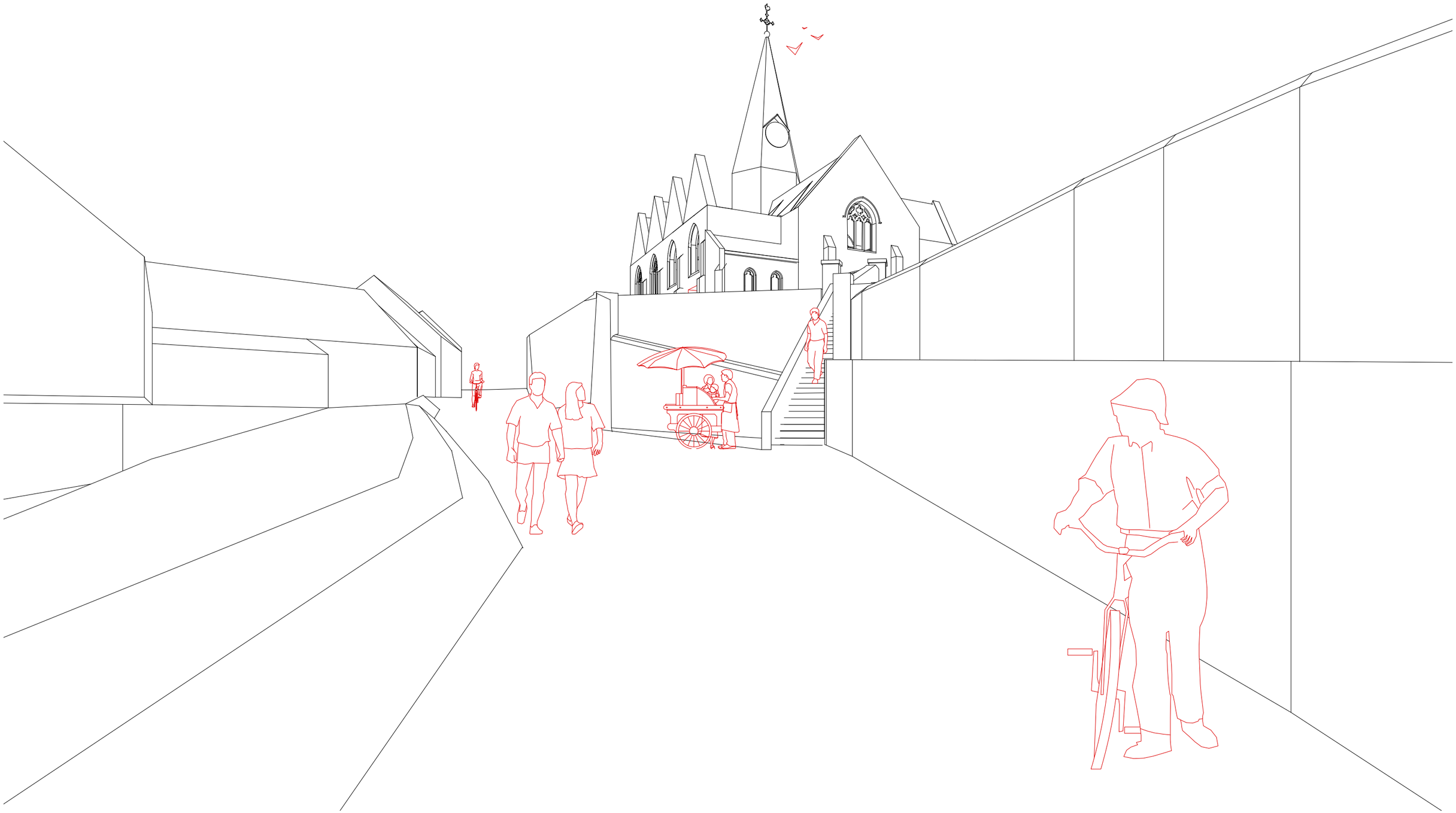

Sint-Niklaaskerk, Gent (bron: databank CRKC)

Sint-Alfonsiuskerk, Leuven (woonzorgcentrum, 360 architecten)

Sankt-Bernarduskerk Oberhausen, ZwoPlusarchitekten

Dorpshuis, de Trapkes, Sprundel (Nederland)

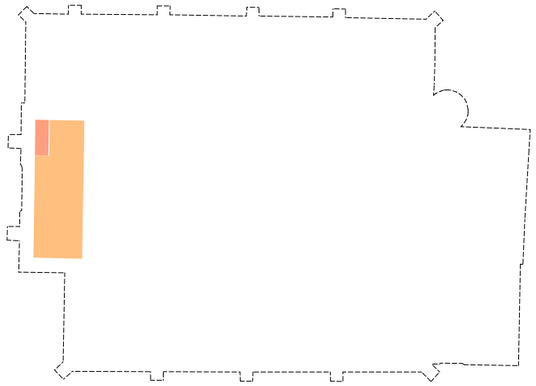

Oksaal	17,9 m2
Circulatie	1,5 m2

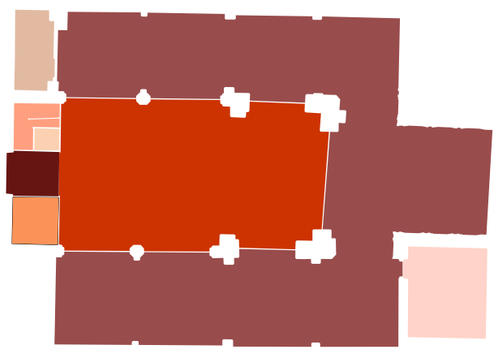

Heemkundige kring	109m2
Polyvalente ruimte	226,7m2
Inkom	6,7m2
Keuken	20,6m2
Berging	8,7m2
Sanitair	20,6m2
Circulatie	4,3m2
Technische ruimte	1,6m2

Een variante b vertrekt van het gegeven om de robuuste onderbouw van de vieringtoren als een gesloten kluis-ruimte in te zetten. De kluis kan door de Heemkring ingezet worden voor het opbergen van de collectie. De kluisruimte kan op bepaalde plaatsen beglaasd zijn waardoor er een doorzicht ontstaan naar het interieur van de kluisruimte en bepaalde stukken op die manier ook permanent tentoongesteld kunnen worden.

Het hoogkoor kan samen met de kluisruimte het afgescheiden centrale compartiment vormen. In het hoogkoor is er plek voor een lees- en vergadertafel en secretariaatsruimte. Deze ruimte kan ook gedeeld worden met andere verenigingen. In het volume van de kluisruimte is ook een trap geïntegreerd die toegang geeft tot een verdieping deel kan zijn van de afgesloten ruimte.

Op de verdieping kan een bijzondere consultatieplek worden ingericht. De ruimte in het hoogkoor wordt voorzien van een raam in de sluiting van het hoogkoor.

In de bergruimtes van het portaal kan sanitair worden ingericht. De voormalige doopkapel kan gebruikt worden voor bijkomende berging voor de Heemkring. Op de plek van de huidige sacristie kan een nieuw volume met bijzondere architectuur worden opgericht. Hierin kan een keuken worden voorzien, die een zichtsrelatie aangaat met het kerkhof en de straat.

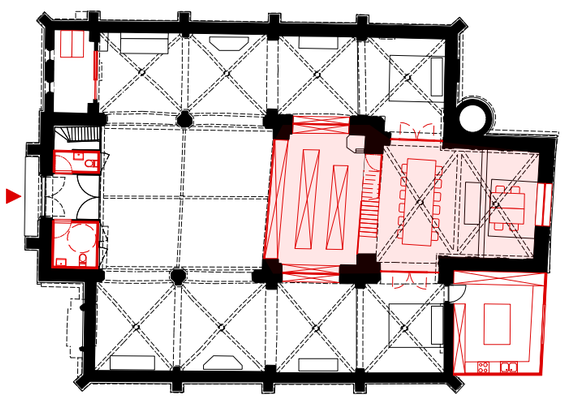

scenario 1b - ***van viering tot koor***

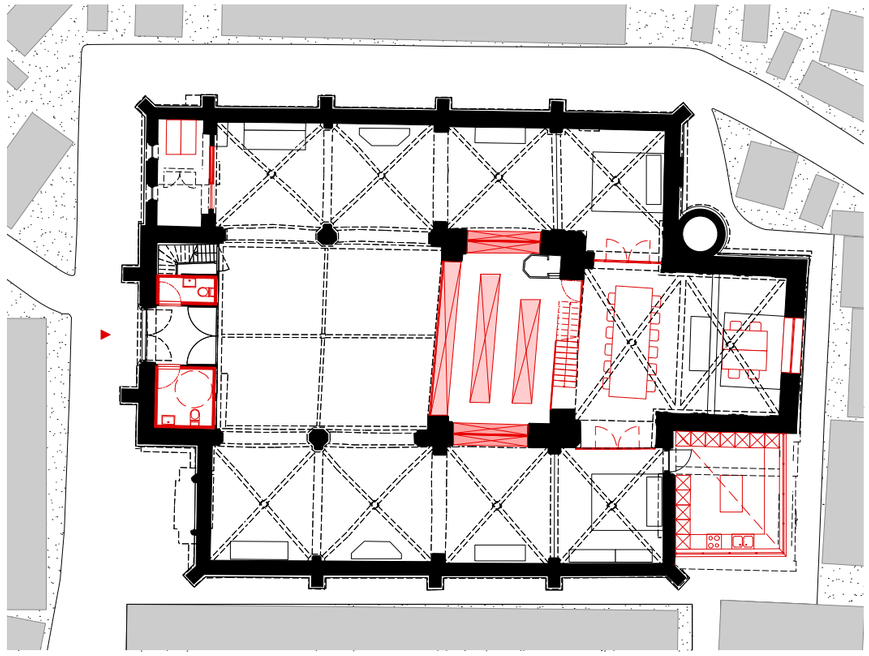

plan +0

scenario 1b - ***van viering tot koor***

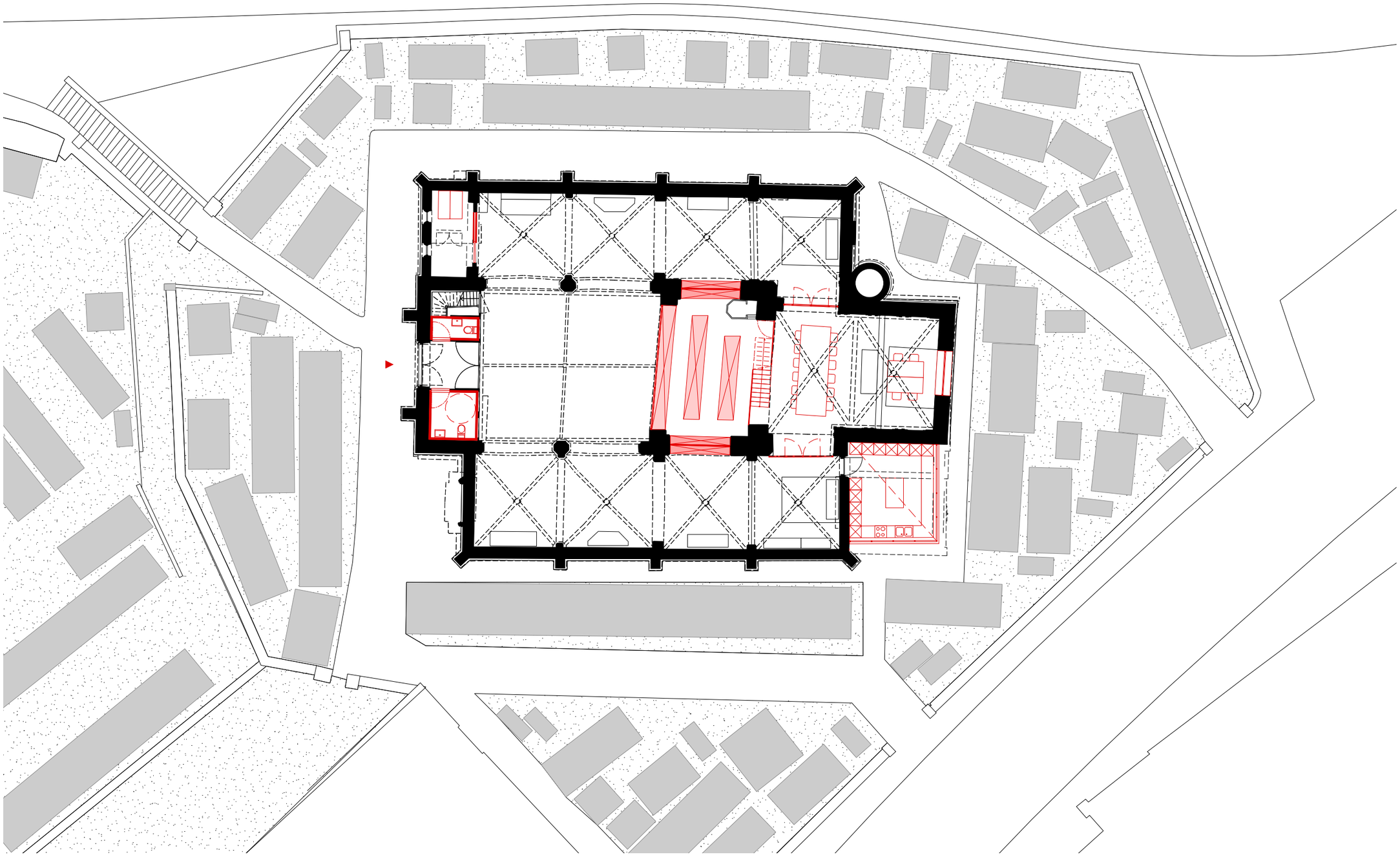

plan +0

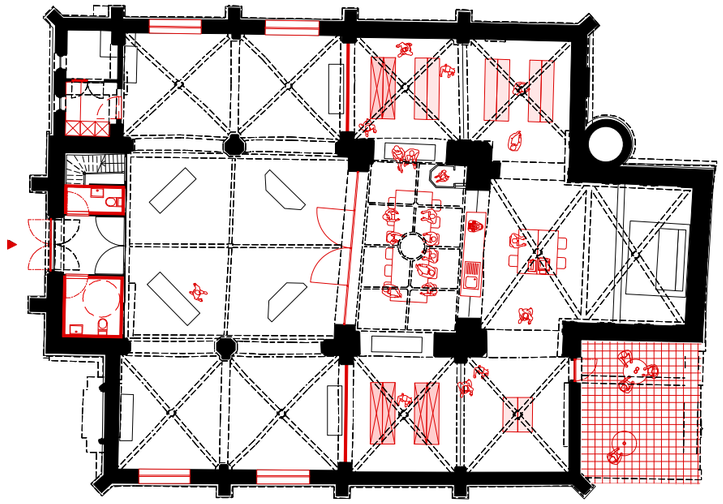

documentatiecentrum in werking met terras

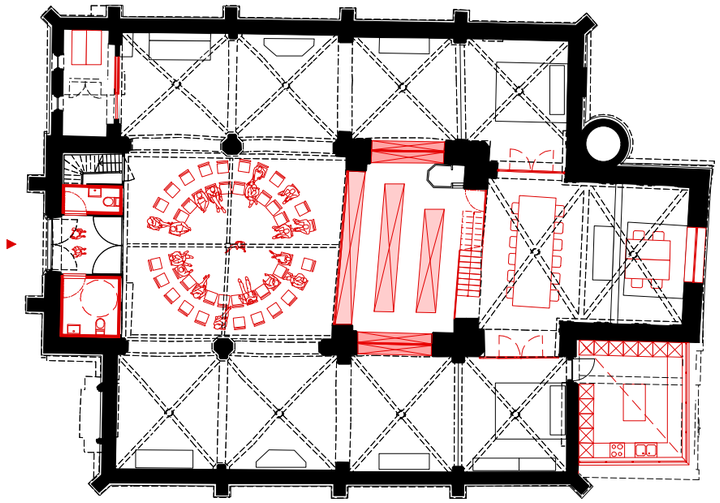

mini concert in schip

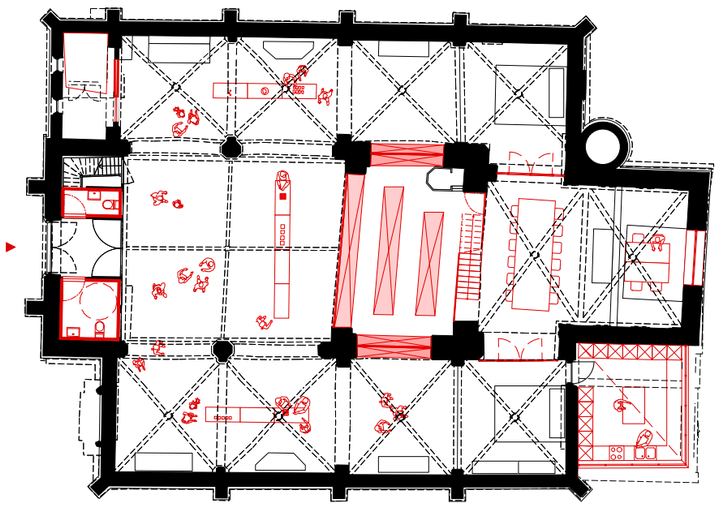

tentoonstelling

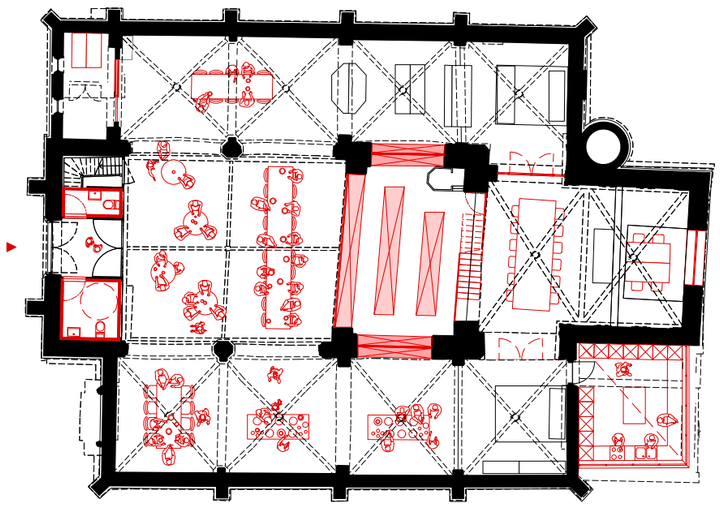

dorpshuis - eetfestijn

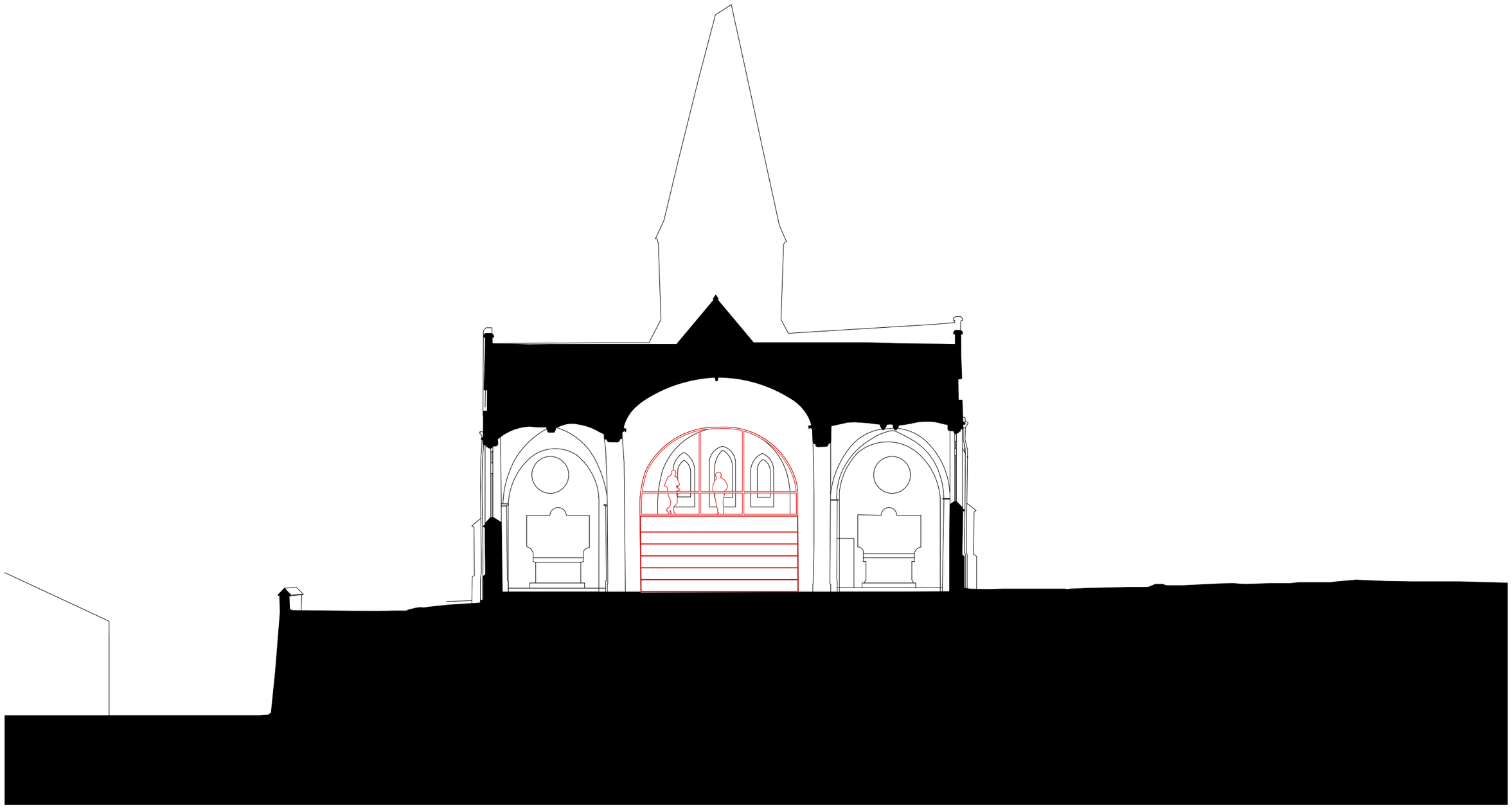

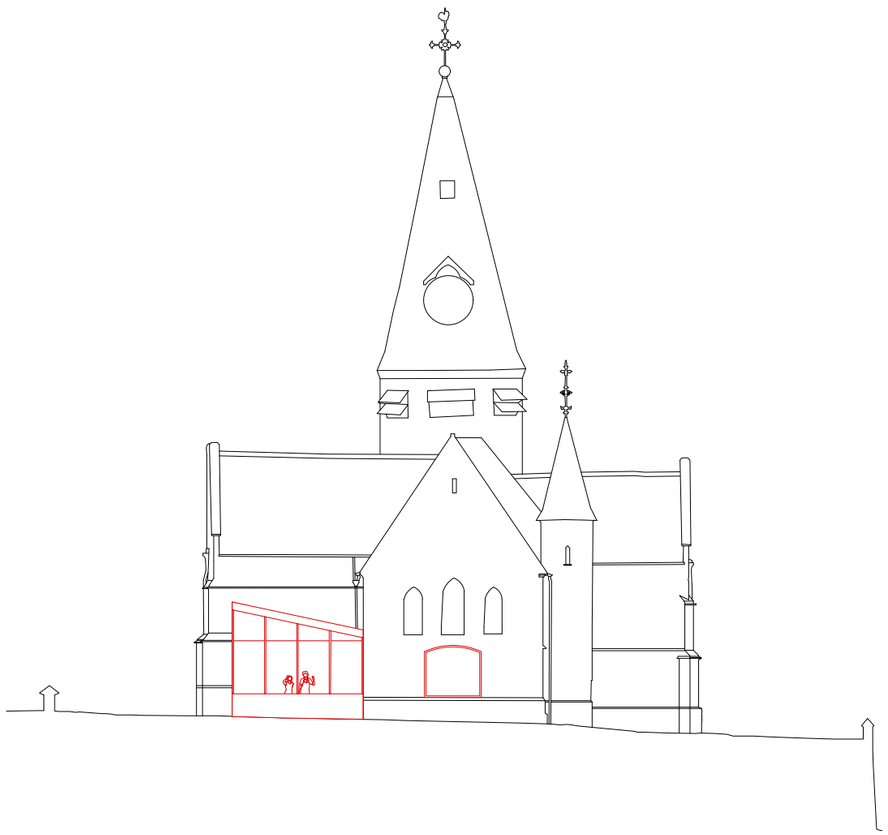

***scenario 1b** - inplanting*

4 Kerk en Scenario
scenario 1b *- perspectief*

Theaterkerk, voormalige Sint-Donatuskerk, Bemmel (Nederland), Studio Kees Marcelis

De Petrus, Vught (Nederland), Hanrath architecten

Buurtkerk, Utrecht (Nederland)

Kantoren in de Sint-Annakerk te Breda (Nederland), Oomen architecten

Kunsthal in het Caermersklooster, Gent (O19)

bibliotheek, Alvar Aalto, Finland

Sir John Soane's Museum, Londen (Engeland)

Sir John Soane's Museum, Londen (Engeland)

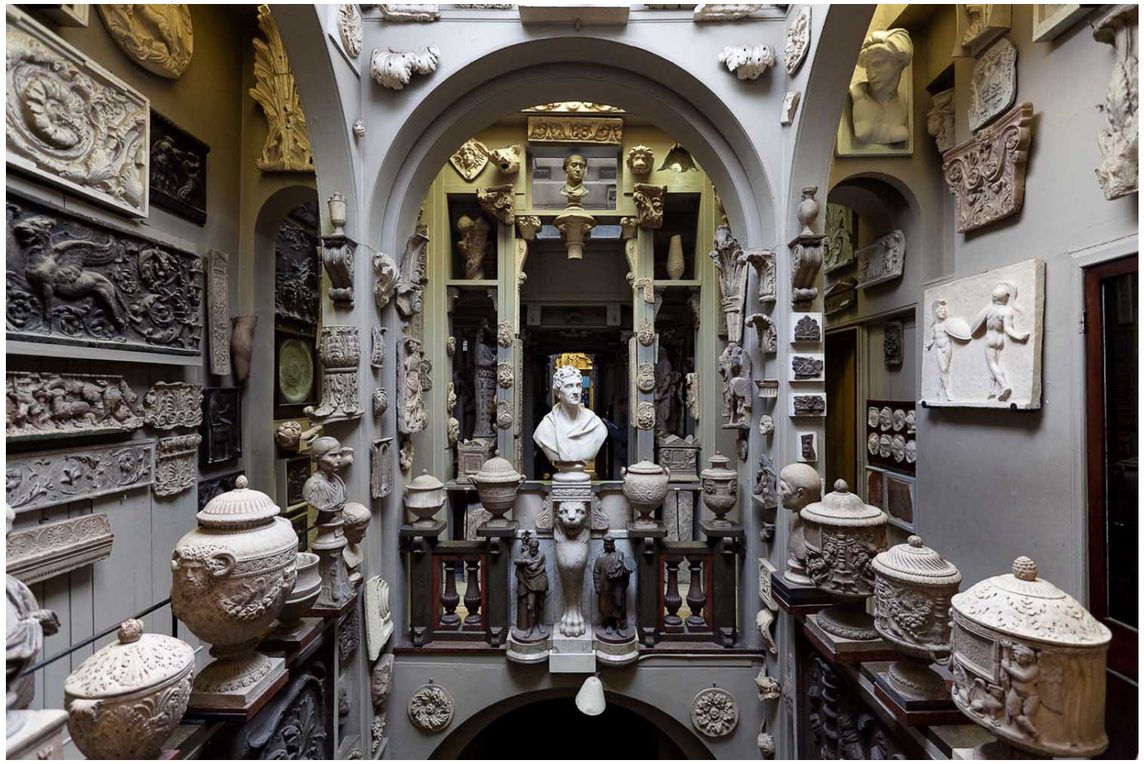

Theaterkerk, voormalige Sint-Donatuskerk, Bemmel (Nederland), Studio Kees Marcelis

Hunterian Museum, Londen

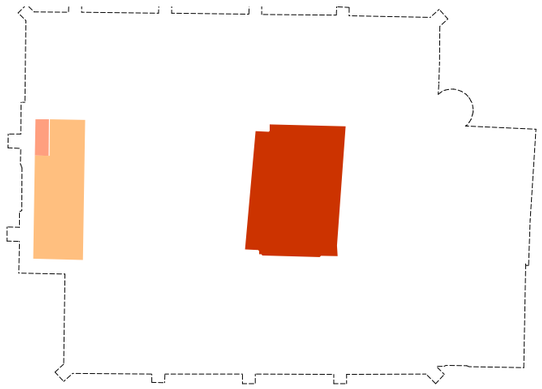

Heemkundige kring	32,6 m2
Oksaal	17,9 m2
Circulatie	1,5 m2

Heemkundige kring	85,3 m2
Polyvalente ruimte	247,2 m2
Inkom	6,7 m2
Keuken	17,7 m2
Berging	8,7 m2
Sanitair	7,3 m2
Circulatie	7,8 m2
Technische ruimte	2,8 m2

scenario 1c - ***van oksaal naar viering***

Variant c bouw verder op variante b.
De gecompartimenteerde ruimte wordt een groot meubelstuk dat wordt ingevoegd: een tribune met daaronder plaats voor consultatie- en vergaderingen én opslag en ordening van de collectie van de Heemkring. Dit laatste gebeurt in de kastruimte in de wanden van de ruimte onder de tribune.

De tribune kan ingezet worden voor de socio-culturele activiteiten maar kan tegelijk ook een bijzondere tentoonstellingsruimte genereren. Via de tribune komt men ook hoger in het kerkgebouw. Door het vervangen van het glasraam boven het portaal krijgt men een zicht op het landschap. Het orgel blijft bewaard aangezien het meubelstuk minutieus wordt ingepast.

De witruimte is toegankelijk via een nieuwe deuropening in noordelijke zijbeuk. De witruimte wordt voorzien van bijkomende lichttoetreding door het vervangen van de glasramen van de zijbeuken door maximaal lichtdoorlatende beglazing.

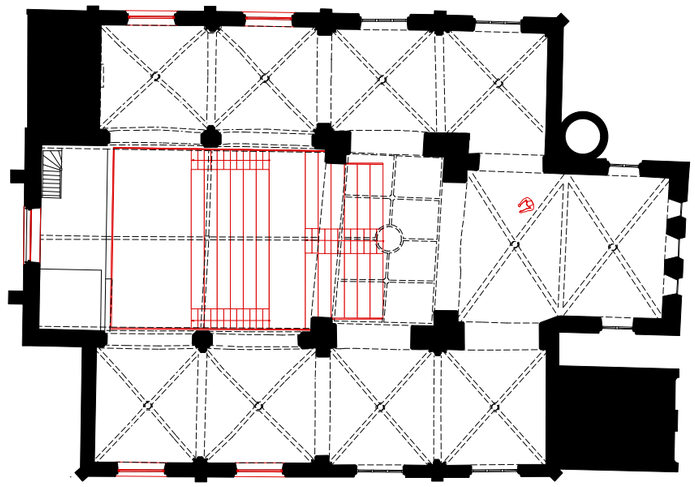

plan +1

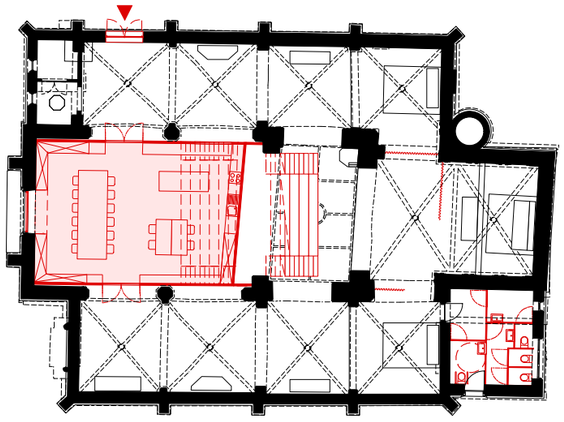

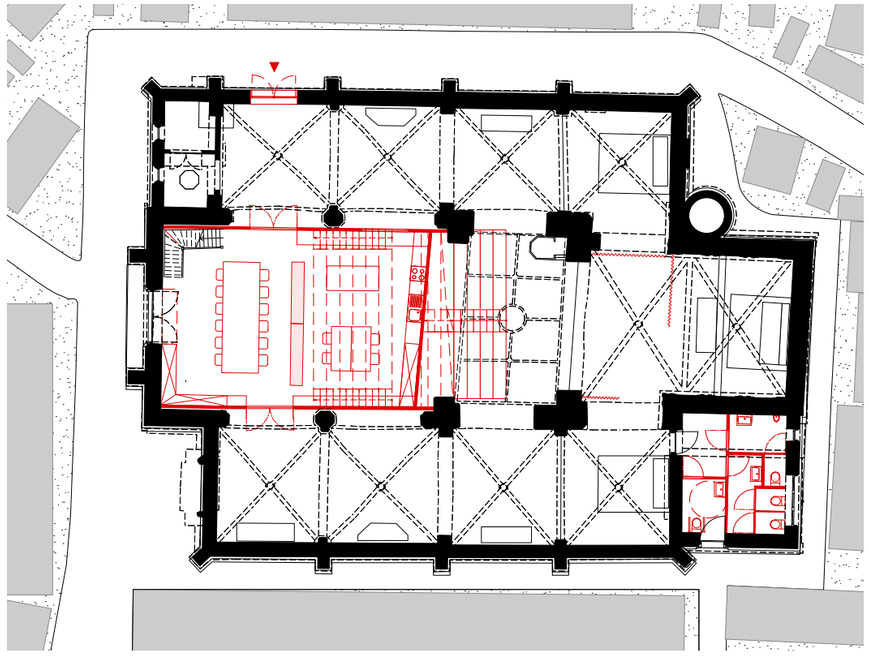

plan +0

scenario 1c - ***van oksaal naar viering***

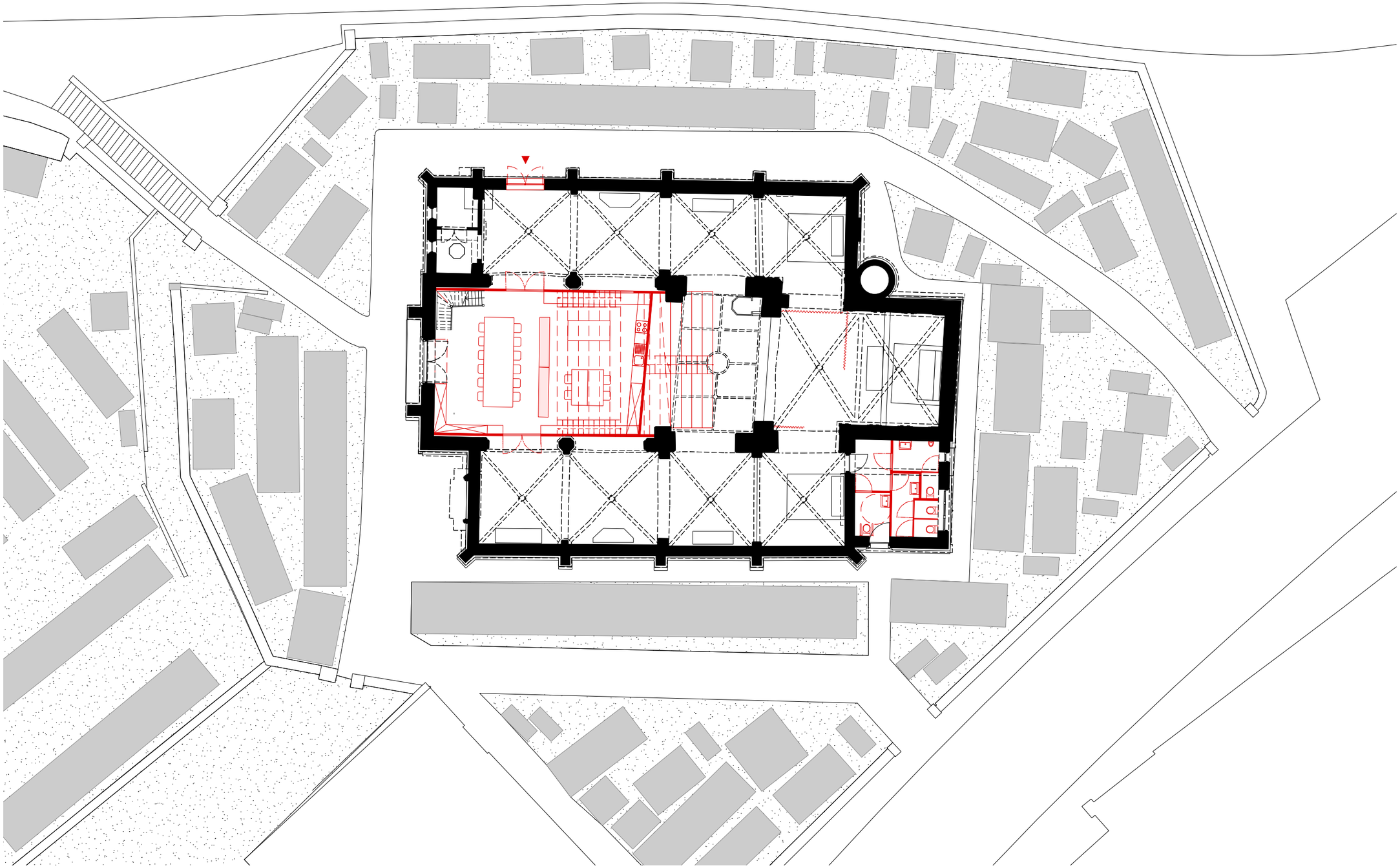

plan +0

scenario 1c - ***van oksaal naar viering***

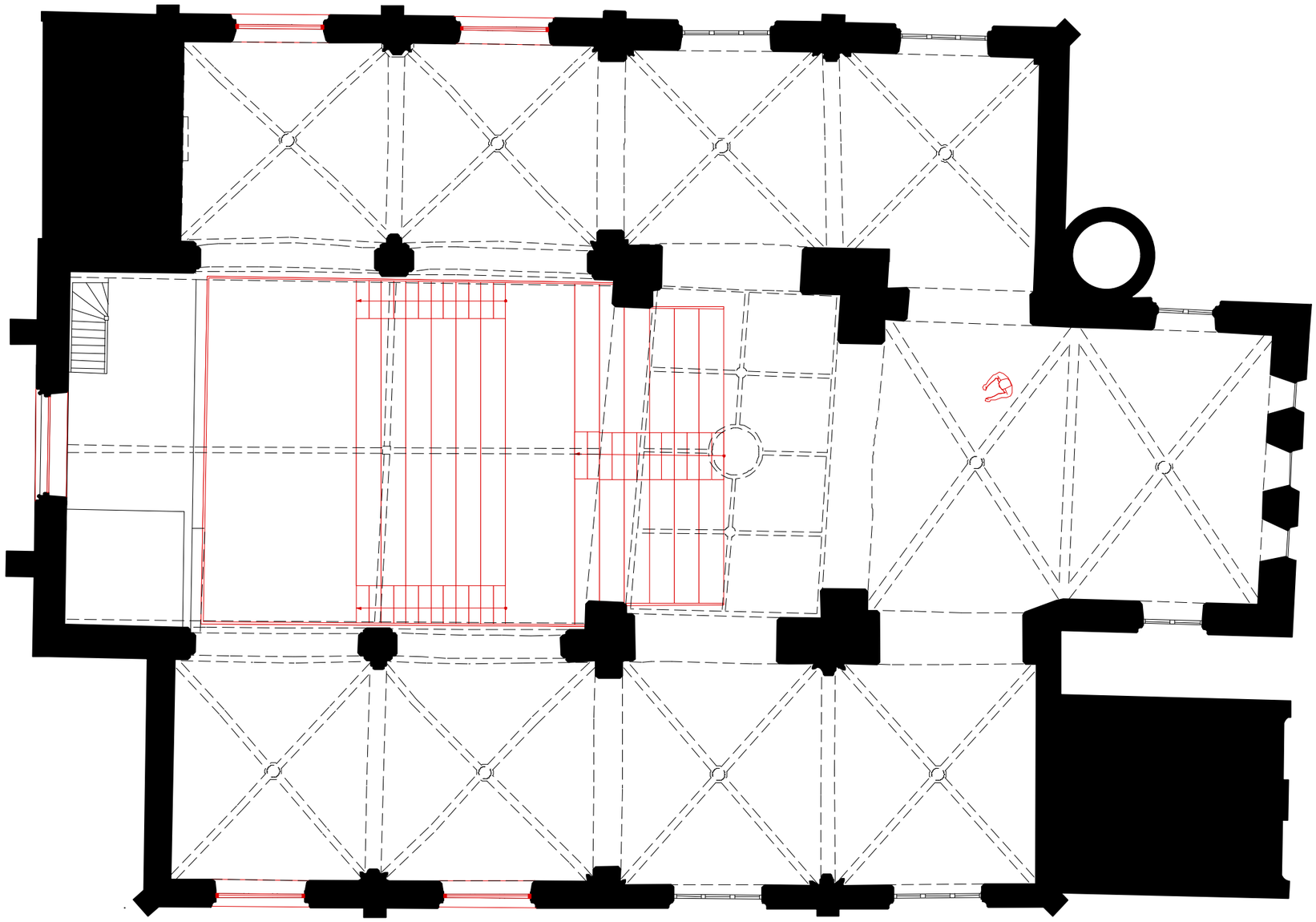

plan +1

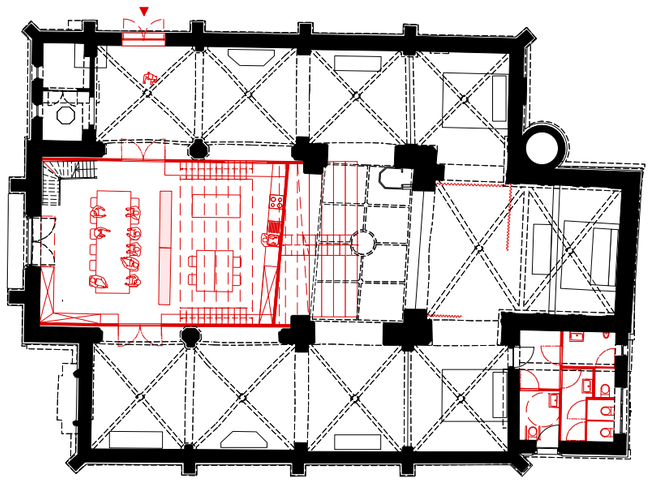

documentatiecentrum in werking

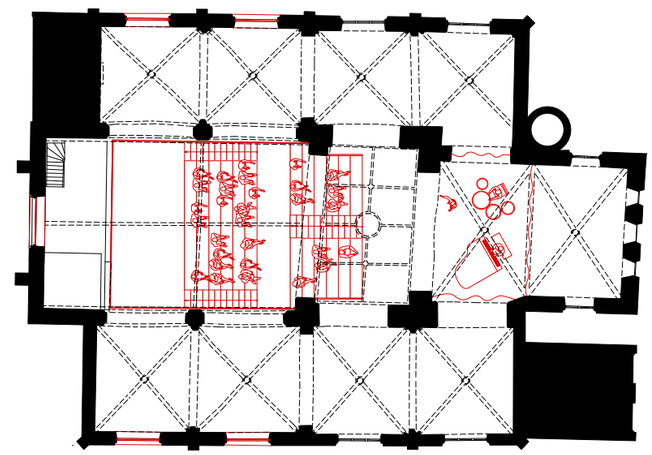

concertvoorstelling

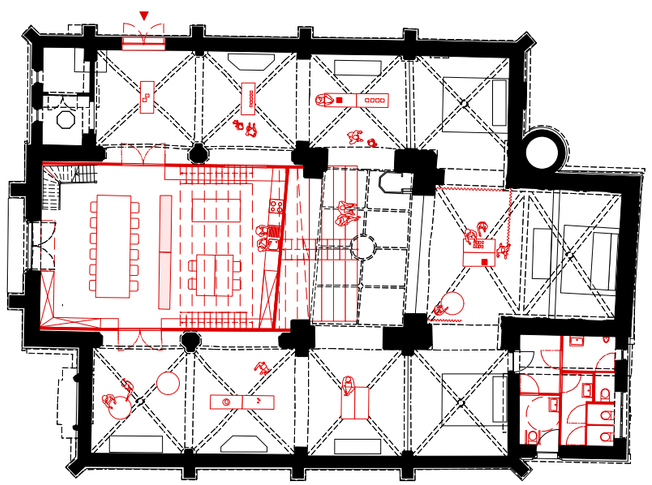

tentoonstelling

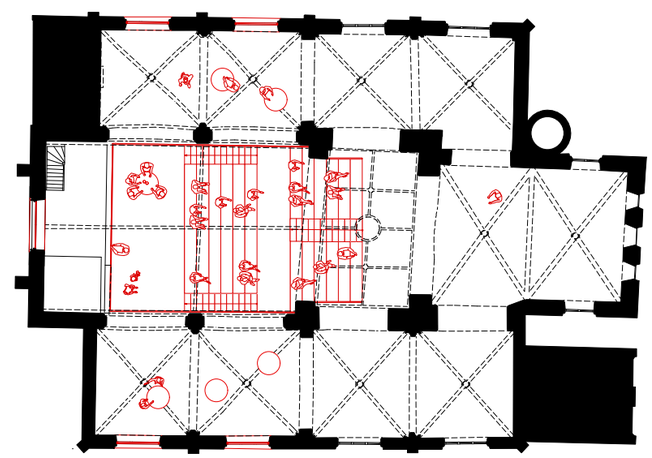

lezing over erfgoed met receptie achteraf

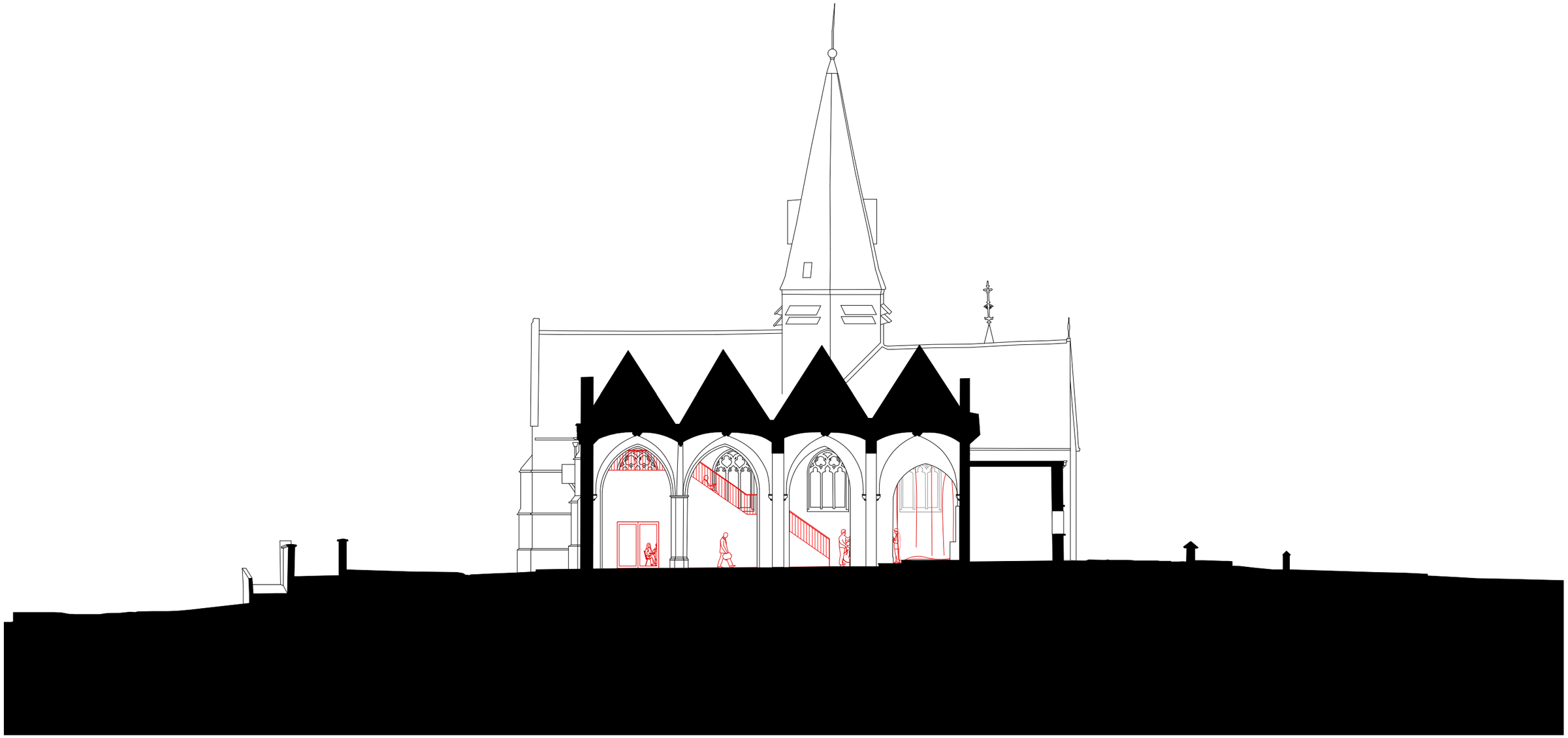

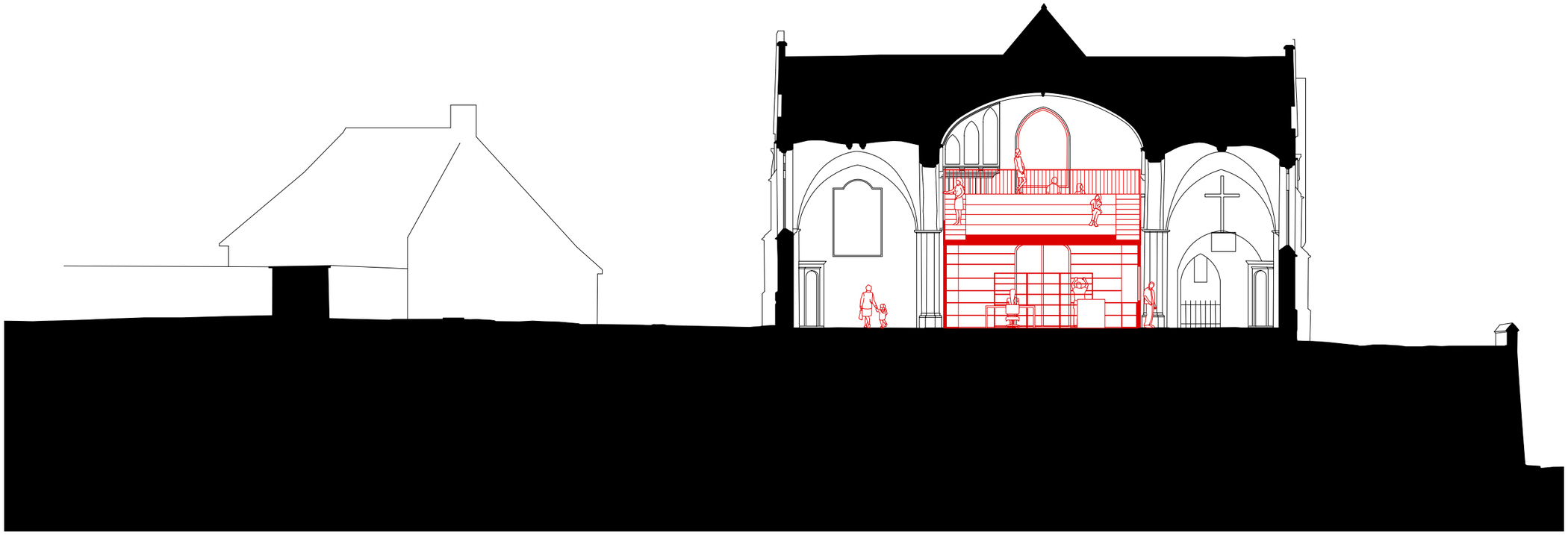

***scenario 1c** - inplanting*

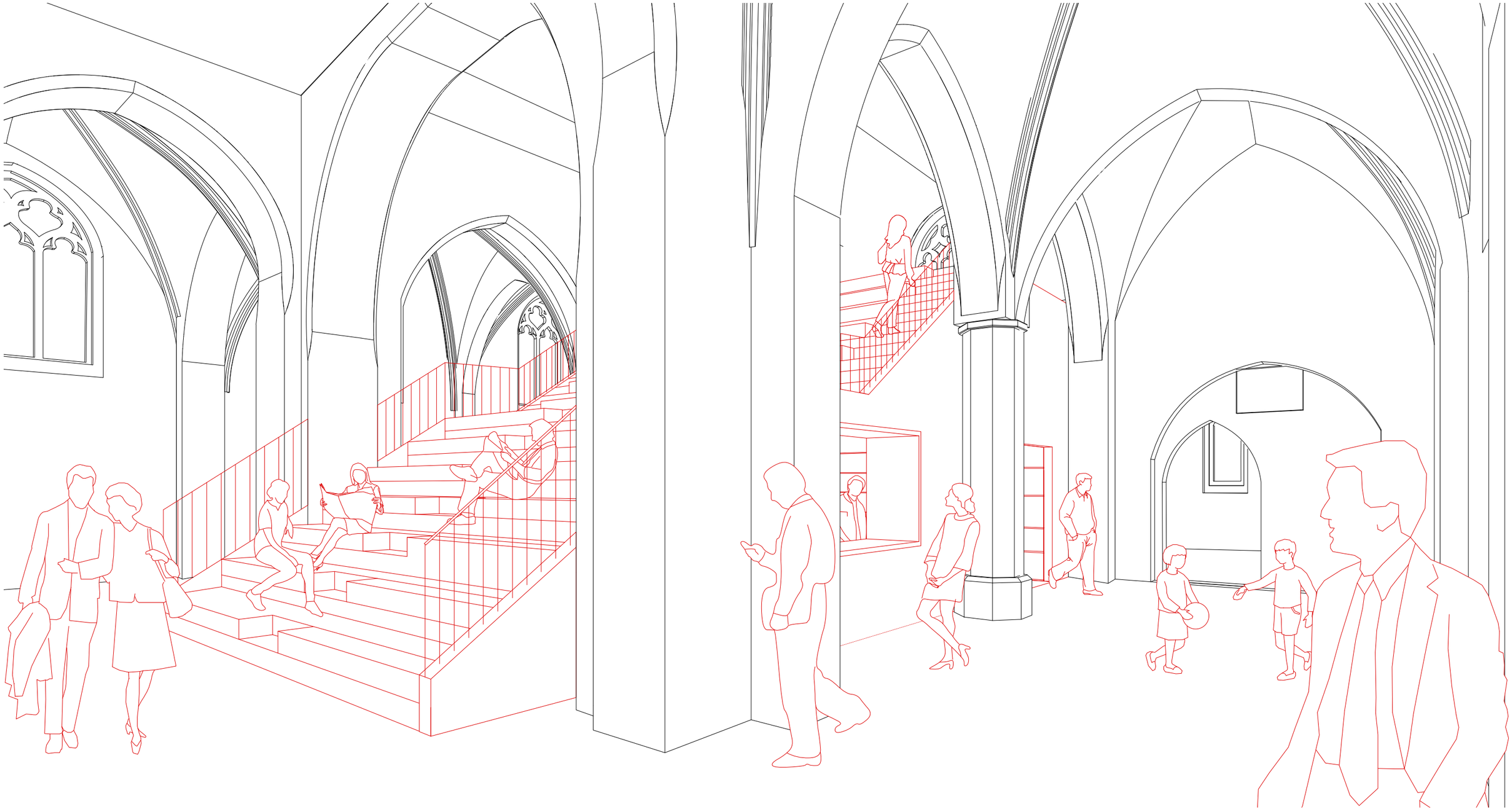

Christus Kerk te Hannover, Duitsland, Renovation Adaptive Reuse

Iers College, Leuven

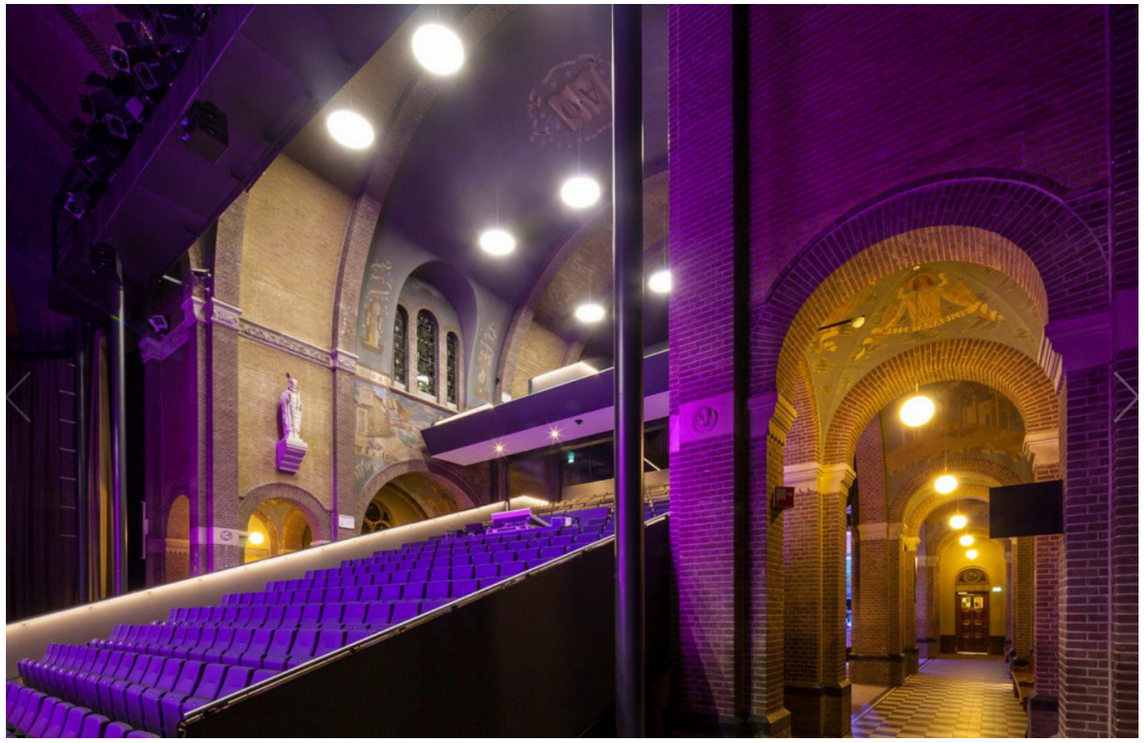

het Speelhuis, voormalige OLV kerk, Helmond (Nederland), Dongen-Koschuch architecten & planners

het Speelhuis, voormalige OLV kerk, Helmond (Nederland), Dongen-Koschuch architecten & planners

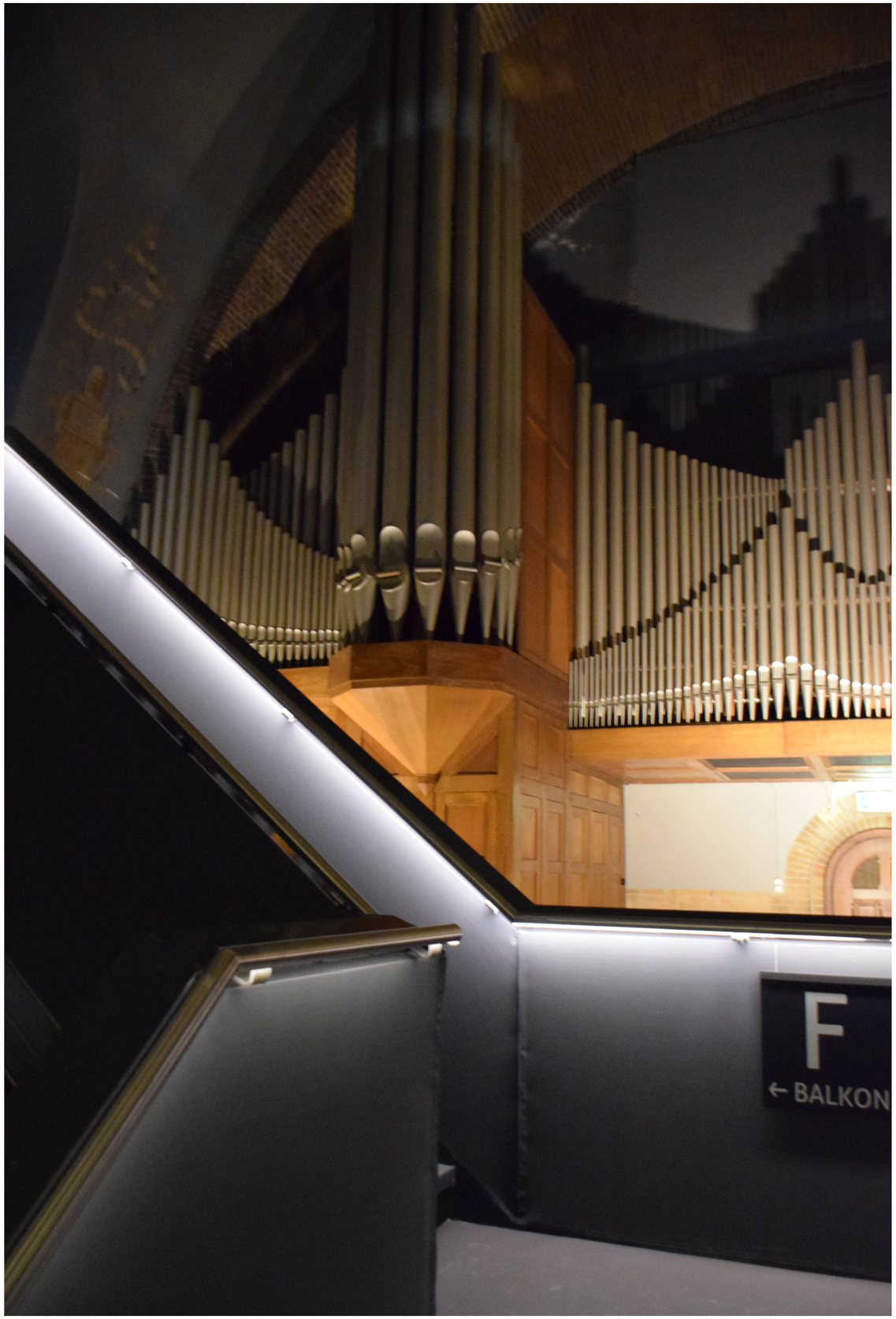

het Speelhuis, voormalige OLV kerk, Helmond (Nederland), Dongen-Koschuch architecten & planners

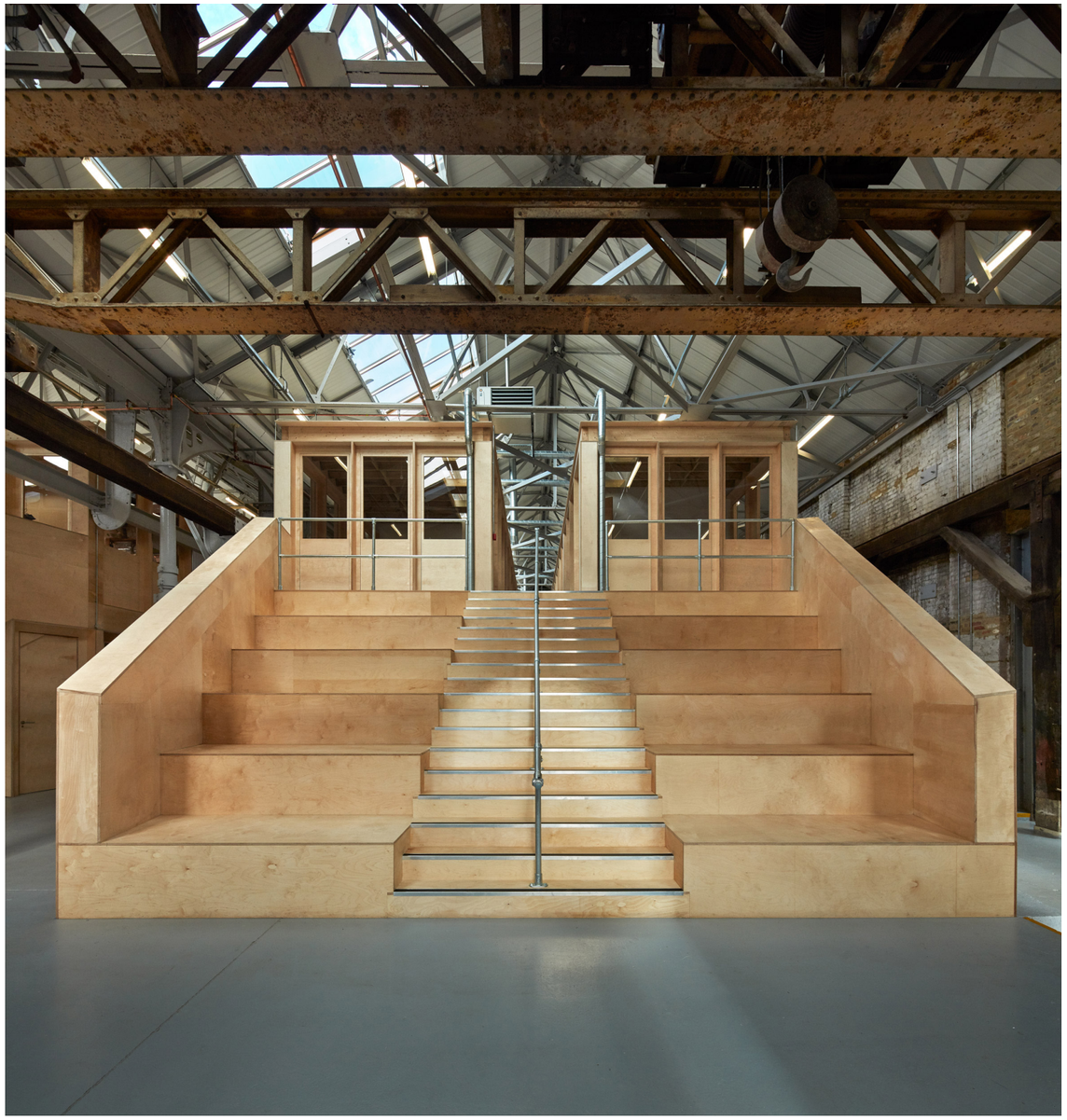

the Forge, Emrys architecten, Engeland

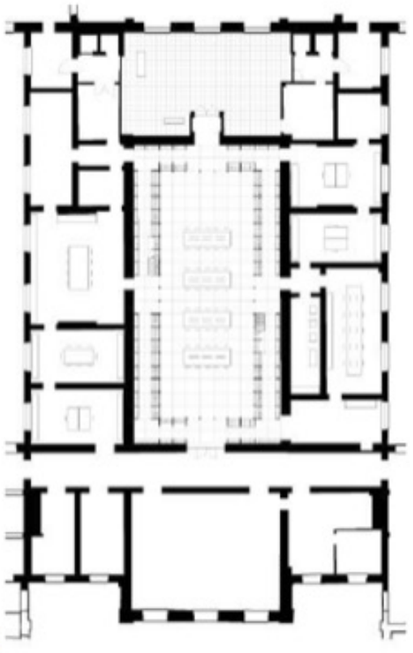

bibliotheek faculteit ingenieurswetenschappen & architectuur, office KGDVS, Gent

Musa Shino, Museum en Bibliotheek, Sou Fujimoto architecten, Japan

Kapel van de broederschool, Sint-Niklaas, MT-architecten

Kapel De Zande, Ruislede, Hootmans architectuurbureau

Centre de Congres La Nef, Couvent des Jacobins, Rennes (Frankrijk), Jean Guervilly, 2018

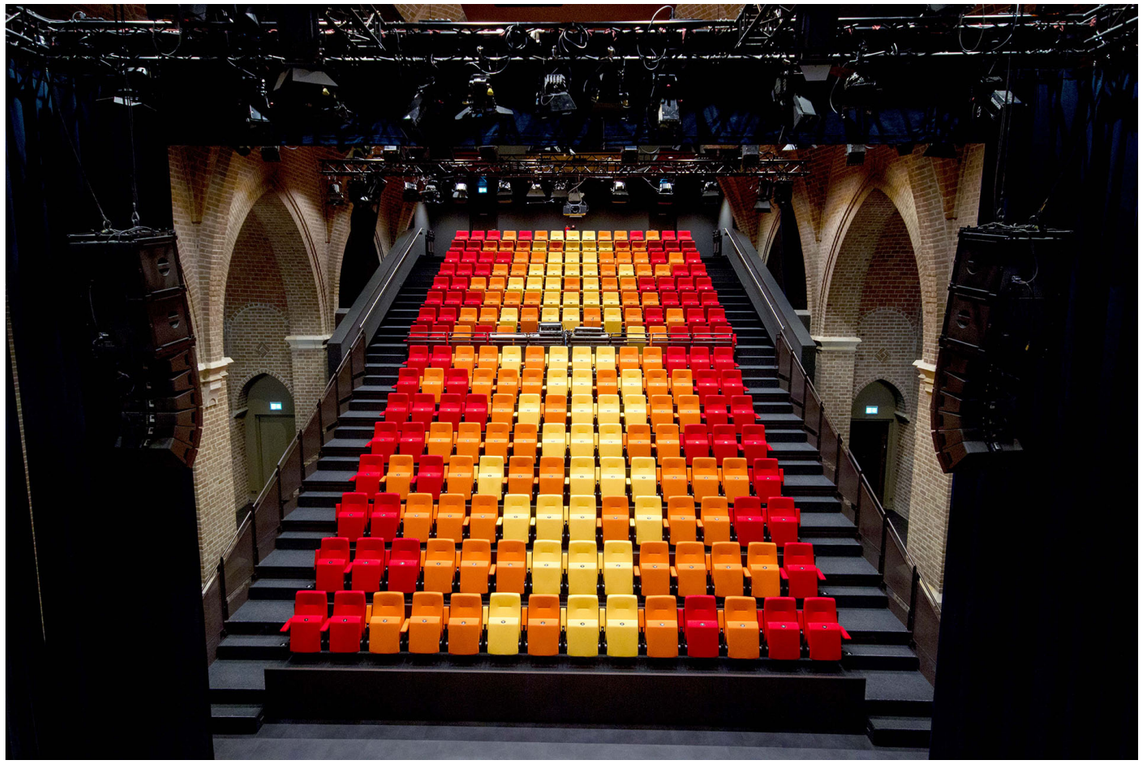

Theaterkerk, Sint-Donatuskerk, Bemmel (Nederland), Studio Kees Marcelis

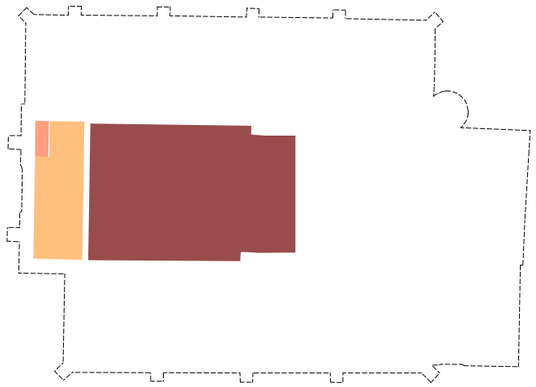

Oksaal	17,9 m2
Circulatie	1,5 m2
Polyvalente ruimte	77,4 m2

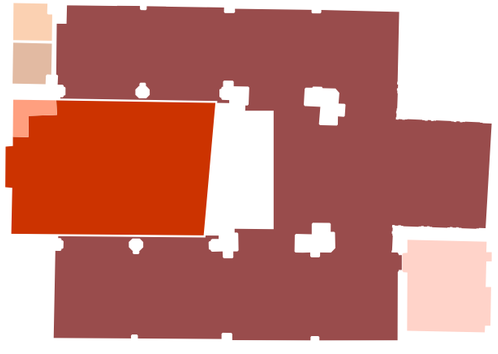

Heemkundige kring	73,0 m2
Polyvalente ruimte	256,0 m2
Berging	4,3 m2
Sanitair	21,3 m2
Circulatie	2,9 m2
Technische ruimte	4,1 m2

Scenario 2 vertrekt ook van een duidelijk geprogrammeerde en volledig geklimatiseerde ruimte ten opzichte van een witruimte. In dit scenario wordt ingezet op de scheidslijn tussen het neogotisch deel van de kerk en de oudere delen.
De ruimte onder de vieringtoren, het koor en de transeptarmen vormen samen één ruimte. Deze ruimte kan ingezet voor het vaste programma van de Heemkring: documentatiecentrum en stockage kleine stukken.

Dezelfde gecompartimenteerde ruimte kan ingezet worden voor het beoogde socio-culturele programma. Met name vergaderingen en beperkte samenkomsten kunnen in dezelfde ruimte worden georganiseerd. Er dient gezocht naar een afsluitbaarheid van de collectie van de Heemkring.

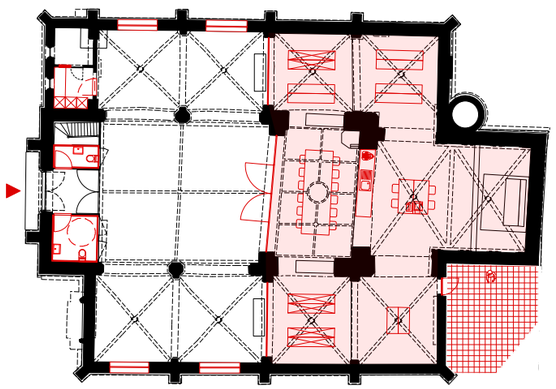

De ruimte wordt afgescheiden van het schip en de zijbeuken door gebruik van lichte wandconstructies en beglaasd schrijnwerk. Ter hoogte van het schip wordt gekozen voor een maximale beglazing. Ter hoogte van de zijbeuken wordt de onderzijde voorzien van een blinde lichte wandconstructie met daarboven beglaasd schrijnwerk. De blinde wandconstructie biedt een rug om de beide zijaltaren een nieuw plek te geven.

De witruimte heeft in dit scenario een andere rechthoekige vorm. Ook deze witruimte kan voor tal van activiteiten worden ingezet: een lezing, een klein seminarie, een cursus, een concert, een yoga-sessie, een tweedehandsmarktje, een dorpsdiner, …

De witruimte krijgt een grote binnen/buitenrelatie door in de zijbeuken nieuwe raamopeningen te voorzien. De cultuurgoederen die vandaag tegen de betreffende muren staan opgesteld, kunnen als meubelstukken een nieuwe plek krijgen binnen de witruimte. Door het samenvoegen van de 2 biechtstoelen kan een specifieke coconruimte worden gemaakt waarin men zich kan terugtrekken.

Ook het koorgestoelte kan op die manier worden ingezet en gebruikt. De kerkmeesterbanken uit de transeptarmen kunnen ook een nieuwe plaats krijgen in de witruimte, ter hoogte van de sluitingen van de zijbeuken.

In de bergruimtes onder het portaal kan sanitair worden ingericht. Door het wegnemen van de sacristie kan een buitenruimte worden aangeboden.

scenario 2 - ***opdeling van de kerk***

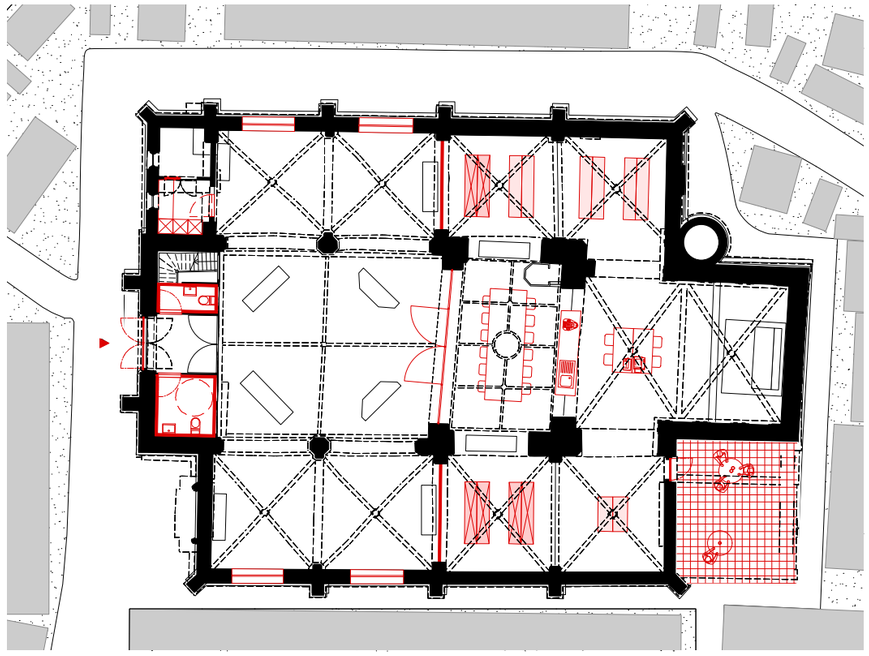

plan +0

scenario 2 - ***opdeling van de kerk***

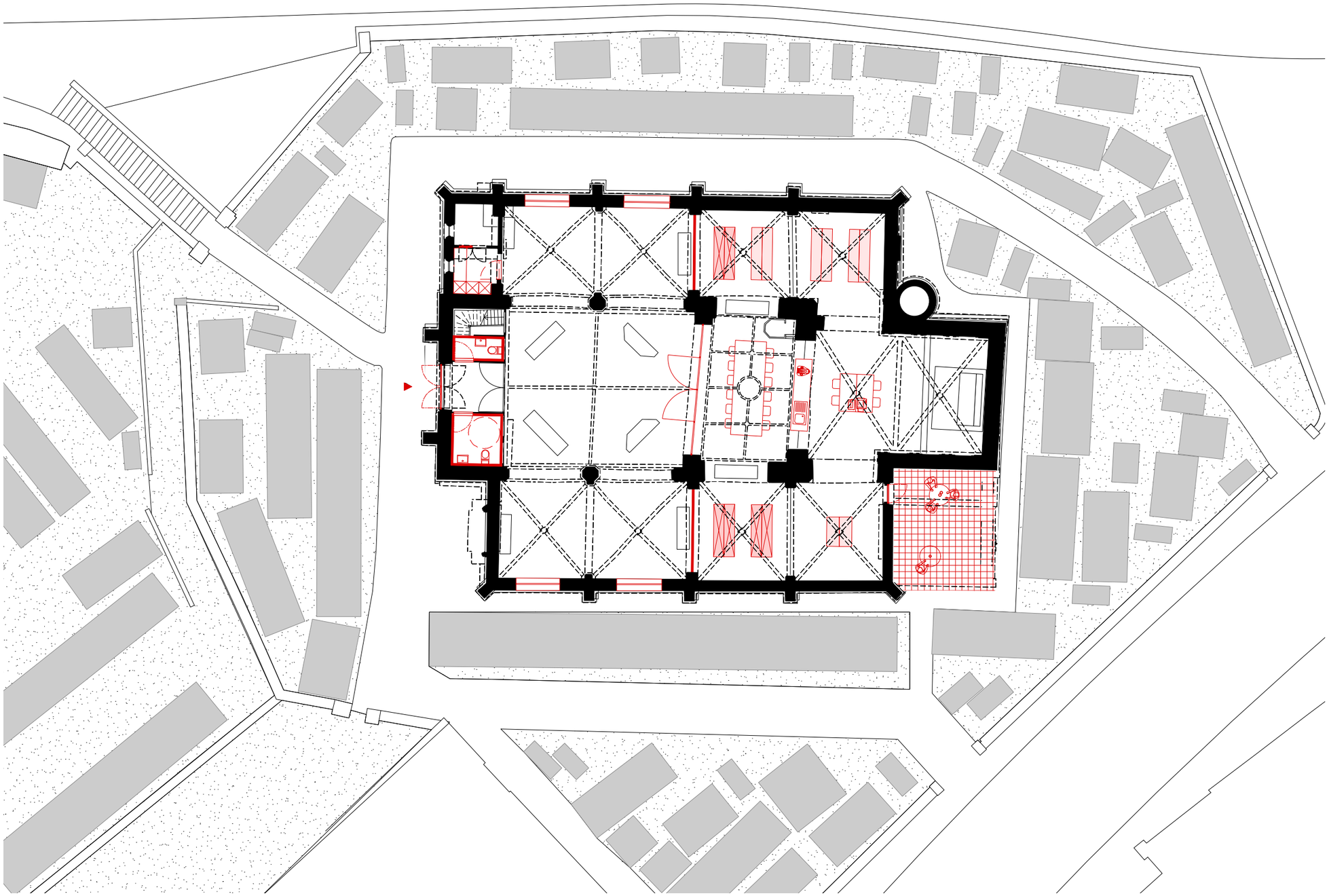

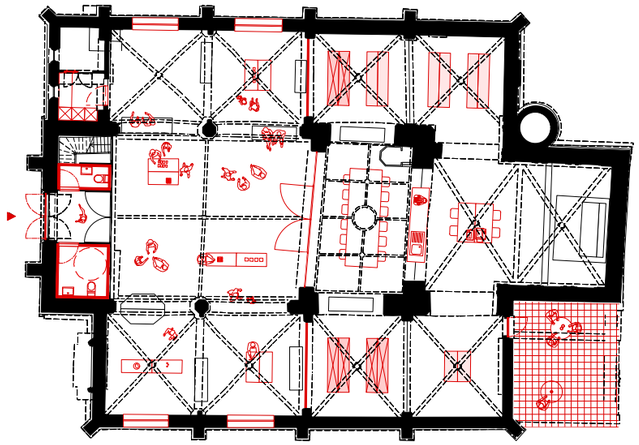

tentoonstellingsopstelling

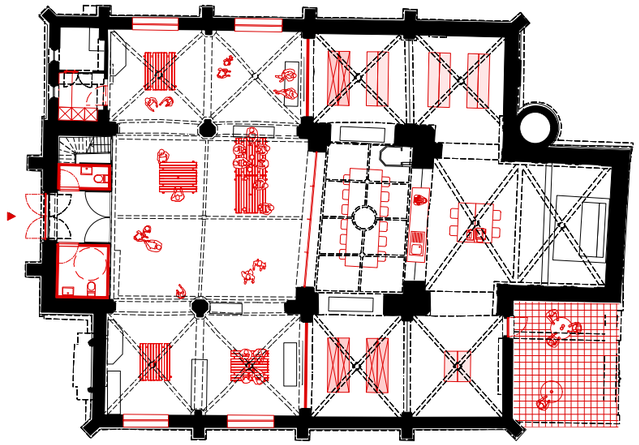

picknick in de kerk

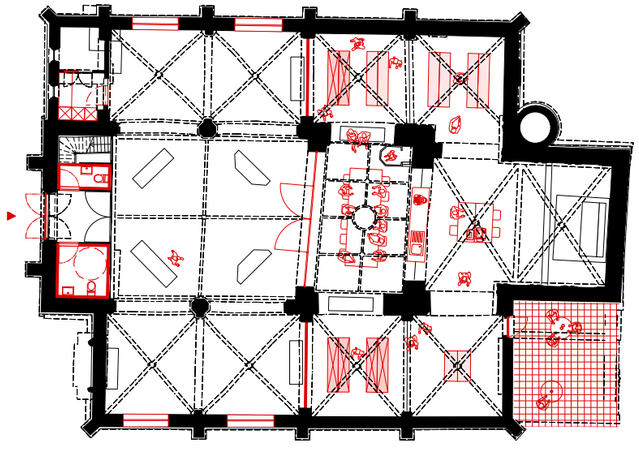

documentatiecentrum in werking

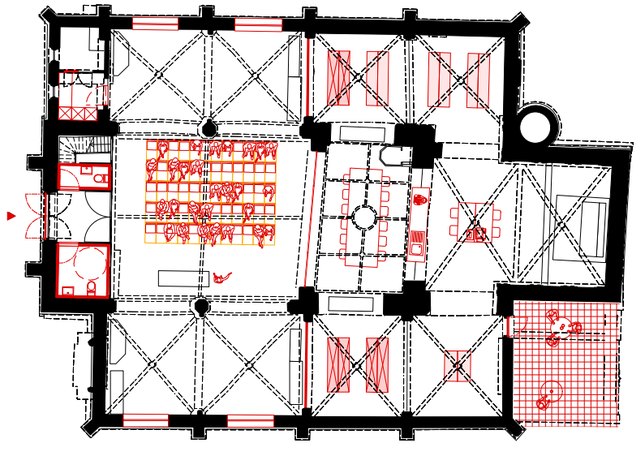

lezing in het schip

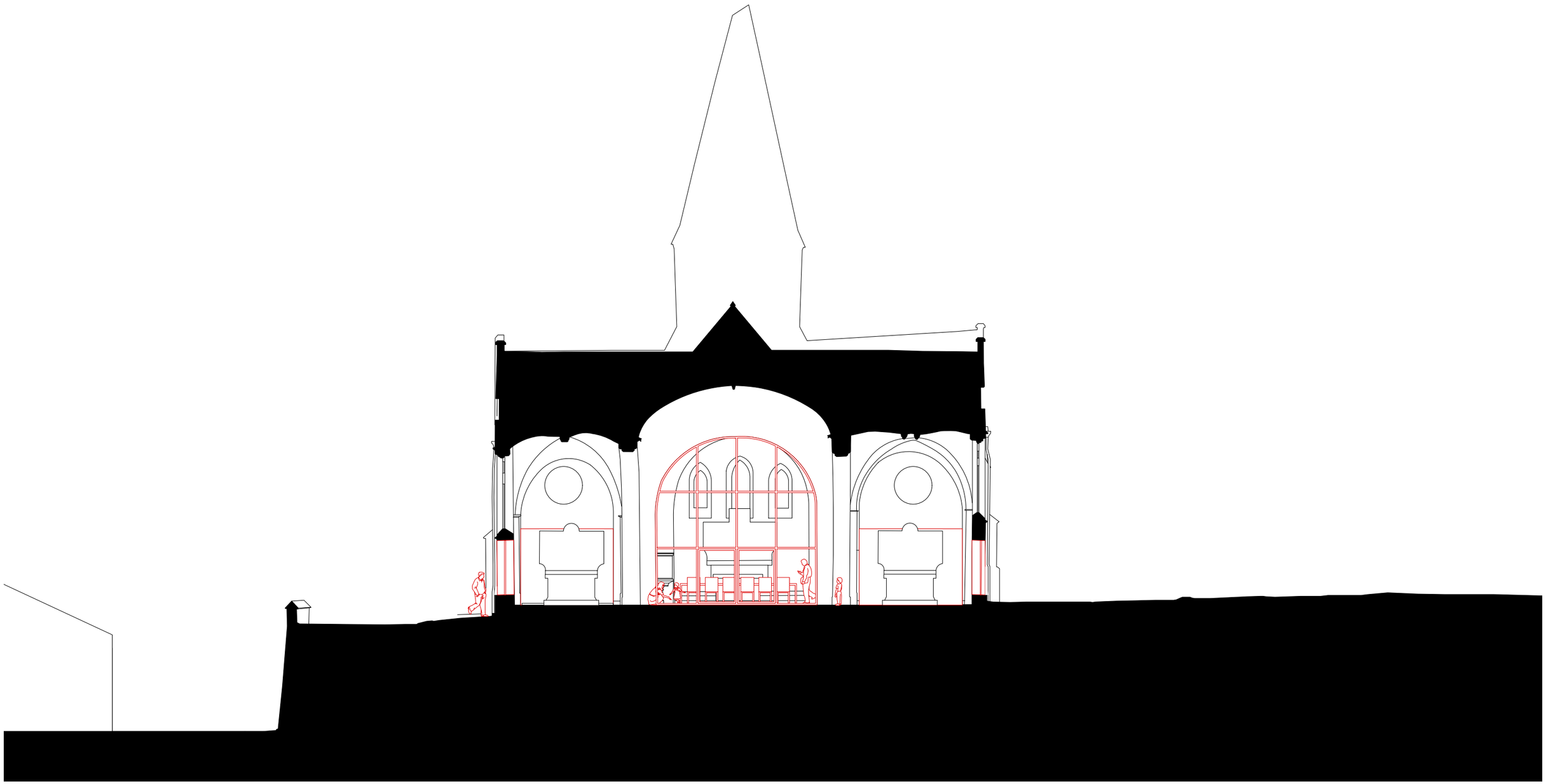

***scenario 2** - inplanting*

Sankt-Bernarduskerk Oberhausen, ZwoPlusarchitekten

Sint-Jozef Colomakerk, Mechelen, Beeck & Hermans architecten, 2017

Sint-Jozef Colomakerk, Mechelen, Beeck & Hermans architecten, 2017

Sint-Jozef Colomakerk, Mechelen, Beeck & Hermans architecten, 2017

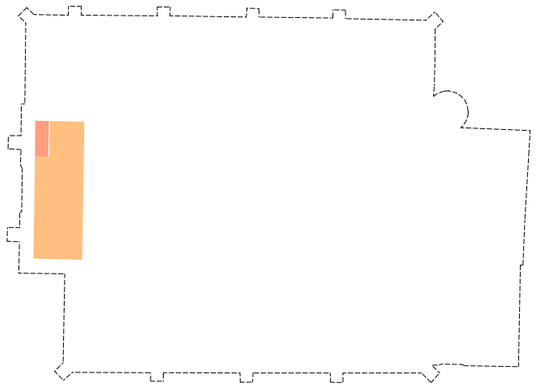

Oksaal	17,9 m2
Circulatie	1,5 m2

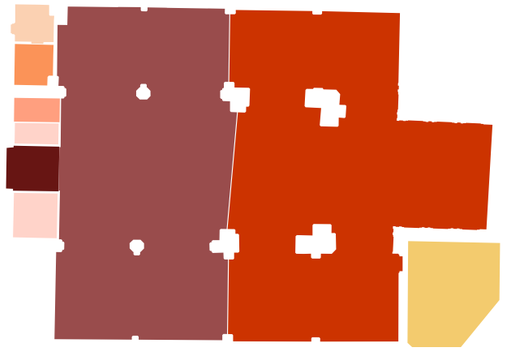

Heemkundige kring	177,4 m2
Polyvalente ruimte	160 m2
Inkom	6,7 m2
Keuken	4,3 m2
Sanitair	8,2 m2
Circulatie	7,8 m2
Technische ruimte	4,1 m2
Terras	25,7 m2

Scenario 3 vertrekt in tegenstelling tot de scenario's 1 en 2 niet van een afgescheiden compartiment. Het scenario gaat uit van een zonering in functie van de verschillende programmadelen: het noordelijk deel van de kerk (noordelijke zijbeuk, transeptarm en zijkoor), centraal deel van de kerk (schip, vieringtoren en hoogkoor) en het zuidelijk deel van de kerk (zuidelijke zijbeuk en transeptarm). Het noordelijk en zuidelijk deel worden afgescheiden van het centrale deel door het gebruik van hekwerk. De kerk wordt bijgevolg verder als geheel verwarmd, geventileerd en verlicht.

In het noordelijk deel wordt het documentatiecentrum voorzien met ruimte voor consultatie, vergadering en secretariaat. Er is ruimte voor het opbergen van publicaties. Deze ruimte kan dubbel gebruik worden met andere verenigingen die nood hebben aan vergaderruimtes. Door het verwijderen van de doopkapel wordt daglicht binnengebracht en is het mogelijk om de consultatieruimte een zicht te geven op het kerkhof en omgekeerd wordt de passant een blik gegund in de ruimte.

In het zuidelijk deel is er plaats voor kasten en rekken voor het opslaan van de collectiestukken van de Heemkring. Bepaalde cultuurgoederen van het kerkgebouw kunnen er ook worden opgeslaan en bezocht.

Het kerkgebouw blijft toegankelijk via het bestaande portaal. Door het portaal extra te voorzien van beglaasd schrijnwerk kan er een binnen/buitenrelatie ontstaan en kan er bijkomende lichttoetreding worden geboden.

Sanitair kan voorzien worden in de ruimte van de sacristie. De sacristie- en kleerkast die dateren van 1801-1810 kunnen opgeslaan worden in het zuidelijk deel van het kerkgebouw. In dit scenario worden de 3 altaren als collectiestukken in de ruimte bewaard.

scenario 3 - ***zonering in plaats van opdeling***

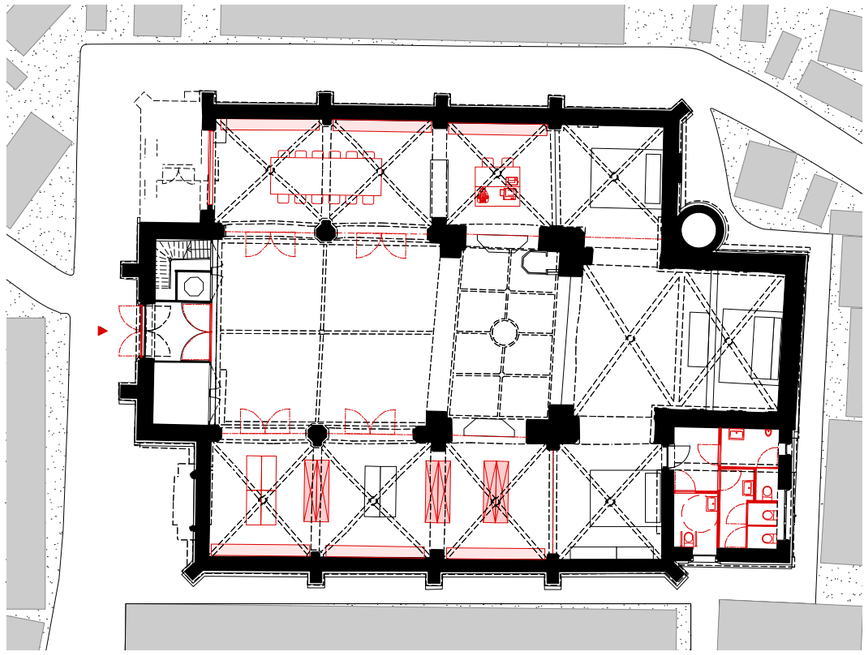

scenario 3 - ***zonering in plaats van opdeling***

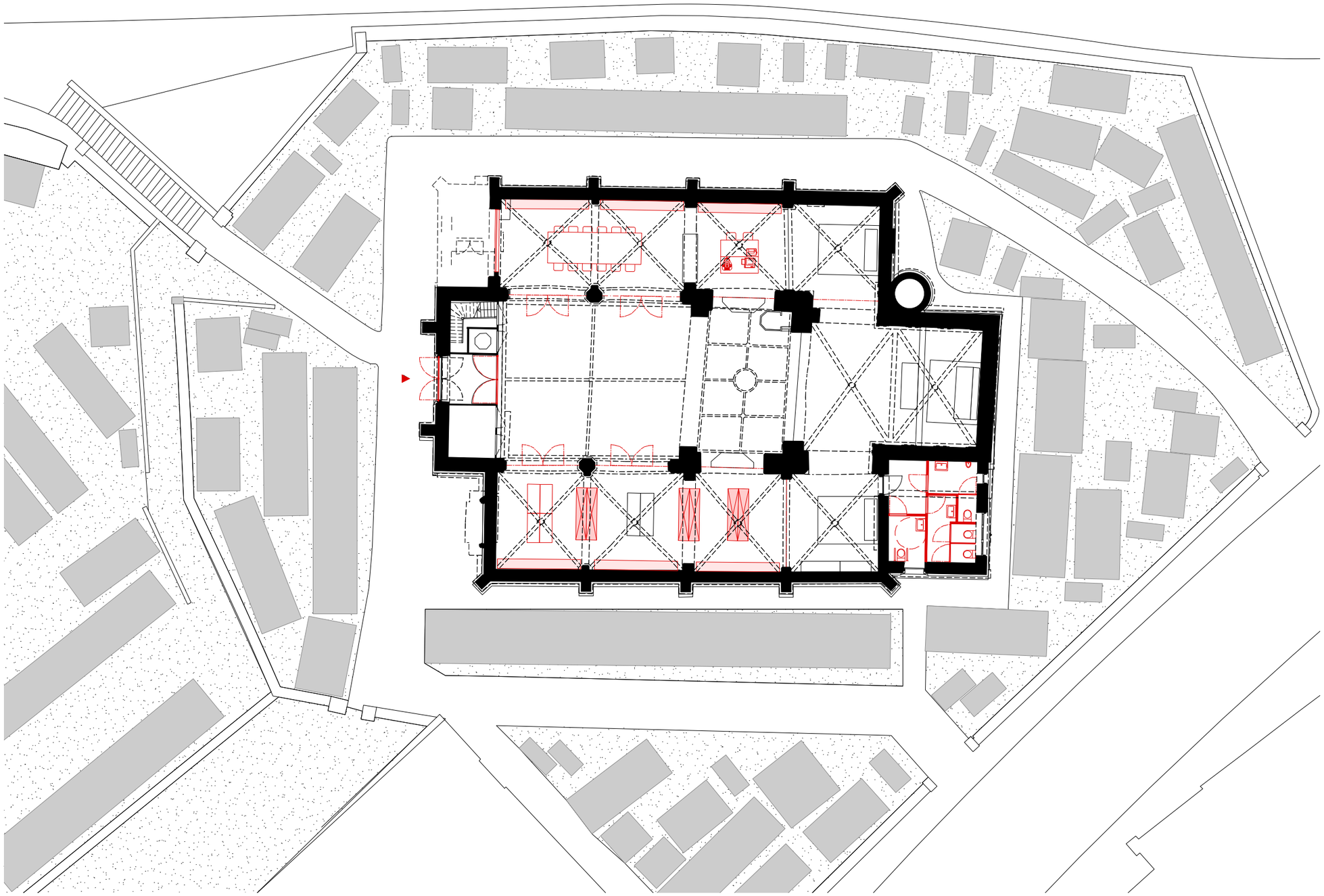

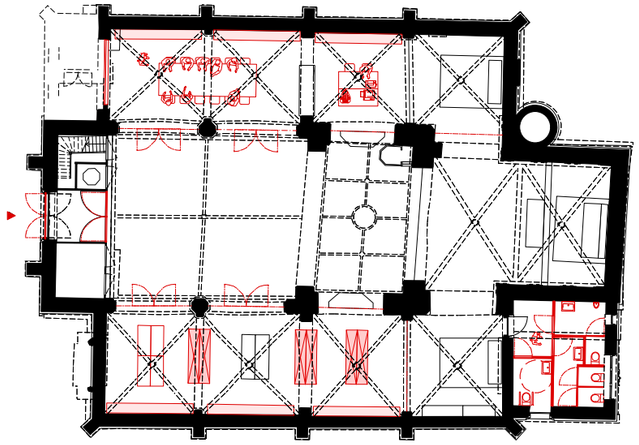

documentatiecentrum in werking

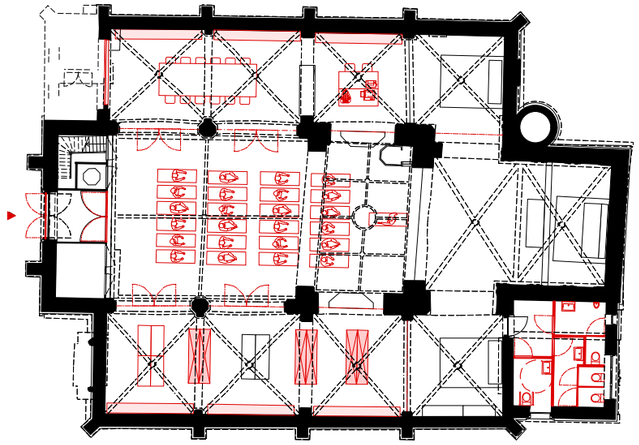

yoga sessie in het schip

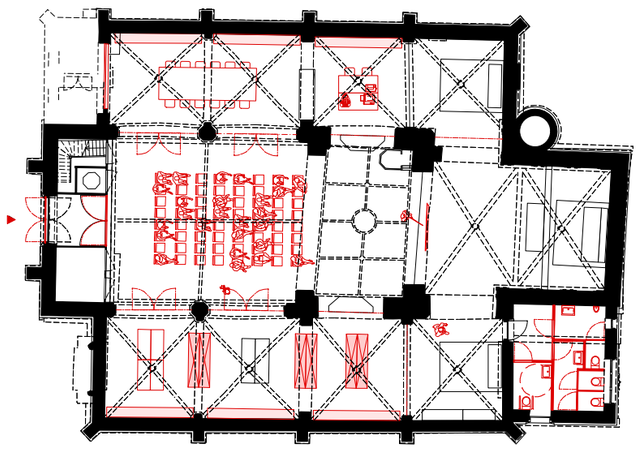

voorstelling in het schip

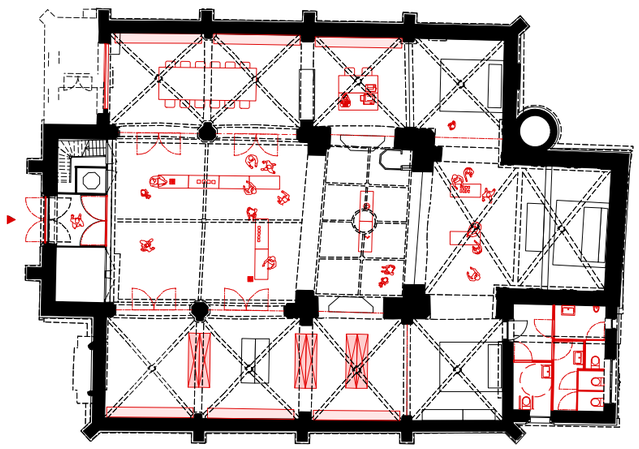

expo 100 jaar heemkundige kring

***scenario 3** - inplanting*

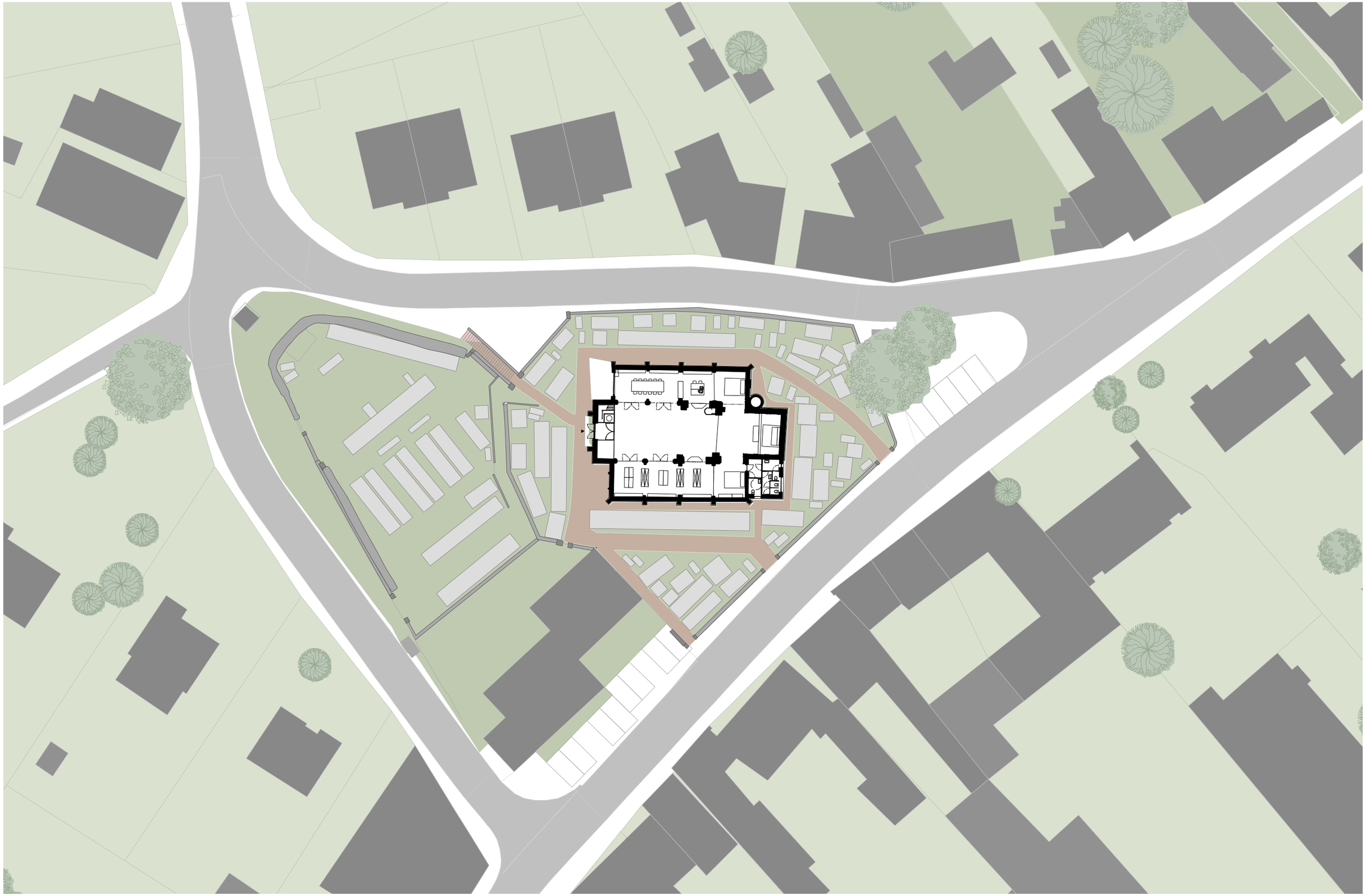

4 Kerk en Scenario
***scenario 3** - perspectief*

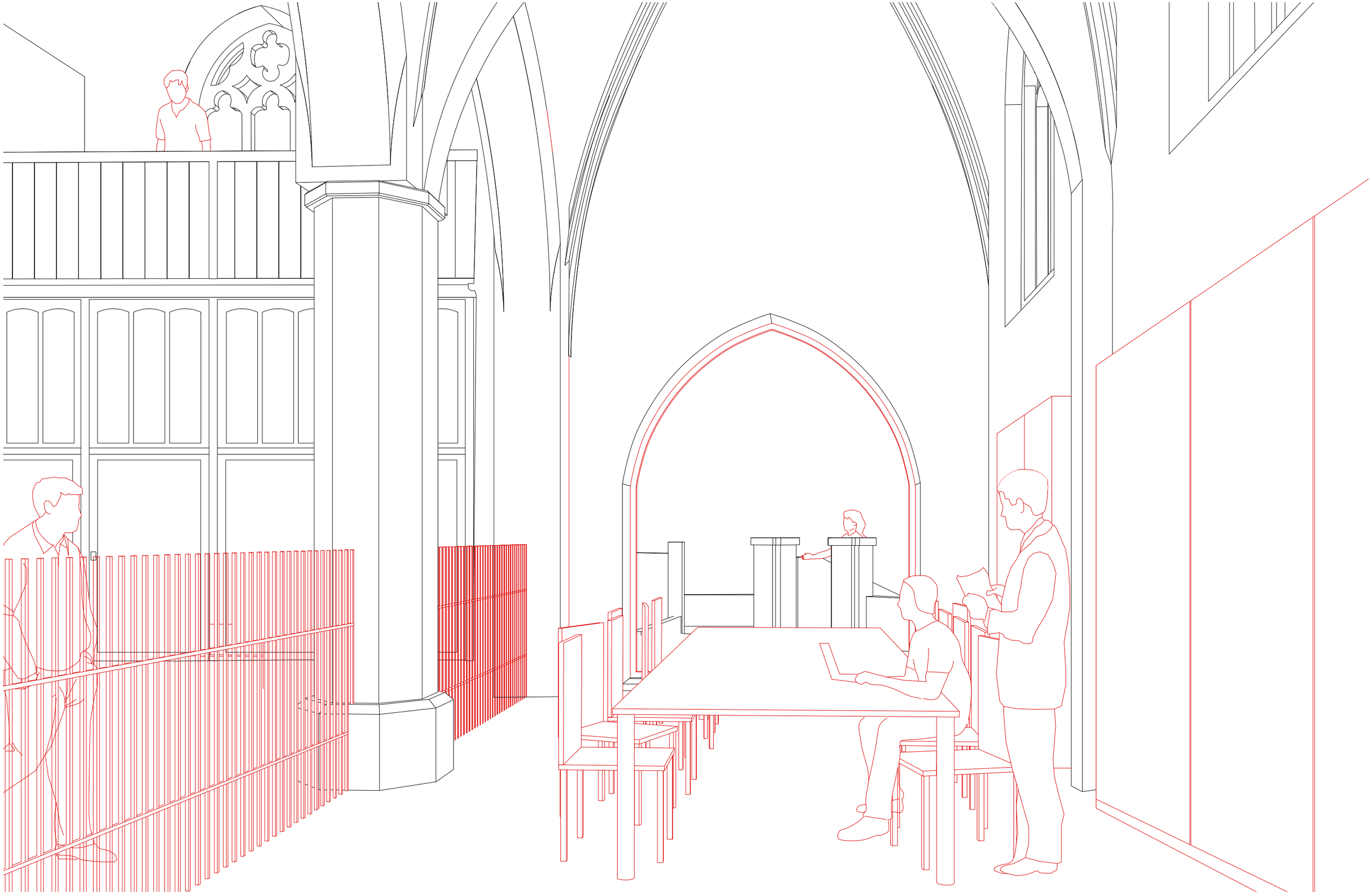

13e eeuws smeedijzerwerk als koorasluiting, Lissabon, Portugal

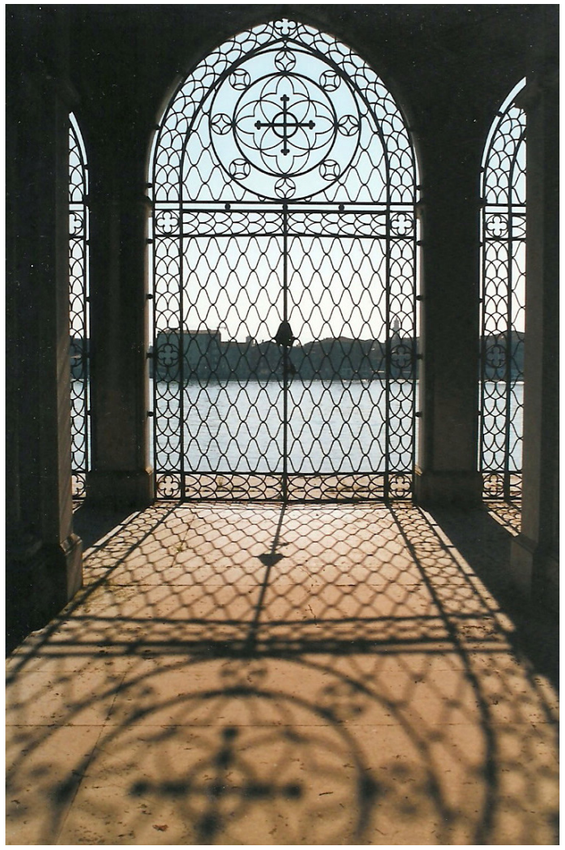

San-Michele, Eiland van de Stilte, Venetië, Italië

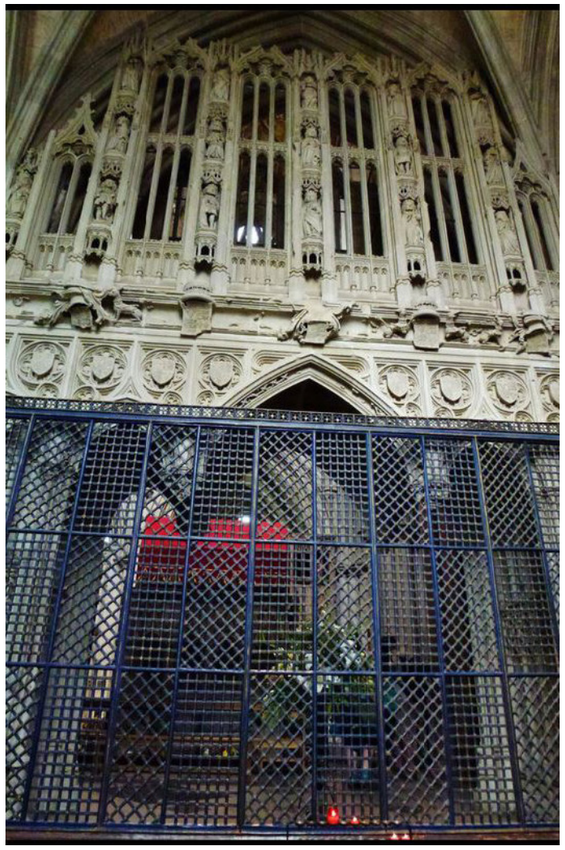

Saint-Albans Cathedral, Gloucester, Engeland

Koorhek, Leiden, Nederland

Publieke opslagruimte, Groeninghemuseum, Brugge, 51n4e architecten

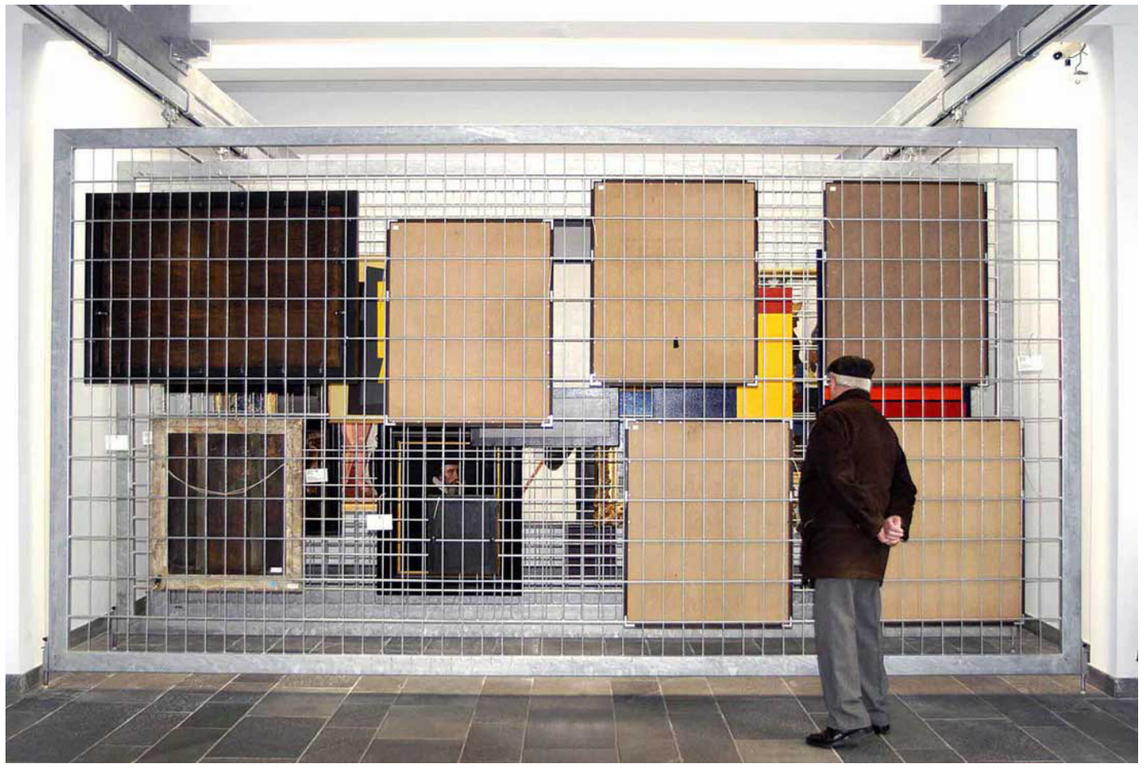

Publieke opslagruimte, Groeninghemuseum, Brugge, 51n4e architecten

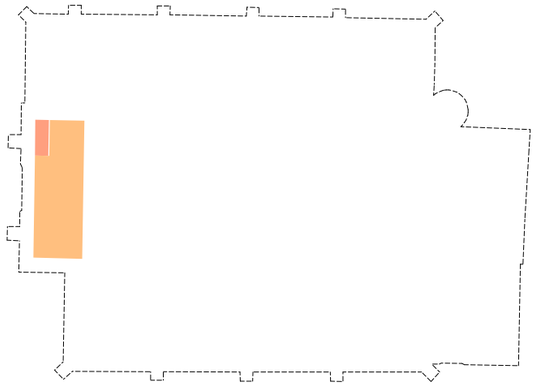

Oksaal	17,9 m2
Circulatie	1,5 m2

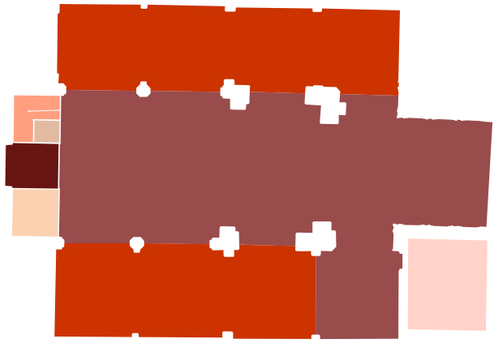

Heemkundige kring	148,9 m2
Polyvalente ruimte	188,8 m2
Inkom	6,7 m2
Berging	1,6 m2
Sanitair	20,3 m2
Circulatie	4,3 m2
Technische ruimte	6,0 m2

Ook het scenario 4 vertrekt, net zoals scenario 3, niet van het voorzien van een afgescheiden compartiment. Het is een scenario waarbij ten volle wordt ingezet op de diverse karakteristieken van ruimtes en materialen. Door het bemeubelen van de kerk wordt de diversiteit aan ruimtes versterkt en ontstaan verschillende plekken binnen het kerkgebouw.

Het schip wordt ingericht als lees-, consultatie- en vergaderruimte. Via een doorloopkast komt men in de noordelijke zijbeuk waar collectiestukken van de Heemkring kunnen worden opgeslaan. Het afscheidend meubilair wordt uiteraard ook ingezet voor het opbergen van deze colletie. De meubels zijn toegankelijk vanuit het schip of vanuit de zijbeuk of beide.

In zuidelijke zijbeuk kunnen cultuurgoederen uit deze kerk worden opgeslaan en bezocht. De transeptarmen, zijkoren en hoogkoren kunnen polyvalent worden ingezet bijvoorbeeld voor klein concert, lezing, een klein seminarie, een yoga-sessie, een stiltemoment, een receptie … Stoelen en tafels kunnen opgeborgen worden in de geplaatste afscheidende meubelstukken. Ook een kitchenette kan in deze meubelstukken worden geïntegreerd.

Sanitair kan geïntegreerd worden in de portaalkasten. Op de plaats van de huidige sacristie kan een buitenruimte worden gerealiseerd. Er kan een connectie ontstaan met een andere, wat verder gelegen open plek op het huidige kerkhof door te kiezen voor een bepaald zelfde meubilair (bijvoorbeeld banken met een zelfde kleur naar voorbeeld van een project in de parken van Gent)
Door boven het portaal en ter hoogte van de zijbeuken de glasramen te vervangen door een transparante beglazing kan de lichttoetreding tot het kerkgebouw worden vergroot.

scenario 4 - ***bemeubelen van de kerk***

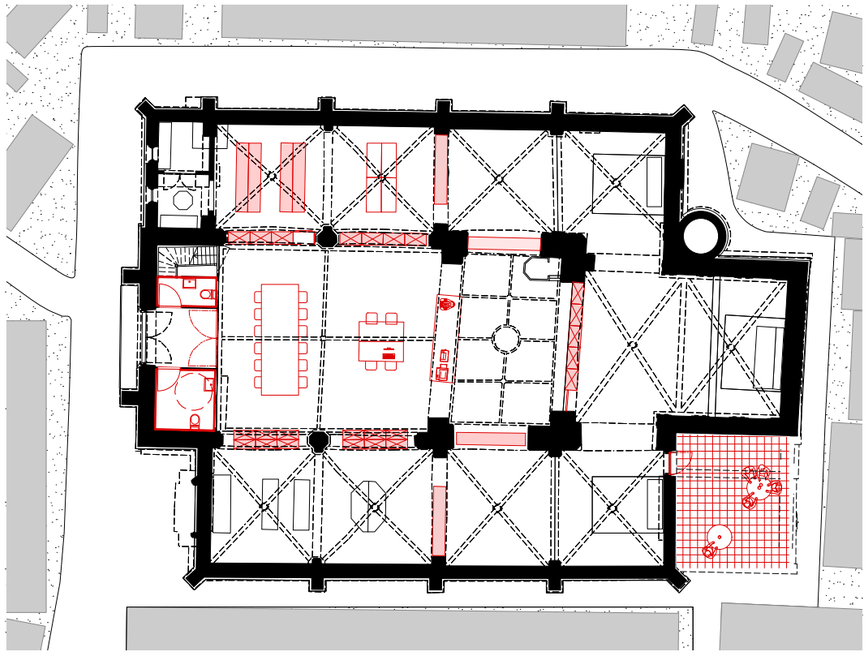

scenario 4 - ***bemeubelen van de kerk***

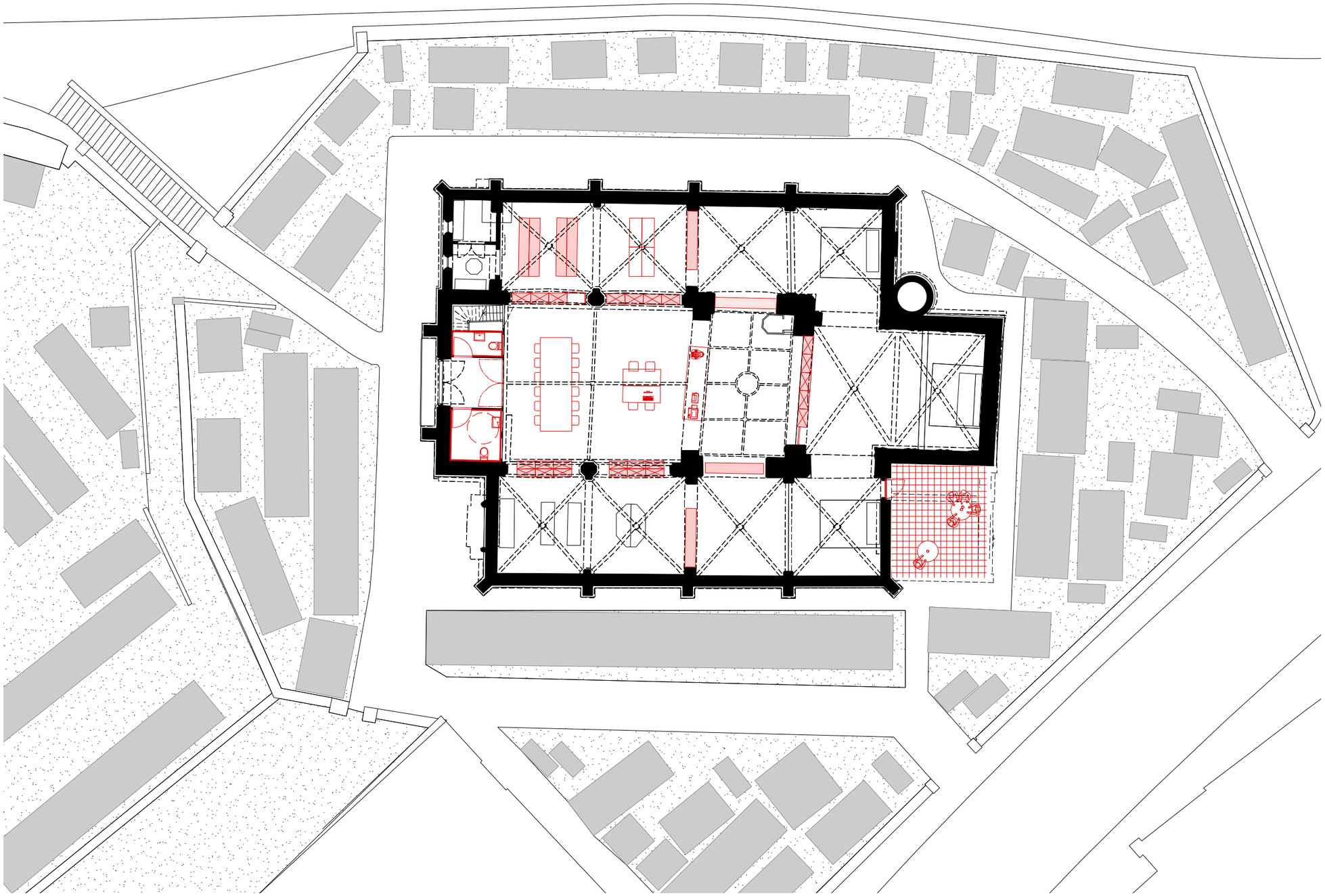

4 Kerk en Scenario
scenario 4
plan opstellingen

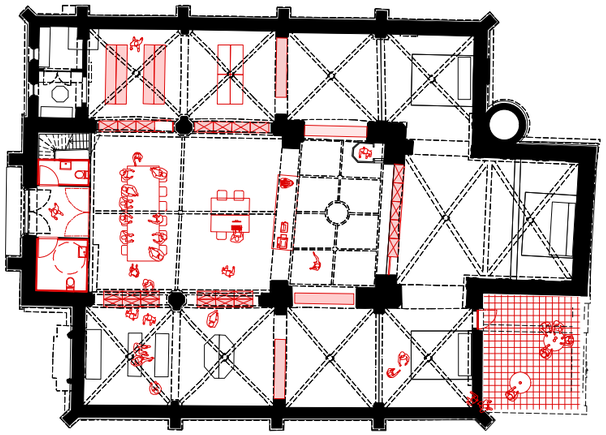

documentatiecentrum in werking met terras

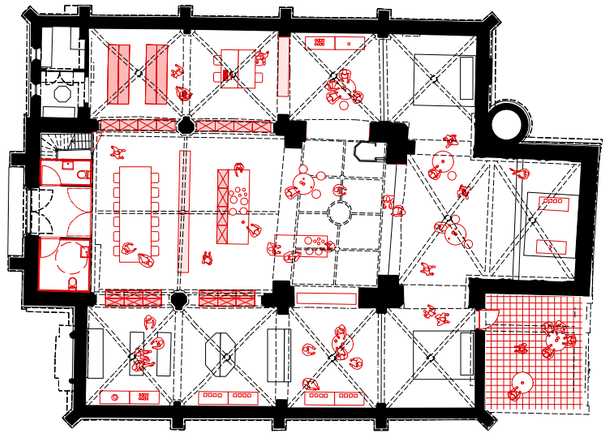

receptie in de kerk

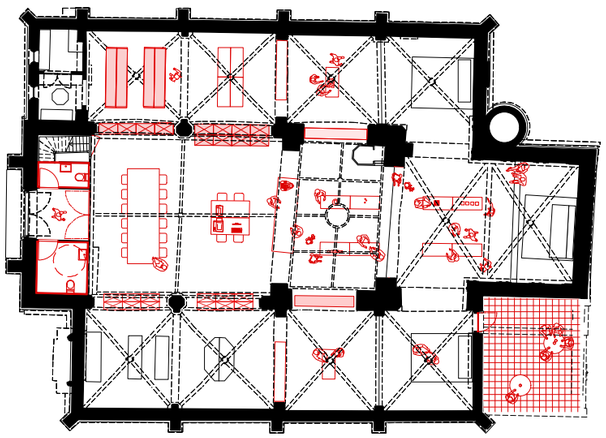

tentoonstelling met toegang tot opslagruimtes heemkundige kring

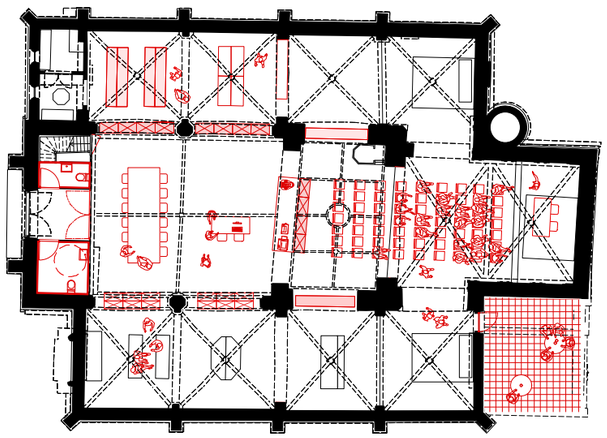

debatavond

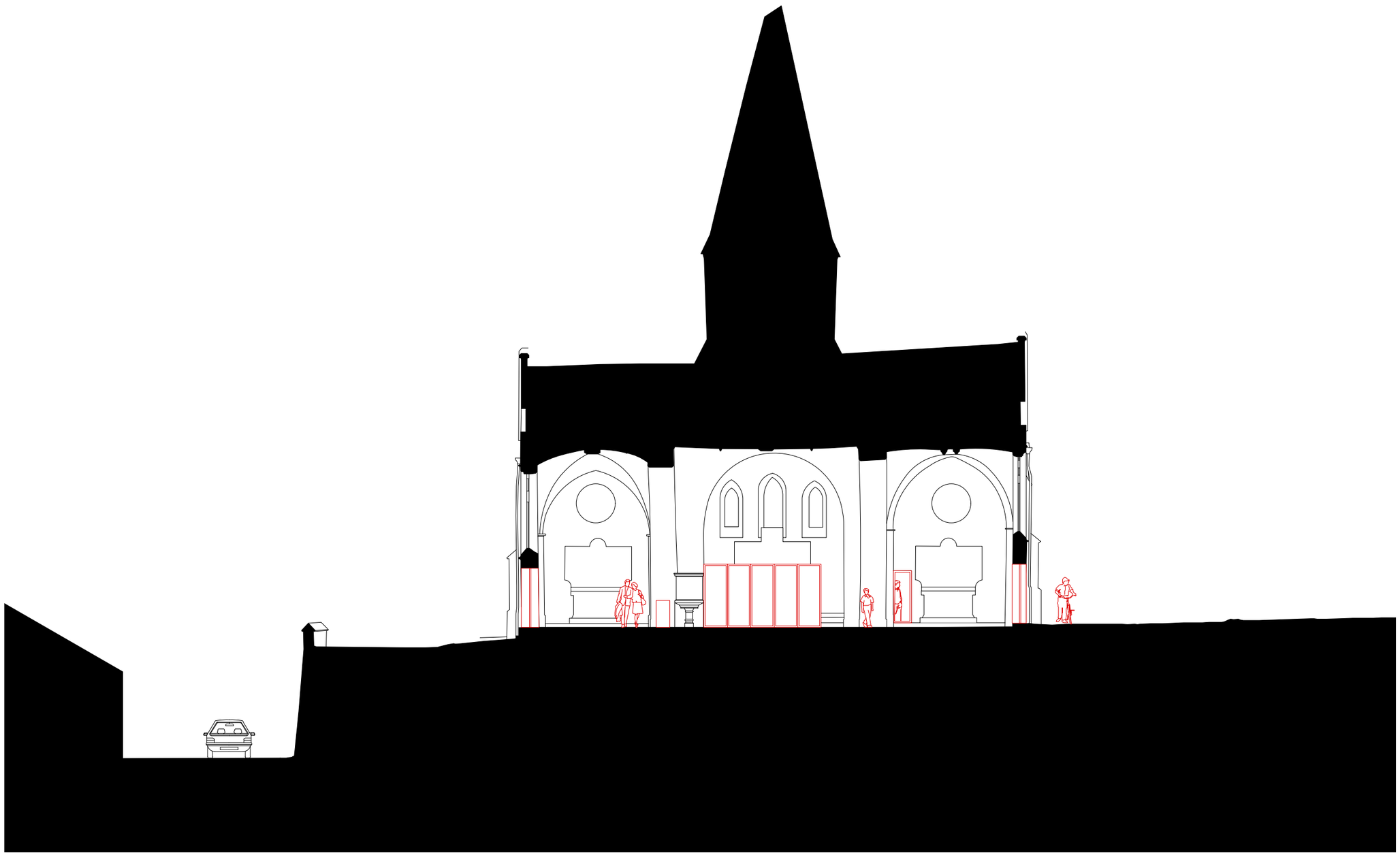

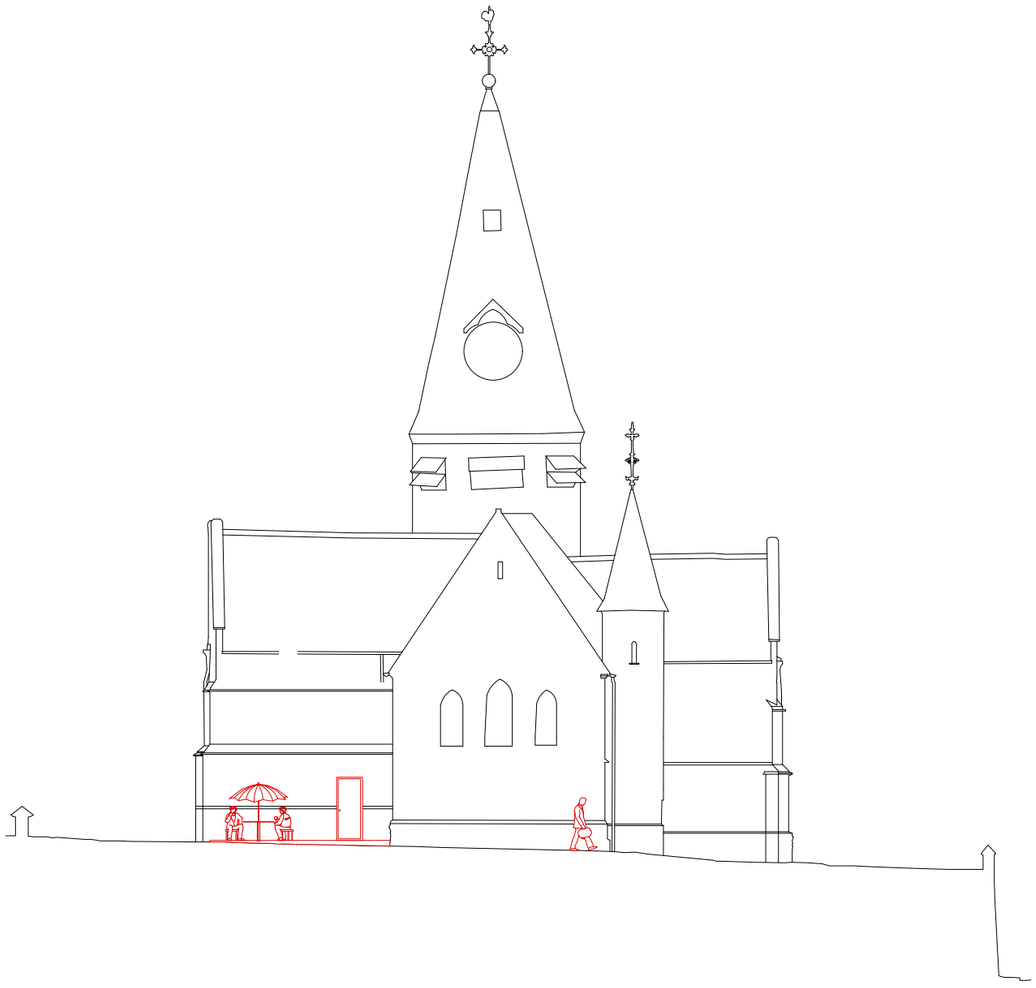

***scenario 4** inplanting*

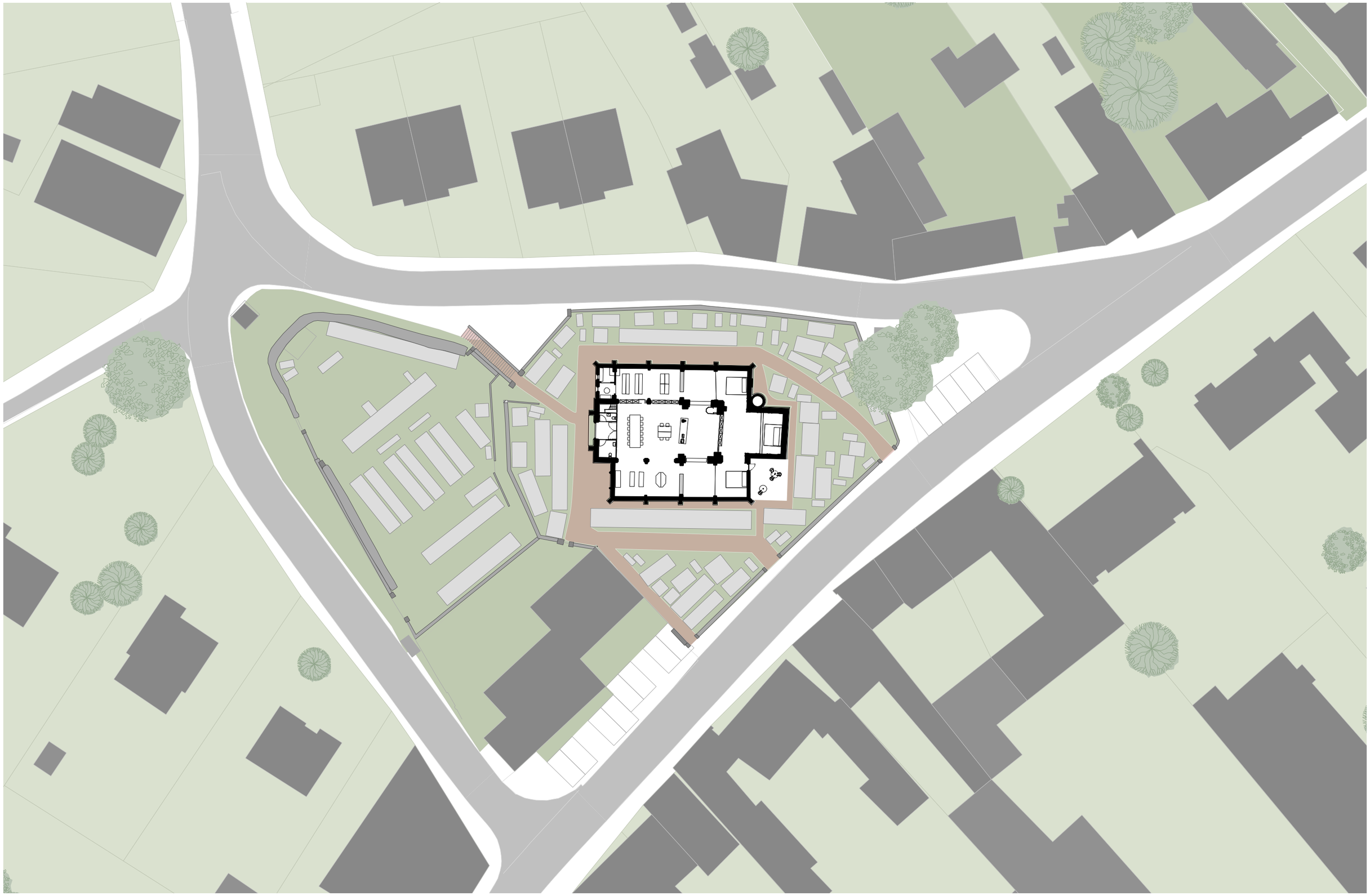

4 Kerk en Scenario
***scenario 4** - perspectief*

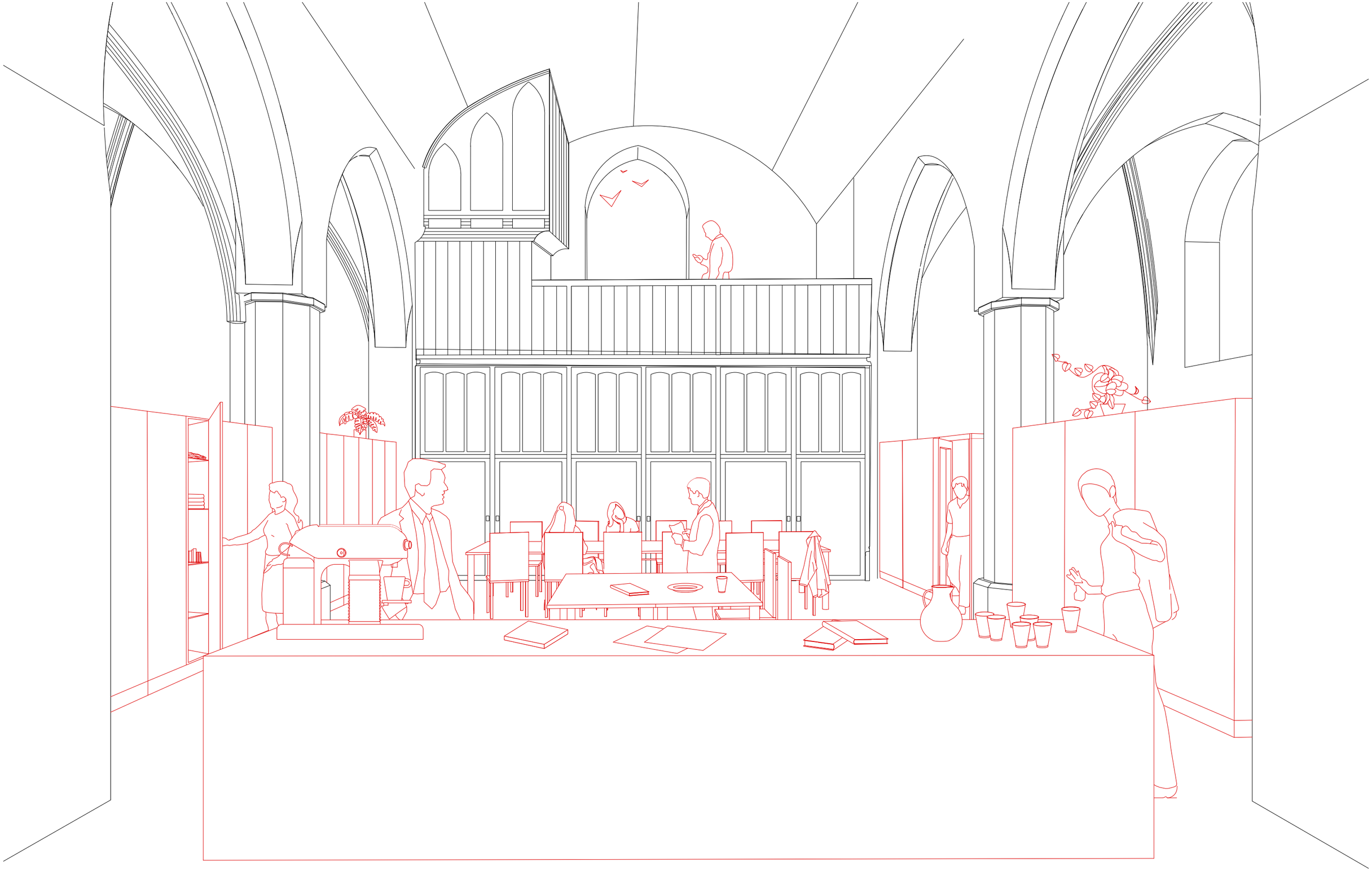

Welkomshuis Het Anker, Sint-Bavo, Melle

Welkomshuis Het Anker, Sint-Bavo, Melle

Welkomshuis Het Anker, Sint-Bavo, Melle

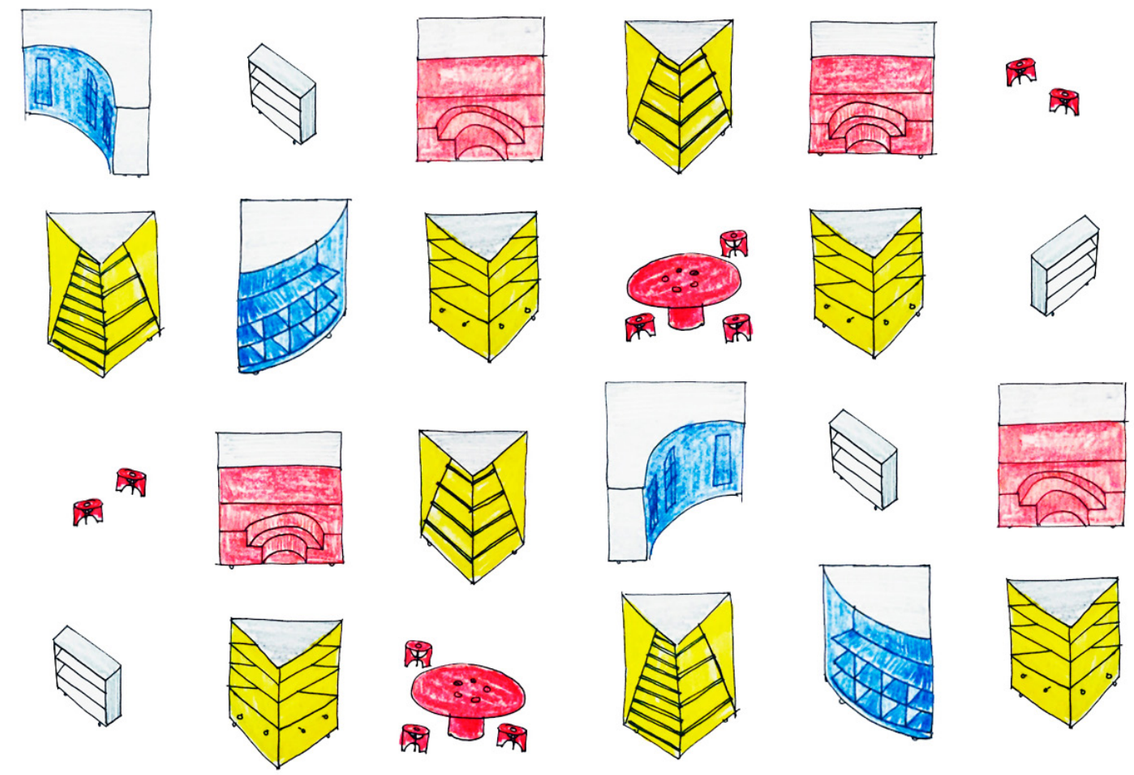

Antichambre, ontwerp Felt (Gent), 2017

Antichambre, ontwerp Felt (Gent), 2017

Antichambre, ontwerp Felt (Gent), 2017

ontvangstmeubilair Concertgebouw Brugge, NU architectuuratelier

ontvangstmeubilair Concertgebouw Brugge, NU architectuuratelier

kantoren Vlaams Bouwmeester, Brussel, NU architectuuratelier

kantoren Vlaams Bouwmeester, Brussel, NU architectuuratelier

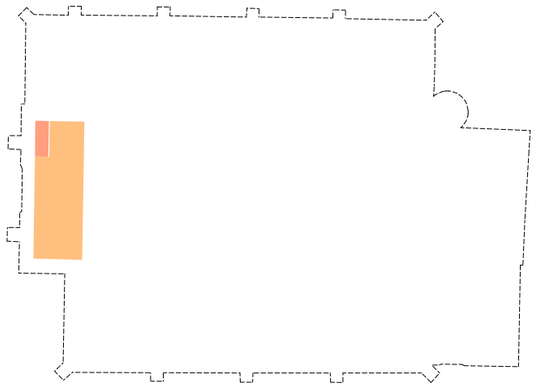

Oksaal	17,9 m2
Circulatie	1,5 m2

Heemkundige kring	337,6 m2
Inkom	6,7 m2
Berging	4,7 m2
Sanitair	8,2 m2
Circulatie	3,1 m2
Technische ruimte	3,9 m2
Terras	25,3 m2

scenario 1

scenario 1a
de kerk breder inzetten

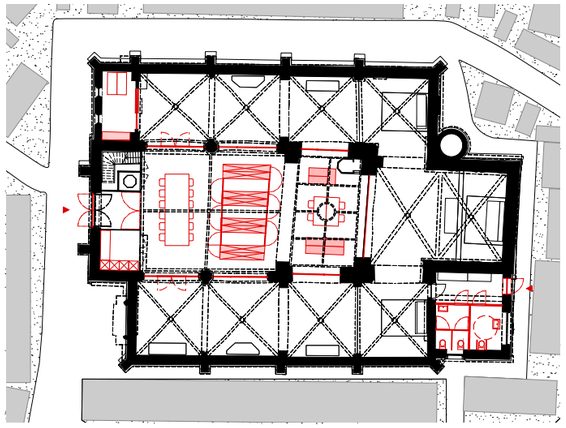

scenario 1b
de kerk als zaal bij een dienstencentrum

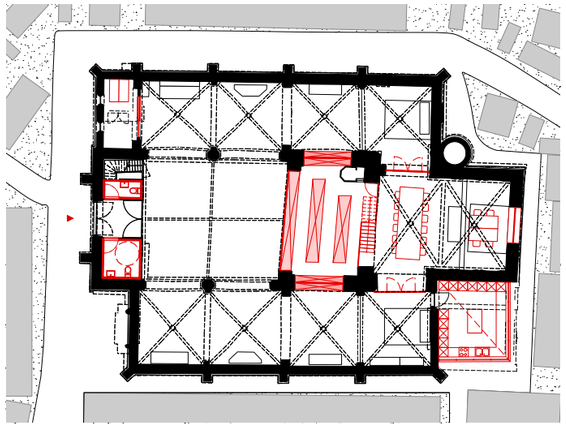

scenario 1c
de kerk als zaal bij een dienstencentrum

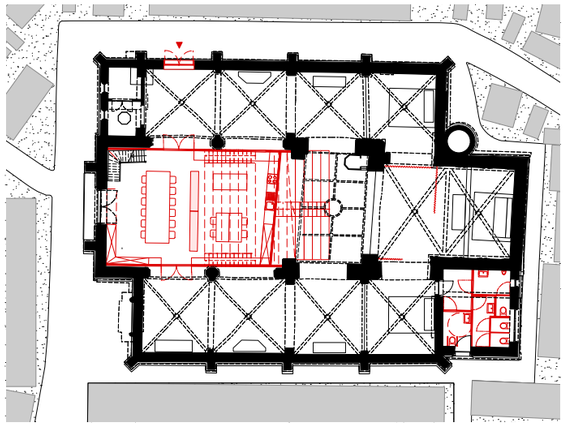

scenario 2
de kerk breder inzetten, een stap verder

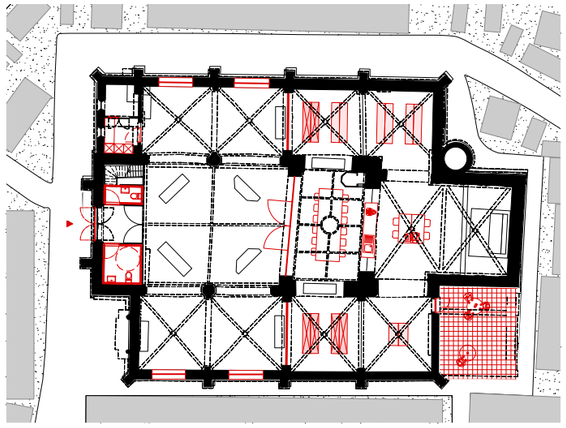

scenario 3
de kerk breder inzetten, door aan te bouwen

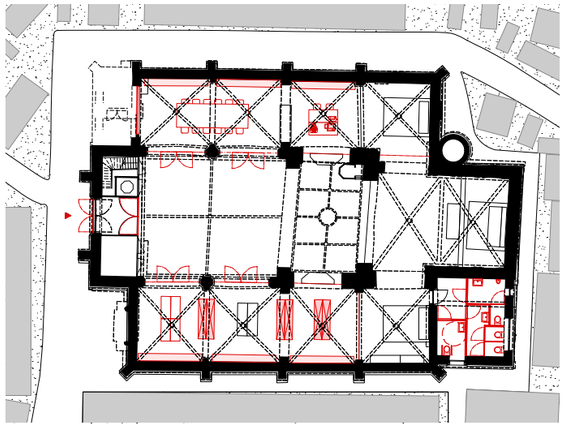

scenario 4
de kerk breder inzetten, deel van een groter geheel

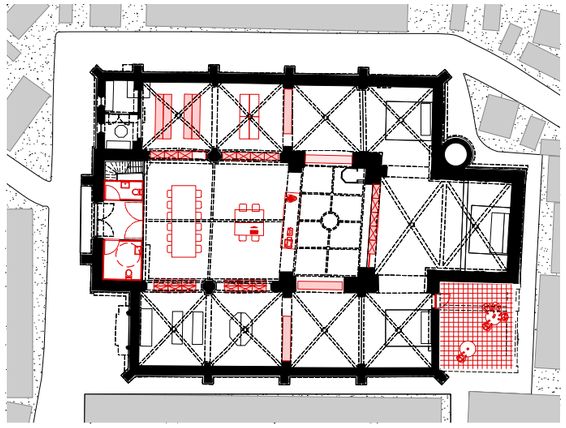

Commentaar op de scenario's kerk St-Denijs-Boekel

Aangepaste behoeftes heemkring

Tijdens de bestuursvergadering van de heemkring op 3 oktober 2019, werden de behoeftes, opgesteld in 2015, aangepast aan de evolutie van de vereniging.
Hierbij werd de eenheid "documentatiecentrum" opgesplitst in drie deeleenheden: te weten het secretariaat, de lees- en vergaderruimte en de bibliotheek.
Het secretariaat is de dagelijkse werkplek waar de administratie, de computers, printers, scanners, kopieertoestellen en alle waardevolle apparaten bewaard worden. Een aanrecht met warm en koud water is ten zeerste gewenst. Deze ruimte is enkel toegankelijk voor de bestuursleden. Ze staat, met een afsluitbare deur, in verbinding met de leeszaal zodat toezicht en bijstand van een bestuurslid mogelijk is bij het raadplegen van documenten. Oppervlakte 20m².
De lees- en vergaderzaal omvat tafels en stoelen(±14) waar de bezoekers documenten uit de bibliotheek kunnen raadplegen, waar de maandelijkse bestuursvergaderingen, de algemene vergadering en werkvergaderingen plaats vinden. Deze ruimte is volledig af te sluiten van de andere lokalen zodat ze eveneens ter beschikking kan gesteld worden aan derden. Een kitchenette is wenselijk. Ze is rechtstreeks toegankelijk vanuit de kerk. Oppervlakte 25m².
Tenslotte is er de bibliotheek waar alle documenten van de heemkring in rekken bewaard worden. De bibliotheek is enkel toegankelijk voor bestuursleden. Oppervlakte 35m².
Benevens een tentoonstelling die gedurende een beperkte tijd het gehele gebouw omvat, is het wenselijk om een permanente (kleinere = ± 50m²) tentoonstelling te kunnen opzetten die, als het gebouw voor een andere groep of evenement opengesteld wordt, afsluitbaar is.
Het spreekt voor zich dat er ergens in de kerk de nodige sanitaire voorzieningen dienen gepland te worden.
Wat betreft de grote stukken, wil de heemkring zich beperken tot enkele unieke stukken. Deze kunnen eventueel op een andere, aangepaste locatie opgeborgen worden.

Bespreking van de scenario's

Scenario 1.a: centraal blok van portaal tot viering

- Door deze opstelling gaat het ruimtelijke aspect van de kerk verloren.
- De zijbeuken zijn minder geschikt voor een socio-cultureel evenement. Er is geen overzicht.
- Er is geen afsluitbaar tentoonstellingsgedeelte beschikbaar noch stockage voor kleine stukken tenzij men een gedeelte van een zijbeuk ook afsluit.
- Afzonderlijke ingang via sacristie en sanitaire voorzieningen zijn OK
- De individuele verwarming van lees- en vergaderzaal alsook het secretariaat vragen om een verlaagd plafond in deze zones

Scenario 1.b: centraal blok van viering tot koor

- Door deze opstelling gaat het ruimtelijke aspect van de kerk verloren.
- De verdieping onder de viering is een goed idee. Door een beglazing aan te brengen aan drie zijden op het gelijkvloers kan een permanente mini tentoonstellingsruimte gecreëerd

worden (± 1m breed) afgescheiden door de achterwand van rekken of kasten die aan de binnenkant van de ruimte plaats kan bieden voor het secretariaat.
- De bovenste verdieping zou de bibliotheek kunnen bevatten.
- Het koor wordt opgedeeld en biedt ruimte voor de lees-en vergaderzaal en stockage kleine stukken.
- De twee voorste traveeën van de noordelijke zijbeuk kunnen als afsluitbare tentoonstellingsruimte gebruikt worden.
- Individuele verwarming van lees- en vergaderzaal vraagt wel een verlaagd plafond.
- Afzonderlijke ingang via sacristie met sanitair is OK

Scenario 1.c: tribune

- Het feit dat de ruimtelijke beleving van de kerk blijft behouden is een groot pluspunt.
- Tribune geeft plaats aan ± 100 à 120 zitplaatsen
- Zwalm heeft eindelijk een concertzaal, theater en auditorium
- Onderbrengen van lees- en vergaderzaal, secretariaat en bibliotheek onder de tribune laat toe om elk lokaal individueel en energiezuinig te verwarmen.
- Bijkomende ingang via zuidelijke zijbeuk geeft veel mogelijkheden voor foyer, receptie ruimte, vestiaire, enz. ….
- Afzonderlijke ingang via sacristie met sanitair is OK. Wel af te sluiten i.v.m. betalende evenementen, maar ideale nooduitgang.
- De achterste travee van de noordelijke zijbeuk moet wel dienen als stockage kleine stukken.
- De twee volgende traveeën van de zuidelijke zijbeuk kunnen als afsluitbare tentoonstellingsruimte gebruikt worden. Zij bieden het voordeel dat de tentoonstelling, ofschoon gesloten, toch kan gezien worden vanaf de tribune.
- Het orgel kan zijn functie blijven vervullen.

Scenario 2: opdeling

- Door deze opstelling gaat het ruimtelijke aspect van de kerk verloren.
- Een terras op een kerkhof lijkt ons geen goed idee. Liever een sanitair blok.
- Ofschoon de mogelijkheid van compartimentering van de lees- en vergaderruimte, blijft het aspect verwarming en verlichting een probleem. Hoge scheidingswanden en verlaagde plafonds zijn mogelijk, maar bieden weinig meerwaarde.
- Qua oppervlakte voor stockage kleine stukken en tentoonstellingsruimte zijn er geen problemen.
- Er dient voor de witruimte een afzonderlijk sanitair blok voorzien te worden.

Scenario 3: zonering

- Deze opstelling komt in de buurt van het initiële voorstel van de heemkring.
- Het ruimtelijk aspect van de kerk blijft grotendeels behouden.
- Wel moet de zonering geschieden met vaste wanden en dienen lees-en vergaderzaal alsook het secretariaat voorzien te worden van een verlaagd plafond omwille van de verwarming, verlichting, diefstalpreventie en privacy bij simultaan gebruik.

Scenario 4: bemeubeling

- Het ruimtelijk aspect blijft behouden
- Om redenen van verwarming, verlichting, diefstalpreventie en privacy bij simultaan gebruik kan deze oplossing niet in overweging genomen worden.

Analyse van de scenario's

Criterium: oppervlakte

Behoefte Heemkring	Secretariaat	Lees- vergaderruimte	Bibliotheek	Kleine stukken	Tentoonstelling	totaal	Score
Wens	20	25	35	30	100	m²	100
Scenario 1a	30	30	30	25	50	165	98
Scenario 1b	20	30	30	18	41	139	81
Scenario 1c	20	30	20	25	50	145	82
Scenario 2	28	30	41	16	41	156	94
Scenario 3	20	30	25	25	50	150	85
Scenario 4							0

referentie documentatiecentrum van Zonnebeke, door Heemkring als ‘stichtend voorbeeld’ naar voren geschoven

Analyse van de lokaalbehoeften Heemkundekring Zwalm — Aanpassing dd 03 okt 2019

Item	Benaming	Omschrijving	Inrichting	aantal	afmeting l m	afmeting b m	min vereiste grondoppervlakte netto m²	doorgang m	bruto m²	totaal m²	verw D/N	Toegang
1	**Documentatiecentrum**										14/22° RV < 60%	Beveiligd met slot zoals een woning
	1.a Secretariaat	Waar het secretariaat gevestigd is.										
		tafel voor PC, printer, scanner, inbindmachine, koffiezet, enz	werktafel	2	1.80	0.80	2.88	0.75	6.78			
			kast	10	1.20	0.50	6.00	0.50	12.00			
			stoelen	4	0.50	0.50	1.00	0.30	1.60	20.38		
	1.b Lees- en vergaderruimte	Vergaderruimte waar de bestuursvergaderingen kunnen gehouden worden en waar bezoekers de werken kunnen raadplegen.										
		Vergadertafel voor 12 personen	vergadertafel	1	4.50	1.50	6.75	0.75	15.75			
			stoelen	14	0.50	0.50	3.50	0.30	5.60	21.35		
	1.c Bibliotheek	Ruimte waar de boekenkasten/rekken met publicaties en boeken kunnen ondergebracht worden.	rek	20	1.20	0.42	10.08	0.75	34.38	34.38		
										76.11		
2	**Stockage kleine stukken**	Ruimte waar gereedschappen, huishoudelijke voorwerpen, kleine werktuigen, verzamelingen, curiosa en andere items in rekken op een overzichtelijke wijze gestockeerd en eventueel bekeken kunnen worden.									10° RV < 80%	Goed afsluitbaar
			rek	10	1.30	0.45	5.85	0.75	6.83			
			kast	4	1.20	0.42	2.02	0.50	2.62			
		Niet gebruikte vitrinekasten en schragen	vitrinekasten	10	1.40	0.60	8.40	0.50	9.10			
		Kostbare stukken							5.00			
		Circulatieruimte							6.50	30		
3	Tentoonstellingsruimte	Ruimte waar op geregelde tijdstippen telkens verschillende tentoonstellingen opgebouwd worden volgens thema's met items uit de eigen collectie of in bruikleen van anderen.									10/16° RV < 80%	Goed afsluitbaar
			vitrinekasten	10	1.40	0.60	8.40	1.00	88.4			
		Circulatieruimte							11.60	100		
4	Stockage grote stukken	Onverwarmde ruimte waar grote stukken gestockeerd kunnen worden (o.a. wammolen, bascule, kruiwagen, ….)								120		Afsluitbaar

Woonuitbreidingsgebied "Decoenestraat" Munkzwalm - Kerk en Begraafplaats
referentie naar voren geschoven door de gemeente

5 Concluderend Model
feedback *gemeente*

De gemeente vraagt op scenario 2 verder uit te werken en daarbij een aantal opmerkingen mee te nemen:

- De oude school van St-Denijs-Boekel, waar de Heemkring vandaag is gehuisvest, zal op korte termijn verkocht worden. Wellicht zal een tussentijdse oplossing moeten gezocht worden in afwachting van de verhuis naar de kerk van St Denijs Boekel (of een andere definitieve locatie).

- De kerkfabriek van Sint-Denijs-Boekel pleit voor zo min mogelijk aanpassingen. De Kerkfabriek van Sint-Denijs-Boekel wordt vanaf 01/01/2020 opgenomen in de ééngemaakte Kerkfabriek voor het gehele grondgebied Zwalm. Wat het standpunt van de ééngemaakte kerkfabriek rond de herbestemming van de kerk is, is nog niet geweten.- Gezien de kerk inclusief inboedel beschermd is, leeft bij gemeentebestuur ook de idee van een depotkerk.

- Ook de idee van een fietskerk leeft bij de bevoegd schepen: *sanitair, mogelijkheid om bidon bij te vullen, elektrische fiets opladen, picknick nuttigen, ...*
Het uitzicht vanaf de ingang van de kerk is daarbij een troef.

- aanwezigheid van apart afsluitbare toiletten en een kitchenette zijn een must

-Voor de gemeente is het vooral van belang dat verscheidene verenigingen of doelgroepen het gebouw kunnen gebruiken. Het gebouw kan dus niet exclusief voor de noden van 1 doelgroep ingericht worden.

-De gemeente heeft de voorkeur aan scenario 2 daar dit scenario een grote impact heeft op het gebouw door de ingrepen die moeten gebeuren voor het realiseren van het scenario. Door dit verder uit te werken, krijgt de gemeente een beter beeld van de werkzaamheden die hiervoor nodig zijn en de financiële impact die hiermee gepaard gaat.

- *Kan het Kerkhof op termijn omgevormd worden tot een kerkhof met een parkuitzicht (zoals men ook van plan is in het centrum van Munkzwalm - https://www.zwalm.be/wug_munkzalm.aspx)*

Haalbaarheidsstudie parochiekerk Sint-Denijs-Boekel.

Bemerkingen bij de voorgestelde scenario's.

De voorgestelde scenario's zijn dure ingrepen die de authenticiteit van de parochiekerk doen verloren gaan. Ook het scenario met de installatie van een tribune lijkt ons een moeilijk haalbare kaart.
Een betere oplossing voor onze parochiekerk zou een soort "Museumkerk" zijn en dit zou een welkome hulp zijn om roerend erfgoed een degelijke plaats te geven.

De kerk kan dan ook opengesteld worden voor bepaalde evenementen en concerten.
Een eerder kleine ingreep zoals de plaatsing van een sanitaire inrichting kan dan zorgen voor een perfecte concertzaal.

Tenslotte willen wij er nog eens op wijzen dat dringend aandacht besteed moet worden aan de "buitenschil" van het kerkgebouw, dit zoals opgelijst in de rapporten van monumentenwacht.

Namens de kerkraad Sint-Denijs-Boekel,

Albert Mornie	Steven De Geyter	Marleen Versmessen

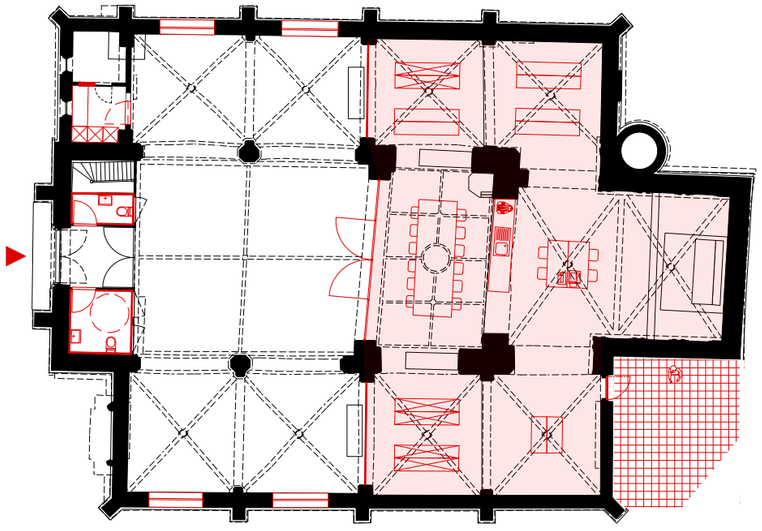

weerhouden scenario 2

5 Concluderend Model
feedback *interpretatie*

Het gemeentebestuur vraagt te vertrekken van scenario 2, We hebben onthouden dat de gemeente vooral ook wil bekijken hoe kan gestreefd worden naar een infrastructuur die maximaal kan worden ingezet en die mogelijks ook inkomsten kan genereren. De gemeente wil de kerk graag een waardige invulling geven maar is tegelijk bezorgd om de financiëringsmogelijkheden. De gemeente acht het erg belangrijk te kijken hoe de kosten realistisch kunnen gehouden worden en hoe ze verantwoord kunnen worden.

Een voorbeeld van gebruik waarbij op een inkomst kan worden gerekend is de babyborrel. Dit voorbeeld kwam meermaals aan bod, maar er zijn ook nog andere gebruiken te bedenken.

De gemeente wil graag ook de idee van een fietskerk (en spontane ontmoetingsplek) toevoegen aan het eerder geformuleerde programma.

Het kerkbestuur is in de eerste plaats bezorgd om de restauratie van het kerkgebouw an sich. Het kerkbestuur wil vermijden dat investeringen in herbestemming de middelen voor restauratie zal beperken.

Het kerkbestuur stelt zich de vraag of de kerk niet als een ‘museumkerk’ kan worden ingezet. Deze vraag sluit aan bij een eerder idee van depotkerk. Dit idee werd echter niet weerhouden als opdracht voor het haalbaarheidsonderzoek. Ook vanuit de diensten van de gemeente werd deze vraag opnieuw geformuleerd.

De Heemkring heeft meest uitgebreide nota opgemaakt en heeft het eigen programma verder geconcretiseerd. De voorkeur van de Heemkring gaat eerder uit naar scenario één, meerbepaald het scenario met de tribune.

De idee van een buitenruimte ter hoogte van de huidige sacristie acht de Heemkring niet wenselijk. De Heemkring vraagt aan een meer volwaardig sanitair blok. De sacristie zou daarvoor kunnen gebruikt worden.

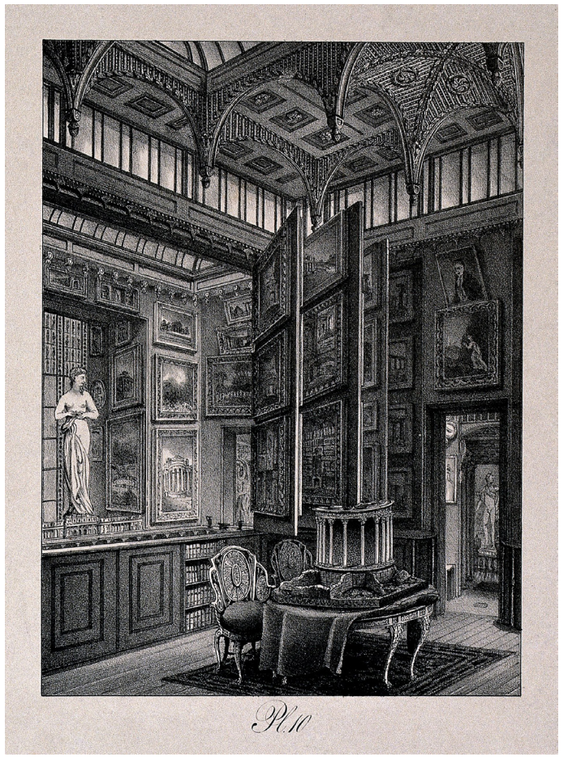

Sir John Soane's museum

5 Concluderend Model
feedback *depotkerk?*

De vraag naar een depotkerk vormt een opdracht op zich. Belangrijk daarbij is de vraag naar het wervend vermogen van de collectie. De veelheid aan stukken of de wijze waarop deze getoond worden kan wervend zijn... Maar er zijn ook voorbeelden waarbij dat wervende karakter verloren gaat ...

Er is niet verder ingegaan op deze vraag.

San Pelligrino Church, Lucca, Italië, Microscape architecture urban design AA, 2016 (bron: archdaily.com)

Trinitaskirche Wuppertal, Duitsland, tentoonstellingsruimte orgels

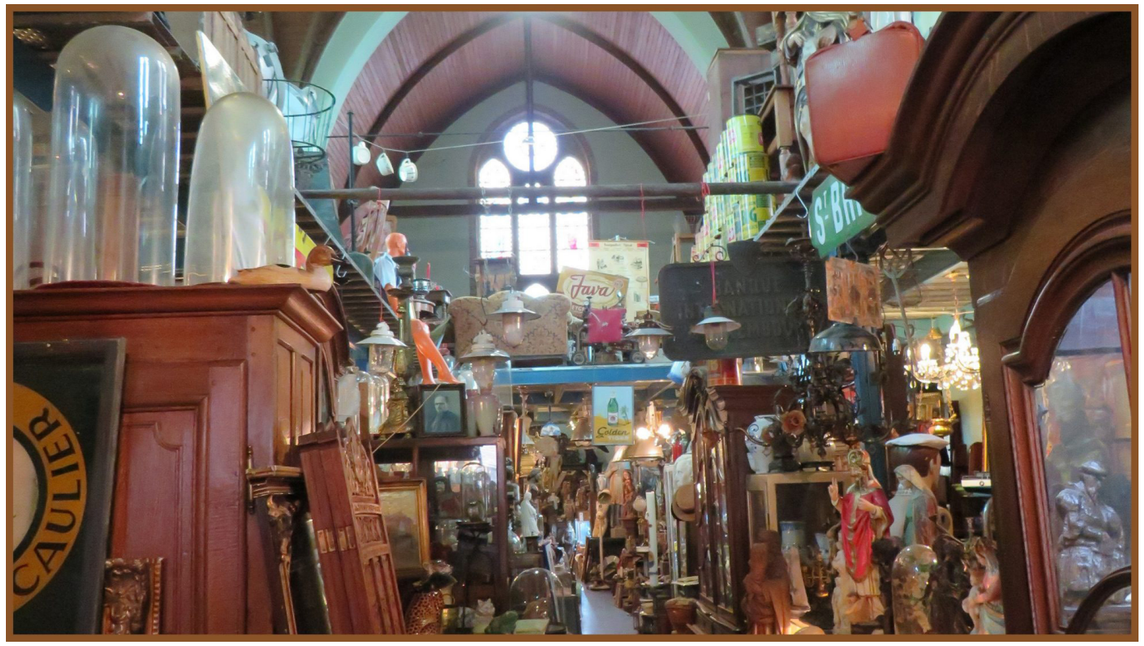

antiekhandel in beschermde kerk Kaaskerke

handel in religieuze roerende goederen

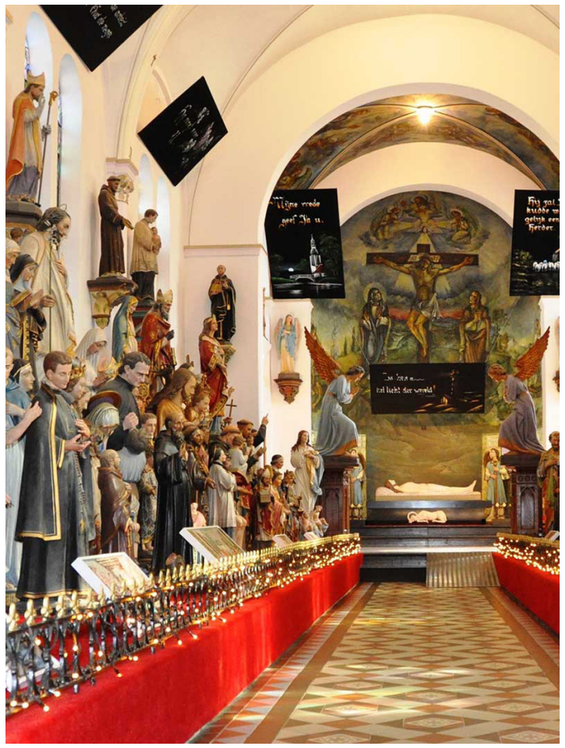

museum Vaals

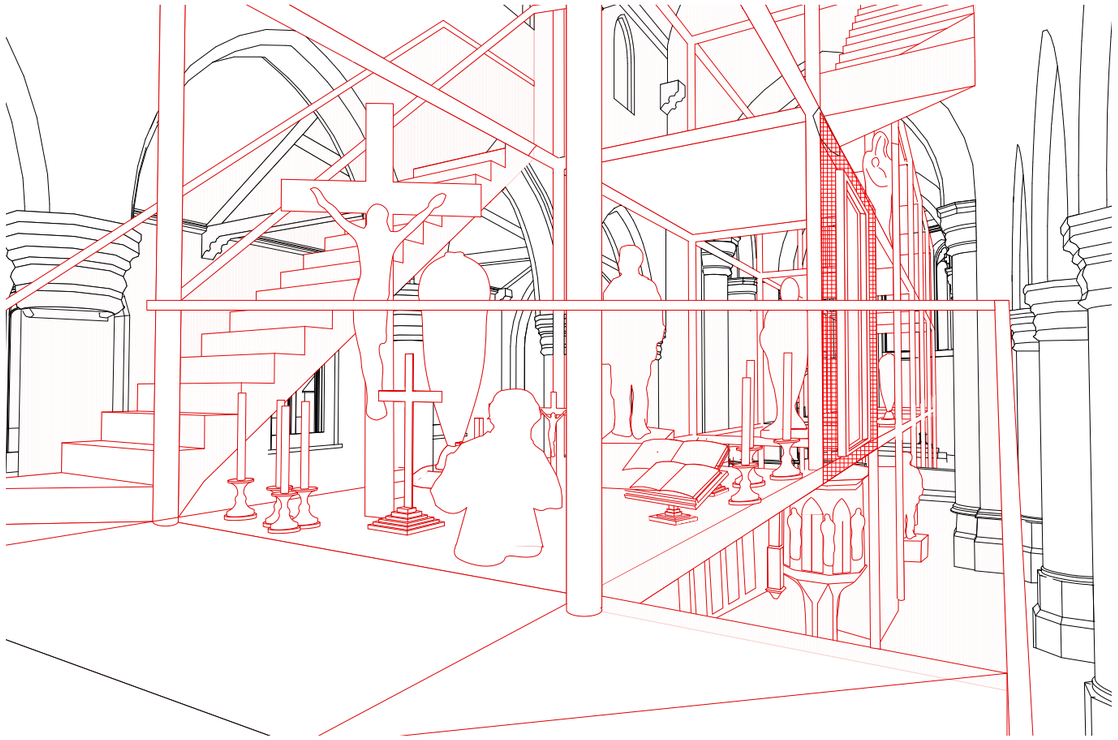

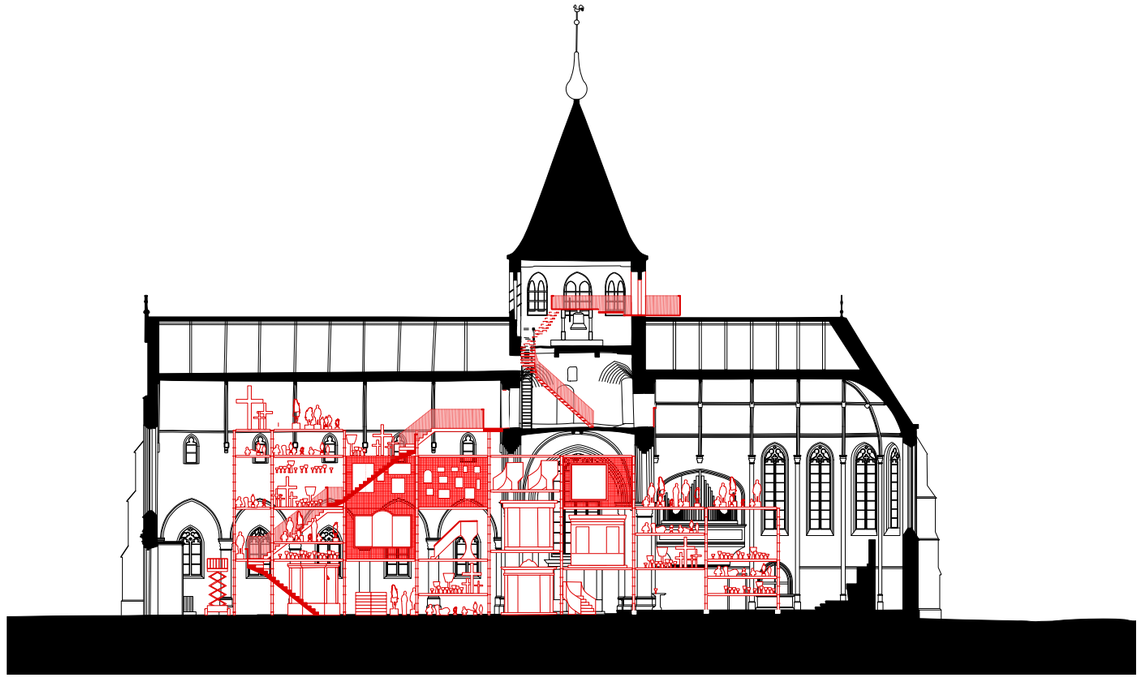

voorbeeld van een haalbaarheidsonderzoek voor het realiseren van een depot in een parochiekerk.

quiz, kerk Hansbeke

monasterium Poortackere, Gent

kunstinstallatie, Liz West, St John Church, North Lincolnshire

poëziezomer Watou

Colomakerk, Mechelen

Het Sacrament, Rumbeke (vzw Cultuurkapel De Schaduw)

De Kapel Kolonie Merksplas

bron lijntekening: studentenwerk Studio VanGodLos, KULeuven, Margaux Verbeke en Cédric Houdart

Het plekje naast de trappenpartij heeft bijzondere kwaliteiten. Hier kan op ingespeeld worden ifv. een rustplek voor fietstoeristen en wandelaars.

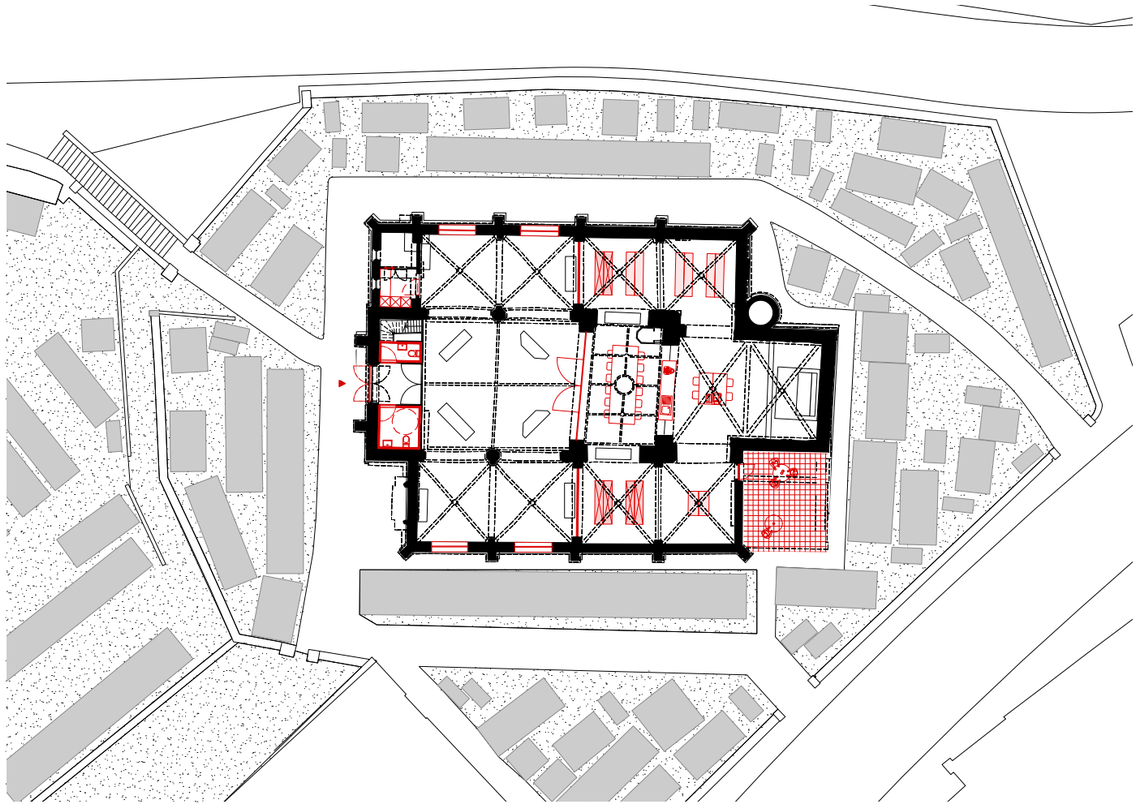

scenario 2

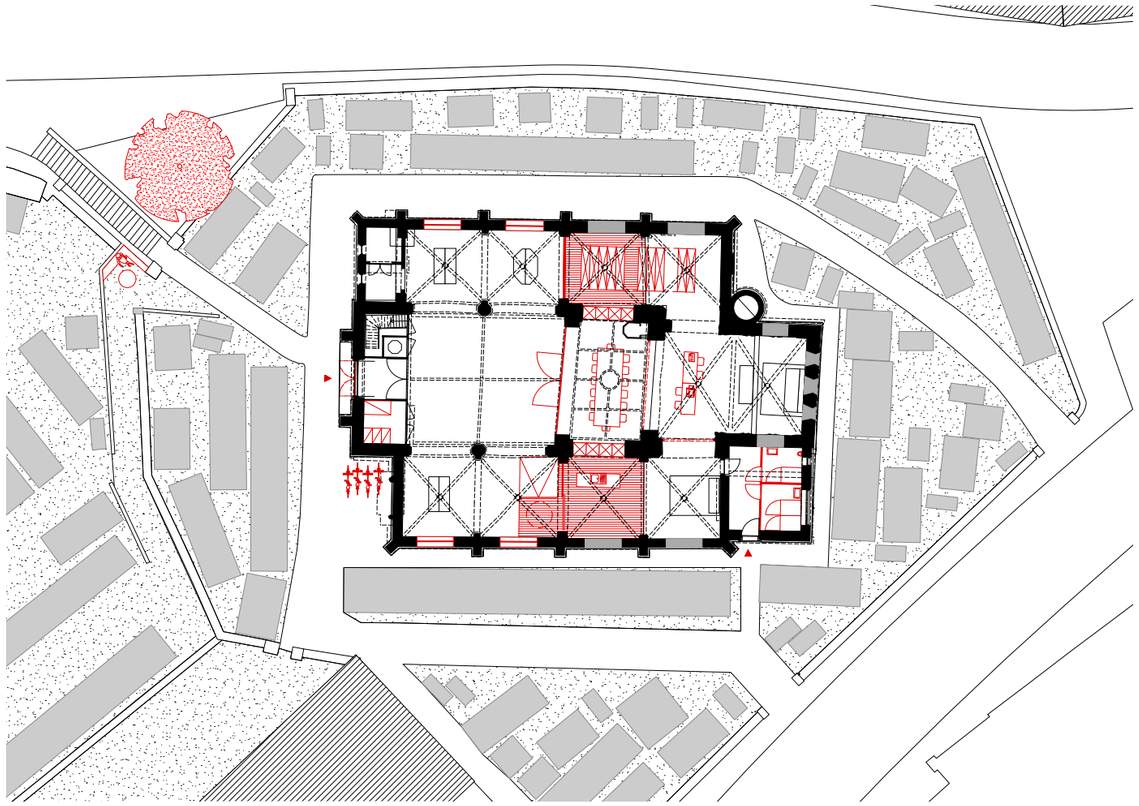

concluderend model

5 Concluderend Model
***inplanting** A*

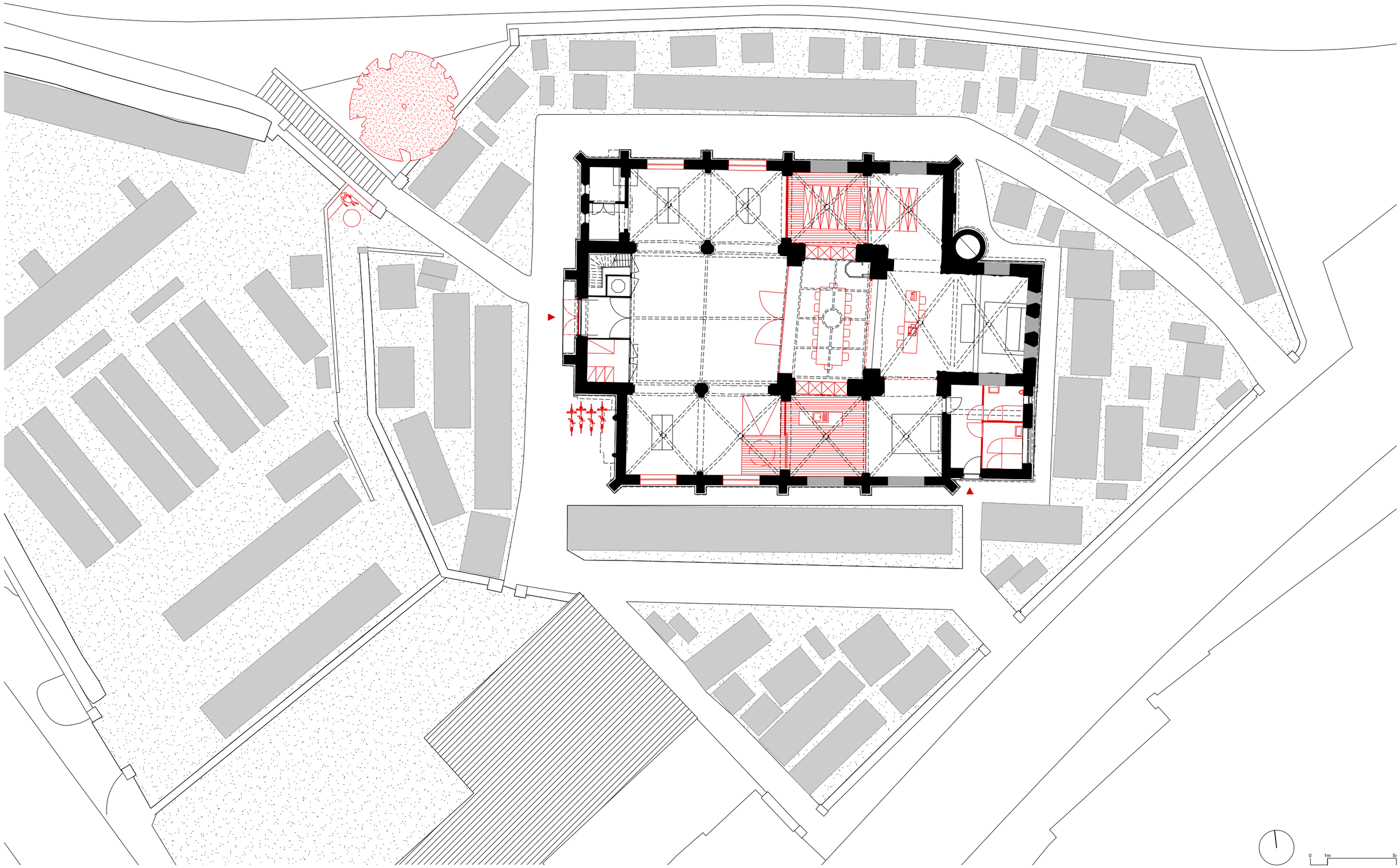

5 Concluderend Model
planconcept A

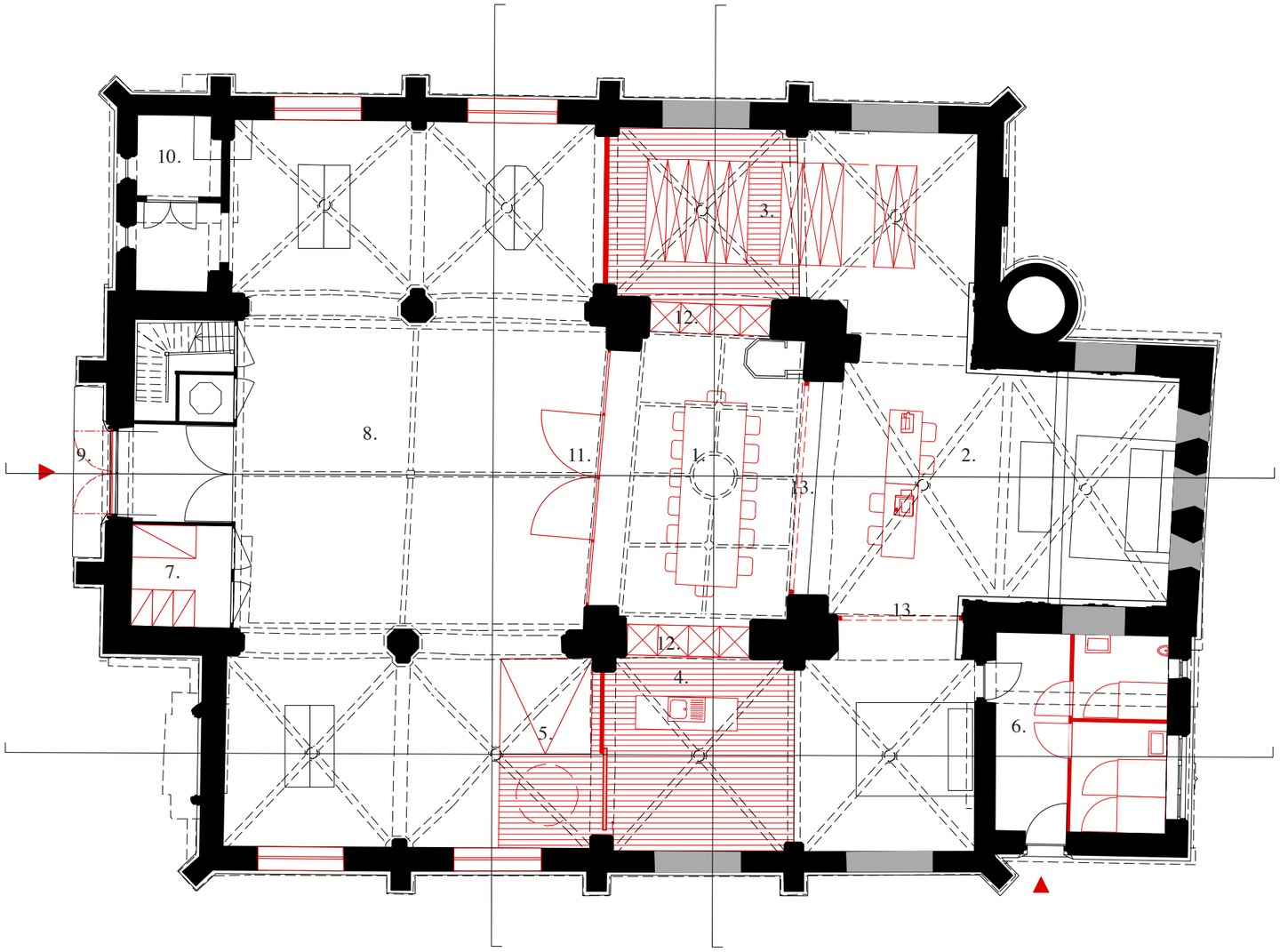

PLAN GELIJKVLOERS

0 1m 5m

1. leesruimte
2. ruimte voor Heemkring
(secretariaat, bibliotheek, expositie, archief)
3. archiveringssysteem
4. kitchenette/bar
5. helling ifv toegankelijkheid
6. sanitair
7. bergruimte
8. polyvalente ruimte
9. beglaasde deur
10. behoud bestaande technische ruimte
11. deuren naar leesruimte
12. vast meubilair beperkt in hoogte
13. hekwerk

Voor de uitwerking van een concluderend model werd uitgegaan van de vraag van de gemeente, opdrachtgever voor deze studie. De gemeente vroeg scenario 2 verder uit te werken.

Scenario 2 is niet het geprefereerde scenario van de Heemkring. De Heemkring gaf eerder de voorkeur aan het scenario met de tribune. De gemeente is van mening dat het realiseren van een bijkomende concertzaal niet aansluit bij de ruimere visie inzake het voorzien van zaalruimte voor het grondgebied Zwalm. Bovendien heeft de tribune implicaties op de inzetbaarheid van de resterende polyvalente ruimte. De gemeente is bovendien bezorgd over de kostprijs van een dergelijke tribune an sich én over de kosten/batenverhouding.

Op de vraag naar depotkerk is in het concluderende model niet ingegaan. De vraag naar een depotkerk is een vraag op zich. Dit diende een uitgangspunt te zijn geweest bij het formuleren van de onderzoeksvraag. Bovendien blijkt er weinig tot geen draagvlak te bestaan om de St-Denijskerk als depotkerk te gaan inzetten.

Scenario 2 vertrekt van een duidelijk geprogrammeerde en volledig geklimatiseerde ruimte ten opzichte van een witruimte. Daarbij wordt ingezet op de scheidslijn tussen neogotische deel van de kerk en de oudere delen. De ruimte onder de vieringtoren, het koor en de transeptarmen vormen samen één ruimte. Deze ruimte kan gebruikt worden als documentatiecentrum en stockage van kleine stukken door de Heemkring.

In het concluderende model is bekeken hoe de functionele kwaliteiten van de witruimte nog kunnen worden vergroot. Daarom is ingezet op het behoud van de huidige sacristie. Daarin wordt sanitair ingericht. De zuidelijke transeptarm vormt een verbinding tussen sanitair én witruimte. In deze transeptarm is plaats voor een kitchenette/barmeubel.

De sacristie blijft ook van buitenaf toegankelijk. Hierdoor kan het sanitair op elk moment toegankelijk worden gehouden, zelfs wanneer de kerk of de zuidelijke transeptarm is afgesloten. Dit sluit aan bij de idee van een fietskerk.

Het koor en de noordelijke transeptarm worden ingericht als exclusieve ruimte voor de Heemkring. De ruimte onder vieringtoren worden ingericht als een leeszaal. De leeszaal wordt dubbel gebruikt als vergaderruimte voor andere verenigingen.

5 Concluderend Model
planconcept A

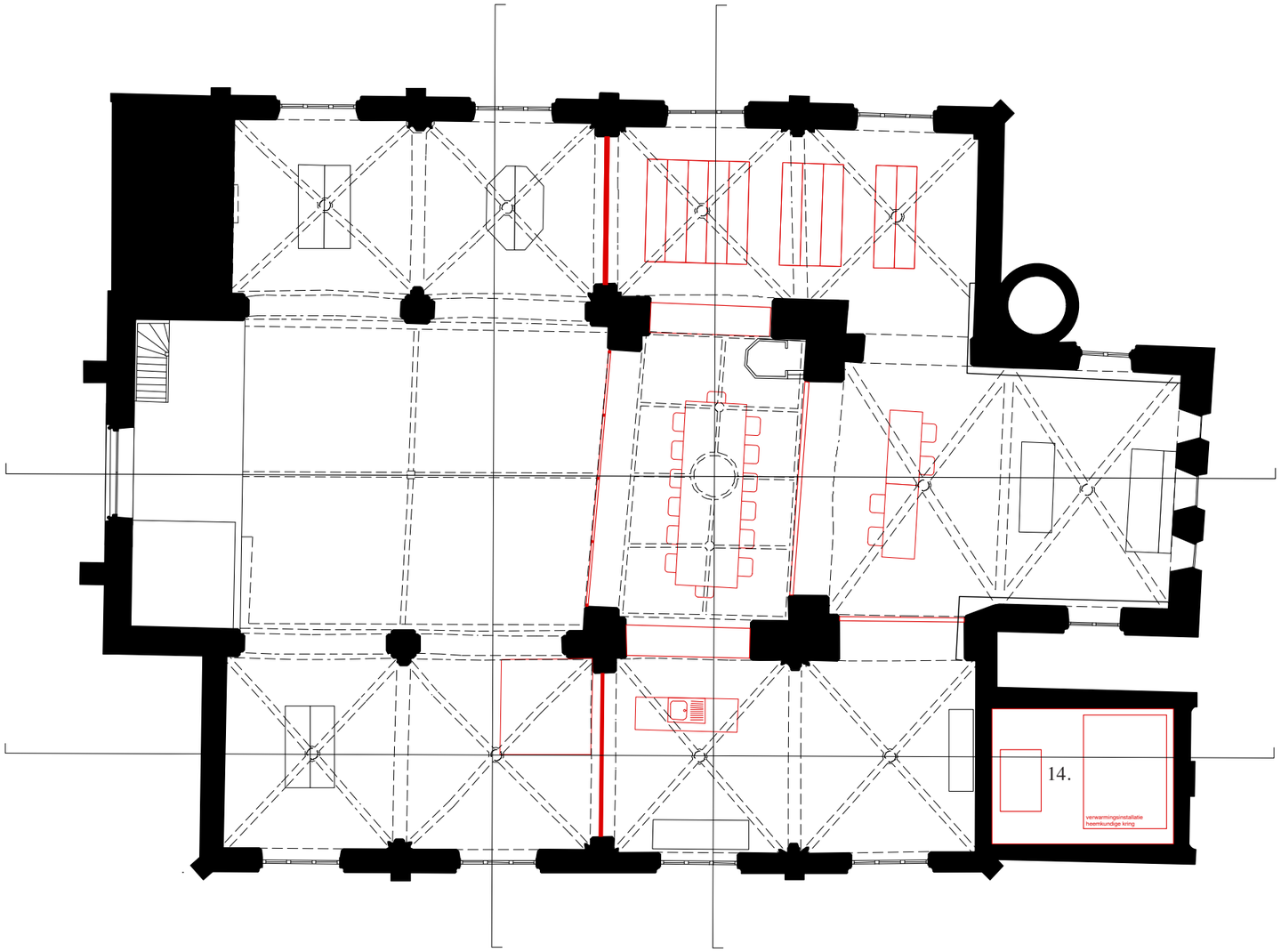

PLAN VERDIEPING

0 1m 5m

14. nieuwe technische installatie

Op de scheidslijn tussen het neogotische deel en het oudere deel wordt een compartimenterend binnenschrijnwerk voorzien. Daardoor wordt de te klimatiseren ruimte verkleind. De ruimte onder de vieringtoren wordt afgescheiden ten opzichte van de transeptarmen door vast meubilair. Dezelfde ruimte wordt afgescheiden van het koor door een hekwerk. Bij gebruik als leeszaal door de Heemkring wordt het hekwerk geopend. Bij gebruik als vergaderzaal door andere verenigingen is het hekwerk gesloten en is de ruimte toegankelijk via deuren vanaf de witruimte (polyvalente ruimte). Het koor kan ten opzichte van de zuidelijke transeptarm worden afgesloten met een hekwerk.

De Heemkring beoogt een documentatiecentrum bestaande uit een secretariaat (20m2), lees-en vergaderruimte (25m2) en bibliotheekruimte (35m2), een ruimte voor permanente tentoonstelling (50m2) en een ruimte voor stockage van kleine stukken (30m2). In het concluderende model wordt de lees-en vergaderruimte gedeeld met andere verenigingen. De zuidelijke transeptarm en het koor zijn exclusief voor de Heemkring.
De oppervlaktes beantwoorden niet geheel aan de vraag van de Heemkring. Dit kan evenwel worden gecompenseerd door gebruik te maken van een specifiek archiefsysteem voor een deel van de bibliotheek en stockage van kleine stukken. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van de grote hoogte.

De witruimte of polyvalente ruimte biedt een grote en mooie oppervlakte voor het inrichten van de tijdelijke tentoonstellingen door de Heemkring.

Om in te zetten op fiets- en wandeltoerisme is er de opportuniteit om ter hoogte van de trappenpartij met een beperkte investering een idyllisch rustpunt te creëren met zicht op het landschap.

In planconcept A worden in de N en Z-gevel nieuwe raamopeningen gemaakt. Hierdoor ontstaan in de witruimte een binnen/buitenrelatie en wordt bijkomende lichttoetreding gerealiseerd. Voor de deur van het voorportaal kan een beglaasd deurschrijnwerk worden geplaatst waardoor men op elk moment, ook wanneer de deur op slot is, een glimp kan werpen op het interieur van de kerk. Er kan ook voor gekozen worden om de witruimte zo veel mogeljk open te laten voor bezoekers.

langse snede (zijbeuk/transept N)

langse snede (schip/vieringtoren/koor)

dwarse snede (polyvalente ruimte)

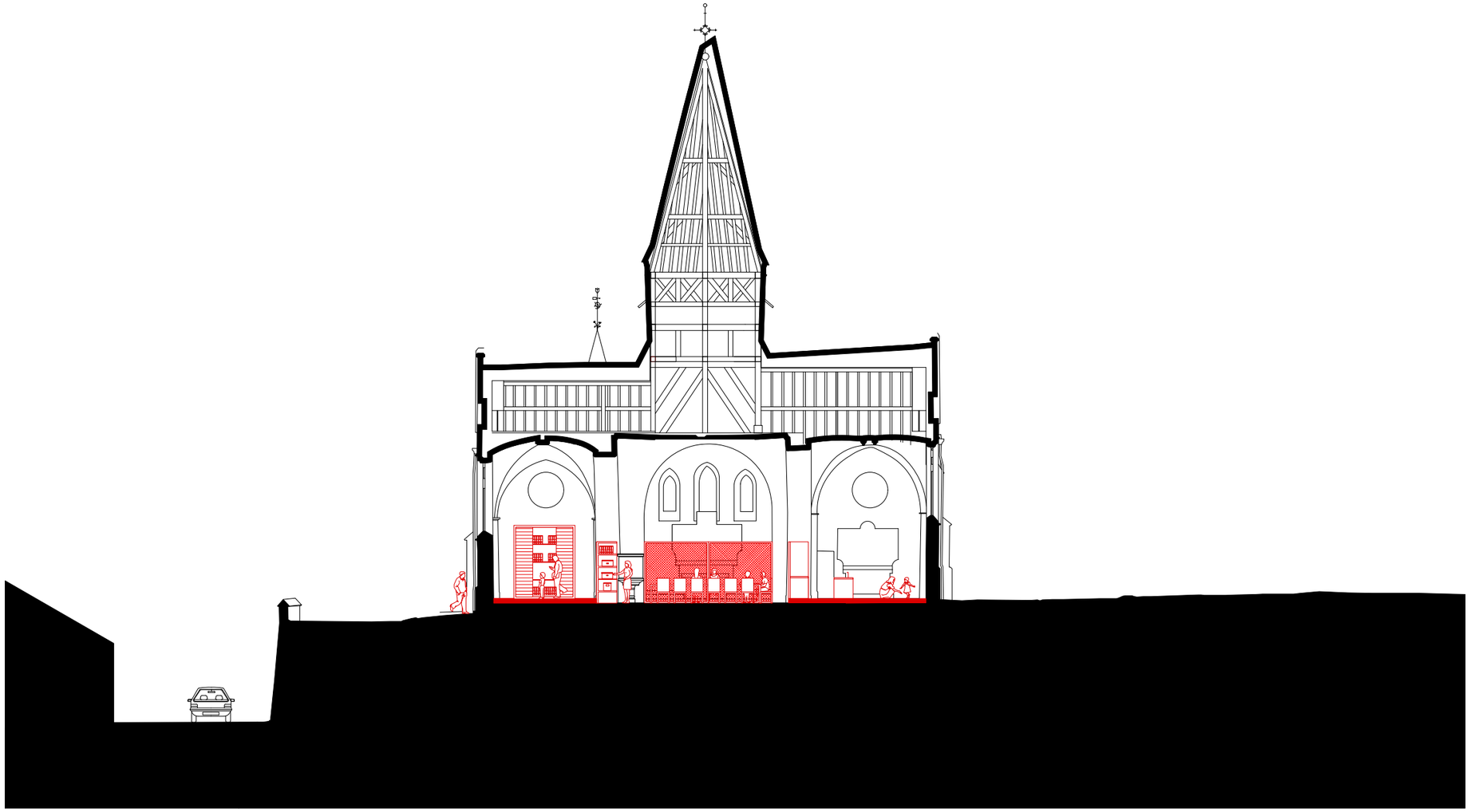

dwarse snede (vieringtoren)

zuidgevel

noordgevel

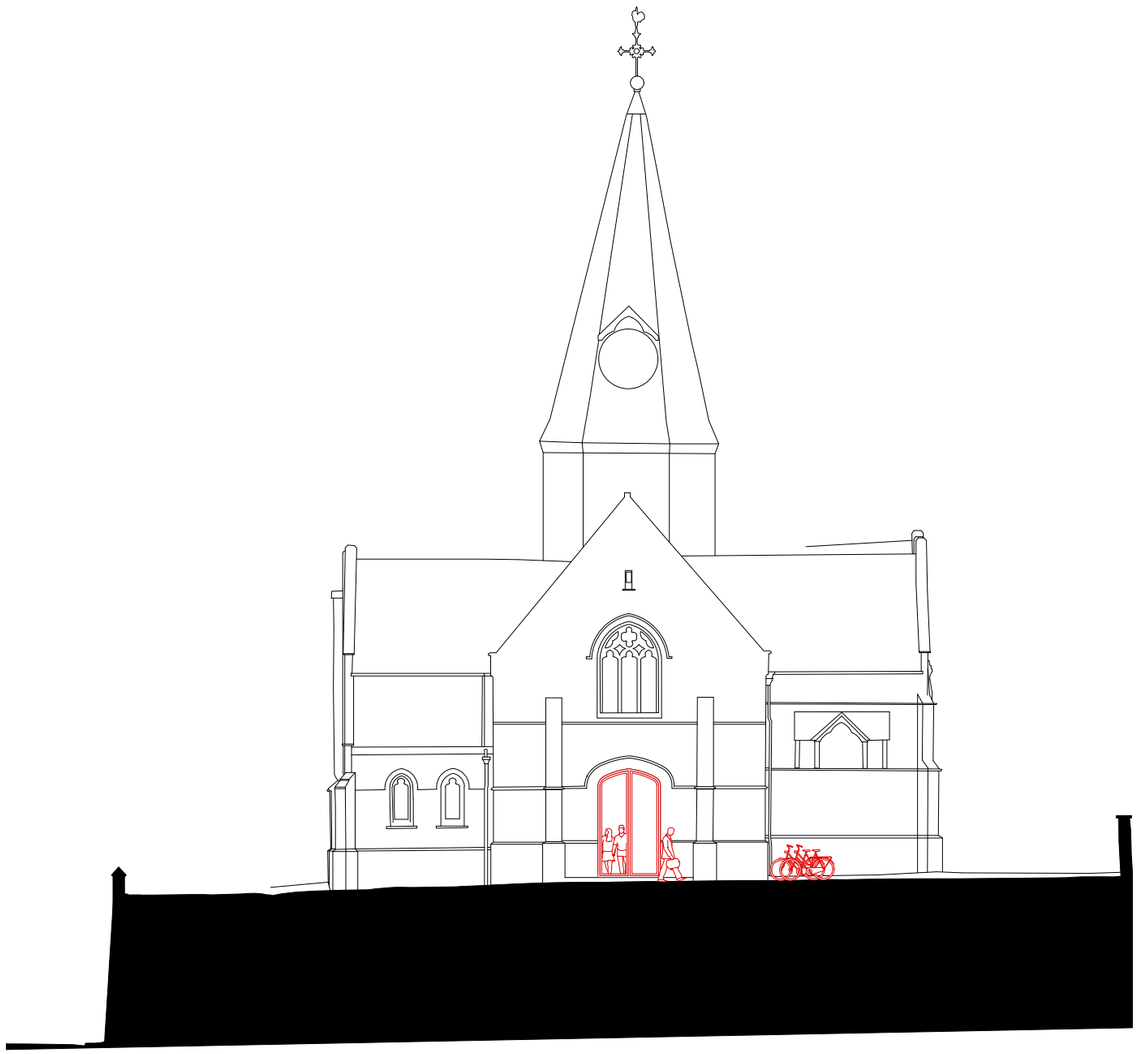

westgevel

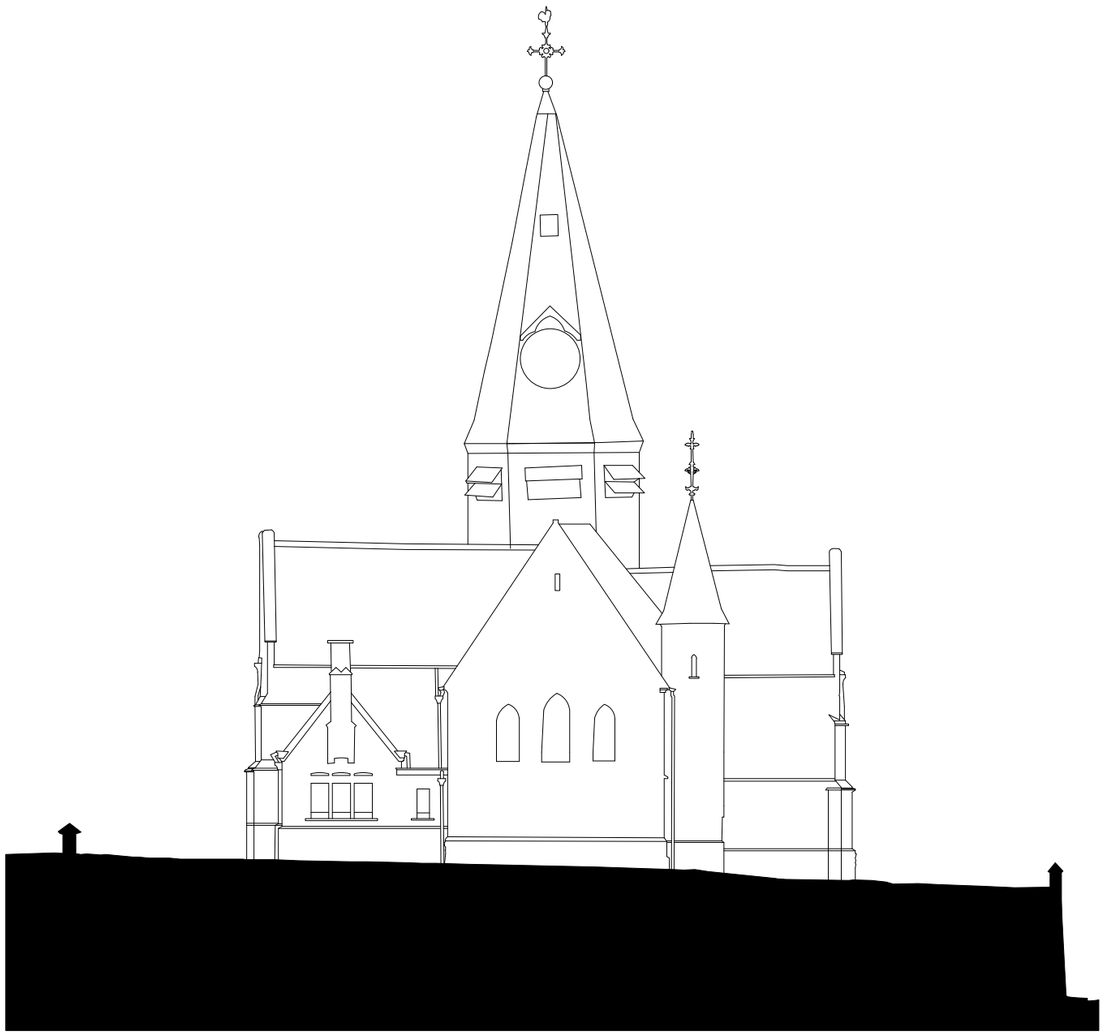

oostgevel

5 Concluderend Model
opstellingen A

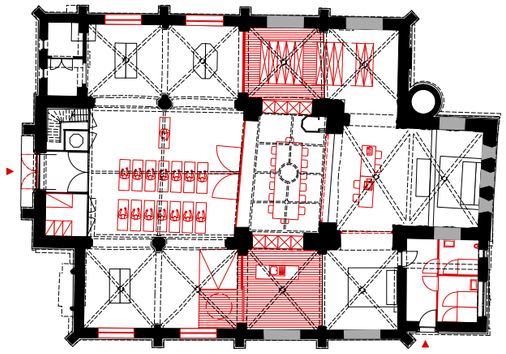

heemkring + yoga

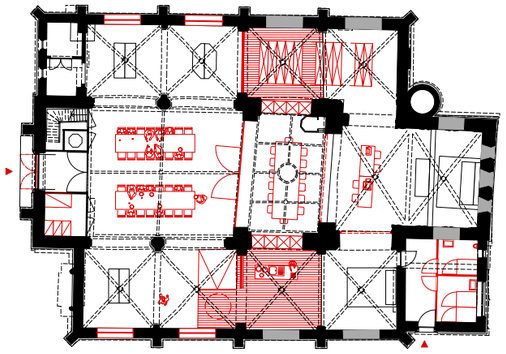

heemkring + feest

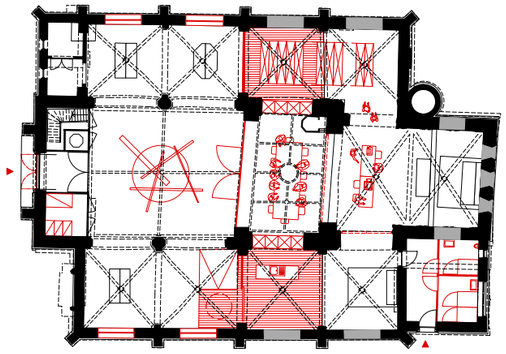

heemkring + kunstenfestival (opstelling kunstinstallatie)

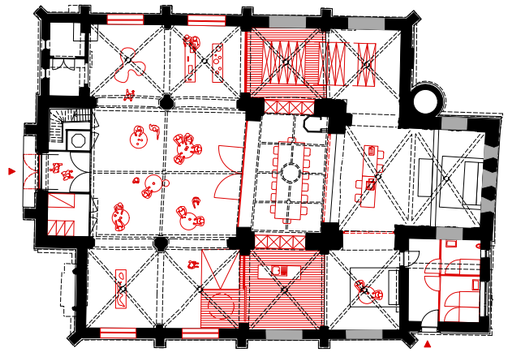

heemkring + receptie

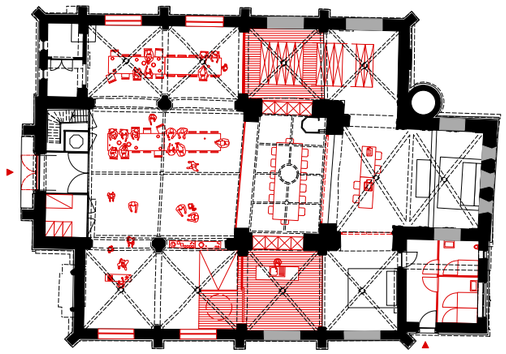

heemkring + babyborrel

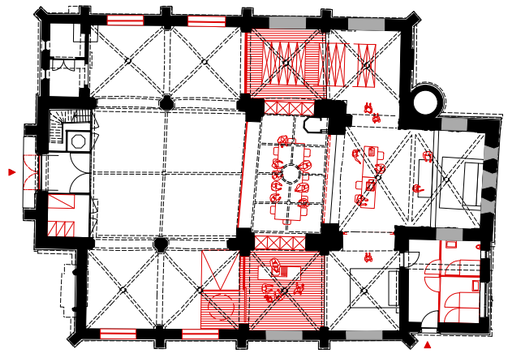

heemkring + leegte

5 Concluderend Model
inplanting B

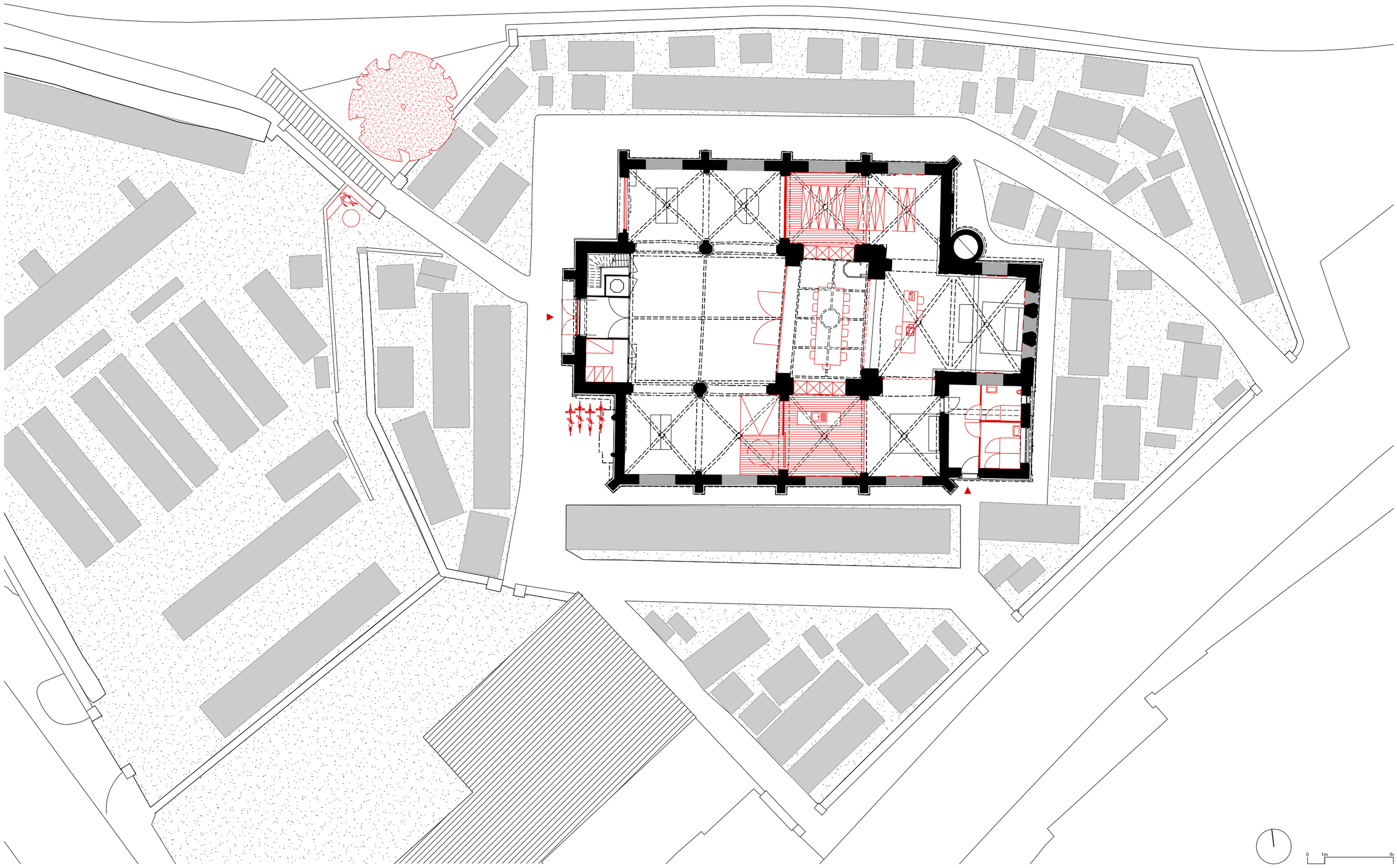

5 Concluderend Model
planconcept B

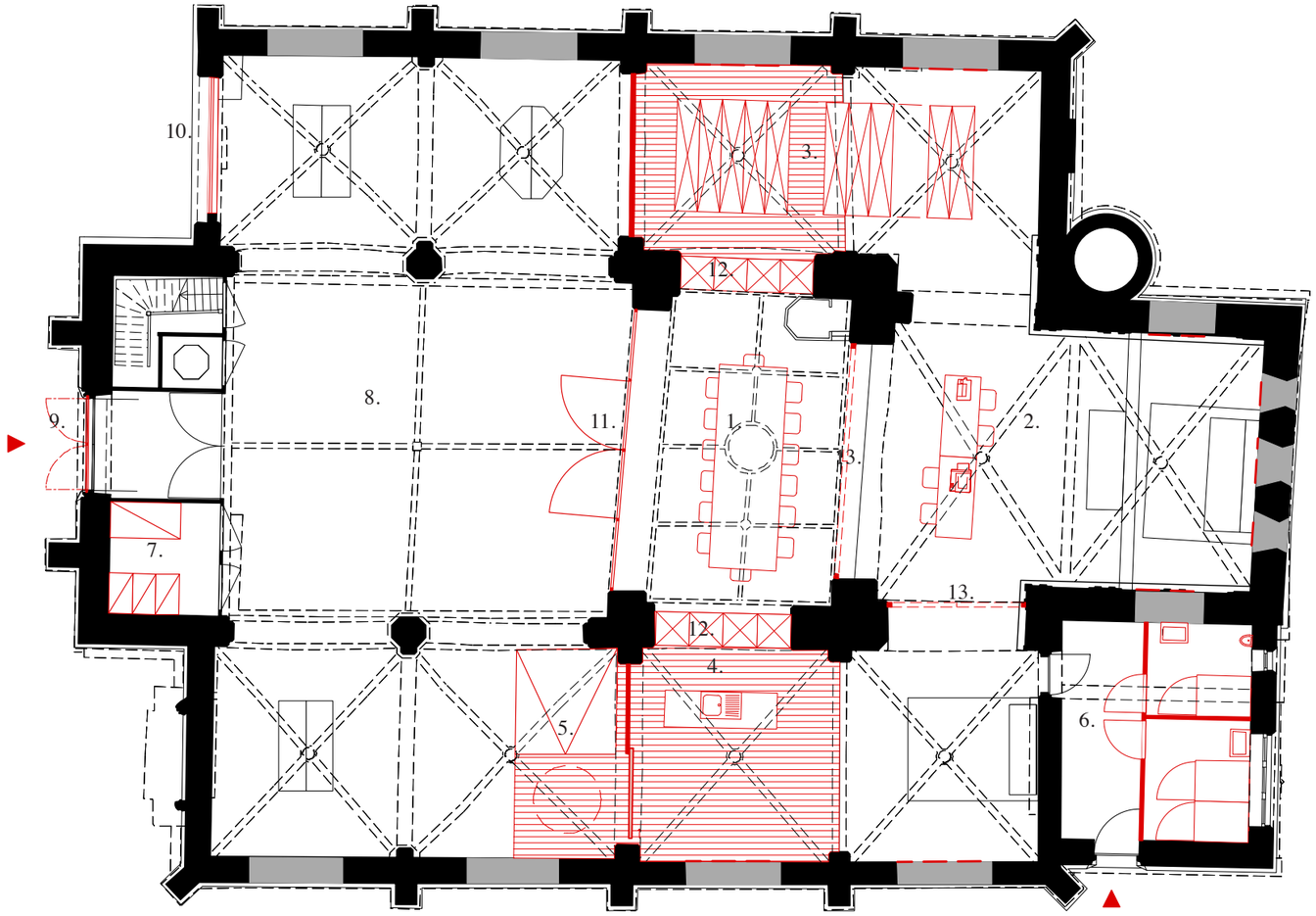

In planconcept B worden in de N en Z-gevel geen nieuwe raamopeningen gemaakt. Wel wordt de doopkapel afgebroken. Zo komt de sluiting van de zijbeuk vrij. In de bestaande spitsboogvormige opening kan een schrijnwerk worden geplaatst. Op deze manier ontstaat ook een binnen/buitenrelatie van de witruimte en wordt er bijkomende lichttoetreding gerealiseerd. Van binnenuit ontstaat ook een mooi uitzicht op de omgeving.

PLAN GELIJKVLOERS

0 1m 5m

1. leesruimte
2. ruimte voor Heemkring
(secretariaat, bibliotheek, expositie, archief)
3. archiveringssysteem
4. kitchenette/bar
5. helling ifv toegankelijkheid
6. sanitair
7. bergruimte
8. polyvalente ruimte
9. beglaasde deur
10. nieuw schrijnwerk in bestaande opening
(uitzicht op landschap)
11. deuren naar leesruimte
12. vast meubilair beperkt in hoogte
13. hekwerk

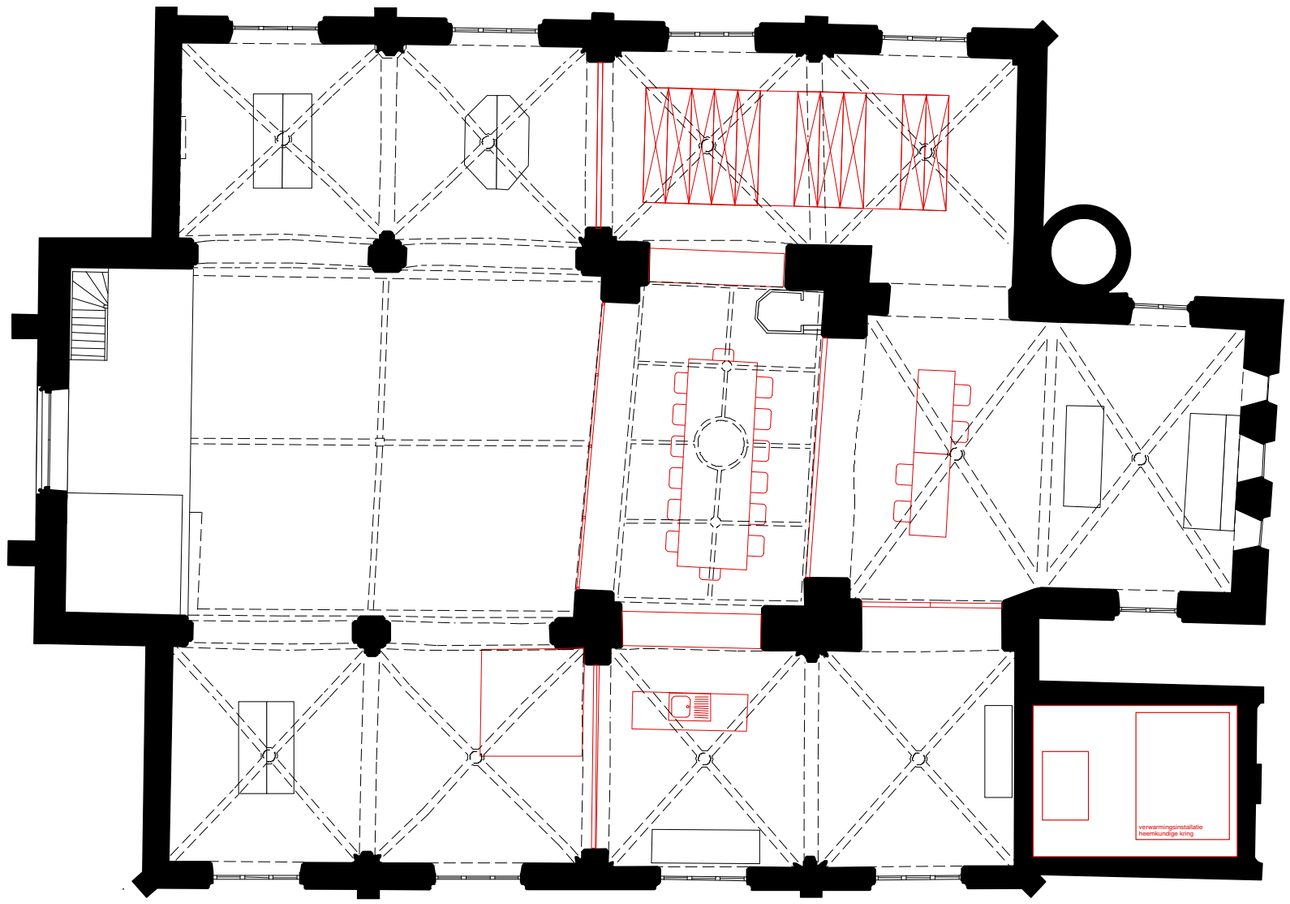

PLAN VERDIEPING

0 1m 5m

langse snede (schip/vieringtoren/koor)

langse snede (zijbeuk/transept N)

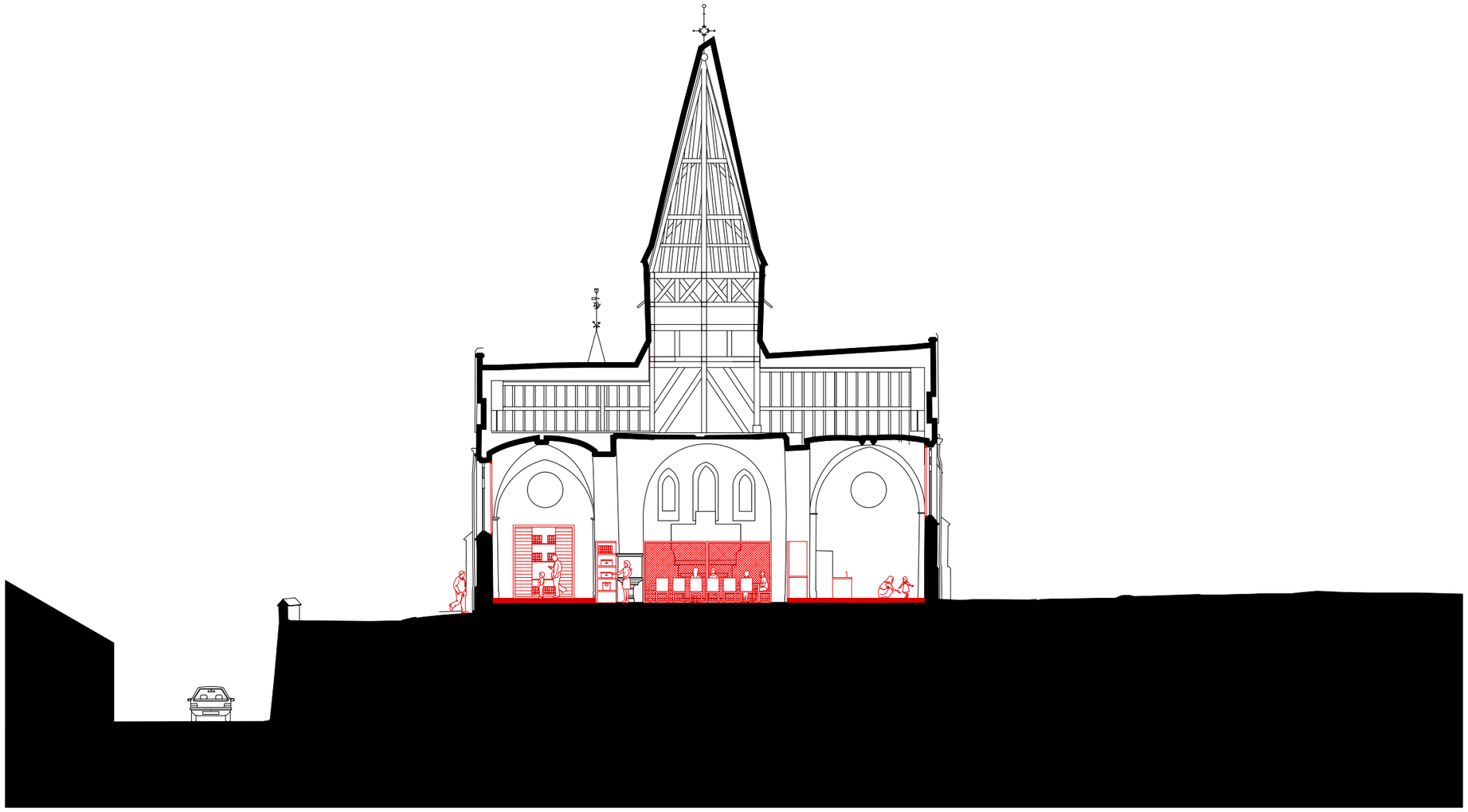

dwarse snede (leesruimte)

dwarse snede (polyvalente ruimte)

zuidgevel

noordgevel

westgevel

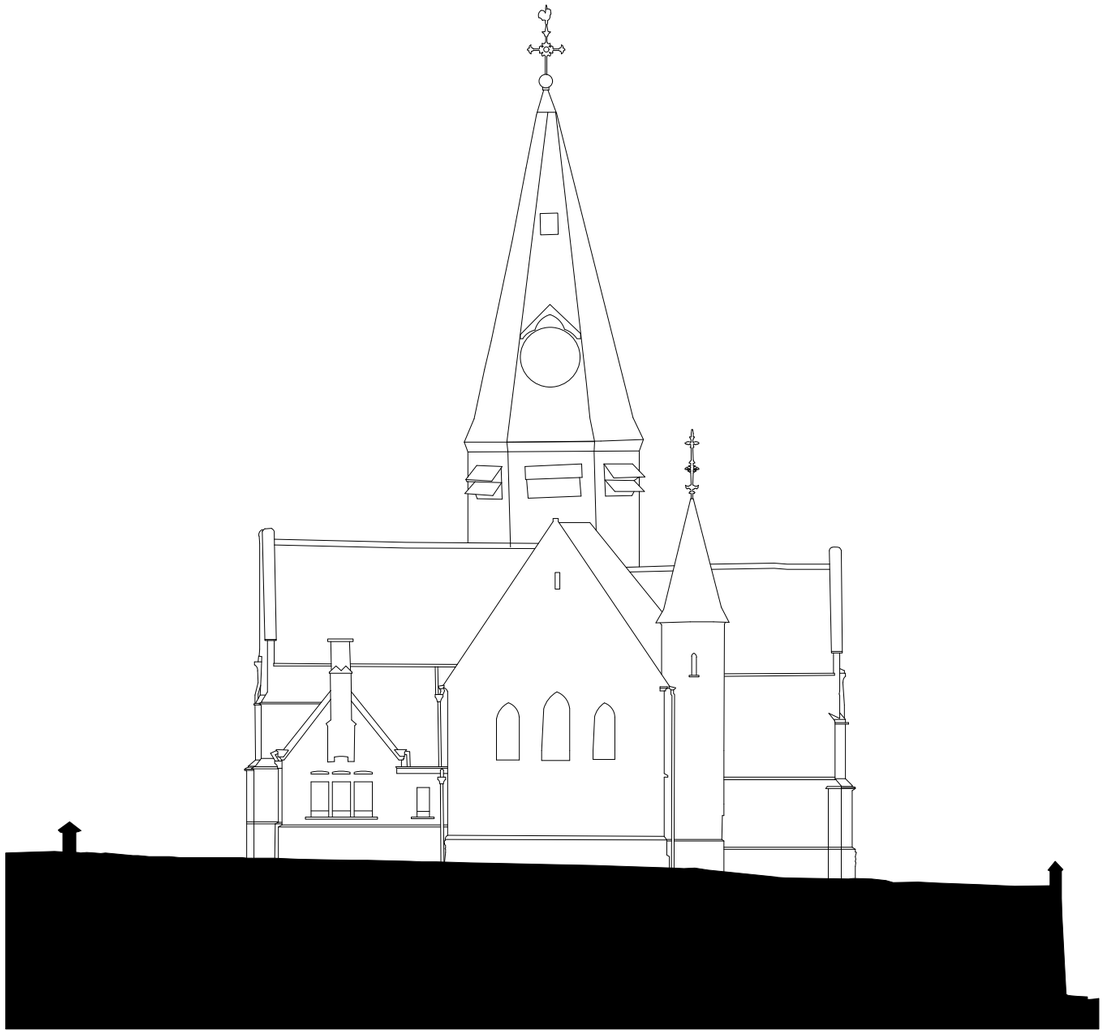

oostgevel

5 Concluderend Model
opstellingen B

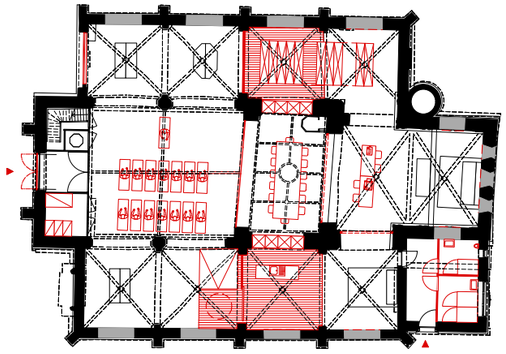

heemkring + yoga

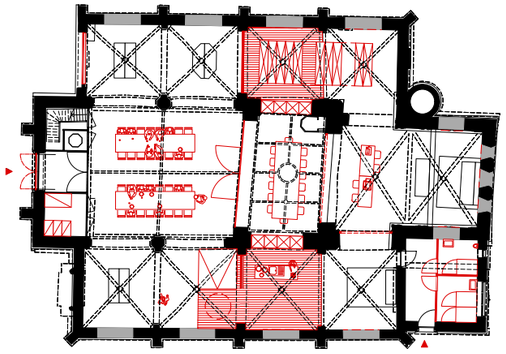

heemkring + feest

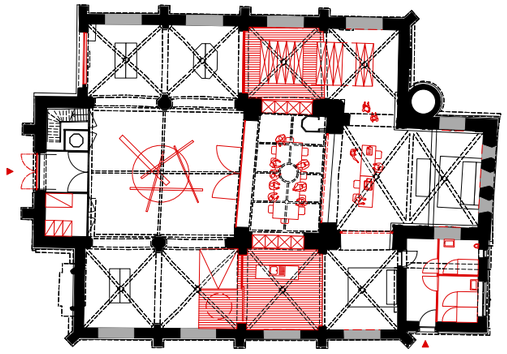

heemkring + kunstenfestival (opstelling kunstinstallatie)

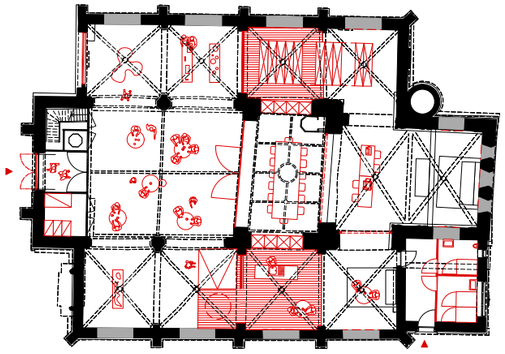

heemkring + receptie

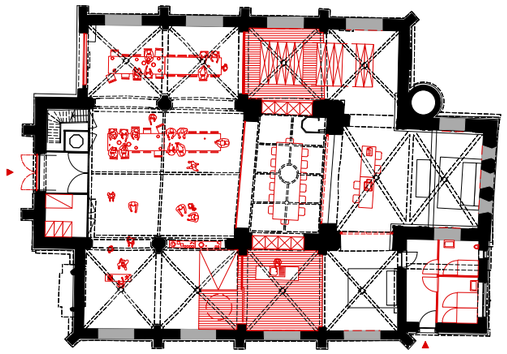

heemkring + babyborrel

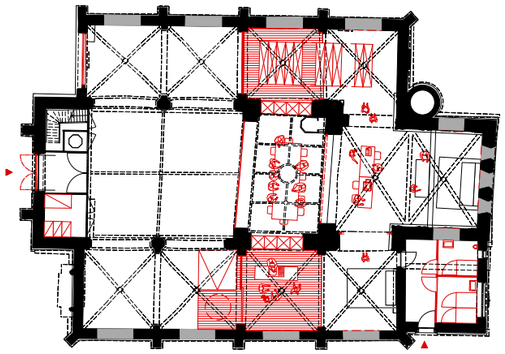

heemkring + leegte

5 Concluderend Model
inplanting

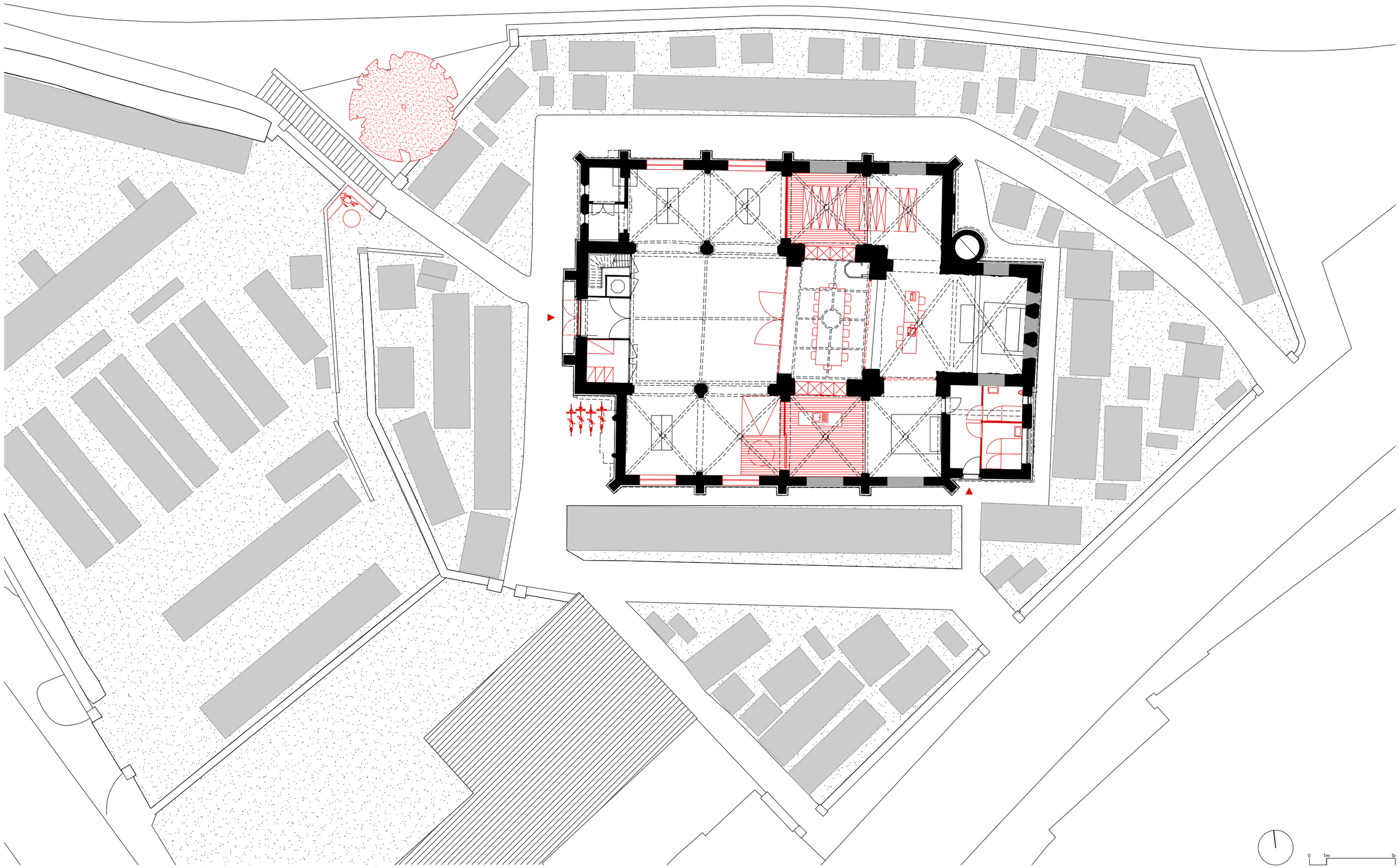

plan routes fietskerken Am Eder-Radweg, Raum des Landes Hessen, Duitsland

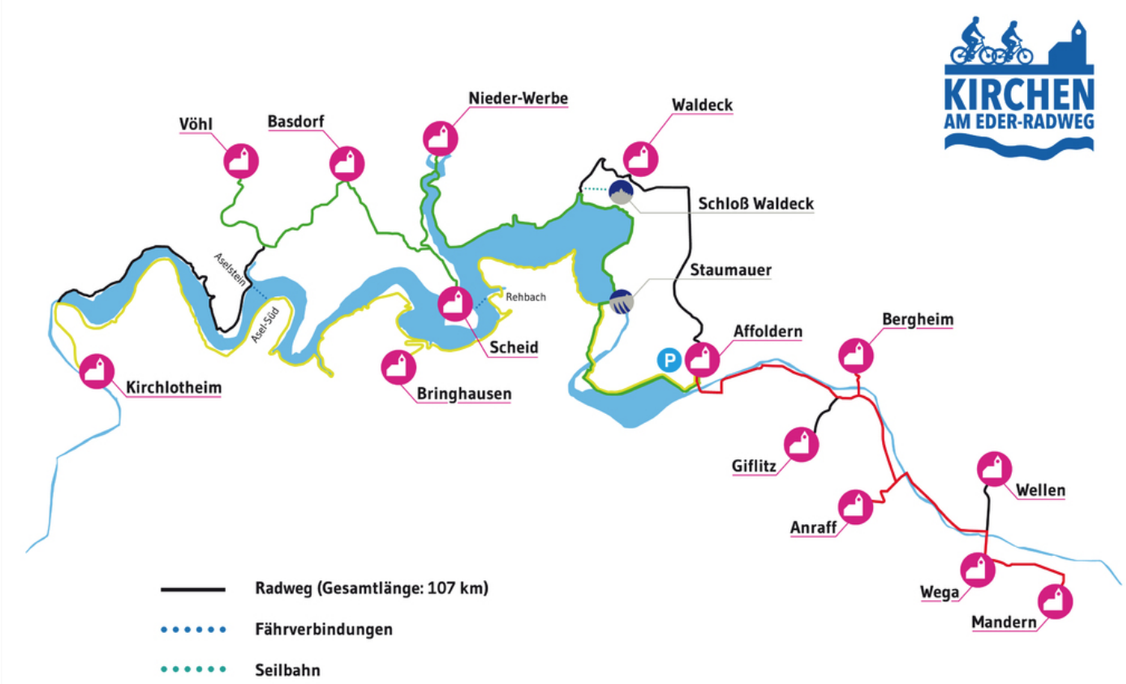

Fietskerk St Anna Ter Drieën, Antwerpen-Linkeroever

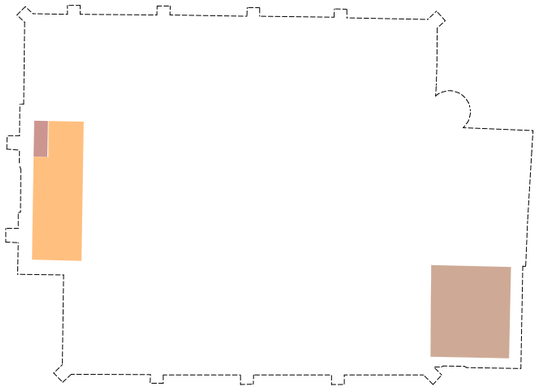

Oksaal	17,9 m2
Circulatie	1,5 m2
technische ruimte	20,3 m2

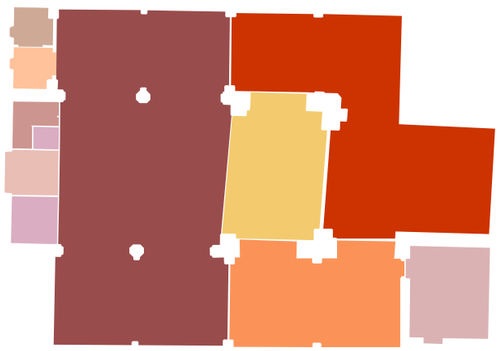

polyvalente ruimte	157 m2
heemkundige kring	92,4 m2
leeszaal	37 m2
kitchenette/ bar	48 m2
Sanitair	21 m2
Circulatie	4 m2
Technische ruimte	4,1 m2
inkom	6,7 m2
bergruimte	7,6 m2
doopkapel	4,5 m2

concluderend model A

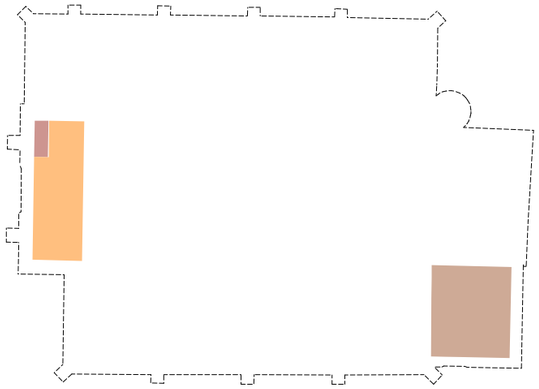

Oksaal	17,9 m2
Circulatie	1,5 m2
technische ruimte	20,3 m2

polyvalente ruimte	157 m2
heemkundige kring	92,4 m2
leeszaal	37 m2
kitchenette/ bar	48 m2
Sanitair	21 m2
Circulatie	4 m2
inkom	6,7 m2
bergruimte	7,6 m2

concluderend model B

5 Concluderend Model
indicatieve raming

SINT-DENIJSKERK SINT-DENIJS-BOEKEL

nr.	omschrijving	hoeveelheid	EH	EHprijs	subtotaal	TOTAAL	optie ifv model A	optie ifv model B
01.	**Voorbereidende werken voor herbestemming**					**7.500,00 €**	**7.500,00 €**	**7.500,00 €**
01.01.	**werfinrichting, organisatie en coördinatie** incl. beveiligings- en beschermingswerken	1,00	GP	15.000,00	**15.000,00 €**	7.500,00 €	7.500,00 €	7.500,00 €
02.	**Bouwkundige werken**					**106.148,50 €**	**44.200,00 €**	**27.660,00 €**
02.01.	**afbraak**					**2.523,50 €**	3.800,00 €	10.000,00 €
02.01.01	opbreken verharding pad sacristie	28,70	m2	55,00	1.578,50 €	1.578,50 €		
02.01.02 A	afbraak - ifv nieuwe openingen N-&Z-gevel							
	zuidgevel	2,00	st	950,00	1.900,00 €		1.900,00 €	
	noordgevel	2,00	st	950,00	1.900,00 €		1.900,00 €	
02.01.02 B	afbraak doopkapel	1,00	sog					10.000,00 €
02.01.03	uitbraak vloer sacristie	21,00	m2	45,00	945,00 €	945,00 €		
02.02.	**grond- en rioleringswerken**					**10.000,00 €**		
02.02.01	rioleringswerken riolering en septische put	1,00	st	5.000,00	5.000,00 €	5.000,00 €		
02.02.02	grondwerken ifv septische put	1,00	st	5.000,00	5.000,00 €	5.000,00 €		
02.03.	**structurele werken**					**14.400,00 €**	**25.100,00 €**	**9.160,00 €**
02.03.01	verhoogde vloer							
	N-transeptarm	20,00	m2	200,00	4.000,00 €	4.000,00 €		
	Z-transeptarm	25,00	m2	200,00	5.000,00 €	5.000,00 €		
	trede+hellend vlak in Z-zijbeuk	8,00	m2	300,00	2.400,00 €	2.400,00 €		
02.03.02	voorbereidende ruwbouwwerken W-gevel (na afbraak doopkapel) model B ifv plaatsing buitenschrijnwerk slagen schrijnwerk dorpel	1,00	sog	4.160,00	4.160,00 €			4.160,00 €
02.03.03	ruwbouw & afwerking ifv doorbraken							
	zuidgevel	2,00	st	6.275,00	12.550,00 €		12.550,00 €	
	noordgevel	2,00	st	6.275,00	12.550,00 €		12.550,00 €	
02.03.04	afwerking W-gevel (na afbraak doopkapel) model B	1,00	sog	5.000,00	5.000,00 €			5.000,00 €
02.03.05	nieuwe vloer voormalige sacristie	20,00	m2	150,00	3.000,00 €	3.000,00 €		

02.04.	**binnenschrijnwerken**				**55.150,00 €**		
02.04.01	transeptsluitingen tov zijbeuk						
	noordelijke zijbeuk (invulwand in schrijnwerk met rozetvenster)						
	invulwand	17,00 m2	250,00	4.250,00 €	4.250,00 €		
	rozetvenster	2,00 m2	800,00	1.600,00 €	1.600,00 €		
	zuidelijke zijbeuk						
	invulwand	14,00 m2	250,00	3.500,00 €	3.500,00 €		
	schuivend deel	5,00 m2	400,00	2.000,00 €	2.000,00 €		
	rozetvenster	2,00 m2	800,00	1.600,00 €	1.600,00 €		
02.04.02	transeptsluiting tov middenschip						
	schrijnwerkgeheel, onderaan 2 vleugels	36,00 m2	800,00	28.800,00 €	28.800,00 €		
02.04.03	transeptsluiting tov hoogkoor						
	hekwerk	13,00 m2	400,00	5.200,00 €	5.200,00 €		
02.04.04	begrenzing Z-zijkoor/hoogkoor						
	hekwerk	7,00 m2	400,00	2.800,00 €	2.800,00 €		
02.04.05	wanden/deuren toilet						
		18,00 m2	300,00	5.400,00 €	5.400,00 €		
02.04.06	vervangen brandglasramen zijbeuken						
	doorzichtige beglazing N/Z	24,00 m2	350,00	8.400,00 €	0,00 €		
02.05.	**buitenschrijnwerken**				**12.500,00 €**	**15.300,00 €**	**8.500,00 €**
02.05.01	deur portaal aanpassingen + nieuw beglaasd deurgeheel						
	aanpassingen	1,00 sog	2.500,00	2.500,00 €	2.500,00 €		
	nieuw geheel	10,00 m2	1.000,00	10.000,00 €	10.000,00 €		
02.05.02	model A						
	zuidgevel	9,00 m2	850,00	7.650,00 €		7.650,00 €	
	noordgevel	9,00 m2	850,00	7.650,00 €		7.650,00 €	
02.05.03	model B						
	westgevel	10,00 m2	850,00	8.500,00 €			8.500,00 €
02.06.	**vast meubilair**				**11.575,00 €**		
	kitchenette	2,50 m	750,00	1.875,00 €	1.875,00 €		
	kast Z-zijbeuk (met 2 frigo's)	3,00 m	1.200,00	3.600,00 €	3.600,00 €		
	2 frigo's	1,00 sog	2.500,00	2.500,00 €	2.500,00 €		
	kast N-zijbeuk	3,00 m	1.200,00	3.600,00 €	3.600,00 €		
	opslag systeem bib/documentatiecentrum, niet voorzine						

02.07.	**los meubilair** niet voorzien				**0,00 €**		
03.	**Technieken**				**132.050,00 €**		
03.01.	elektriciteit en verlichting	205,00 m2	150,00	30.750,00 €	30.750,00 €		
	heemkring	95,00 m2					
	leeszaal	40,00 m2					
	kitchenette/bar	50,00 m2					
	sanitair	20,00 m2					
03.02.	verwarming & ventilatie	205,00 m2	400,00	82.000,00 €	82.000,00 €		
03.03	sanitair				14.300,00 €		
	3 toiletten, 1 urinoir, 2 wastafels	6,00 st	1.250,00	7.500,00 €			
	uitrusting kitchenette (KW+WW)	2,00 st	2.500,00	5.000,00 €			
	warmwaterbereiding	1,00 st	1.800,00	1.800,00 €			
03.04	nutsvoorzieningen	1,00 sog	5.000,00	5.000,00 €	5.000,00 €		
04.	**Verbetering energieprestatie**				**15.375,00 €**		
04.01	isolatie daken				15.375,00 €		
	benaderende horizontale oppervlakte	205,00 m2	75,00	15.375,00 €			
04.02	voorzetramen isolerend				0,00 €		
	hoogkoor oost	4,50 m2	500,00	2.250,00 €			
	hoogkoor zuid/noord	7,00 m2	500,00	3.500,00 €			
	transept N	12,00 m2	500,00	6.000,00 €			
	transept Z	12,00 m2	500,00	6.000,00 €			
05.	**Buitenaanleg**				**3.150,00 €**		**1.260,00 €**
05.01	buitenaanleg (te ontwerpen)						
	heraanleg pad Z (na aanleg riolering)	30,00 m2	105,00	3.150,00 €	3.150,00 €		
	verharding na afbraak doopkapel	12,00 m2	105,00	1.260,00 €			1.260,00 €
05.02	bank (uitzichtpunt)	1,00 sog	5.000,00	5.000,00 €	0,00 €		
05.03	fietspomp	1,00 sog	750,00	750,00 €	0,00 €		
06.	**Onvoorziene kosten**	**10%**			**26.422,35 €**	**5.170,00 €**	**3.642,00 €**
TOTAAL	**excl. BTW**				**290.645,85 €**	**56.870,00 €**	**40.062,00 €**
	erelonen architectuur, technieken, stabiliteit, VC, EPB	*16%*			*46.503,34*	*9.099,20*	*6.409,92*
	excl. restauratie						
TOTAAL	**incl. BTW**				**351.681,48 €**	**68.812,70 €**	**48.475,02 €**
	erelonen architectuur, technieken, stabiliteit, VC, EPB	*16%*			*56.269,04*	*11.010,03*	*7.756,00*
	excl. restauratie						

Vlaanderen
verbeelding werkt

COLOFON

Sint-Denijskerk
Sint-Denijs-Boekel

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek inzake de transformatie van het kerkgebouw voor herbestemming

In opdracht van:
Gemeentebestuur Zwalm
Mevr. Delphine Degroote
Zuidlaan 36,
9630 Munkzwalm

Projectbegeleiding
Projectbureau Herbestemming Kerken
Niek de Roo
Paviljoenstraat 9
1030 Brussel
E projectbureau@herbestemmingkerken.be

Het projectbureau 'Herbestemming Kerken' is een initiatief van:
- De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding.
- De Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG), mede-optredend namens het Kenniscentrum Vlaamse Steden en Vlinter (Koepel Vlaamse Streekontwikkelingsorganisaties)
- Het Team Vlaamse Bouwmeester van het Departement kanselarij en Bestuur
- Het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur

Het projectbureau werkt nauw samen met het Agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid. Dit begeleid haalbaarheidsonderzoek voor herbestemming werd mede financieel mogelijk gemaakt door een onderzoekspremie van 80% in toepassing van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Ontwerpbureau
TV urbain architectencollectief + studiobont
ism. Callebaut architecten
Zuidstationstraat 38
9000 Gent
E: studiobont@urbain-ac.be

Ontwerp: **Dieter Delbaere, David Claus, Fien Deruyter, Eline Devos, Karen Kesteloot, Wouter Callebaut en Nele Herman**

Datum: **januari 2020**

Alle tekeningen zijn indicatief; de maatvoering is onder voorbehoud en gebaseerd op de gegevens en plannen die aangereikt werden door de opdrachtgever. Alle ramingen zijn indicatief. Alle foto's zijn gemaakt door TV urbain architectencollectief + studiobont - Callebaut architecten behoudens andere bronvermelding.